

รายงานฉบับสมบูรณ์
รายงานผลการศึกษาเชิงลึกของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

โครงการศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ
กลุ่มประเทศตลาดใหม่ ได้แก่ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย
สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสาธารณรัฐอินเดีย

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โดย

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

กันยายน 2560

สารบัญ

บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปโดยสังเขปของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	1-1
1.1 บทนำ	1-1
1.2 ข้อมูลพื้นฐาน	1-2
1.2.1 ภูมิประเทศ.....	1-2
1.2.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ.....	1-5
1.2.3 เขตการปกครองและเมืองที่สำคัญ	1-6
1.2.4 สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม	1-10
1.3 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	1-19
1.3.1 โครงสร้างด้านการคมนาคม	1-19
1.3.2 โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	1-23
บทที่ 2 นโยบายทางเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศของสหพันธ์	
สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	2-1
2.1 นโยบายทางเศรษฐกิจ	2-1
2.1.1 แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจ.....	2-2
2.1.2 แผน / นโยบายทางเศรษฐกิจอื่นๆ	2-4
2.2 นโยบายการค้า.....	2-5
2.2.1 ภาพรวมนโยบายการค้า	2-5
2.2.2 การเจรจาความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA)	2-6
2.2.3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า.....	2-7
2.3 นโยบายการต่างประเทศ	2-9
บทที่ 3 ภาพรวมการค้า และการลงทุนของ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	
.....	3-1
3.1 ภาพรวมการค้าสินค้า	3-1
3.1.1 การส่งออกสินค้า	3-1
3.1.2 การนำเข้าสินค้า	3-5
3.2 ภาพรวมการค้าบริการ.....	3-10
3.2.1 การส่งออกบริการ.....	3-10
3.2.2 การนำเข้าบริการ.....	3-12

สารบัญ (ต่อ)

3.3 ภาพรวมการลงทุน	3-13
บทที่ 4 นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	4-1
4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน.....	4-2
4.1.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	4-2
4.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานอื่นๆ	4-3
4.2 นโยบายด้านการลงทุน	4-5
4.2.1 นโยบายด้านการลงทุนที่สำคัญ	4-5
4.2.2 อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	4-6
4.2.3 เขตอุตสาหกรรม เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตส่งเสริมการส่งออก/เขตส่งเสริมการค้าเสรี	4-9
4.3 กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน	4-11
4.3.1 กฎหมายด้านการลงทุน	4-11
4.3.2 กฎหมายแรงงาน	4-19
4.3.3 กฎหมายที่ดิน	4-23
4.3.4 กฎหมายการเงินและการธนาคาร และการควบคุมเงินตราระหว่างประเทศ	4-24
4.3.5 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา.....	4-26
บทที่ 5 ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุน ในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	5-1
5.1 ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุน	5-1
5.2 ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจ (Pre-Establishment Process)	5-3
5.2.1 การเลือกดำเนินธุรกิจ	5-3
5.2.2 การจดทะเบียนธุรกิจ	5-5
5.2.3 การขอใบอนุญาตอื่นๆ	5-13
5.3 ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)	5-18
5.3.1 การขอสิทธิพิเศษทางภาษี	5-18
5.3.2 การขยายธุรกิจ	5-22
5.3.3 การควบรวมธุรกิจ	5-23
5.3.4 การส่งเงินกลับประเทศ	5-24

สารบัญ (ต่อ)

5.4	ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process).....	5-24
5.4.1	การถอนการลงทุน หรือการลดการลงทุน	5-24
5.4.2	การเลิกหรือปิดกิจการ	5-25
บทที่ 6 ต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในสหพันธ์สาธารณรัฐ		
ประชาธิปไตยเอเซีย		
6-1	6.1 ต้นทุนทั่วไป	6-1
6.1.1	ต้นทุนค่าขนส่ง	6-1
6.1.2	ต้นทุนค่าก่อสร้าง.....	6-5
6.1.3	ต้นทุนที่ดิน/สำนักงาน.....	6-7
6.1.4	ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค.....	6-8
6.2	ต้นทุนค่าจ้าง	6-10
6.3	ต้นทุนทางภาษี	6-12
6.3.1	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	6-12
6.3.2	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	6-13
6.3.3	ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....	6-13
6.3.4	ภาษีการขาย / ภาษีสรรพสามิต	6-14
6.3.5	อากรนำเข้า.....	6-15
6.3.6	ภาษีอื่นๆ	6-16
บทที่ 7 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ใน		
สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอเซีย		
7-1	7.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอเซีย.....	7-2
7.1.1	สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน	7-2
7.1.2	ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุนหรือประกอบธุรกิจ	7-4
7.1.3	ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของผู้ประกอบการชาวไทย	7-4
7.2	สถิติด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอเซีย.....	7-5
7.2.1	สถิติการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	7-5
7.2.2	การลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	7-12
7.3	การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอเซีย ...	7-14

สารบัญ (ต่อ)

7.3.1	ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	7-15
7.3.2	ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	7-18
7.3.3	บริษัทกรณีศึกษา.....	7-21
7.4	พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย ..	7-23
7.4.1	เขตอุตสาหกรรม Mekelle.....	7-24
7.4.2	เขตอุตสาหกรรม Kombolcha	7-25
7.5	นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย	7-25
7.5.1	นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ.....	7-25
7.5.2	มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ	7-28
7.6	ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย	7-30
7.6.1	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	7-30
7.6.2	ด้านการเข้าถึงปัจจัยการผลิต.....	7-30
7.6.3	ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	7-31
7.6.4	ด้านการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ	7-31
7.7	ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย	7-32
7.7.1	รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย.....	7-32
7.7.2	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนักลงทุนไทย	7-34

บทที่ 8 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตร

แปรรูปในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย.....		8-1
8.1	ภาพรวมของอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย	8-2
8.1.1	สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน	8-2
8.1.2	ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุนหรือประกอบธุรกิจ	8-4
8.1.3	ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของผู้ประกอบการชาวไทย	8-4
8.2	สถิติด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรและเกษตร แปรรูปในเอธิโอเปีย	8-5
8.2.1	สถิติการค้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	8-5

สารบัญ (ต่อ)

8.2.2 การลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป.....	8-12
8.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย	8-14
8.3.1 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูป	8-15
8.3.2 ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป	8-17
8.3.3 บริษัทกรณีศึกษา.....	8-20
8.4 พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย	8-22
8.4.1 รัฐโอโรเมีย	8-23
8.4.2 รัฐอัมฮารา.....	8-24
8.4.3 รัฐ SNNPR	8-25
8.4.4 รัฐทีเกเรย์.....	8-26
8.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการเกษตรและเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย.....	8-27
8.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ.....	8-27
8.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ	8-31
8.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย.....	8-33
8.6.1 ด้านความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ	8-33
8.6.2 ด้านต้นทุนในการคมนาคมขนส่ง	8-34
8.6.3 ด้านการเข้าถึงปัจจัยการผลิต.....	8-34
8.6.4 ด้านการแทรกแซงกลไกตลาดจากภาครัฐ.....	8-34
8.6.5 ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	8-35
8.6.6 ด้านความมั่นคงและเสถียรภาพทางนโยบาย	8-35
8.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย.....	8-36
8.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย.....	8-36
8.7.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนักลงทุนไทย	8-38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 9 ผลสรุปการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	9-1
9.1 สรุปการเตรียมการเดินทาง.....	9-1
9.2 สรุปผลการหารือ	9-2
บรรณานุกรม	บ-1

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	1-2
ภาพที่ 1-2 แผนที่ประเทศเอธิโอเปีย	1-3
ภาพที่ 1-3 ที่ปริมาณน้ำฝนสะสมเฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2526-2557	1-4
ภาพที่ 1-4 แผนที่เอธิโอเปียแบ่งตามความสามารถในการเข้าถึงน้ำ.....	1-5
ภาพที่ 1-5 แผนที่ประเทศเอธิโอเปียแบ่งตามเขตการปกครอง	1-8
ภาพที่ 1-6 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปีย ปี 2550 - 2564	1-11
ภาพที่ 1-7 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปีย ปี 2559	1-12
ภาพที่ 1-8 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศเอธิโอเปีย ปี 2550 - 2564	1-13
ภาพที่ 1-9 โครงสร้างประชากรของประเทศเอธิโอเปีย ปี 2559	1-16
ภาพที่ 1-10 ประชากรวัยเด็กคนปัจจุบันของเอธิโอเปีย	1-18
ภาพที่ 1-11 เส้นทางรางรถไฟในประเทศเอธิโอเปีย	1-22
ภาพที่ 3-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-2
ภาพที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลักของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-5
ภาพที่ 3-3 การนำเข้าสินค้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-6
ภาพที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลักของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-10
ภาพที่ 3-5 มูลค่าการส่งออกบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-11
ภาพที่ 3-6 มูลค่าการนำเข้าบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-12
ภาพที่ 3-7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปีย ปี 2555-2558.....	3-14
ภาพที่ 3-8 สัดส่วนมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปีย ปี 2558 จำแนกตาม อุตสาหกรรม.....	3-15
ภาพที่ 3-9 สัดส่วนมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปีย ปี 2558 จำแนกตาม ประเทศผู้ลงทุน.....	3-16
ภาพที่ 4-1 แผนที่แสดงที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมในเอธิโอเปีย	4-9
ภาพที่ 5-1 ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนของเอธิโอเปีย	5-3
ภาพที่ 5-2 ขั้นตอนกิจกรรมก่อนการจัดตั้งธุรกิจ	5-6
ภาพที่ 5-3 ขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ.....	5-8
ภาพที่ 7-1 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย ในช่วงปี 2554-2558	7-6
ภาพที่ 7-2 ตลาดส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญ ของเอธิโอเปีย ในปี 2554-2558	7-9

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 7-3	มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย ระหว่างปี 2554-2558.....	7-10
ภาพที่ 7-4	แหล่งนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญ ของเอธิโอเปีย ในปี 2554-2558	7-12
ภาพที่ 7-5	มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปีย ระหว่างปี 2549-2559	7-13
ภาพที่ 7-6	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสมในเอธิโอเปีย ณ ปี 2554.....	7-14
ภาพที่ 7-7	โครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ของเอธิโอเปีย.....	7-15
ภาพที่ 7-8	แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมที่น่าสนใจโดยสังเขป.....	7-24
ภาพที่ 8-1	ผลผลิตทางการเกษตรขั้นต้นของเอธิโอเปียในปี 2557.....	8-3
ภาพที่ 8-2	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ในช่วงปี 2554-2558	8-6
ภาพที่ 8-3	ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่สำคัญ ของเอธิโอเปียในปี 2554-2558	8-8
ภาพที่ 8-4	มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ในช่วงปี 2554-2558	8-9
ภาพที่ 8-5	แหล่งนำเข้าสินค้าและเกษตรแปรรูปที่สำคัญของเอธิโอเปียในปี 2554-2558	8-12
ภาพที่ 8-6	มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปีย ระหว่างปี 2549-2559	8-13
ภาพที่ 8-7	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสมในเอธิโอเปีย ณ ปี 2554.....	8-14
ภาพที่ 8-8	โครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปของ เอธิโอเปีย.....	8-15
ภาพที่ 8-9	พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรม การเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปใน เอธิโอเปีย.....	8-23

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศเอธิโอเปีย	1-13
ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของเอธิโอเปีย	1-17
ตารางที่ 1-3 รายชื่อธนาคารและสถาบันการเงินที่ประกอบการในประเทศเอธิโอเปีย	1-24
ตารางที่ 2-1 ความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียและประเทศคู่ภาคี	2-7
ตารางที่ 2-2 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย	2-8
ตารางที่ 2-3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย จำแนกตามประเภทสินค้า	2-8
ตารางที่ 3-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-3
ตารางที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลัก 5 อันดับแรกของเอธิโอเปียปี 2554-2558.....	3-4
ตารางที่ 3-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-7
ตารางที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-9
ตารางที่ 3-5 สัดส่วนการส่งออกภาคบริการของเอธิโอเปียปี 2554-2558	3-11
ตารางที่ 3-6 สัดส่วนการนำเข้าภาคบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	3-13
ตารางที่ 4-1 กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และจำนวนปีที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคล.....	4-7
ตารางที่ 4-2 เขตอุตสาหกรรมในเอธิโอเปีย	4-10
ตารางที่ 5-1 ขั้นตอนและค่าธรรมเนียมที่ใช้ในการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ	5-8
ตารางที่ 5-2 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ	5-9
ตารางที่ 5-3 ธุรกิจที่ต้องได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5-11
ตารางที่ 5-4 ขั้นตอนและเอกสารในการจัดตั้งสำนักงานสาขา.....	5-11
ตารางที่ 5-5 เอกสารและข้อมูลในการจัดตั้งสำนักงานผู้แทน	5-12
ตารางที่ 5-6 ขั้นตอนการขอใช้ไฟฟ้า.....	5-14
ตารางที่ 5-7 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขอใช้ไฟฟ้า.....	5-14
ตารางที่ 5-8 ขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตก่อสร้าง	5-15
ตารางที่ 5-9 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขออนุญาตก่อสร้าง	5-16
ตารางที่ 5-10 ขั้นตอนการยื่นจดทะเบียนนอสังหาริมทรัพย์.....	5-17
ตารางที่ 5-11 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ยื่นจดทะเบียนนอสังหาริมทรัพย์.....	5-18
ตารางที่ 5-12 กิจกรรมที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี	5-21
ตารางที่ 5-13 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ยื่นขอสิทธิพิเศษทางภาษี	5-22

สารบัญตาราง

ตารางที่ 6-1 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปยังสนามบินในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ.....	6-1
ตารางที่ 6-2 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปยังสนามบินในตะวันออกกลางและเอเชียใต้.....	6-2
ตารางที่ 6-3 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปยังสนามบินในทวีปแอฟริกา.....	6-3
ตารางที่ 6-4 อัตราค่าขนส่งทางเรือโดยเฉลี่ยจากท่าเรือ Djibouti ไปยังประเทศปลายทาง	6-4
ตารางที่ 6-5 ราคาวัสดุและบริการการก่อสร้างโดยสังเขป.....	6-5
ตารางที่ 6-6 ราคาเช่าที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในรัฐที่สำคัญ.....	6-7
ตารางที่ 6-7 ราคาเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตชนบทในรัฐที่สำคัญ	6-7
ตารางที่ 6-8 อัตราค่าเช่าและราคาขายสำนักงานในกรุงแอดดิสอาบาบา.....	6-8
ตารางที่ 6-9 อัตราค่าไฟฟ้า.....	6-8
ตารางที่ 6-10 อัตราค่าน้ำประปา.....	6-9
ตารางที่ 6-11 อัตราค่าบริการโทรศัพท์.....	6-10
ตารางที่ 6-12 อัตราค่าตอบแทนผู้บริหาร	6-11
ตารางที่ 6-13 อัตราค่าตอบแทนของลูกจ้างระดับปฏิบัติการ	6-11
ตารางที่ 6-14 อัตราค่าตอบแทนโดยเฉลี่ยรายสาขาการผลิตและบริการ.....	6-12
ตารางที่ 6-15 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	6-13
ตารางที่ 6-16 อัตราภาษีสรรพสามิตจำแนกตามประเภทสินค้า	6-14
ตารางที่ 6-17 อัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย จำแนกตามประเภทสินค้า	6-15
ตารางที่ 6-18 อัตราภาษีเงินได้สำนักงานหรือบริษัทที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล.....	6-16
ตารางที่ 6-19 อัตราภาษีอื่นๆ	6-17
ตารางที่ 7-1 จำนวนโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย จำแนกรายกิจกรรม	7-3
ตารางที่ 7-2 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	7-7
ตารางที่ 7-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก ในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	7-10
ตารางที่ 7-4 เป้าหมายการพัฒนาที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในแผน GTP II	7-26

สารบัญตาราง

ตารางที่ 7-5 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม.....	7-27
ตารางที่ 7-6 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	7-33
ตารางที่ 8-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก ในกลุ่มเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	8-7
ตารางที่ 8-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก ในกลุ่มสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558.....	8-10
ตารางที่ 8-3 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ตอนกลางฝั่งตะวันออก ของรัฐโอโรเมีย ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559	8-24
ตารางที่ 8-4 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ ของรัฐอัมฮารา ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559	8-25
ตารางที่ 8-5 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันออก ของรัฐ SNNPR ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559	8-26
ตารางที่ 8-6 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันตก ของรัฐทิเกรย์ ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559	8-26
ตารางที่ 8-7 เป้าหมายการพัฒนาที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปในแผน GTP II	8-27
ตารางที่ 8-8 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป.....	8-28
ตารางที่ 8-9 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	8-37
ตารางที่ 9-1 หน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และประเด็นการหารือ.....	9-2

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไปโดยสังเขปของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

1.1 บทนำ

สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย (Federal Democratic Republic of Ethiopia) หรือประเทศเอธิโอเปียตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา มีพื้นที่ประมาณ 1,104,300 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดกับประเทศเอริเทรีย (Eritrea) ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับประเทศจิบูตี (Djibouti) ทางทิศตะวันตกติดกับประเทศโซมาเลีย (Somalia) ทางตอนใต้ติดกับประเทศเคนยา (Kenya) และทางทิศตะวันตกติดกับประเทศซูดาน (Sudan)

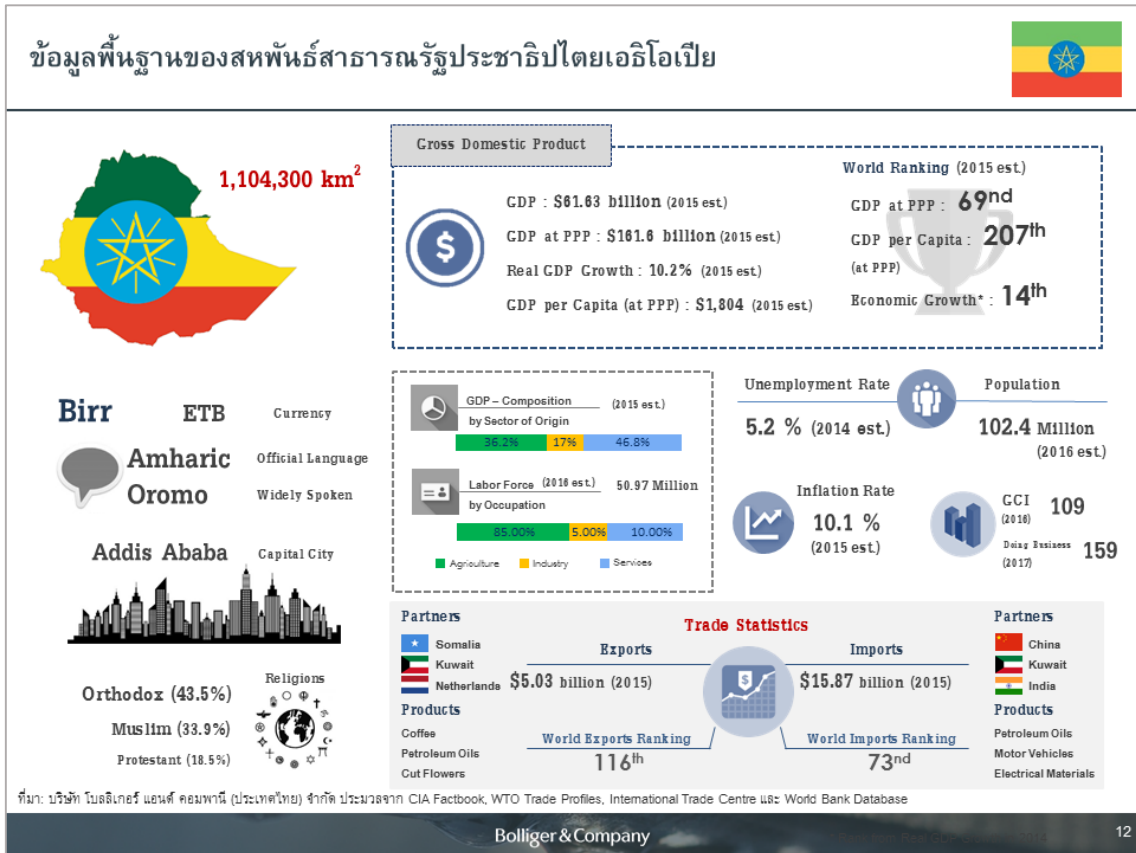
ในปี 2559 เอธิโอเปียมีประชากรทั้งหมดประมาณ 102.37 ล้านคน มีแรงงานในระบบเศรษฐกิจทั้งหมด 50.97 ล้านคน¹ มีขนาดเศรษฐกิจหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประมาณ 61,630 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 โดยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจจริงร้อยละ 10.20 เมื่อเทียบกับปี 2557 ส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ โซมาเลีย กูเวต และเนเธอร์แลนด์ ตามลำดับ โดยสินค้าที่ส่งออกมากที่สุดได้แก่ กาแฟ น้ำมันปิโตรเลียม และดอกไม้ ตามลำดับ

เมืองหลวงของเอธิโอเปียคือกรุงแอดดิสอาบาบา (Addis Ababa) ตั้งอยู่ในพื้นที่ตอนกลางของประเทศ มีประชากรในพื้นที่ตัวเมืองและปริมณฑลประมาณ 3.70 ล้านคน

¹ จากการประเมินโดย CIA ณ ปี 2559

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก CIA Factbook, WTO Trade Profiles, International Trade Centre และ World Bank Database

1.2 ข้อมูลพื้นฐาน

1.2.1 ภูมิประเทศ

เอธิโอเปียตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา ในบริเวณที่เรียกว่าจะงอยแอฟริกา (Horn of Africa) มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดกับประเทศเอริเทรีย ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับประเทศจิบูตี ทางทิศตะวันออกติดกับประเทศโซมาเลีย ทางตอนใต้ติดกับประเทศเคนยา และทางทิศตะวันตกติดกับประเทศซูดาน เอธิโอเปียเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล

ภูมิประเทศในเอธิโอเปียมีความหลากหลาย โดยแนวชายแดนฝั่งตะวันออกของประเทศมีภูมิประเทศแบบทะเลทราย บริเวณตอนกลางของประเทศมีภูมิประเทศแบบที่ราบสูงและหุบเขา ส่วนทางตอนใต้ของประเทศมีภูมิประเทศแบบที่ราบป่าเขตร้อน

เอธิโอเปียมีพื้นที่ประมาณ 1,104,300 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เพื่อการเกษตร (Agriculture Land) คิดเป็นร้อยละ 36.3 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 400,861 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่ป่าร้อยละ 12.0 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 132,516 ตารางกิโลเมตร

ภาพที่ 1-2 แผนที่ประเทศเอธิโอเปีย

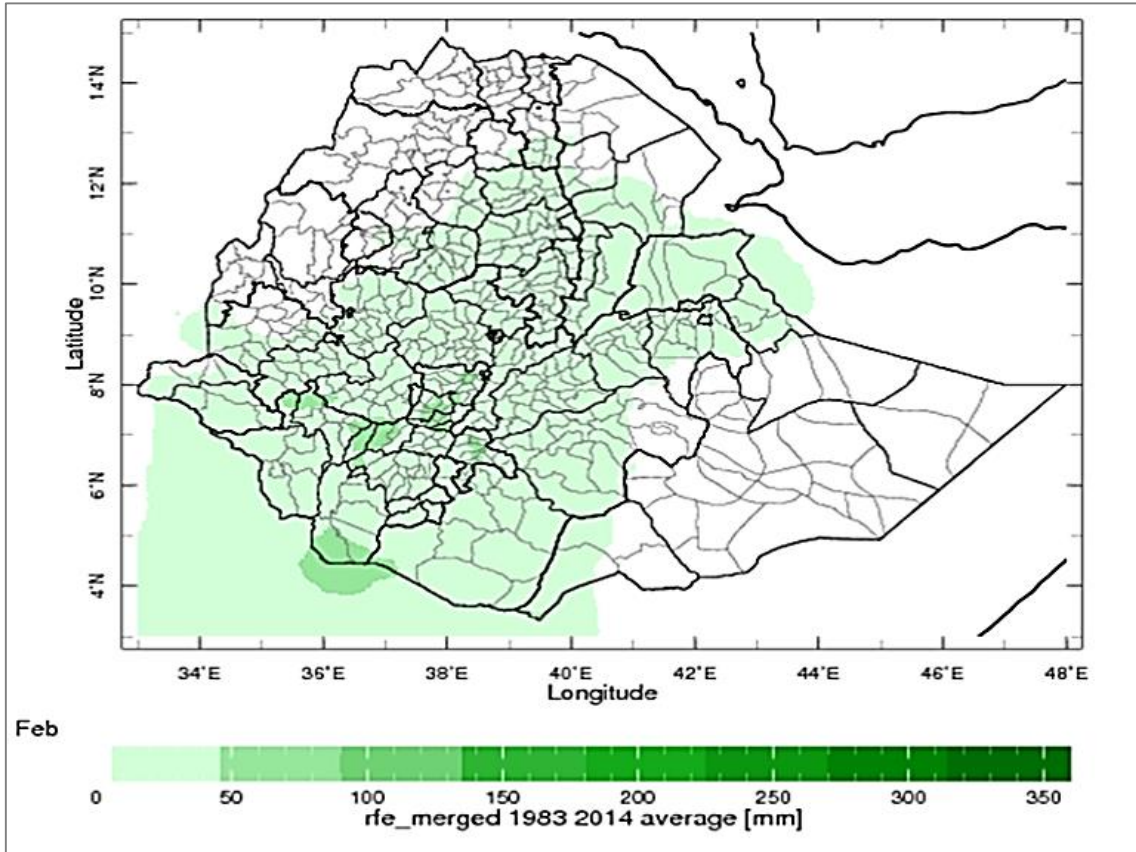
ที่มา: <http://www.nationsonline.org/oneworld/map/ethiopia-political-map.htm>

ฤดูฝนของเอธิโอเปียอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมโดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยจะแตกต่างกันไปตามภูมิภาค บริเวณตอนกลางของประเทศมีปริมาณน้ำฝนสะสมรายปีอยู่ที่ 1,220 มิลลิเมตร ในขณะที่บริเวณตอนเหนือของประเทศจะเป็นภูมิภาคที่มีปริมาณน้ำฝนสะสมรายปีต่ำที่สุดคือเพียงประมาณ 100 มิลลิเมตรต่อปี ส่วนภูมิภาคที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในประเทศคือ บริเวณภาคตะวันตก มีปริมาณน้ำฝนสะสมรายปีประมาณ 2,000 มิลลิเมตร ส่วนเมือง Addis

Ababa มีปริมาณน้ำฝนสะสมเฉลี่ยปีละ 1,089 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนสะสมมากที่สุดในเดือนสิงหาคมคือ 269 มิลลิเมตร และน้อยที่สุดในเดือนพฤศจิกายนคือ 9 มิลลิเมตร²

ภาพที่ 1-3 ที่ปริมาณน้ำฝนสะสมเฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2526-2557

ที่มา: http://www.ethiometmaprooms.gov.et:8082/maproom/Climatology/Climate_Analysis/monthly?T=Feb&YearStart=1983&YearEnd=2014&seasonStart=Jan&seasonEnd=Mar&var=.rfe_merged

เนื่องจากปริมาณน้ำและน้ำฝนในแต่ละภูมิภาคมีปริมาณต่างกัน รัฐบาลเอธิโอเปียจึงได้แบ่งพื้นที่ต่างๆ ในเอธิโอเปียออกเป็น 3 ประเภท ตามปริมาณน้ำฝนและการคายระเหยน้ำ³ ดังภาพที่ 1-4 เพื่อวางแผนการพัฒนาการชลประทาน โดย Ministry of Water, Irrigation and Electricity มีนโยบายในการพัฒนาการชลประทานในบริเวณที่ขาดแคลนน้ำ (Moisture Deficit

² ข้อมูล ณ ปี 2558 แหล่งที่มา <http://www.addis-ababa.climatemps.com/precipitation.php>

³ แบ่งตาม Rural Development Policy and Strategy (2001) และ the Plan for Accelerated and Sustained Development to Eradicate Poverty (PASDEP) โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 บริเวณ ดังนี้

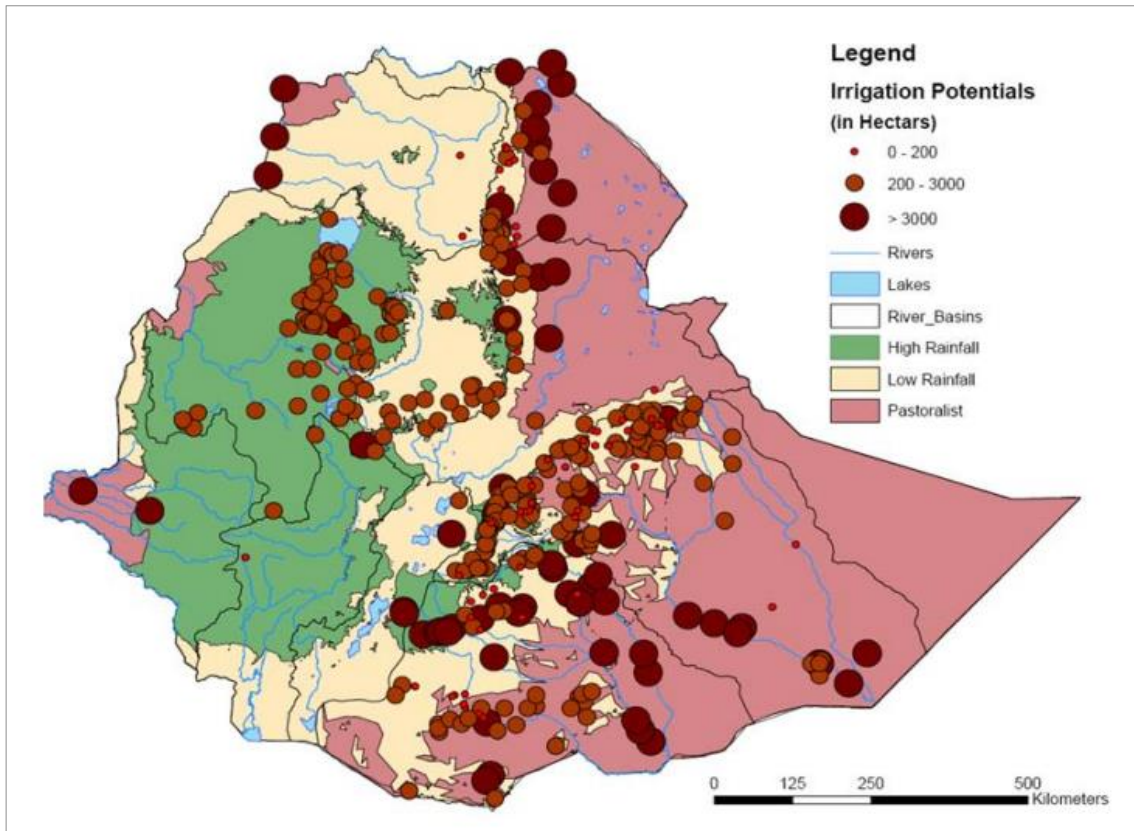
- 1.High rainfall zone: บริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนต่อปีตั้งแต่ 800 มิลลิเมตร
- 2.Moisture deficit zone: บริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนต่อปีน้อยกว่า 600 มิลลิเมตร แต่มีความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3.Pastoralist zone: บริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนต่อปีน้อยกว่า 600 มิลลิเมตรและมีความหลากหลายทางชีวภาพต่ำ

อ้างอิงข้อมูลจาก International Water Management Institute และ Food and Agriculture Organization of United Nations

Zone) และบริเวณทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (Pastoralist Zone) รวมถึงมีการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติโดยนโยบายการยกเว้นภาษีของการลงทุนในด้านชลประทาน

ภาพที่ 1-4 แผนที่เอธิโอเปียแบ่งตามความสามารถในการเข้าถึงน้ำ

ที่มา: Ethiopia irrigation market brief, Food and Agriculture Organization of United Nations (2015)

1.2.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

จากลักษณะทางธรณีวิทยาที่หลากหลาย ทำให้ประเทศเอธิโอเปียสามารถปลูกพืชได้หลายประเภท โดยพืชที่เป็นที่นิยมและเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ กาแฟ ชา เครื่องเทศ ผัก ผลไม้ รวมถึงพืชที่สามารถนำไปทำเป็นเส้นใยเสื้อผ้า เช่น ฝ้าย เป็นต้น

นอกจากลักษณะทางธรณีวิทยาที่หลากหลาย เอธิโอเปียยังมีทรัพยากรธรรมชาติหลายชนิด อาทิ ทองคำ อัญมณี แก๊สธรรมชาติ และน้ำมันปิโตรเลียม

บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของเอธิโอเปียเป็นที่ตั้งของทะเลสาบทานา (Lake Tana) ซึ่งเป็นทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในเอธิโอเปีย รวมถึงยังเป็นต้นสายของแม่น้ำ Blue Nile ทะเลสาบทานานี้

เปรียบเสมือนหัวใจของอุตสาหกรรมการประมงของเอธิโอเปีย โดยปลาที่พบมากได้แก่ ปลาตะเพียน ปลานิล และปลาดุก

1.2.3 เขตการปกครองและเมืองที่สำคัญ

1.2.3.1 เขตการปกครอง

เอธิโอเปียมีระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 รัฐตามชนเผ่าในพื้นที่ (Kililoch) และมีเขตปกครองพิเศษ (Municipal Councils) อีก 2 แห่ง ได้แก่

- เขตการปกครองพิเศษ Addis Ababa เป็นเมืองหลวงของประเทศเอธิโอเปีย ตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศโดยมีรัฐ Oromia ล้อมรอบ
- เขตการปกครองพิเศษ Dire Dawa เป็นเมืองอุตสาหกรรมตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ บริเวณรอยต่อของรัฐ Oromia กับรัฐ Somali
- รัฐ Afar เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 72,000 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นหุบเขาและทะเลทราย มีประชากรประมาณ 1.81 ล้านคน⁴ มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Semera
- รัฐ Amhara เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 155,000 ตารางกิโลเมตร มีภูมิประเทศเป็นที่ราบและที่ราบสูง และมีทะเลสาบขนาดใหญ่คือ Lake Tana เป็นรัฐที่ค่อนข้างมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก มีประชากรประมาณ 21.13 ล้านคน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Bahir Dar
- รัฐ Benishangul-Gumuz เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 51,000 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นชนบทห่างไกล และยังไม่ค่อยได้รับการพัฒนามากนัก มีประชากรประมาณ 1.07 ล้านคน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Asosa
- รัฐ Gambela เป็นรัฐขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 30,000 ตารางกิโลเมตร มีภูมิประเทศเป็นป่าเขตร้อนและเป็นที่ตั้งของอุทยาน Gambela National Park มีประชากรประมาณ 436,000 คน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Gambela

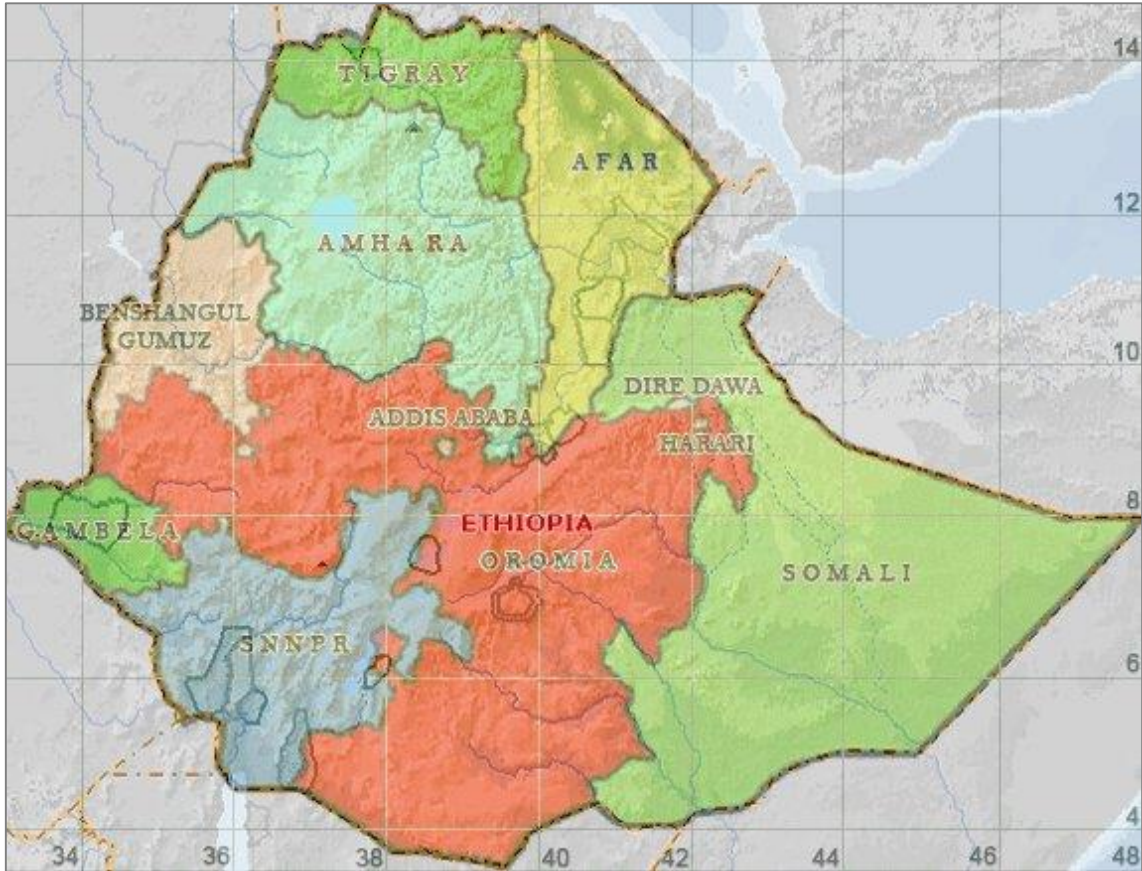
⁴ ข้อมูลจากการประมาณการจำนวนประชากรในปี 2560 ของ Central Statistical Agency of Ethiopia

- รัฐ Harari เป็นรัฐขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศใกล้กับเมือง Dire Dawa โดยมีรัฐ Oromia ล้อมรอบ มีพื้นที่ประมาณ 330 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 246,000 คน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Harar
- รัฐ Oromia เป็นรัฐขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 285,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 35.47 ล้านคน ถือเป็นรัฐที่ใหญ่ที่สุดของประเทศทั้งในแง่ของพื้นที่และประชากร และมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีเมืองหลวงของรัฐคือกรุง Addis Ababa
- รัฐ Somali เป็นรัฐขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 279,000 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย มีประชากรประมาณ 5.75 ล้านคน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Jijiga
- รัฐ Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region (SNNPR) เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 106,000 ตารางกิโลเมตร มีภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและภูเขา และมีป่าเขตร้อนปกคลุมเป็นส่วนใหญ่ มีกิจกรรมทางการเกษตรทั้งการเพาะปลูกและการเลี้ยงปศุสัตว์ค่อนข้างมาก มีประชากรประมาณ 19.17 ล้านคน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Awasa
- รัฐ Tigray เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 41,000 ตารางกิโลเมตร มีภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและมีภูมิอากาศที่ค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง มีประชากรประมาณ 5.25 ล้านคน มีเมืองหลวงของรัฐคือเมือง Mekelle

ภาพที่ 1-5 แผนที่ประเทศเอธิโอเปียแบ่งตามเขตการปกครอง

ที่มา: <http://hornaffairs.com/en/wp-content/uploads/sites/9/2016/02/Map-Ethiopia-regional-map.jpg>

1.2.3.2 เมืองสำคัญ

Addis Ababa

กรุง Addis Ababa ตั้งอยู่ในพื้นที่ตอนกลางของประเทศ ล้อมรอบโดยรัฐ Oromia มีสถานะเป็นเขตการปกครองพิเศษและเป็นเมืองหลวงของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 527 ตารางกิโลเมตร กรุง Addis Ababa เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศเอธิโอเปีย คือประมาณ 3.43 ล้านคน⁵ มีรายได้ต่อหัวประชากรประมาณ 9,048 Birr ในปี 2554

กรุง Addis Ababa เป็นศูนย์กลางด้านการค้า การลงทุน การติดต่อราชการ และการต่างประเทศของเอธิโอเปีย โดยเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ขององค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง

⁵ ข้อมูลจากการประมาณการจำนวนประชากรในปี 2560 ของ Central Statistical Agency of Ethiopia

เช่น African Union⁶, Organization of African Unity (OAU)⁷ และ United Nations Economic Commission for Africa⁸ (UNECA) เป็นต้น นอกจากนี้ กรุง Addis Ababa ยังได้รับการระบุว่าเป็นเมืองที่มีระบบสาธารณูปโภคดีที่สุดในประเทศ รวมถึงมีอัตราการก่ออาชญากรรมต่ำที่สุดในประเทศ⁹

กิจกรรมทางเศรษฐกิจในกรุง Addis Ababa ค่อนข้างมีความหลากหลาย โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ตัวเมืองส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมบริการต่างๆ เช่น การค้าส่งและค้าปลีก การก่อสร้าง การขนส่ง การท่องเที่ยว บริการสุขภาพและการศึกษา รวมถึงการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนพื้นที่ชานเมืองทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของประเทศ ทั้งนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของเอธิโอเปียเป็นที่สังเกตเห็นได้จากการเกิดขึ้นของโครงการก่อสร้างจำนวนมากในหลายพื้นที่ของกรุง Addis Ababa

ในด้านการคมนาคมขนส่ง กรุง Addis Ababa เป็นชุมทางสำคัญของประเทศ โดยเป็นจุดเริ่มต้นของทางหลวงสำคัญ (สาย 1 สาย 2 สาย 3 สาย 4 และสาย 5) ซึ่งเชื่อมต่อกับภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ รวมถึงเป็นที่ตั้งของสนามบิน Addis Ababa Bole International Airport ซึ่งเป็นสนามบินหลักของประเทศ ส่วนการคมนาคมภายในเมืองมีทั้งระบบรถโดยสารประจำทาง รถแท็กซี่ และระบบรถไฟฟ้ารางเบา (Light Rail System) ซึ่งครอบคลุมระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

Dire Dawa

Dire Dawa เป็นเขตการปกครองพิเศษของเอธิโอเปีย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ ในบริเวณใกล้กับพรมแดนระหว่างรัฐ Oromia กับรัฐ Somali มีถนนสายรองเชื่อมต่อไปยังประเทศจิบูตีเป็นระยะทางประมาณ 380 กิโลเมตร รวมถึงมีสนามบินนานาชาติของตนเองและมีทางรถไฟสาย Addis Ababa – Djibouti ตัดผ่าน เขตปกครองพิเศษ Dire Dawa มีพื้นที่ประมาณ

⁶ สหภาพแอฟริกา (African Union: AU) เป็นองค์การระหว่างประเทศในทวีปแอฟริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการหลอมรวมภายในทวีปแอฟริกา ให้มีความเข้มแข็งและมีบทบาททั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ

⁷ องค์การเอกภาพแอฟริกา (OAU) จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักคือ ยุติลัทธิจักรวรรดินิยมในแอฟริกา และปกป้องอธิปไตยของประเทศภาคีสมาชิก ปัจจุบัน OAU มีสมาชิก 53 ประเทศ และมีประชากรรวมกันกว่า 90 % ของประชากรแอฟริกา

⁸ สหประชาชาติคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับแอฟริกา (UNECA) จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการจัดความยากจนและส่งเสริมให้ประเทศในภูมิภาคแอฟริกามีการเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงเสริมสร้างพลังอำนาจของสตรี

⁹ ข้อมูลจาก Crime Index 2017 โดย Addis Ababa เป็นเมืองที่มีความปลอดภัยเป็นอันดับที่ 20 จากเมืองทั้งหมดในทวีปแอฟริกา

1,200 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 466,000 คน¹⁰ และมีรายได้ต่อหัวประชากรในปี 2554 ประมาณ 6,375 Birr

เมือง Dire Dawa ถือเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมของเอธิโอเปีย โดย Ethiopian Investment Commission (EIC) ซึ่งเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของเอธิโอเปีย มีแผนจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม Dire Dawa Industrial Park เช่นในเมือง Dire Dawa โดยอุตสาหกรรมสำคัญในพื้นที่ดังกล่าวได้แก่ อุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมสิ่งทอ อาหาร ไฟฟ้า และ เคมีภัณฑ์

Bahir Dar

เป็นเมืองหลวงของรัฐ Amhara ซึ่งเป็นรัฐที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศเอธิโอเปีย ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเอธิโอเปีย เป็นที่ตั้งของทะเลสาบทานา (Lake Tana) ซึ่งเป็นต้นสายของแม่น้ำไนล์สีน้ำเงิน นอกจากบริเวณทะเลสาบทานาจะมีปลาชุกชุมยังเป็นจุดหมายสำคัญของนักท่องเที่ยว ดังนั้นอุตสาหกรรมหลักภายในเมืองคือการประมงและการท่องเที่ยว

1.2.4 สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

1.2.4.1 สภาพเศรษฐกิจ

➤ สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน

จากข้อมูลของ International Monetary Fund (IMF) พบว่า ขนาดเศรษฐกิจหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปียมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 2550 จาก 19,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 61,629 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 และเป็นที่คาดการณ์ว่าขนาดของเศรษฐกิจของเอธิโอเปียจะเติบโตเป็น 108,270 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2564 ดังปรากฏในภาพที่ 1-6

¹⁰ ข้อมูลจากการประมาณการจำนวนประชากรในปี 2560 ของ Central Statistical Agency of Ethiopia

ภาพที่ 1-6 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปีย ปี 2550 - 2564

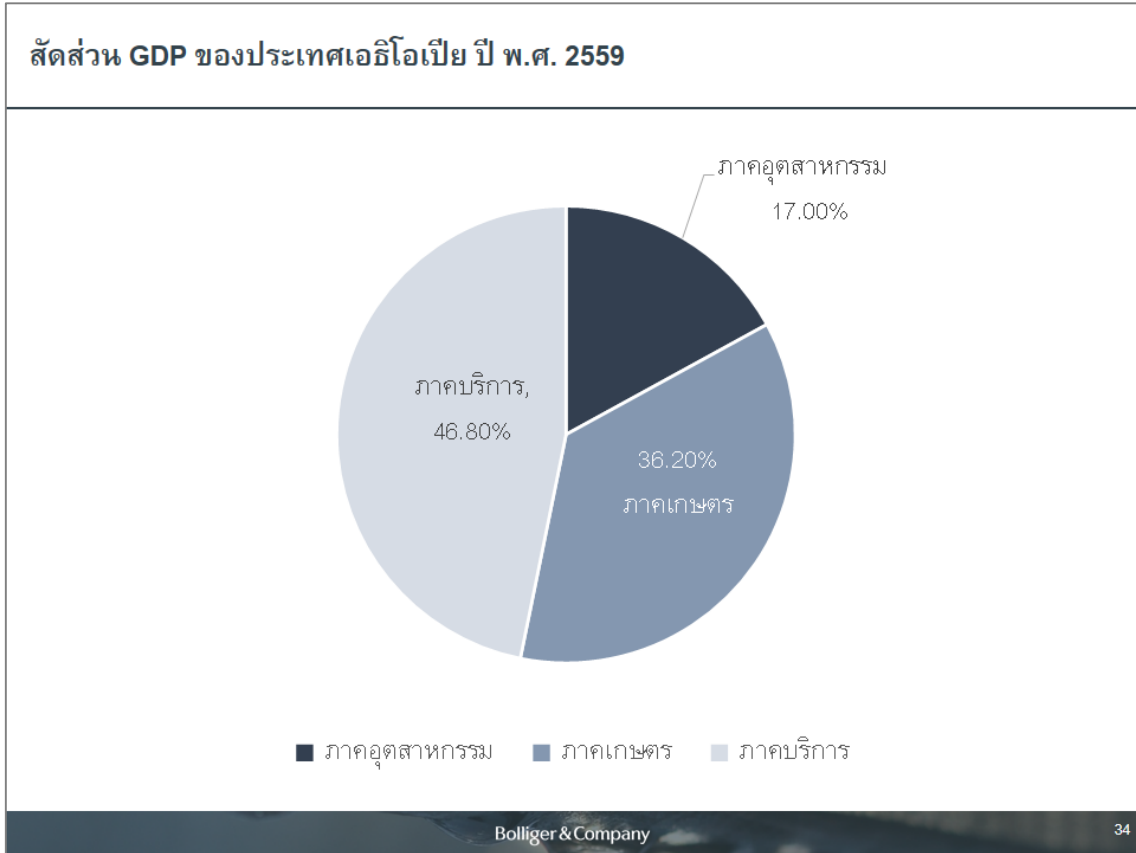

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก International Monetary Fund (IMF)

ในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปียส่วนใหญ่มาจากภาคบริการ (ร้อยละ 46.8) ตามมาด้วยภาคเกษตร (ร้อยละ 36.2) และภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 17.0) ตามลำดับ ดังปรากฏในภาพที่ 1-7

ภาพที่ 1-7 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของเอธิโอเปีย ปี 2559

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก CIA Factbook

เมื่อพิจารณาถึงรายได้ต่อหัว (GDP per Capita) จะพบว่ารายได้ต่อหัวของเอธิโอเปียอยู่ที่ระดับ 619.17 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 ซึ่งมีอัตราเติบโตเฉลี่ย (CAGR) ร้อยละ 12.37 จากระดับ 243.63 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2550 และจากการคาดการณ์ของ IMF ในปี 2564 รายได้ต่อหัวของเอธิโอเปียจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 1,096.64 ดอลลาร์สหรัฐ ดังปรากฏในภาพที่ 1-8

ภาพที่ 1-8 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศเอธิโอเปีย ปี 2550 - 2564

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก International Monetary Fund (IMF)

สำหรับดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ แสดงอยู่ในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศเอธิโอเปีย

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ปี	ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
ตัวเลขทางเศรษฐกิจและดัชนีเศรษฐกิจ				
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)	พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐ	2558	61.63	International Monetary Fund (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP growth)	ร้อยละ	2558	10.20	International Monetary Fund (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ	2559	10.10	National Bank of Ethiopia (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ปี	ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ	2557	5.20	World Bank (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Policy Rate/Discount Rate)	ร้อยละ	2560	5.00	National Bank of Ethiopia (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
หนี้สาธารณะ (Public Debt)	ร้อยละของ GDP	2559	51.57	International Monetary Fund (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (เฉลี่ยรายปี)	Birr ต่อ ดอลลาร์สหรัฐ	2559	22.59	National Bank of Ethiopia (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
	Birr ต่อบาท	2559	0.66	National Bank of Ethiopia และ ธนาคารแห่งประเทศไทย (เข้าถึง ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
ข้อมูลและดัชนีตัวชี้วัดอื่นๆ				
Global Competitiveness Index (GCI)	อันดับ	2559	109	World Economic Forum (เข้าถึง ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Network Readiness Index (NRI)	อันดับ	2559	120	World Economic Forum (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Doing Business Index	อันดับ	2559	159	World Bank (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Economic Freedom Index	อันดับ	2559	142	The Heritage Foundation (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Human Development Index (HDI)	อันดับ	2558	174	United Nations Development Programme (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Human Capital Index	อันดับ	2559	119	World Economic Forum (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)
Corruption Perceptions Index (CPI)	อันดับ	2559	108	Transparency International (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ปี	ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
Travel and Tourism Competitiveness Index	อันดับ	2558	118	World Economic Forum (เข้าถึงข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560)

ที่มา: บริษัทโบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก World Bank Economic Forum (WEF), International Monetary Fund (IMF), Transparency International, The Heritage Foundation และอื่นๆ

➤ ประเด็นทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ

ค่าเงิน Ethiopia Birr อ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการลดค่าเงิน (Devalue) ในปี 2552 และปี 2553 ปัจจุบันเอธิโอเปียกำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ รวมถึงมีสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ (Net Foreign Asset) ติดลบมาตั้งแต่ปี 2557 ทำให้การดำเนินธุรกิจในเอธิโอเปียประสบปัญหาในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากการขาดแคลนอุปทานเงินตราต่างประเทศ ความขาดแคลนดังกล่าวทำให้การแลกเปลี่ยนเงินสกุล Ethiopia Birr เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ อาจต้องใช้เวลานานถึง 6 เดือน¹¹

นอกจากนี้ ธุรกิจในเอธิโอเปียยังอาจพบปัญหาด้านการขาดการเข้าถึงเงินทุน เนื่องจากตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทยเอธิโอเปีย (National Bank of Ethiopia) ได้ออกข้อบังคับให้ธนาคารพาณิชย์ซื้อพันธบัตรระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีของธนาคารแห่งประเทศไทยเอธิโอเปีย ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของเอธิโอเปียอยู่ที่เพียงประมาณร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราเงินเพื่อ¹² ด้วยเหตุนี้ธนาคารพาณิชย์จึงสูญเสียสภาพคล่องและจำเป็นต้องจำกัดการปล่อยสินเชื่อให้ภาคเอกชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อย

1.2.4.2 สภาพทางสังคม

➤ ประชากร

เอธิโอเปียมีประชากรทั้งหมดประมาณ 102.37 ล้านคน โดยประชากรร้อยละ 34.4 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ Oromo ร้อยละ 27.0 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ Amhara ร้อยละ 6.2 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ Somali ร้อยละ 6.1 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ Tigray ร้อยละ 4.0 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ Sidama และร้อยละ 22.3 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ

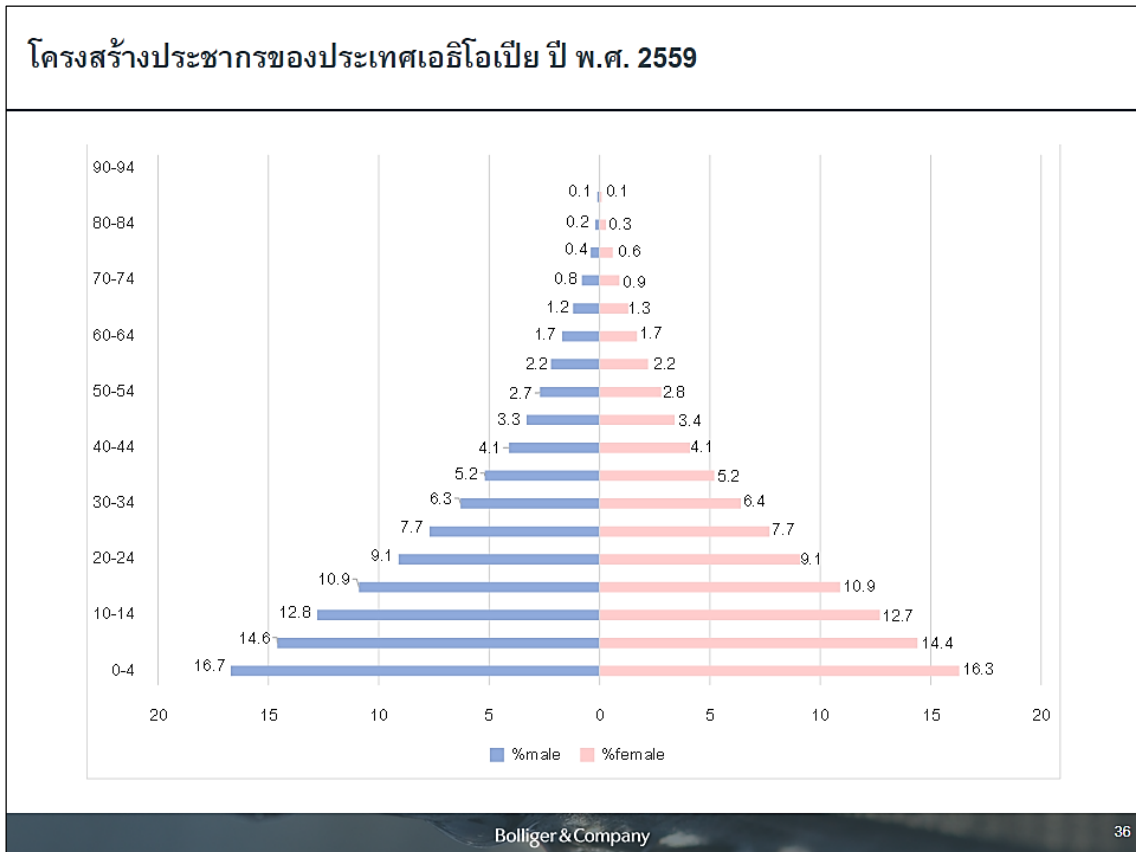
¹¹ อ้างอิงข้อมูลจาก <https://www.export.gov/article?id=Ethiopia-Market-Challenges>

¹² อัตราเงินเฟ้อของเอธิโอเปียคือร้อยละ 8.07 ร้อยละ 7.40 ร้อยละ 10.12 และร้อยละ 7.71 ในปี 2556-2559 ตามลำดับ

หากพิจารณาโครงสร้างประชากรในปี 2559 จะพบว่ามากกว่าร้อยละ 60 ของประชากรในประเทศมีอายุน้อยกว่า 25 ปี ส่วนคนในวัยทำงาน (ช่วงอายุระหว่าง 20 – 60 ปี) มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41 ของประชากรทั้งหมดดังปรากฏในภาพที่ 1-9

ภาพที่ 1-9 โครงสร้างประชากรของประเทศเอธิโอเปีย ปี 2559

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก US Census

อัตราการเติบโตของประชากรของเอธิโอเปียอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2.9 ต่อปี โดยมีอัตราการเกิดอยู่ที่ 37 คนต่อประชากร 1000 คน และจากการคาดการณ์ของ U.S. Census เอธิโอเปียจะมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 134,700,000 คนในปี 2569

ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของเอธิโอเปีย

ตัวเลขดัชนีที่สำคัญ	2539	2549	2559	2569
จำนวนประชากร (ล้านคน)	57.4	76.5	102.4	134.7
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	2.9	2.9	2.9	2.6
อัตราการเกิดใหม่ (ต่อผู้หญิง 1 คน)	6.5	5.9	5.1	4.3
จำนวนเด็กที่เกิดใหม่ (ต่อประชากร 1000 คน)	45	42	37	33
อัตราการตาย (ต่อประชากร 1000 คน)	16	12	8	6
อายุขัยเฉลี่ย (ปี)	49	54	62	66

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก US Census

➤ การศึกษา

ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอธิโอเปีย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับประถมศึกษา (Primary Education) ใช้เวลาการศึกษา 8 ปี (2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary Level Education) ใช้เวลาการศึกษา 2 ปี และ (3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Advanced Level Education) ใช้เวลาการศึกษา 2 ปี ก่อนที่จะเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

ภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับและมีการยกเว้นค่าเล่าเรียน โดยหลังจากที่นักเรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาจะมีการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐาน และจะมีการสอบวัดระดับความรู้อีกครั้งหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากนั้นสำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและต้องการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย จะต้องผ่านการสอบ The Ethiopian Higher Education Entrance Examination (EHEEE) และมีผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในปี 2537 การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาสามารถใช้ภาษาถิ่นได้ ต่างจากเดิมที่บังคับให้ใช้ภาษา Amharic เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภาษา Amharic ยังคงเป็นวิชาบังคับในการศึกษา ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปจะเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากพิจารณาจากสถิติการรู้หนังสือ (Literacy Rate) ที่รวบรวมโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) จะพบว่า ประชากรเอธิโอเปียที่มีอายุมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 49.03 สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

1.2.4.3 สภาพทางการเมือง

ประเทศเอธิโอเปียมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีประธานาธิบดีเป็นประมุข โดยประธานาธิบดีจะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ วาระละ 6 ปี ประธานาธิบดีและผู้นำรัฐบาลคนปัจจุบันคือ Dr.Mulatu Teshome ซึ่งดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2556

ภาพที่ 1-10 ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของเอธิโอเปีย

ที่มา: <http://www.ethiogrio.com/keywords/mulatu-teshome/index.2.html>

1.2.4.4 วัฒนธรรมและศาสนา

➤ วัฒนธรรม

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของเอธิโอเปียได้แก่ วรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณกรรมเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งมีเอกลักษณ์คือการแปลวรรณกรรมมาจากภาษากรีกโบราณและภาษาฮีบรู มาเป็นภาษา Amharic

➤ ศาสนา

ประชากรชาวเอธิโอเปียมากกว่าร้อยละ 60 นับถือศาสนาคริสต์ โดยนิกายที่มีคนนับถือมากที่สุดคือนิกายเอธิโอเปียออร์ทอดอกซ์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.5 ตามมาด้วยนิกาย

โปรเตสแตนต์ และนิกายคาทอลิก ตามลำดับ ในขณะที่มีประชาชนประมาณร้อยละ 33.9 นับถือศาสนาอิสลาม และอีกประมาณร้อยละ 3 นับถือความเชื่อท้องถิ่น และมีบางส่วนที่ไม่ได้นับถือศาสนาใดๆ

➤ ภาษา

ภาษาที่เป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการของเอธิโอเปียคือภาษา Amharic ในขณะที่บางพื้นที่มีการใช้ภาษาท้องถิ่นในการทำงานและติดต่อสื่อสาร ดังนี้

- รัฐ Oromiya ใช้ภาษา Oromo
- รัฐ Sumale ใช้ภาษา Somali
- รัฐ Tigray ใช้ภาษา Tigrigna
- รัฐ Afar ใช้ภาษา Afar

ส่วนภาษาอังกฤษเป็นวิชาภาคบังคับที่เยาวชนต้องเรียน รวมถึงเป็นภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

1.3 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.1 โครงสร้างด้านการคมนาคม

1.3.1.1 การคมนาคมทางถนน

โครงข่ายถนนในประเทศเอธิโอเปีย มีความยาวรวมกันทั้งหมด 110,414 กิโลเมตร แต่มีเพียง 14,354 กิโลเมตร (ร้อยละ 13.00) เท่านั้นที่เป็นถนนลาดยาง โดยมีถนนสายหลักดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข 1: บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกรุง Addis Ababa จรดขอบชายแดนของประเทศเอริเทรีย มีระยะทาง 853 กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข 2: เส้นทางตอนเหนือของกรุง Addis Ababa ตัดผ่านเมือง Dessie เมือง Mek'ele และเมือง Adigrat จรดเมือง Axum

- ทางหลวงหมายเลข 3: เส้นทางตอนเหนือของกรุง Addis Ababa ข้ามแม่น้ำไนล์สีน้ำเงิน (Blue Nile) บริเวณเมือง Dejen และเมือง Bahir Dar สิ้นสุดที่เมือง Gondar เป็นระยะทาง 737 กิโลเมตร ทางหลวงสายนี้บางส่วนถือเป็นทางหลวงแอฟริกา (African Highway) หมายเลข 4 Cairo-Cape Town¹³
- ทางหลวงหมายเลข 4: เส้นทางจากทิศตะวันตกของกรุง Addis Ababa มีปลายทางที่เมือง Gimbi มีระยะทาง 445 กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข 5: เส้นทางจากทิศตะวันตกของกรุง Addis Ababa มีปลายทางที่เมือง Metu มีระยะทาง 510 กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข 6: เส้นทางจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมือง Jimma มีปลายทางที่เมือง Mizan Teferi มีระยะทาง 216 กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข 7: เส้นทางจากทางใต้ของเมือง Mojo มุ่งสู่เมือง Shashamane มีระยะทาง 432 กิโลเมตร ทางหลวงสายนี้บางส่วนถือเป็นทางหลวงแอฟริกา (African Highway) หมายเลข 4 Cairo-Cape Town
- ทางหลวงหมายเลข 8: เส้นทางจากทางใต้ของเมือง Shashamane มุ่งสู่เมือง Hagere Maryam ทางหลวงสายนี้บางส่วนถือเป็นทางหลวงแอฟริกา (African Highway) หมายเลข 4 Cairo-Cape Town
- ทางหลวงหมายเลข 9: เส้นทางจากทางใต้ของเมือง Adama มุ่งสู่เมือง Asella
- ทางหลวงหมายเลข 10: เส้นทางจากทางตะวันออกของเมือง Awash มุ่งสู่เมือง Degeharbur

ตั้งแต่ปี 2557 เอธิโอเปียได้มีการเปิดใช้ทางพิเศษที่ต้องชำระค่าผ่านทาง โดยมีเส้นทางจากกรุง Addis Ababa มุ่งสู่เมือง Adama และในเดือนธันวาคม ปี 2558 ได้มีการสร้างทางพิเศษ

¹³ Cairo-Cape Town Highway (Trans-African Highway 4) มีระยะทาง 10,228 กิโลเมตร เป็นเส้นทางหลวงที่ตัดผ่านประเทศอียิปต์ ซูดาน เอธิโอเปีย เคนยา แทนซาเนีย แซมเบีย ซิมบับเว บอตสวานา และแอฟริกาใต้

เส้นทางจากเมือง Awasa มุ่งสู่เมือง Mojo ซึ่งเป็นจุดที่สามารถเชื่อมต่อกับทางพิเศษ Addis Ababa – Adama ได้

1.3.1.2 การคมนาคมทางรถไฟ

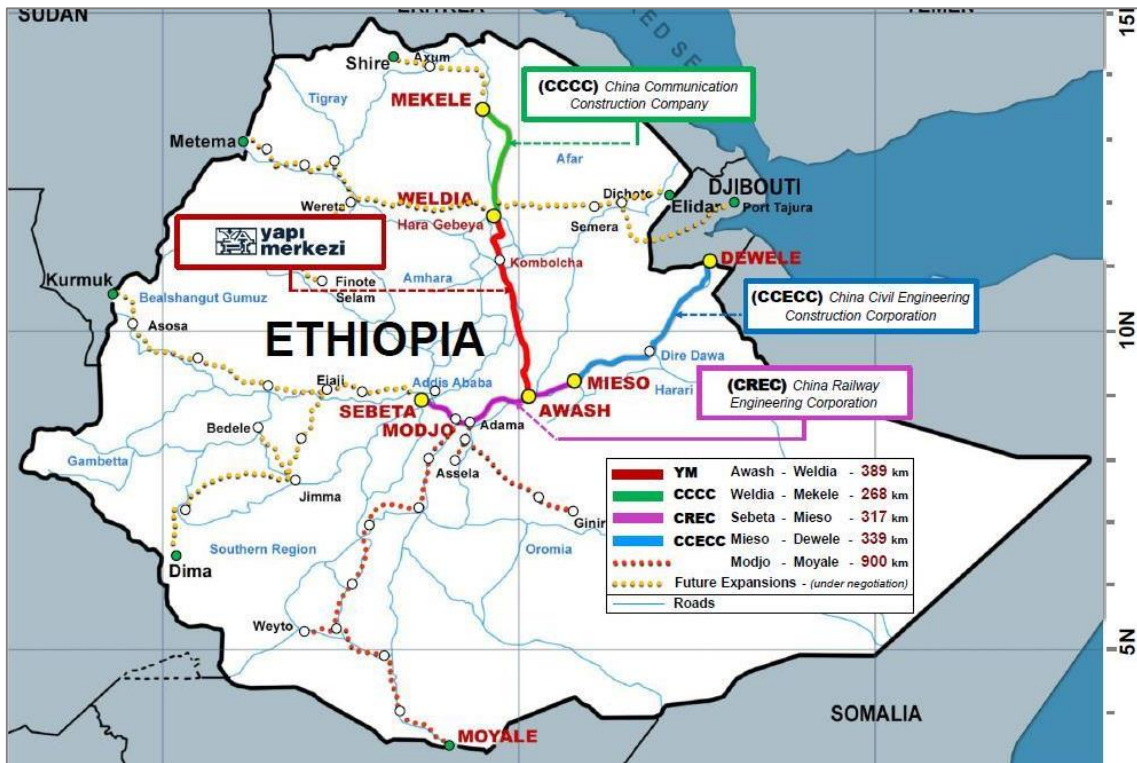
โครงข่ายรถไฟในเอธิโอเปียมีความยาว 681 กิโลเมตร ถือเป็นอันดับที่ 102 ของโลก โดยมีเส้นทางทั้งในประเทศและต่างประเทศที่สำคัญดังนี้

- เส้นทางรถไฟ Addis Ababa-Djibouti: เป็นเส้นทางรถไฟพหุระหว่างประเทศแห่งแรกของเอธิโอเปีย โดยมีจุดเริ่มต้นที่เมือง Addis Ababa มุ่งสู่ท่าเรือจิบูตี (Port of Djibouti) บริเวณอ่าวเอเดน (Gulf of Aden)
- เส้นทางรถไฟ Ethio-Djibouti: เป็นเส้นทางระหว่างประเทศ โดยมีจุดเริ่มต้นที่กรุง Addis Ababa มุ่งสู่ท่าเรือจิบูตี (Port of Djibouti) บริเวณเมืองจิบูตี (Djibouti City)
- โครงข่ายรถไฟรางมาตรฐาน: มีโครงการเส้นทางในประเทศและนอกประเทศดังนี้
  - เส้นทางจากเมือง Mek'ele มุ่งสู่เมือง Awash โดยสามารถเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟ Addis Ababa-Djibouti ได้ที่เมือง Awash โดยเริ่มการก่อสร้างในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2558
  - เส้นทางจากกรุง Addis Ababa มุ่งสู่เมือง Bedele โดยเริ่มการก่อสร้างในเดือนพฤษภาคม ปี 2558
  - เส้นทางจากเมือง Weldiya ประเทศเอธิโอเปีย มุ่งสู่เมือง Tadjoura ประเทศจิบูตี และสามารถเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟ Mek'ele-Awash ได้ที่เมือง Weldiya
- Addis Ababa Light Rail: เป็นรถไฟฟ้ามหานคร¹⁴วิ่งในตัวเมือง Addis Ababa ระยะทางรวม 31.6 กิโลเมตร มีเส้นทางจากใจกลางเมือง Addis Ababa ไปสู่เขตอุตสาหกรรมทางตอนใต้ของเมือง และ เส้นทางจากฝั่งตะวันออกไปฝั่งตะวันตก

¹⁴ ระบบขนส่งมวลชนความจุต่ำ (Light Capacity Rail) วัดจากความจุไม่เกิน 20,000 คน/ชั่วโมง/ทิศทาง

ภาพที่ 1-11 เส้นทางรางรถไฟในประเทศเอธิโอเปีย

ที่มา: <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=134725131>

1.3.1.3 การคมนาคมทางอากาศ

ในเอธิโอเปียมีสนามบินทั้งหมด 47 แห่ง โดยเป็นสนามบินที่ทางขึ้น-ลงเป็นถนนลาดยาง (Paved runway) จำนวน 17 แห่งและมีสนามบินระหว่างประเทศทั้งหมด 2 แห่ง ได้แก่

- Addis Ababa Bole International Airport ในเมือง Addis Ababa ภูมิภาค Addis Ababa
- Aba Tenna Dejazmach Yilma International Airport ในเมือง Dire Dawa ภูมิภาค Dire Dawa

1.3.1.4 การคมนาคมทางเรือ

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล ดังนั้นการขนส่งทางเรือจึงต้องพึ่งพาท่าเรือของประเทศเพื่อนบ้าน โดยท่าเรือสำคัญที่ใช้ในการขนส่งของเอธิโอเปีย ได้แก่

- ท่าเรือจิบูตี (Port of Djibouti) ของประเทศจิบูตี
- ท่าเรือ Berbera ของประเทศโซมาเลีย

1.3.2 โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.2.1 ระบบไฟฟ้า

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าในเอธิโอเปียคือ Ethiopian Electric Power ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพลังงาน การชลประทาน และน้ำ (Ministry of Water, Irrigation, and Electricity) การผลิตไฟฟ้าในเอธิโอเปียส่วนใหญ่เป็นการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ (ร้อยละ 86) และมีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานความร้อนใต้พิภพ (Geothermal) และพลังงานทางเลือกอื่นๆ บ้างเล็กน้อย

ปัจจุบัน เอธิโอเปียมีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งสิ้นเพียงประมาณ 4,000 เมกะวัตต์ ซึ่งยังคงต่ำกว่าศักยภาพของประเทศมาก เนื่องจากเอธิโอเปียมีทรัพยากรน้ำและแหล่งพลังงานทางเลือกอื่นๆ ที่สามารถใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าได้มากถึงกว่า 50,000 เมกะวัตต์ และปัจจุบันกำลังการผลิตไฟฟ้าของเอธิโอเปียยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น รัฐบาลเอธิโอเปียจึงได้มีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำขนาดใหญ่ขึ้นอีกสองแห่ง โดยภายใต้แผน Growth and Transformation Plan II (GTP II) รัฐบาลเอธิโอเปียตั้งใจจะเพิ่มกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าเป็น 17,000 เมกะวัตต์ภายในปี 2563 และคาดว่าจะส่งออกกระแสไฟฟ้าไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้านได้ในอนาคต

1.3.2.2 ระบบน้ำประปา

เอธิโอเปียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีปัญหาเรื่องการเข้าถึงน้ำสะอาด รัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศต่างมีนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำประปาและเพิ่มการเข้าถึงน้ำประปา จากข้อมูลของ World Health Organization (WHO) พบว่า ในปี 2558 ประชากรของเอธิโอเปียร้อยละ

57 สามารถเข้าถึงระบบน้ำประปาได้ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงน้ำประปาส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณในเมืองโดยร้อยละ 93 ของประชากรที่อาศัยในเมืองสามารถเข้าถึงน้ำประปาได้ ส่วนในชนบทมีการเข้าถึงน้ำประปาในระดับต่ำกว่า คือเพียงร้อยละ 49 เท่านั้น

1.3.2.3 ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร

ในประเทศเอธิโอเปีย การให้บริการด้านโทรคมนาคมถูกผูกขาดโดยบริษัท Ethio Telecom โดยจากข้อมูลของ World Bank พบว่ามีการลงทะเบียนเลขหมายโทรศัพท์มือถือ 43 หมายเลขต่อประชากร 100 คน ในขณะที่ในด้านของอินเทอร์เน็ตถือว่ายังไม่มีผู้ใช้อย่างแพร่หลายนัก โดยจากข้อมูลของ World Bank พบว่าในปี 2558 มีเพียงร้อยละ 11.6 ของประชากรเท่านั้นที่เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

1.3.2.4 ระบบการเงินและการธนาคาร

ภายใต้การดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย (National Bank of Ethiopia) เอธิโอเปียมีสถาบันการเงินทั้งหมด 28 แห่ง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) และสถาบันการเงินชุมชน (Microfinance Institution)

ตารางที่ 1-3 รายชื่อธนาคารและสถาบันการเงินที่ประกอบการในประเทศเอธิโอเปีย

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	ช่องทางการติดต่อ
1	Awash International Bank	Commercial Bank	www.awashbank.com +251-116-627828
2	Commercial Bank of Ethiopia		www.combanketh.com +251-115-515004
3	Development Bank of Ethiopia		www.dbe.com.et +251-115-511188
4	Construction and Business Bank		www.cbb.com +251-115-512300
5	Dashen Bank		www.dashenbanksc.com +251-114-661380
6	Wegagen Bank		www.wegagenbank.com.et +251-115-523800
7	Bank of Abyssinia		www.bankofabyssinia.et

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	ช่องทางการติดต่อ
			+251-115-514130
8	United Bank		www.hibretbank.com +251-114-655222
9	Nib International Bank		www.nibbanksc.com +251-115-503288
10	Cooperative Bank of Oromia		www.coopbankoromia.com.et +251-115-542352
11	Lion International Bank		www.anbesabank.com +251-116-626000
12	Zemen Bank		www.zemenbank.com +251-115-539363
13	Oromia International Bank		oib@ethionet.et +251-111-561731
14	Bunna International Bank		www.bunnabanksc.com +251- 111- 580825
15	Berhan International Bank		+251-116-554724
16	Abay Bank S.C		+251-118-302030
17	Addis International Bank S.C		+251-116-6627671/91
18	Debub Global Bank S.C		+251-118-501207
19	Enat Bank S.C		+251-116-614531/34
20	Amhara	Microfinance institution	+251-582-201652
21	Dedebit		+251-344-403695
22	Oromia		+251-115-524653/44
23	Omo		+251-462-202053
24	Specialized Financial Promotional		+251-116-622780
25	Gasha		+251-116-558830/34
26	Wisdom		+251-116-463569
27	Sidama		+251-462-204704
28	AVFS		+251-114-391134

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก National Bank of Ethiopia

บทที่ 2

นโยบายทางเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศของ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

2.1 นโยบายทางเศรษฐกิจ

หน่วยงานหลักที่กำหนดทิศทางและวางแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ รวมถึงแผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปียคือ National Planning Commission และมีกระทรวงการคลังและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Ministry of Finance and Economic Cooperation) เป็นหน่วยงานผู้ออกนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ ในขณะที่หน่วยงานหลักที่ดูแลเกี่ยวกับการออกนโยบายการค้าของเอธิโอเปียคือกระทรวงการค้า (Ministry of Trade)

ระบบเศรษฐกิจของเอธิโอเปียในปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากการเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพารายได้จากภาคการเกษตรค่อนข้างมาก (ราวร้อยละ 40 ของ GDP) ไปสู่เศรษฐกิจที่มีรายได้จากภาคอุตสาหกรรมในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาภาคการผลิตในอุตสาหกรรมเบาเป็นหลัก โดยเฉพาะการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์แปรรูป เครื่องหนัง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ยา ภายใต้วิสัยทัศน์ที่จะนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางในปี 2568 และในขณะเดียวกัน เอธิโอเปียก็ต้องการสร้างรายได้จากการส่งออกให้มากขึ้น เพื่อชดเชยการขาดดุลการค้าอย่างรุนแรงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และรักษาเสถียรภาพด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตน

เพื่อเป็นการบรรลุเป้าหมายในการสร้างความเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการผลิตของตน รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการผลักดันมาตรการต่างๆ ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้ง Ethiopian Investment Commission (EIC) ขึ้นเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการลงทุน การจัดตั้ง Industrial Park Development Corporation (IPDC) ขึ้นมาทำหน้าที่พัฒนาเขตอุตสาหกรรมต่างๆ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและการคมนาคม การอุดหนุนราคาไฟฟ้า การพัฒนาทักษะแรงงาน และการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักลงทุนต่างชาติได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งมาตรการในการคัดกรองผู้ลงทุนที่มีความสอดคล้องต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน

2.1.1 แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจ

แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปียมีเป้าหมายอยู่ภายใต้กรอบของ Millennium Development Goals (MDGs) ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations :UN) ซึ่งมีเป้าหมาย 8 ประการ ดังนี้

- ขจัดความยากจนและความหิวโหย (Eradicate Extreme Poverty and Hunger)
- ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา (Achieve Universal Primary Education)
- ส่งเสริมบทบาทสตรีและความเท่าเทียมกันทางเพศ (Promote Gender Equality and Empower Women)
- ลดอัตราการตายของเด็ก (Reduce Child Mortality)
- พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ (Improve Maternal Health)
- ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ (Combat HIV/AIDS, Malaria and Other Diseases)
- รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Ensure Environmental Sustainability)
- ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก (Develop a Global Partnership for Development)

แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจฉบับล่าสุดของเอธิโอเปียมีชื่อว่า Growth and Transformation Plan II 2015/16-2019/20 (GTP II) มีจุดประสงค์หลักคือการเปลี่ยนเอธิโอเปียจากประเทศรายได้ต่ำเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับล่างภายในปี 2568 โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาที่สำคัญได้แก่

- มีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจจริงที่ร้อยละ 11 ต่อปีภายใต้เศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ รวมถึงลดช่องว่างของการออมและการลงทุน และลดการขาดดุลการค้า
- พัฒนาด้านวิศวกรรมและการผลิตภายในประเทศให้มีคุณภาพ รวมถึงเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต โดยเฉพาะภาคเกษตร
- พัฒนาการทำงานของภาครัฐและให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียม
- สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง

การดำเนินการเพื่อเป้าหมายดังกล่าว เป็นไปภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาดังนี้

- **รักษาให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ** กล่าวคือ เพิ่มรายได้ต่อหัวและลดปัญหาความยากจน พัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมการผลิต
- **พัฒนาความสามารถในการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงเพิ่มการเข้าถึงผลผลิตของพื้นที่ชายแดน** กล่าวคือ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการผลิตให้เต็มศักยภาพของปัจจัยนั้นๆ เพื่อให้การผลิตอยู่บนขอบเขตความสามารถสูงสุดในการผลิต
- **พัฒนาให้ภาคเอกชนเป็นแหล่งพัฒนาความสามารถของประเทศ** กล่าวคือ มีวิธีการแก้ปัญหา รวมถึงให้การช่วยเหลือเมื่อภาคเอกชนประสบปัญหา โดยจะให้ความสนใจด้านการเกษตร การผลิต และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพิเศษ
- **พัฒนาความสามารถของอุตสาหกรรมก่อสร้างเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** กล่าวคือ ภาครัฐจะเป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาการก่อสร้าง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
- **บริหารจัดการและเพิ่มการเติบโตของมหานคร เพื่อการเติบโตของเศรษฐกิจ** กล่าวคือ พิจารณาระดับการพัฒนาไปสู่สังคมเมือง (Urbanization) ของเมืองต่างๆ ตามศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาตามความเหมาะสม รวมถึงเพิ่มการเชื่อมต่อระหว่างชุมชน แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งการค้าและการลงทุน
- **พัฒนาทรัพยากรมนุษย์** กล่าวคือ มีนโยบายยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับ พัฒนาการศึกษาในทุกๆระดับ รวมถึงเพิ่มการเข้าถึงทั้งในด้านคุณภาพ และการสามารถเข้าถึงของประชาชน รวมถึงเพิ่มการเข้าถึงและให้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน
- **สร้างระบบการปกครองที่ดีผ่านการทำงานของภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน** กล่าวคือ ลดปัญหาการทุจริตและพฤติกรรมการค้าเข้าทางเศรษฐกิจ

(Rent Seeking) พัฒนาการดำเนินงานของภาครัฐโดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเน้นพัฒนาการจัดการภาษีและที่ดิน

- ส่งเสริมบทบาทสตรีและเยาวชนให้ได้รับความเท่าเทียมและมีส่วนในกระบวนการพัฒนา กล่าวคือ ให้สตรีและเยาวชนได้รับสิทธิทางสังคมอย่างเท่าเทียม รวมถึงมีการจัดตั้งองค์กรที่มีบทบาทด้านการส่งเสริมบทบาทสตรีและเยาวชน
- สร้างเศรษฐกิจสีเขียวที่มีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ป้องกันการขาดแคลนอาหารและการถดถอยของเศรษฐกิจในอนาคตที่มีการพยากรณ์ว่าอุณหภูมิของเอธิโอเปียจะเพิ่มขึ้นประมาณ 2 องศาเซลเซียส

2.1.2 แผน / นโยบายทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

เพื่อเป็นการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปีย การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและเปลี่ยนเอธิโอเปียเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับล่างภายในปี 2568 ดังนั้นกระทรวงอุตสาหกรรม (Ministry of Industry) จึงได้ออกแผนพัฒนาอุตสาหกรรมที่เรียกว่า Ethiopian Industrial Development Strategic Plan 2013-2025 ซึ่งมีจุดประสงค์หลักคือ สร้างภาคอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการผลิตมากที่สุด ในทวีปแอฟริกา โดยการผลิตจะมีความหลากหลาย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล รวมถึงสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชากรเอธิโอเปีย Ethiopian Industrial Development Strategic Plan มีเป้าหมายหลัก 2 ประการ ดังนี้

- เพิ่มสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมเป็นร้อยละ 27 ของ GDP ภายในปี 2568
- เพิ่มสัดส่วนของภาคการผลิตเป็นร้อยละ 17 ของ GDP ภายในปี 2568¹

การดำเนินการเพื่อเป้าหมายดังกล่าว เป็นไปภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาดังนี้

¹ ภายใต้การจัดทำแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปีย ได้มีการแบ่งองค์ประกอบของ GDP ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) ภาคการเกษตร (Agriculture) (2) ภาคอุตสาหกรรม (Industry) และ (3) ภาคการบริการ (Services) ซึ่งภายใต้ส่วนของภาคอุตสาหกรรม ได้มีการแบ่งส่วนย่อยออกเป็นส่วนของภาคการผลิต (Manufacturing) และส่วนที่ไม่ใช่ภาคการผลิต (Non-Manufacturing) อันประกอบไปด้วยกิจกรรมการก่อสร้าง ไฟฟ้า และเมืองแร่

- **สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม** กล่าวคือ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเพื่อดึงดูดการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ
- **พัฒนาทรัพยากรมนุษย์** กล่าวคือ มีการจัดการอบรมระยะสั้นสำหรับอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการในตลาด รวมถึงเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน
- **เพิ่มมูลค่าของปัจจัยการผลิต** กล่าวคือ พัฒนาคุณภาพของปัจจัยการผลิตจากท้องถิ่นและเพิ่มการลงทุนจากภาคเอกชน รวมถึงมีการจัดตั้งเขตประกอบการอุตสาหกรรม
- **พัฒนาและสร้างความหลากหลายของตลาด** กล่าวคือ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และ ระดับสากล รวมถึงพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดให้แก่อุตสาหกรรมแต่ละประเภท
- **ส่งเสริมการถ่ายโอนเทคโนโลยี** กล่าวคือ ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (Foreign Direct Investment: FDI) เพื่อให้มีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในเอธิโอเปีย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในประเทศได้
- **พัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม** กล่าวคือ สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น รวมถึงสนับสนุนงบประมาณในด้านการวิจัยและพัฒนา

2.2 นโยบายการค้า

2.2.1 ภาพรวมนโยบายการค้า

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลนโยบายการค้าของเอธิโอเปียคือกระทรวงการค้า (Ministry of Trade) การดำเนินนโยบายด้านการค้าของเอธิโอเปียในปัจจุบันมีเป้าประสงค์หลักคือลดการขาดดุลทางการค้า ดังนั้นการเปิดการค้าเสรี (Liberalization) จึงยังทำได้ไม่มากนักเนื่องจากเอธิโอเปียยังคงต้องการใช้มาตรการด้านภาษีศุลกากรในการจำกัดการนำเข้า รวมถึงต้องการปกป้องอุตสาหกรรมเกษตรและภาคการผลิตที่มีความอ่อนไหว จึงก่อให้เกิดความตึงเครียดในการ

เจรจาต้านกำแพงภาษีศุลกากรกับประเทศคู่ค้า และมีการใช้ทั้งมาตรการภาษีและมาตรการที่มีใช้ ภาษีเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินนโยบายทางการค้า อย่างไรก็ตาม เอธิโอเปียมีนโยบายการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการค้ามากขึ้น เพื่อจุดมุ่งหมายในการเพิ่มการส่งออกและส่วนแบ่ง ตลาดของสินค้าเอธิโอเปียในตลาดโลก

2.2.2 การเจรจาความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA)

เมื่อพิจารณาทิศทางการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียที่ผ่านมาจะพบว่า เอธิโอเปียมีนโยบายขยายการค้าผ่านความตกลงการค้าเสรีกับประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน อาทิ ประเทศสมาชิก Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA)² ตลอดจนประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ซูดาน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การค้าส่วนใหญ่ของเอธิโอเปียไม่ได้เกิดขึ้นกับประเทศที่เป็นคู่ภาคีในความตกลงการค้าเสรีข้างต้นมากนัก โดยเอธิโอเปียมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปยังประเทศในทวีปแอฟริกาในสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 20 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และกว่าครึ่งหนึ่งของการส่งออกนั้นเป็นการส่งออกไปยังโซมาเลียซึ่งไม่ได้เป็นภาคีในความตกลงการค้ากับเอธิโอเปียแต่อย่างใด ในขณะที่การนำเข้าสินค้าจากประเทศในทวีปแอฟริกาของเอธิโอเปียก็มีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 2-3 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียยังคงมีอยู่อย่างจำกัดมาก

ในทางกลับกัน สิทธิประโยชน์ทางการค้าที่เอธิโอเปียมีการใช้ประโยชน์เป็นหลักคือระบบ Generalized System of Preferences (GSP) ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศผู้ให้ (GSP Donor)³ เปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ สามารถส่งออกสินค้าบางชนิดเข้ามายังประเทศของตนได้โดยเสียอากรนำเข้าในอัตราที่ต่ำเป็นพิเศษหรือได้รับการยกเว้นอากรนำเข้า ซึ่งเอธิโอเปียถูกจัดให้เป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country) จึงเป็นประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านอากรนำเข้าในอัตราที่พิเศษกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ทั่วไป โดยรวมไปถึงสิทธิประโยชน์ภายใต้โครงการ โครงการ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) Initiative ของสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปด้วย ทำให้เอธิโอเปียสามารถส่งออก

² Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA) หรือ ตลาดร่วมแห่งภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาตอนใต้ มีสมาชิกได้แก่ แองโกลา บुरुнді คอโมโรส เอริเทรีย เคนยา ลิเบีย มาดากัสการ์ มาลาวี มอริเชียส รวันดา ซูดาน สวาซิแลนด์ ยูกันดา แซมเบีย ซิมบับเว และเอธิโอเปีย

³ ได้แก่ ออสเตรเลีย เบลารุส แคนาดา สหภาพยุโรป ไอซ์แลนด์ ญี่ปุ่น คาซัคสถาน นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ รัสเซีย สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี และสหรัฐอเมริกา

สินค้าไปยังประเทศเหล่านี้โดยไม่ต้องเสียอากรนำเข้าหรือเสียอากรนำเข้าในอัตราที่ต่ำมาก ซึ่งที่ผ่านมามีการส่งออกไปยังประเทศผู้ให้ (GSP Donor) เหล่านี้เป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในแต่ละปี

ตารางที่ 2-1 ความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียและประเทศคู่ภาคี

ความตกลงการค้าเสรี	ประเทศคู่ภาคี	สถานะเจรจา
COMESA-EAC-SADC Tripartite Free Trade Area	ประเทศสมาชิก COMESA ประเทศสมาชิก SADC (แองโกลา บอตสวานา เลโซโท มาลาวี โมซัมบิก สวาซิแลนด์ แซมเบีย ซิมบับเว นามิเบีย แอฟริกาใต้ มอริเชียส คองโก และเซเชลส์) และ ประเทศสมาชิก EAC (เคนยา ยูกันดา รวันดา ซูดานใต้ และแทนซาเนีย)	ลงนาม ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2558 แต่ยังไม่เริ่มบังคับใช้
Ethiopia-Sudan Trade Cooperation Agreement	ซูดาน	มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 24 พฤศจิกายน 2558
Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA)	แองโกลา บรูไน คอโมโรส เอริเทรีย เคนยา ลิเบีย มาดากัสการ์ มาลาวี มอริเชียส รวันดา ซูดาน สวาซิแลนด์ ยูกันดา แซมเบีย ซิมบับเว	เป็นประเทศสมาชิกแต่อยู่ระหว่างการเจรจาเรื่องกำแพงภาษี
Continental Free Trade Area (CFTA)	ทุกประเทศในทวีปแอฟริกา	อยู่ระหว่างการเจรจา

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WTO Trade Policy Review, Ministry of Industry, Trade and Investment และ United Nation Economic Commission of Africa

2.2.3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า

โครงสร้างภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย แสดงไว้ในตารางที่ 2-2 และ 2-3 ดังจะเห็นได้ว่าอัตราภาษีนำเข้าที่แท้จริง (MFN Applied Rate) ของเอธิโอเปียอยู่ที่ร้อยละ 17.4 โดยที่สินค้าเกษตรจะมีอัตราภาษีสูงกว่าในกลุ่มสินค้าที่มีใช้เกษตร และเมื่อพิจารณาแยกตามรายประเภทสินค้า สินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่แท้จริงเฉลี่ยสูงสุดที่สุดของประเทศ จะอยู่ในกลุ่มสินค้าเครื่องนุ่งห่ม (Clothing) โดยมีอัตราภาษีเฉลี่ยอยู่ที่ระดับร้อยละ 35.0 ส่วนกลุ่มสินค้าที่มีหลักนำเข้าที่แท้จริงเฉลี่ยสูงรองลงมา ได้แก่ สินค้าในกลุ่มเครื่องดื่มและยาสูบ (Beverages & tobacco) และสินค้าใน

กลุ่มชาและกาแฟ (Coffee and Tea) โดยอัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริงของสินค้าทั้งสองกลุ่มอยู่ที่ร้อยละ 32.1 และ 28.8 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ปัจจุบันเอธิโอเปียกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)⁴ ดังนั้นจึงไม่มีข้อมูลอัตราภาษีผูกพัน (Bound Rate) ของ WTO

ตารางที่ 2-2 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย

อัตราภาษี (ร้อยละ)	สินค้า		
	ทั้งหมด	สินค้าเกษตร	สินค้านิคมิใช่เกษตร
อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน (Simple average final bound)	N/A	N/A	N/A
อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง (Simple average MFN applied)	17.4	22.1	16.6
อัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักการค้า (Trade weighted average)	10.6	13.7	10.3

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก World Tariff Profile 2016

ตารางที่ 2-3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย จำแนกตามประเภทสินค้า

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง (ร้อยละ)	สัดส่วนการนำเข้า
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	N/A	22.1	0.1
ผลิตภัณฑ์นม	N/A	27.5	0.1
พืชผักและผลไม้	N/A	28.0	0.3
ชาและกาแฟ	N/A	28.8	0.0
ธัญพืชและของปรุงแต่งจากธัญพืช	N/A	19.4	4.5
เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน	N/A	16.2	3.1
น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล	N/A	8.5	1.3
เครื่องดื่มและยาสูบ	N/A	32.1	0.3
ฝ้าย	N/A	10.0	0.0
ผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆ	N/A	15.2	0.2

⁴ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ ปี 2560

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษี เฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง (ร้อยละ)	สัดส่วนการนำเข้า
ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา	N/A	21.3	0.0
ผลิตภัณฑ์แร่และเหล็ก	N/A	13.5	19.3
น้ำมัน	N/A	6.4	15.7
เคมีภัณฑ์	N/A	10.9	9.0
ไม้และของทำด้วยไม้	N/A	11.9	2.0
สิ่งทอ	N/A	28.0	2.1
เครื่องนุ่งห่ม	N/A	35.0	2.0
เครื่องหนังและรองเท้า	N/A	18.6	2.4
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	N/A	8.0	14.4
เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า	N/A	17.4	11.6
พาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	N/A	11.4	9.1
อุตสาหกรรมอื่นๆ	N/A	21.7	2.6

หมายเหตุ: *สัดส่วนการนำเข้ากลุ่มสินค้านั้นๆ ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก World Tariff Profile 2016

2.3 นโยบายการต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs) ของเอธิโอเปียเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการสานสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยที่ผ่านมา เอธิโอเปียได้ทำการสานสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ และองค์กรระหว่างประเทศ โดยนอกจากจุดประสงค์ด้านการทูตแล้ว เอธิโอเปียยังมีจุดประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และรวมถึงการเพิ่มความน่าเชื่อถือของประเทศในระดับนานาชาติ⁵

ปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs) ของเอธิโอเปียได้แต่งตั้งให้มีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลทั้งหมด 40 แห่งทั่วโลก โดยสำหรับประเทศไทย รัฐบาลเอธิโอเปียได้มอบหมายให้สถานเอกอัครราชทูตเอธิโอเปียประจำสาธารณรัฐอินเดีย มีเขตอำนาจ

⁵ <http://www.mfa.gov.et/web/guest/policy-issue>

ครอบคลุมประเทศไทย ส่วนไทยได้มอบหมายให้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา มีเขตอำนาจครอบคลุมประเทศเอธิโอเปีย⁶

ที่ผ่านมา ไทยและเอธิโอเปียมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีต่อกันมาโดยตลอด โดยในระหว่างวันที่ 12 ถึง 17 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา นายดอน ปรมัตถ์วินัย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้เดินทางไปเยือนเอธิโอเปียอย่างเป็นทางการ ระหว่างการเข้าร่วมการประชุม 3rd International Conference on Financing for Development (FFD) ณ กรุงแอดดิสอาบาบา และได้หารือกับผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเอธิโอเปียในประเด็นเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกัน รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ

---

⁶ ก่อนหน้านี้เอธิโอเปียเคยอยู่ภายใต้การดูแลของสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ ก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงไนโรบีเมื่อเดือนตุลาคม ปี 2559

บทที่ 3

ภาพรวมการค้า และการลงทุนของ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

3.1 ภาพรวมการค้าสินค้า

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีมูลค่าการขาดดุลการค้าค่อนข้างสูงในแต่ละปี เนื่องจากการส่งออกสินค้าส่วนใหญ่ของเอธิโอเปียเป็นการส่งออกสินค้าเกษตรขั้นต้นที่มีมูลค่าไม่สูงนัก ในขณะที่เอธิโอเปียยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค วัตถุดิบในทางอุตสาหกรรม และเครื่องจักรต่างๆ ซึ่งมีมูลค่าสูงจากต่างประเทศค่อนข้างมาก นอกจากนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ความต้องการสินค้านำเข้าของเอธิโอเปียมีอัตราการขยายตัวที่รวดเร็วมาก และเป็นการขยายตัวในอัตราที่มากกว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก ทำให้สถานการณ์การขาดดุลการค้าของเอธิโอเปียมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้นในช่วงเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา

3.1.1 การส่งออกสินค้า

การส่งออกสินค้าของเอธิโอเปียในช่วงปี 2554 – 2558 ในภาพรวมมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compound Annual Growth Rate หรือ CAGR¹) ตั้งแต่ปี 2554 ถึง 2558 อยู่ที่ร้อยละ 17.75 ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกสินค้าของเอธิโอเปียอยู่ที่

¹ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เป็นอัตราการเติบโตที่เสมือนว่าการเติบโตเกิดขึ้นเท่าๆ กันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีแรกและปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

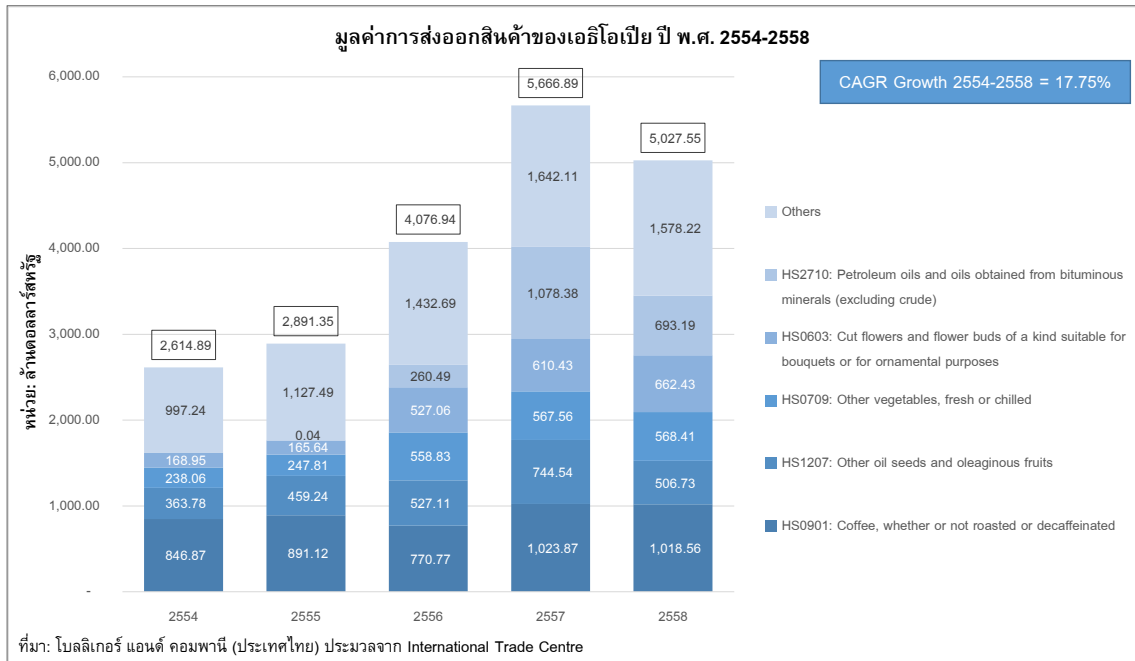
โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มคำนวณ
 $V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ
 $(t_n - t_0)$ คือ ปีที่สิ้นสุดคำนวณลบด้วยปีที่เริ่มคำนวณ

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่ามูลค่าส่งออกในปี 2544 เท่ากับ 11,217.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าการส่งออกในปี 2554 เท่ากับ 35,735.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยที่จะทำให้มูลค่าการค้าในปี 2544 โดจนถึงมูลค่าการค้าในปี 2554 คือร้อยละ 12.28 เป็นต้น

2,615 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2554 และได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องขึ้นไปเป็น 5,667 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2557 ก่อนที่จะหดตัวลงเหลือ 5,028 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558

ภาพที่ 3-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

กาแฟเป็นสินค้าที่เอธิโอเปียส่งออกมากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 โดยมีมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 910 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 22.44 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในช่วงปีดังกล่าว ส่วนสินค้าที่มีการส่งออกรองลงมา ได้แก่ พืชน้ำมัน พืชผักสดหรือแช่เย็น² ดอกไม้ น้ำมันปิโตรเลียม พืชผักตระกูลถั่ว สัตว์มีชีวิตจำพวกโคกระบือ ทองคำ เนื้อแกะหรือเนื้อแพะ และสัตว์มีชีวิตอื่นๆ โดยมีรายละเอียดดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3-1

² ข้อมูลพิกัดศุลกากรของสินค้าดังกล่าว (HS0709900) ระบุแต่เพียงว่าเป็นผักสดหรือแช่เย็นประเภทอื่นๆ แต่จากการตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกันในหลายๆ แหล่งข้อมูล คณะผู้วิจัยคาดว่าสินค้าในพิกัดศุลกากรดังกล่าวคือต้นคัต (Khat หรือ Chat) ซึ่งเป็นพืชพื้นเมืองที่พบได้มากในเยเมน เอธิโอเปีย และโซมาเลีย ชาวพื้นเมืองนิยมนำมาเคี้ยวเนื่องจากมีฤทธิ์กระตุ้นประสาทและทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ถือเป็นพืชที่ถูกกฎหมายในเอธิโอเปียและประเทศข้างเคียง แต่ถูกจัดเป็นสารเสพติดผิดกฎหมายในหลายประเทศ

ตารางที่ 3-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการส่งออก ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการส่งออก ปี 2554 - 2558
		รายการสินค้าทั้งหมด	4,055.52	17.75%	100.00%
1	HS0901	กาแฟ จะคั่วหรือแยกกาแฟอื่นออกแล้วหรือไม่ก็ตาม เปลือกและเยื่อของกาแฟ รวมทั้งของที่ใช้แทนกาแฟที่มีกาแฟผสมอยู่ในอัตราส่วนเท่าใดก็ตาม	910.24	4.72%	22.44%
2	HS1207	เมล็ดพืชและผลไม้อื่นๆ ที่มีน้ำมัน จะทำให้แตกหรือไม่ก็ตาม	520.28	8.64%	12.83%
3	HS0709	พืชผักอื่นๆ (นอกจากพืชผักที่ระบุไว้ตามประเภทที่ 07.01 ถึง 07.08) สดหรือแช่เย็น	436.14	24.31%	10.75%
4	HS0603	ดอกไม้ชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับสด แห่งย้อมสี ฟอก อบซึม หรือจัดทำโดยวิธีอื่น	426.90	40.72%	10.53%
5	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมิเนส นอกจากนี้ที่เป็นน้ำมันดิบรวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมิเนสตั้งแต่ 70% ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น	406.42	1,522.60%	10.02%
6	HS0713	พืชผักตระกูลถั่วแห้งและเอาเปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	221.13	14.66%	5.45%
7	HS0102	สัตว์จำพวกโคกระบือ มีชีวิต	167.96	6.14%	4.14%
8	HS7108	ทองคำ (รวมถึงทองคำชุบด้วยแพลทินัม) ยังไม่ได้ขึ้นรูป หรืออยู่ในลักษณะกึ่งสำเร็จรูปหรือเป็นผง	154.21	6.11%	3.80%
9	HS0204	เนื้อแกะหรือเนื้อแพะ สด แช่เย็นหรือแช่แข็ง	79.11	11.27%	1.95%
10	HS0106	สัตว์มีชีวิตอื่นๆ นอกจากสัตว์มีชีวิตที่ระบุไว้ตามประเภทที่ 01.01. ถึง 01.05 (ม้า	61.83	18.50%	1.52%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออก เฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโต เฉลี่ยของมูลค่า การส่งออก ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการ ส่งออก ปี 2554 - 2558
		ลา และล่อ สัตว์จำพวกโคกระบือ สุกร แกะและแพะ สัตว์ปีกเลี้ยง (ไก่ชนิด แกลลัสโตเมสติกัส เป็ด ห่าน ไก่วง และ ไก่ต๊อก)			

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

สำหรับตลาดส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ได้แก่ โซมาเลีย (ร้อยละ 12.49) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 9.30) จีน (ร้อยละ 9.10) ซาอุดีอาระเบีย (ร้อยละ 8.30) และคูเวต (ร้อยละ 7.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลัก 5 อันดับแรกของเอธิโอเปียปี 2554-2558

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโต เฉลี่ยของมูลค่า การส่งออก ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการ ส่งออก ปี 2554 - 2558
	โลก	4,055.52	17.75%	100.00%
1	โซมาเลีย	506.64	28.90%	12.49%
2	เนเธอร์แลนด์	377.30	31.08%	9.30%
3	จีน	369.02	7.50%	9.10%
4	ซาอุดีอาระเบีย	336.67	20.86%	8.30%
5	คูเวต	308.60	279.13%	7.61%
	ประเทศอื่นๆ	2,157.29	8.90%	53.19%

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

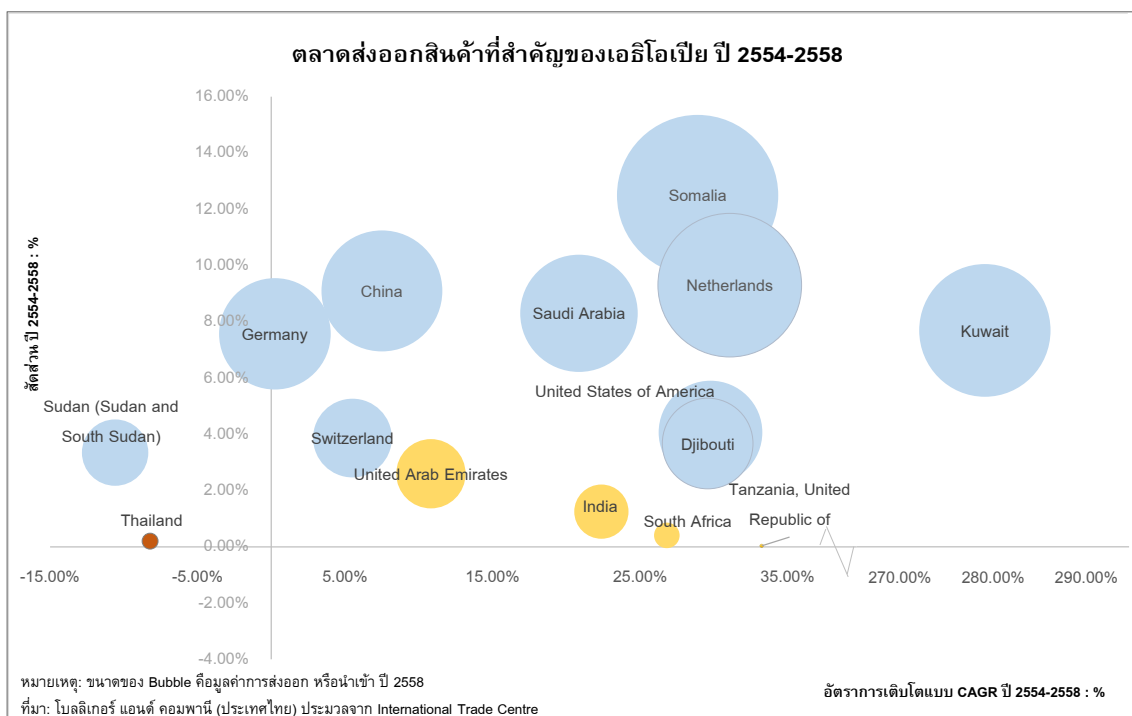
หากพิจารณาตลาดส่งออกสำคัญของเอธิโอเปีย จะพบว่า ในช่วงปี 2554 – 2558 คูเวต เป็นตลาดส่งออกที่มีอัตราการเติบโตที่สูงที่สุด และมีสัดส่วนของการส่งออกมากเป็นอันดับที่ 5 ส่วนโซมาเลียเป็นตลาดส่งออกที่มีสัดส่วนของการส่งออกมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตลาดส่งออกสำคัญอื่นๆ ดังนั้นคูเวตและโซมาเลียจึงถือเป็นตลาดศักยภาพที่สำคัญของเอธิโอเปีย ส่วน

ตลาดส่งออกสำคัญอื่นที่มีอัตราการเติบโตที่สูง ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ และซาอุดีอาระเบีย ดังแสดงในภาพที่ 3-2

ทั้งนี้ ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับ 37 ของเอธิโอเปียโดยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.2 และมีอัตราการเติบโตของการส่งออกของเอธิโอเปียมายังไทยลดลงอยู่ที่ร้อยละ 8.22

ภาพที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลักของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

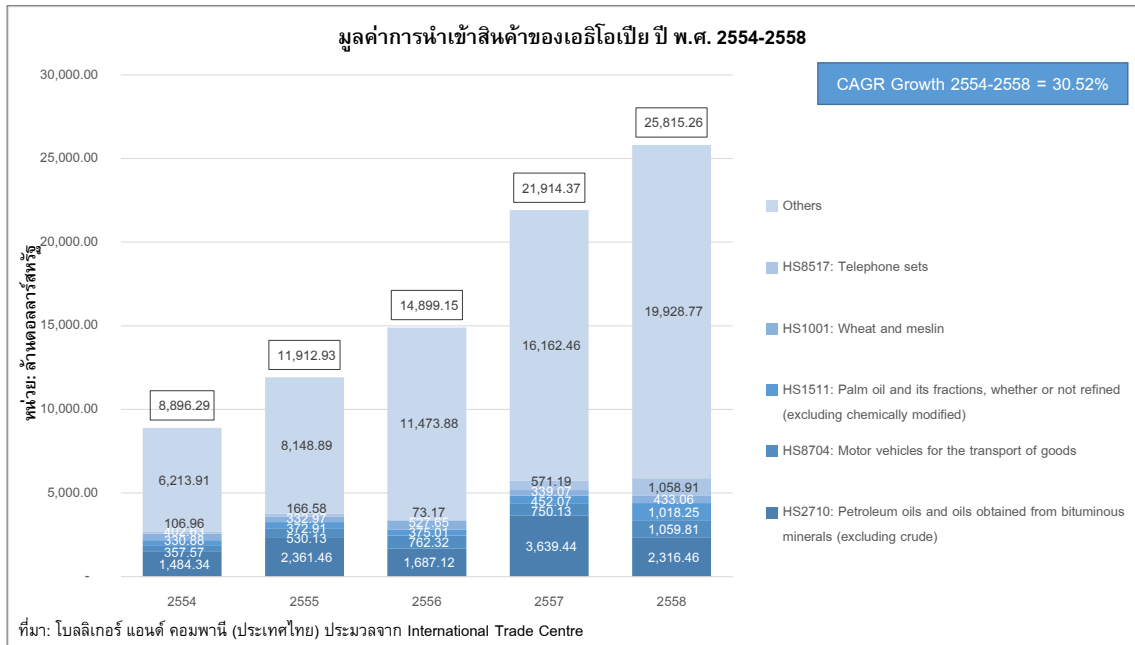

3.1.2 การนำเข้าสินค้า

การนำเข้าสินค้าของเอธิโอเปียโดยรวมมีทิศทางเพิ่มขึ้น โดยมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปียเพิ่มจาก 8,896 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2554 เป็น 25,815 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 30.52 ดังแสดงในภาพที่ 3-3

ภาพที่ 3-3 การนำเข้าสินค้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

สินค้าที่เอธิโอเปียนำเข้ามากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 คือน้ำมันปิโตรเลียม โดยมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 2,298 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13.77 ของการนำเข้าทั้งหมดในช่วงปีดังกล่าว ส่วนสินค้าที่มีการนำเข้ารองลงมา ได้แก่ ยานยนต์สำหรับขนส่งของ น้ำมันปาล์ม ข้าวสาลีและข้าวเมสลิน เครื่องโทรศัพท์ เครื่องจักรสำหรับก่อสร้าง รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ยารักษาหรือป้องกันโรค ปุ๋ยเคมี และสิ่งก่อสร้าง ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558
		รายการสินค้าทั้งหมด	16,687.60	30.52%	100.00%
1	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมีนัส นอกจากนี้ที่เป็นน้ำมันดิบรวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมีนัสตั้งแต่ 70% ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น	2,297.76	11.77%	13.77%
2	HS8704	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	691.99	31.21%	4.15%
3	HS1511	น้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม จะทำให้บริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ตัดแปลงทางเคมี	509.82	32.45%	3.06%
4	HS1001	ข้าวสาลีและข้าวเมสลิน	407.08	1.84%	2.44%
5	HS8517	เครื่องโทรศัพท์ รวมถึงเครื่องโทรศัพท์สำหรับเครือข่ายเซลลูลาร์หรือสำหรับเครือข่ายไร้สายอื่นๆ เครื่องอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับการส่งหรือการรับเสียง ภาพ หรือข้อมูลอื่นๆ รวมถึงเครื่องอุปกรณ์สำหรับการสื่อสารในระบบเครือข่ายทางสายหรือไร้สาย (เช่น เครือข่ายเฉพาะกลุ่ม หรือเครือข่ายบริเวณกว้าง) นอกจากเครื่องส่งหรือเครื่องรับตามประเภท 84.43 85.25 85.27 หรือ 85.28	395.36	77.38%	2.37%
6	HS8429	บลูโตเซอร์ แองเกิลโตเซอร์ เครื่องเกรด เครื่องเกลี่ย เครื่องขุด เครื่องตักเชิงกล เครื่องขุด เครื่องตักย้าย เครื่องกระทุ้ง และเครื่องบดถนน ชนิดขับเคลื่อนได้ในตัว	358.76	16.16%	2.15%
7	HS8703	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก นอกจากของตามประเภทที่ 87.02 (ยานยนต์สำหรับ	311.53	21.08%	1.87%

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558
		ขนส่งบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป (รวมถึงคนขับ) รวมทั้งสเตชันแวกอนและรถแข่ง			
8	HS3004	ยารักษาหรือป้องกันโรค (ไม่รวมถึงของตามประเภทที่ 30.02 30.05 หรือ 30.06) ที่ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ผสมหรือผลิตภัณฑ์ไม่ผสม สำหรับใช้รักษาหรือป้องกันโรค ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ตามขนาดที่กำหนด (รวมถึงของที่จัดทำขึ้นในลักษณะเพื่อให้ผ่านทางผิวหนัง) หรือในลักษณะหรือบรรจุภาชนะเพื่อการขายปลีก	294.26	47.47%	1.76%
9	HS3105	ปุ๋ยที่ได้จากแร่หรือปุ๋ยเคมี ที่มีธาตุปุ๋ยไนโตรเจน ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสองหรือสามชนิดผสมกัน ปุ๋ยอื่นๆ รวมทั้งของในตอนที่ 31 (ปุ๋ย) ที่ทำเป็นเม็ดหรือลักษณะที่คล้ายกัน หรือที่บรรจุภาชนะซึ่งมีน้ำหนักรวมภาชนะไม่เกิน 10 กิโลกรัม	289.02	2.86%	1.73%
10	HS7308	สิ่งก่อสร้าง (ไม่รวมถึงอาคารสำเร็จรูปตามประเภทที่ 94.06) และส่วนประกอบของสิ่งก่อสร้าง (เช่น สะพานและส่วนของสะพาน ประตูน้ำ หอคอย เสาที่มีโครงประสานกัน หลังคา โครงหลังคา ประตูหน้าต่าง กรอบของประตูหน้าต่าง และธรณีประตู บานเลื่อน ลูกกรง เสาแบบฟิลลาร์และคอล์มน์	265.83	67.64%	1.59%

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

สำหรับแหล่งนำเข้าสำคัญ 5 อันดับแรกของเอเซียใต้แก่ จีน (ร้อยละ 24.58) ซาอุดีอาระเบีย (ร้อยละ 7.16) อินเดีย (ร้อยละ 6.73) คุเวต (ร้อยละ 5.83) และสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 3.99) ตามลำดับ ทั้งนี้ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 1.08 เป็นอันดับที่ 16

ตารางที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรกของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 - 2558 (ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ย ของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการนำเข้า ปี 2554 - 2558
	โลก	16,687.60	30.52%	100.00%
1	จีน	4,102.10	42.91%	24.58%
2	ซาอุดีอาระเบีย	1,194.01	-9.91%	7.16%
3	อินเดีย	1,122.55	16.04%	6.73%
4	คูเวต	973.64	60.50%	5.83%
5	สหรัฐฯ	665.56	21.36%	3.99%
	ประเทศอื่น ๆ	8,629.74	30.92%	51.71%

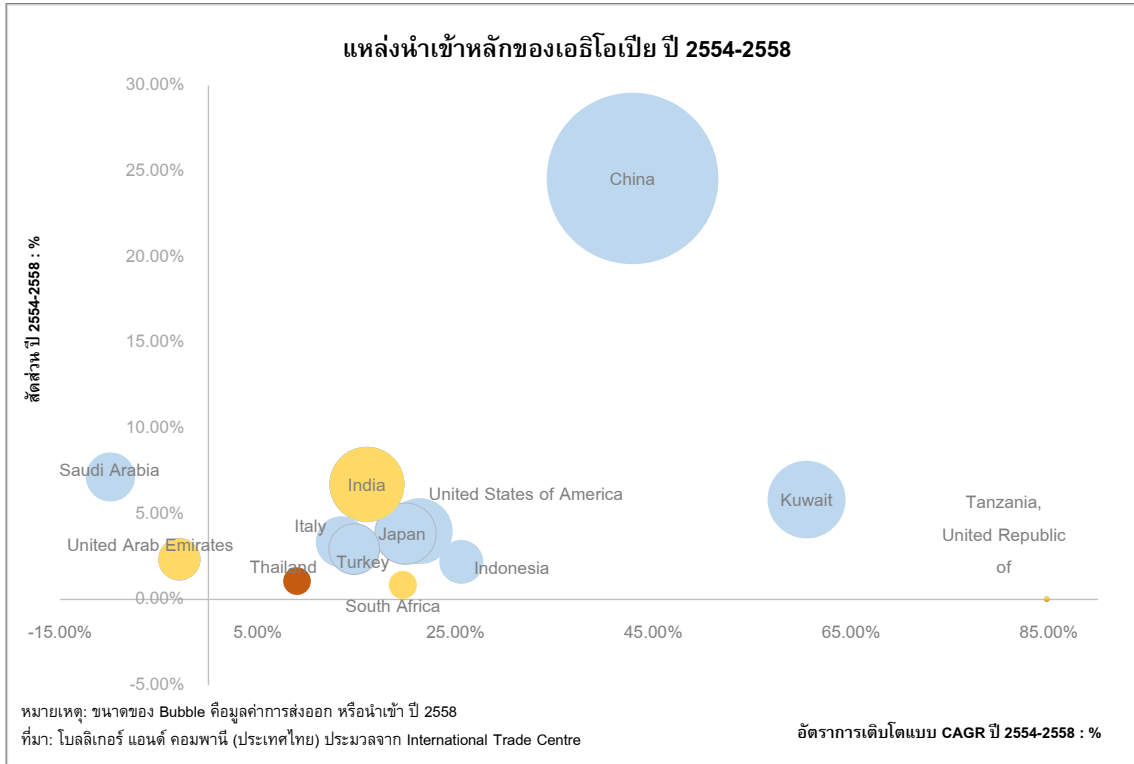
หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

หากพิจารณาดำแหน่งแหล่งนำเข้าสำคัญของเอธิโอเปีย จะพบว่า ในช่วงปี 2554-2558 จีน เป็นแหล่งนำเข้าที่มีส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดและมีอัตราการเติบโตมูลค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศคูเวต ส่วนแหล่งนำเข้าที่มีอัตราการเติบโตเป็นลบ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 3-4

ภาพที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลักของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

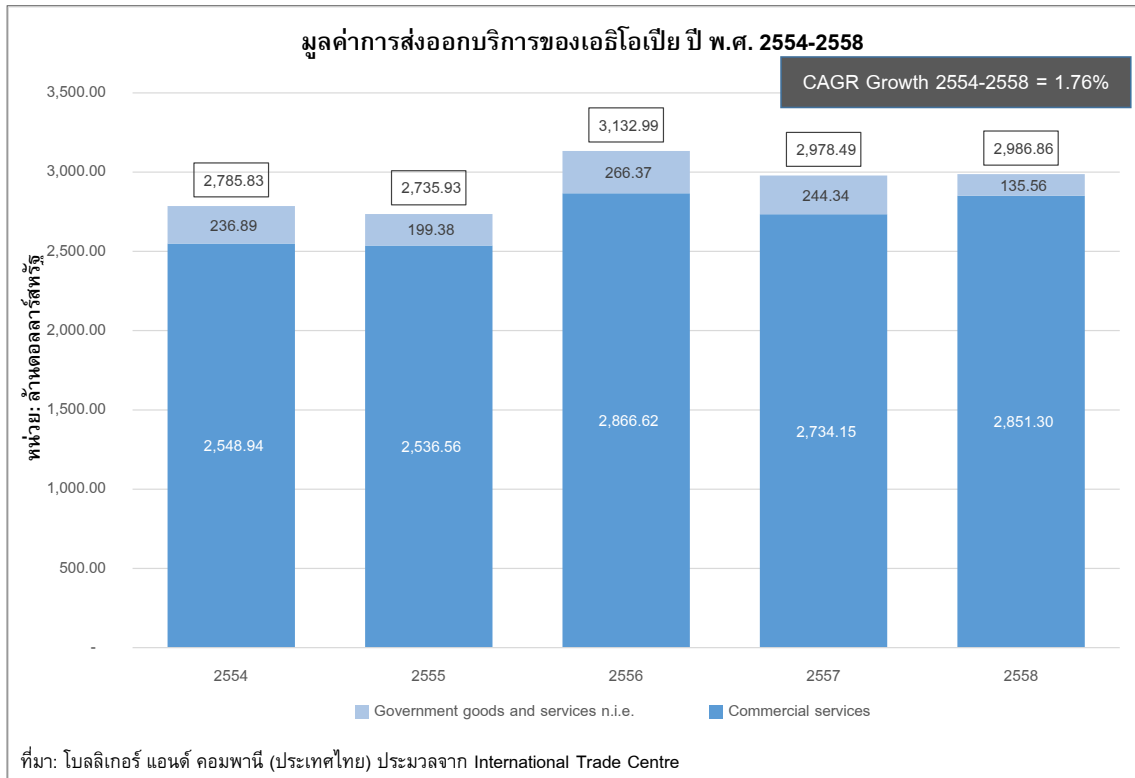
3.2 ภาพรวมการค้าบริการ

3.2.1 การส่งออกบริการ

การส่งออกบริการของเอธิโอเปียโดยรวมมีทิศทางเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา โดยเพิ่มขึ้นจาก 2,785 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2554 เป็น 2,987 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 1.76 ดังแสดงในภาพที่ 3-5

ภาพที่ 3-5 มูลค่าการส่งออกบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

การส่งออกบริการของเอธิโอเปียในช่วงปี 2554-2558 เกือบทั้งหมดนั้น เป็นบริการเชิงพาณิชย์ คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 92.60 และที่เหลืออีกร้อยละ 7.40 เป็นบริการภาครัฐ ทั้งนี้ บริการเชิงพาณิชย์ที่เอธิโอเปียส่งออกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการด้านการคมนาคม ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 75.58 ของการส่งออกบริการทั้งหมดของประเทศ บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 21.26 และบริการด้านโทรคมนาคม ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 2.26 อันจะเห็นได้จากตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3-5 สัดส่วนการส่งออกภาคบริการของเอธิโอเปียปี 2554-2558

ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554-2558
บริการภาครัฐ	216.5	7.40%
บริการเชิงพาณิชย์	2,707.51	92.60%
- การท่องเที่ยว	550.42	21.26%
- การขนส่ง	1,956.68	75.58%
- บริการทางธุรกิจอื่น	10.22	0.39%

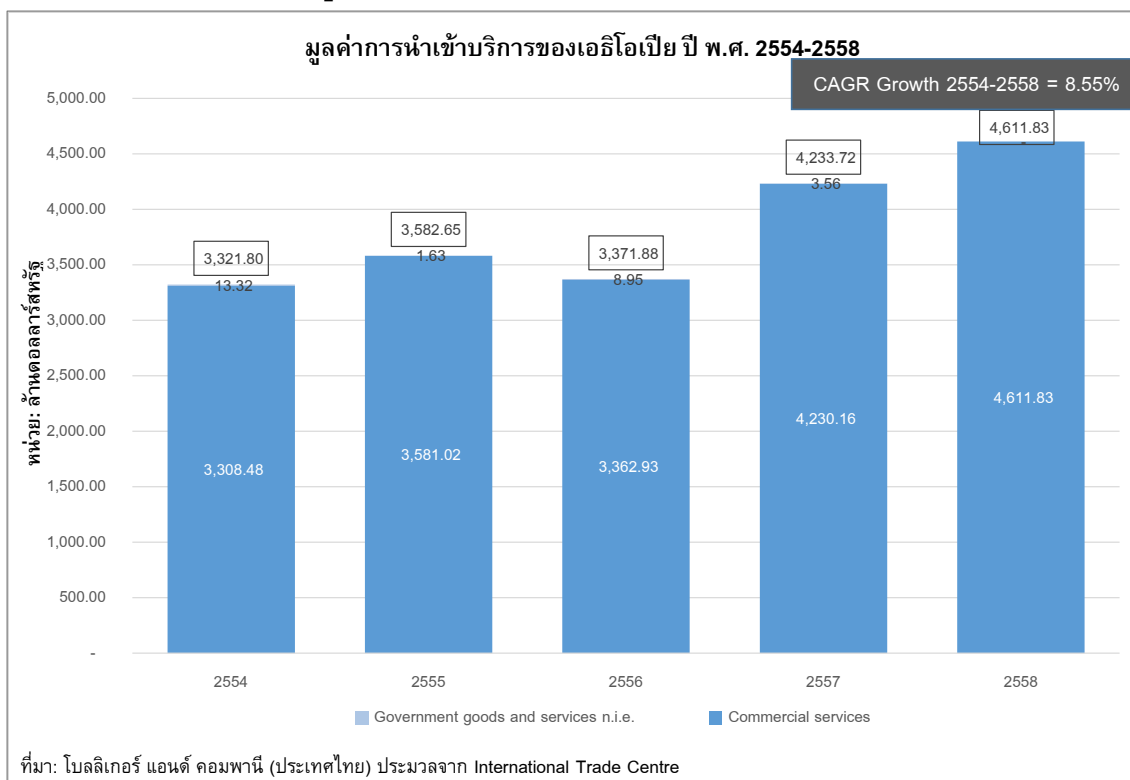
ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554-2558
- บริการทางการเงิน	0.04	0.00%
- บริการโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และสารสนเทศ	58.52	2.26%
- บริการประกันภัยและเงินบำนาญ	0.74	0.03%
- บริการส่วนบุคคล วัฒนธรรม และสันทนาการ	0	0.00%
- ค่าธรรมเนียมในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	0	0.00%
- การก่อสร้าง	12.21	0.47%

ที่มา: บริษัท โบลติเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

3.2.2 การนำเข้าบริการ

การนำเข้าบริการของเอธิโอเปียโดยรวมมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 3,322 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2554 เป็น 4,612 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 8.55 แม้จะมีการหดตัวลงเล็กน้อยในปี 2556 ดังแสดงในภาพที่ 3-6

ภาพที่ 3-6 มูลค่าการนำเข้าบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

การนำเข้าบริการของเอธิโอเปียในช่วงปี 2554-2558 เกือบทั้งหมดนั้น เป็นบริการเชิงพาณิชย์ คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 99.86 และที่เหลืออีกร้อยละ 0.14 เป็นบริการภาครัฐ ทั้งนี้ บริการเชิงพาณิชย์ที่เอธิโอเปียส่งออกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการด้านการคมนาคม ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 80.65 ของการส่งออกบริการทั้งหมดของประเทศ บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.25 และบริการด้านก่อสร้าง ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 5.04 อันจะเห็นได้จากตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3-6 สัดส่วนการนำเข้าภาคบริการของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554-2558
บริการภาครัฐ	5.49	0.14%
บริการเชิงพาณิชย์	3,818.88	99.86%
- การท่องเที่ยว	241.20	7.25%
- การขนส่ง	2,684.16	80.65%
- บริการทางธุรกิจอื่น	126.80	3.81%
- บริการทางการเงิน	0.07	0.00%
- บริการโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และสารสนเทศ	55.30	1.66%
- บริการประกันภัยและเงินบำนาญ	51.88	1.56%
- บริการส่วนบุคคล วัฒนธรรม และสันทนาการ	0	0.00%
- ค่าธรรมเนียมในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	1.07	0.03%
- การก่อสร้าง	167.63	5.04%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

3.3 ภาพรวมการลงทุน

จากภาพที่ 3-7 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ของเอธิโอเปียมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2556-2558 โดยเพิ่มขึ้นจากระดับที่ต่ำกว่า 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในช่วงปี 2549-2555 ขึ้นมาเป็น 1,281 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2556 และเพิ่มขึ้นเป็น 2,132 ล้านดอลลาร์สหรัฐและ 2,168 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2557 และ 2558 ตามลำดับ คิดเป็นอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยสะสม (CAGR) ร้อยละ 16.57 ต่อปี

ภาพที่ 3-7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมายังเอธิโอเปียในช่วงปี 2549-2558

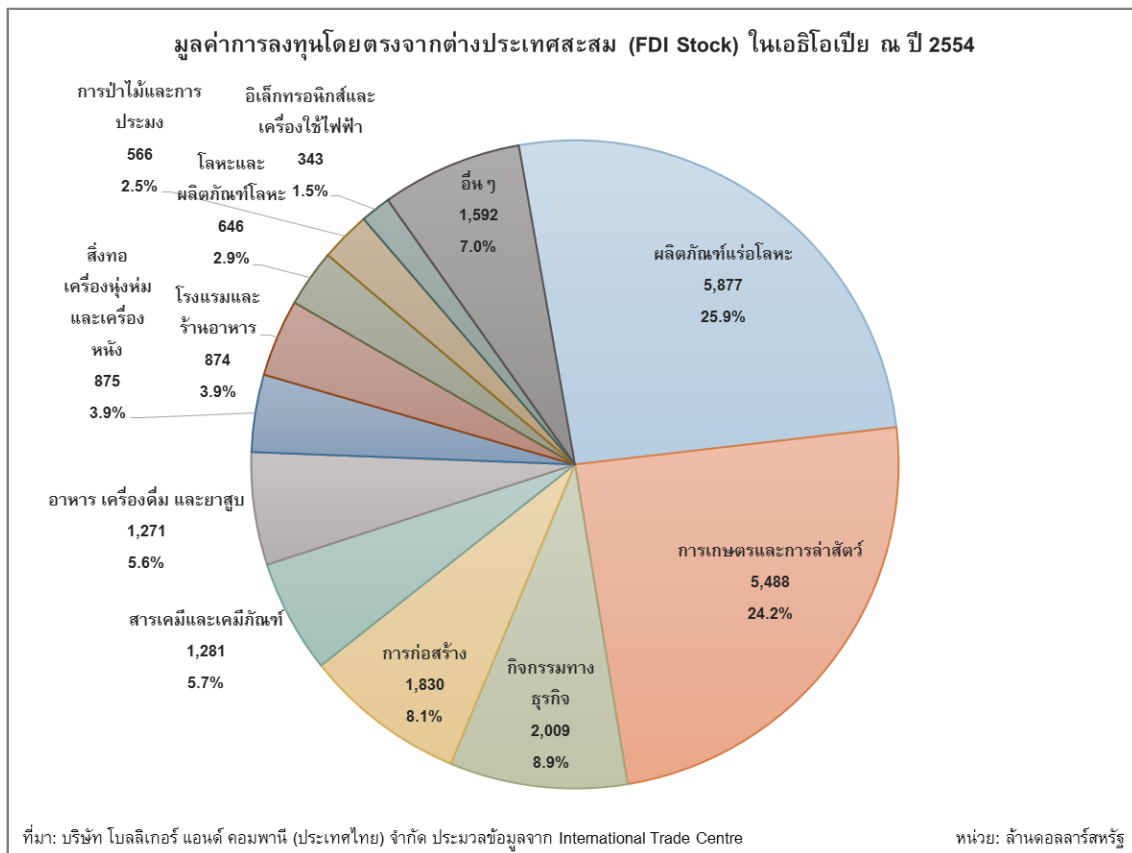

สำหรับข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปียจำแนกรายอุตสาหกรรม จากงานศึกษาของ Woldekidan (2015) พบว่า ณ ปี 2558 กิจกรรมที่มีเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้า (FDI Inflow) มากที่สุดในปีดังกล่าวคือภาคการผลิต (ร้อยละ 45) ตามมาด้วยภาคการบริการ (ร้อยละ 42) ภาคการเกษตร (ร้อยละ 12) และเหมืองแร่ (ร้อยละ 1) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม งานศึกษาดังกล่าวไม่ได้แจกแจงรายละเอียดเพิ่มเติมแต่อย่างใดว่าในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้างต้น มีการลงทุนในอุตสาหกรรมใดในสัดส่วนเท่าใด ข้อมูลการลงทุนโดยตรงในเอธิโอเปียที่มีการจำแนกรายละเอียดตามอุตสาหกรรมล่าสุดที่มีการเผยแพร่ คือข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสม (FDI Stock) ณ ปี 2554 ของ International Trade Centre ดังแสดงในภาพที่ 3-8 ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการผลิตที่มีการลงทุนมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์แร่โลหะ ตามมาด้วยสารเคมีและเคมีภัณฑ์ อาหารและเครื่องดื่ม และสิ่งทอ ส่วนกิจกรรมบริการที่มีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมทางธุรกิจ³ การก่อสร้าง และโรงแรมและร้านอาหาร

³ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์

ภาพที่ 3-8 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสม (FDI Stock) ในเอธิโอเปีย ณ ปี 2554 จำแนกรายอุตสาหกรรม

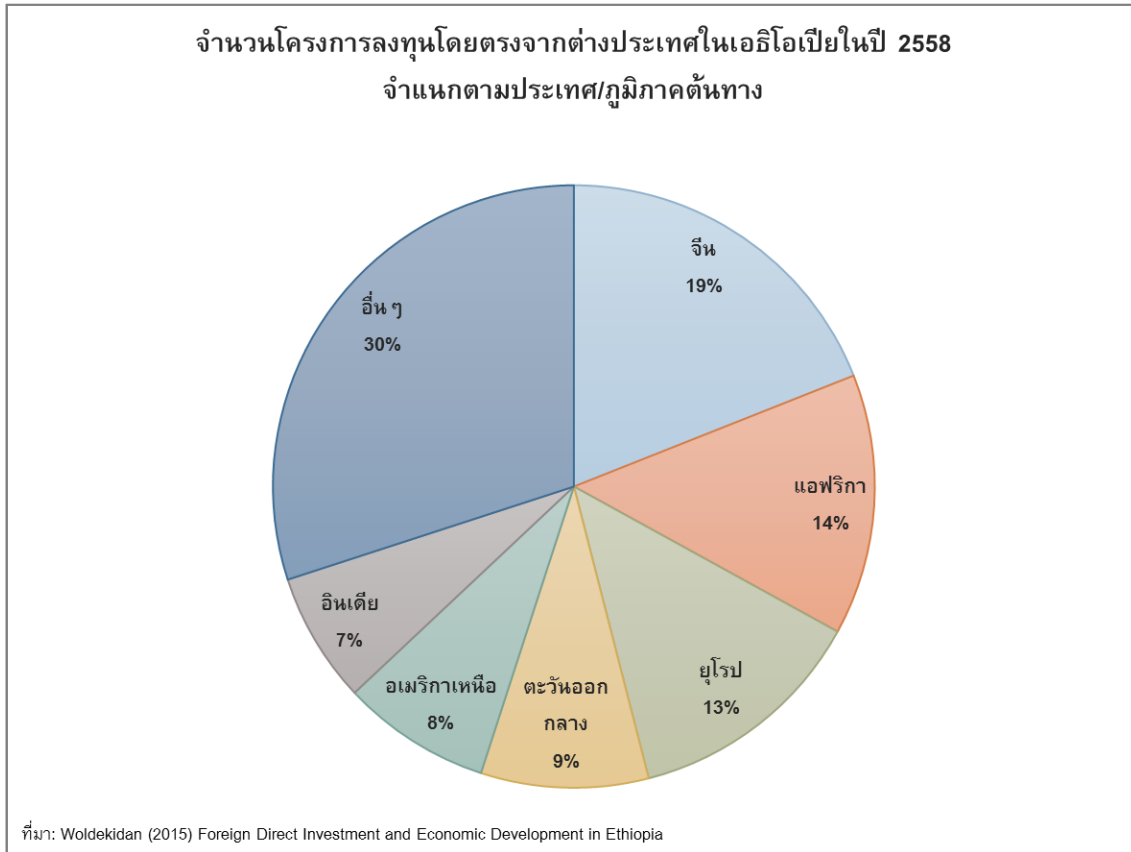

ในส่วน of ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปียจำแนกรายประเทศ จากงานศึกษาของ Woldekidan (2015) พบว่า ณ ปี 2558 จีนเป็นประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนโครงการลงทุนในเอธิโอเปียมากที่สุด (ร้อยละ 19) ตามมาด้วยโครงการลงทุนจากประเทศในทวีปแอฟริกา (ร้อยละ 14) และยุโรป (ร้อยละ 13) ตามลำดับ⁴ ดังแสดงในภาพที่ 3-9 ในขณะที่ในแง่ของมูลค่าการลงทุน จีนยังคงเป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนในปีดังกล่าวมากที่สุด ด้วยมูลค่าการลงทุนที่สูงถึง 906.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามมาด้วยซาอุดีอาระเบีย ด้วยมูลค่าการลงทุน 878.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

⁴ งานศึกษาดังกล่าวระบุแต่เพียงสัดส่วนดังกล่าว โดยที่ไม่ได้ระบุจำนวนโครงการโดยรวมแต่อย่างใด แต่จากข้อมูลของ National Bank of Ethiopia จำนวนโครงการลงทุนในปีดังกล่าวทั้งหมด (ทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศ) อยู่ที่ประมาณ 400 โครงการ

ภาพที่ 3-9 จำนวนโครงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอธิโอเปียในปี 2558
จำแนกตามประเทศ/ภูมิภาคต้นทาง

บทที่ 4

นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

ภายใต้ความมุ่งประสงค์ของการขยายการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมการผลิตและภาคการส่งออกของประเทศ รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนในหลายๆ ด้าน เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย โดยที่ผ่านมารัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน Ethiopia Investment Commission (EIC) ขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุน และจำนวนลดขั้นตอนในการติดต่อกับหน่วยงานราชการหลายๆ แห่งลง รวมถึงได้มีการออกกฎหมายด้านการลงทุนที่สำคัญต่างๆ เช่น Proclamation on Investment (Proclamation No. 769/2012) และ Proclamation on the Industrial Parks (Proclamation No. 886/2015) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้รับการร่างขึ้นภายใต้คำแนะนำขององค์กรระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาอย่าง World Bank ทำให้เนื้อหาในกฎหมายดังกล่าวค่อนข้างมีความทันสมัยและเป็นมิตรต่อนักลงทุน

ในการศึกษาบทนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย โดยเนื้อหาที่จะนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- (4.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่ให้การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกทางการลงทุน
- (4.2) นโยบายด้านการลงทุน ประกอบด้วย นโยบายด้านการลงทุนที่สำคัญ อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม เขตอุตสาหกรรม เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตส่งเสริมการส่งออก/เขตส่งเสริมการค้าเสรี
- (4.3) กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายด้านการลงทุน แรงงาน ที่ดิน กฎหมายการเงินและการธนาคาร และการควบคุมเงินตราระหว่างประเทศ และทรัพย์สินทางปัญญา

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

4.1.1 หน่วยงานภาครัฐ

- **Ethiopia Investment Commission (EIC)** เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการลงทุน การให้บริการนักลงทุนต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของ Ethiopian Investment Board (EIB) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน หน้าที่หลักของ EIC คือ สร้างโอกาส กำหนดเงื่อนไข และการพิจารณาอนุญาตการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศ ทั้งนี้ EIC ถือเป็นหน่วยงานแรกที่นักลงทุนต่างชาติควรเข้าไปติดต่อเพื่อรับบริการด้านการลงทุนในเอธิโอเปีย
- **Industrial Park Development Corporation (IPDC)** เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการลงทุนในเขตอุตสาหกรรม (Industrial Park) โดย IPDC จะทำงานร่วมกับ EIC และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เพื่อให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ทั้งนี้ หน้าที่หลักของ IPDC คือ การพัฒนาและบริหารพื้นที่เขตอุตสาหกรรม กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ในการส่งเสริมการลงทุน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน และประชาสัมพันธ์ประโยชน์จากการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นักลงทุน
- **กระทรวงอุตสาหกรรม (Ministry of Industry)** เป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐที่ดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ โดยมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแผนงาน ตลอดจนการวางระบบส่งเสริมการลงทุนภาคอุตสาหกรรมในประเทศด้วยการเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมและการก่อสร้าง พร้อมจัดทำระบบข้อมูลภาคอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

4.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานอื่นๆ

- **Ethiopian Chamber of Commerce and Sectoral Association (ECCSA)** เป็นองค์กรอิสระระดับชาติที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย Charter No. 90/47¹ ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางของหอการค้าในระดับภูมิภาคและสมาคมภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งนี้ ECCSA ได้ผ่านการปรับโครงสร้างการดำเนินการหลายครั้ง จนกระทั่งปัจจุบันภายใต้การกำกับของ Proclamation No. 341/2003² มีบทบาทหลักคือ เป็นกระบอกเสียงให้ภาคเอกชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านการเสริมสร้างศักยภาพทางการค้า และการส่งเสริมการลงทุน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและรักษาผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในการประกอบธุรกิจ ตลอดจนเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงภาคเอกชนกับภาครัฐ
- **Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Association (AACCSA)** เป็นองค์กรอิสระระดับรัฐ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของธุรกิจภาคเอกชนในเมืองแอดดิสอาบาบา โดยหน้าที่หลักของ AACCSA คือ สนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการค้าและการลงทุน ผ่าน 4 กลไกสำคัญ ได้แก่ 1) Business Support Service Department (BSSD) ช่วยสนับสนุนข้อมูลและให้บริการปรึกษาทางธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินธุรกิจรายใหม่ ขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจ พร้อมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) Arbitration Institute ให้บริการอนุญาโตตุลาการหรือการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution: ADR) แก่สมาชิก 3) Addis Chamber Training Institute ให้บริการฝึกอบรมแก่สมาชิกธุรกิจท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือทางด้านองค์ความรู้และทักษะในการดำเนินธุรกิจ และ 4) Trade and Investment Promotion Department ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับงาน Addis Chamber International Trade Fairs
- **Ethiopian Horticulture Producers & Exporters Association (EHPEA)** เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ส่งเสริมและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรประเภทพืชกรรมสวนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยมาตรฐานการรับรองการผลิตขององค์กร คือ EHPEA Code of Practice ซึ่งเป็นระบบมาตรฐานที่รับรองเกษตรกรว่ามีวิธีการผลิตที่ดี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีระบบสวัสดิการแรงงานที่ดี ซึ่งปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่เป็นสมาชิกและได้รับมาตรฐานรับรองทั้งสิ้น

¹ เป็นกฎหมายฉบับเก่าว่าด้วยการจัดตั้ง ECCSA ปัจจุบันได้ถูกแทนที่ด้วย Proclamation No. 341/2003 แล้ว

² เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของหอการค้าและสมาคมอุตสาหกรรมต่างๆ ของเอธิโอเปีย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

96 กลุ่ม เน้นการผลิตไม้ดอก ผลไม้ ผัก และสมุนไพรเพื่อการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และสหพันธรัฐรัสเซีย

- **Ethiopian Textile and Garment Manufacturer's Association (ETGAMA)** เป็นองค์กรอิสระที่ก่อตั้งตาม Proclamation no. 314/2003 ด้วยความมุ่งหวังให้เอธิโอเปียเป็นฐานการผลิตสิ่งทอของแอฟริกาและเป็นประเทศผลิตสิ่งทอชั้นนำของโลก มีหน้าที่หลักคือการส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาของภาคการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการกำหนดนโยบายสิ่งทอ
- **Ethiopian Coffee Exporters Association (ECEA)** เป็นสมาคมของผู้ส่งออกกาแฟในเอธิโอเปีย ทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของผู้ส่งออกกาแฟในการเจรจาต่อรองด้านนโยบายและการผ่อนคลายนโยบายระเบียบในการส่งออก ส่งเสริมกิจกรรมการค้าในต่างประเทศและสร้างเครือข่ายกับสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลและเผยแพร่ข้อมูลด้านราคากาแฟในตลาดโลก และเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ผู้ส่งออกกาแฟ ปัจจุบัน ECEA มีสมาชิกอยู่ประมาณ 200 ราย
- **Ethiopian Meat Producer-Exporter Association** เป็นองค์กรอิสระที่ส่งเสริมสมาชิกให้เป็นผู้ผลิตสินค้าเนื้อเพื่อส่งออกโดยเป็นไปตามมาตรฐานฮาลาล³ และ HACCP⁴ มีบทบาทหน้าที่หลัก คือ การพัฒนาและขยายตลาดการส่งออกด้วยการควบคุมคุณภาพให้เกินกว่ามาตรฐานสากล สร้างศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ การลงทุน การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการเชื่อมโยงองค์กรกับภาครัฐและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีสมาชิกในภาคการผลิตเนื้อสัตว์ทั้งสิ้น 10 ราย
- **Ethiopian Pulses, Oilseed and Spices Processors – Exporters Association (EPOSPEA)** เป็นองค์กรอิสระที่ส่งเสริมสมาชิกผู้ผลิตถั่ว พืชน้ำมัน และเครื่องเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิก หน้าที่หลักคือจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน พร้อมแนวโน้ม ทิศทางตลาดในประเทศและต่างประเทศ กำหนดนโยบายและแผนเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ 130 ราย

³ ฮาลาล (Halal) เป็นมาตรฐานในการผลิตและจัดเตรียมอาหารหรือสินค้าและบริการต่างๆ ให้มีความปลอดภัยและสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม

⁴ HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point) เป็นมาตรฐานรับประกันความปลอดภัยของอาหารประเภทหนึ่ง ซึ่งเน้นการควบคุมกระบวนการผลิตในจุดหรือขั้นตอนที่สำคัญที่สามารถประยุกต์วิธีการควบคุมเข้าไปใช้ได้ โดยพิจารณาตั้งแต่วัตถุดิบ กระบวนการผลิต การขนส่ง จนถึงผู้บริโภค

4.2 นโยบายด้านการลงทุน

4.2.1 นโยบายด้านการลงทุนที่สำคัญ

ผลของการดำเนินการตาม Growth and Transformation Plan I ของเอธิโอเปียทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน และมี GDP ที่สูงขึ้นตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDG) ในปี 2557 อีกทั้งมีการเติบโตอย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจระดับมหภาคของประเทศ

หลังจากความสำเร็จดังกล่าว รัฐบาลเอธิโอเปียจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในระดับชาติเพื่อให้เอธิโอเปียพ้นจากการเป็นประเทศยากจนไปสู่ประเทศที่มีระดับรายได้ปานกลางภายในปี 2568 ด้วยการพัฒนา 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวผ่าน Growth and Transformation Plan II (GTP II) ปี 2558-2563 ด้วยการปรับนโยบายที่ใช้ระดับชาติและระดับภาคการผลิตจากแผน GTP I ให้เป็นปัจจุบัน GTP II แผนที่เน้นการเติบโตอย่างรวดเร็วและยั่งยืนด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมพัฒนาคุณภาพการผลิตให้สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ ดังนั้น จากวิสัยทัศน์ระดับชาติข้างต้น รัฐบาลเอธิโอเปียจึงได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศผ่านการสร้างภาคเกษตรกรรมให้ทันสมัยและมีประสิทธิผลด้วยการนำเทคโนโลยีไปใช้ และการใช้ภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวนำเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชนให้ก้าวเข้าสู่ระดับรายได้ปานกลาง

ในส่วนของนโยบายการลงทุน GTP II ได้ตั้งวิสัยทัศน์และเป้าหมายการลงทุนชัดเจนโดยเอธิโอเปียมีแผนพัฒนาการลงทุนให้มีสัดส่วนใน GDP จากร้อยละ 36.3 ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41.3 ในปี 2563 และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 23.6 ต่อปี โดย Ethiopian Investment Board (EIB) เป็นหน่วยงานจัดทำนโยบายการลงทุนของประเทศ รวมถึงการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมซึ่งกำกับโดย Proclamation on Investment (Proclamation No. 769/2012) และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (Regulation No. 849/2014) และ Regulation on Investment (Regulation No. 270/2012) และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (Regulation No. 312/2014) ทั้งนี้ ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างกฎหมายการลงทุนเดิมกับ Proclamation No. 769/2012 คือ การจัดตั้ง Industrial Development Zone ที่อนุญาตให้รัฐและเอกชนดำเนินการได้ด้วยแรงจูงใจทางการลงทุน ภาษี การอนุญาตให้ลงทุน การถ่ายโอนเทคโนโลยี การคุ้มครองการลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่ง

ฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นการกำหนดโครงสร้างหน่วยงานที่ดูแลการลงทุน ประกอบด้วย Investment Board, EIC และ Ministry of Industry

นอกจาก EIC ที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการลงทุนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของชาติแล้ว ยังมี Ministry of Industry ที่ได้รับการมอบหมายให้กำกับดูแลเขตอุตสาหกรรมต่างๆ ด้วยการจัดตั้ง Industrial Park Development Corporation (IPDC) ตาม Proclamation on The Industrial Parks (Proclamation No. 886/2015) ซึ่งได้มีการจัดตั้ง Bole Lemi I Industrial Park ในปีแรกของ GTP II ทำให้เกิดการจ้างงานมากกว่า 11,000 ราย มีมูลค่าสินค้าส่งออกประมาณ 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ในเขตอุตสาหกรรมแต่ละแห่งจะมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจภาคอุตสาหกรรม พร้อมสิทธิพิเศษต่างๆ ที่จูงใจนักลงทุน ต่อมา IPDC ได้มีการจัดตั้ง Hawassa Industrial Park เป็นแห่งที่ 2 ทำให้เกิดการจ้างงานมากกว่า 60,000 ราย ซึ่งถือได้ว่าเขตอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการลงทุนและเศรษฐกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ของชาติ

จากแผนระดับชาติและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของเอธิโอเปียดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเอธิโอเปียมีแผนการดำเนินนโยบายการลงทุนและแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ เกิดการจ้างงานที่ยกระดับรายได้ให้ประชาชนพ้นความยากจนและไปสู่ประเทศที่มีระดับรายได้ปานกลาง และบรรลุวิสัยทัศน์ของชาติในปี 2563

4.2.2 อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการระบุรายชื่อของอุตสาหกรรมที่ให้การส่งเสริมการลงทุนแก่นักลงทุนต่างชาติไว้ใน Appendix 2 ของ The Council of Ministers Regulations No.270/2012 โดยมีอุตสาหกรรม/กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4-1

**ตารางที่ 4-1 กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน
และจำนวนปีที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล**

ลำดับ	กิจกรรม	กรุงแอตติสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษ ของรัฐโอโรเมีย รอบกรุงแอตติสอาบาบา	เขตอื่น ๆ
1	อุตสาหกรรม (Manufacturing)		
1.1	อุตสาหกรรมอาหาร	1-5 ปี	2-6 ปี
1.2	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	1-3 ปี	2-4 ปี
1.3	อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ	2-5 ปี	3-6 ปี
1.4	อุตสาหกรรมเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง	1-5 ปี	3-6 ปี
1.5	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้	2 ปี	3 ปี
1.6	อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	1-5 ปี	2-6 ปี
1.7	อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์	2-5 ปี	3-6 ปี
1.8	อุตสาหกรรมเวชภัณฑ์	4-5 ปี	5-6 ปี
1.9	อุตสาหกรรมยางและพลาสติก	1-4 ปี	2-5 ปี
1.10	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	1-4 ปี	2-5 ปี
1.11	อุตสาหกรรมโลหะพื้นฐาน	3-5 ปี	1-6 ปี
1.12	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์	1-3 ปี	2-4 ปี
1.13	อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และ ผลิตภัณฑ์ทางวิทยาศาสตร์	2-4 ปี	3-5 ปี
1.14	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์	2-4 ปี	4-5 ปี
1.15	อุตสาหกรรมเครื่องกลและอุปกรณ์	5 ปี	6 ปี
1.16	อุตสาหกรรมยานยนต์	2-5 ปี	3-6 ปี
1.17	โรงงานผลิตอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องตกแต่งบ้าน	1 ปี	2 ปี
1.18	โรงงานผลิตอุปกรณ์อื่นๆ	1 ปี	2 ปี
1.19	โรงงานครบวงจรสำหรับการเกษตร	4 ปี	5 ปี
2.	เกษตรกรรม (Agriculture)		
2.1	การเพาะปลูกพืช	0-3 ปี	3-6 ปี
2.2	ปศุสัตว์	0-3 ปี	3-4 ปี
2.3	ฟาร์มผสมผสาน (เพาะปลูกและปศุสัตว์)	3 ปี	4 ปี
2.4	การป่าไม้	8 ปี	9 ปี
3.	เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology: ICT)	4 ปี	5 ปี
4.	โรงไฟฟ้า และการจ่ายกระแสไฟฟ้า	4 ปี	5 ปี
5.	โรงแรมและการท่องเที่ยว	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี

ลำดับ	กิจกรรม	กรุงแอดดิสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษ ของรัฐโอโรเมีย รอบกรุงแอดดิสอาบาบา	เขตอื่นๆ
6.	การรับเหมาก่อสร้าง รวมถึงการเจาะบ่อบาดาลและ การสำรวจเหมืองแร่	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
7.	การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
8.	การศึกษาและการฝึกอบรม	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
9.	การให้บริการทางการแพทย์	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
10.	งานทางสถาปัตยกรรมศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ การทดสอบและการวิเคราะห์ทางเทคนิค	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
11.	การพิมพ์	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
12.	การนำเข้า	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
13.	การส่งออก	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี
14.	การค้าส่ง	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี

ที่มา: Appendix 2 ของ Council of Ministers Regulations No.270/2012 โดยรวบรวมข้อมูลจาก EIC

(http://www.investethiopia.gov.et/images/pdf/Investment_Regulations_No270-2012_of_Ethiopia.pdf) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2560)

ทั้งนี้ ตามแผน GTP II และ Ethiopian Industrial Development Strategic Plan (2013-2025) ของ Ministry of industry ได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญสูง (Priority Areas) สำหรับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรม ดังนี้

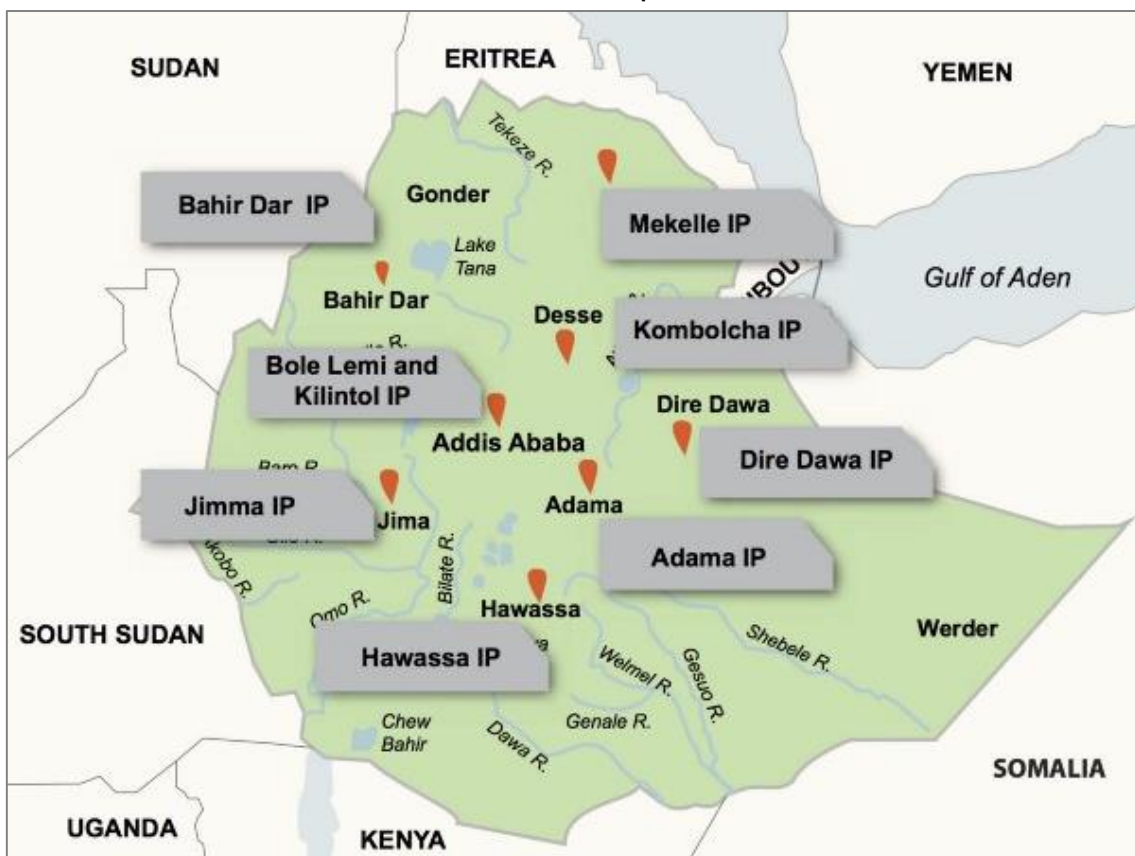
- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- อุตสาหกรรมเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์จากหนัง
- อุตสาหกรรมน้ำตาลและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
- อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์
- อุตสาหกรรมเวชภัณฑ์
- อุตสาหกรรมโลหะและวิศวกรรม

4.2.3 เขตอุตสาหกรรม เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตส่งเสริมการส่งออก/ เขตส่งเสริมการค้าเสรี

ปัจจุบันรัฐบาลเอธิโอเปียได้จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการเต็มรูปแบบแล้วเป็นจำนวน 2 แห่ง⁵ นับตั้งแต่ปี 2557 และมีแผนงานที่จะพัฒนาที่ดิน 100,000 เฮกตาร์ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมที่มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ล้านตารางเมตร โดยเฉลี่ยปีละ 1 ล้านตารางเมตร ในระหว่างปี 2559-2568 ทั้งนี้ รายชื่อเขตอุตสาหกรรมและที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมโดยสังเขปเป็นไปดังที่ปรากฏในภาพที่ 4-1 และตารางที่ 4-2

ภาพที่ 4-1 แผนที่แสดงที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมในเอธิโอเปีย

ที่มา: A Medium Corporation. "Industrial Parks Development in Ethiopia". (<https://medium.com/@EthiopiaEU/industrial-parks-development-in-ethiopia-f09eb704d741>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2560)

⁵ นอกจากนี้ยังมีเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการพัฒนาโดยหน่วยงานภาคเอกชน เช่น Eastern Industry Zone ที่ได้รับการพัฒนาโดยบริษัท บริษัท Jiangsu Yongyuan Investment Co. Ltd. จากจีน ภายใต้ความร่วมมือกับรัฐบาลเอธิโอเปีย

ตารางที่ 4-2 เขตอุตสาหกรรมในเอธิโอเปีย

ลำดับ	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่และที่ตั้ง	ประเภทอุตสาหกรรม	ผู้พัฒนา
เขตอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว				
1.	Bole Lemi Phase I	พื้นที่ 178 เฮกตาร์ตั้งอยู่ในบริเวณกรุงแอดดิสอาบาบา	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	IPDC
2.	Hawassa Phase I	พื้นที่ 130 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางใต้ของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 275 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	IPDC
เขตอุตสาหกรรมที่อยู่ระหว่างการพัฒนา				
1.	Dire Dawa	พื้นที่ 4,000 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 473 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป และการประกอบชิ้นส่วน	IPDC
2.	Kombolcha	พื้นที่ 700 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 380 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป	IPDC
3.	Mekelle	พื้นที่ 1,000 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางเหนือของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 760 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป และการประกอบชิ้นส่วน	IPDC
4.	Adama	พื้นที่ 2,000 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 74 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป	IPDC
5.	Bole Lemi Phase II	พื้นที่ 171 เฮกตาร์ตั้งอยู่ในบริเวณกรุงแอดดิสอาบาบา	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	IPDC ร่วมกับ World Bank Group
6.	Kilinto	พื้นที่ 279 เฮกตาร์ตั้งอยู่ในบริเวณกรุงแอดดิสอาบาบา	เกษตรแปรรูป เวชภัณฑ์ เครื่องใช้ในบ้าน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า	IPDC
7.	Bahir Dar	พื้นที่ 1,000 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 578 กิโลเมตร	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป	IPDC
8.	Jimma	พื้นที่ 1,000 เฮกตาร์ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของกรุง	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เกษตรแปรรูป	IPDC

ลำดับ	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่และที่ตั้ง	ประเภทอุตสาหกรรม	ผู้พัฒนา
		แอดดิสอาบาบา ห่างออกไป 346 กิโลเมตร		
9.	Air Lines Logistic Park	พื้นที่ 200 เฮกตาร์ตั้งอยู่ใน บริเวณกรุงแอดดิสอาบาบา	บริการขนส่ง	IPDC

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก IPDC.

(<http://www.ipdc.gov.et/index.php/en/industrial-parks>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2560) และ EIC, "Investment Opportunities and Policies in Ethiopia"

4.3 กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

4.3.1 กฎหมายด้านการลงทุน

4.3.1.1 ภาพรวมของกฎหมายด้านการลงทุน

กฎหมายด้านการลงทุนที่สำคัญของเอธิโอเปีย ประกอบด้วยกฎหมาย 3 ฉบับหลัก ได้แก่

- **Proclamation on Investment (Proclamation No. 769/2012)** ซึ่งถูกประกาศใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 เพื่อใช้แทนกฎหมายการลงทุนฉบับเดิม โดยเป็นกฎหมายที่ระบุถึงเงื่อนไขและขั้นตอนในการขออนุมัติการอนุมัติการลงทุน ข้อกำหนดในการถ่ายทอดเทคโนโลยี สิทธิประโยชน์และการคุ้มครองการลงทุน การจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนรวมถึงจุดให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Shop Service) และการจัดตั้งและบริหารจัดการเขตอุตสาหกรรม
- **Council of Ministers Regulation on Investment Incentive and Investment Area Reserved for Domestic Investors (Council of Ministers Regulation No. 270/2012)** ซึ่งประกาศใช้ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เป็นระเบียบที่ออกภายใต้ Proclamation No. 769/2012 โดยระบุประเภทการลงทุนที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าลงทุนได้ ประเภทการลงทุนที่สงวนไว้สำหรับชาวเอธิโอเปีย และการยกเว้นภาษีเงินได้และภาษีศุลกากรตามกิจกรรมการลงทุนที่รัฐส่งเสริม
- **Proclamation on the Industrial Parks (Proclamation No. 886/2015)** ซึ่งถูกประกาศใช้ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยข้อกำหนดในสิทธิและหน้าที่ของผู้พัฒนาเขตอุตสาหกรรม สิทธิและหน้าที่ของบริษัทและผู้ลงทุนในเขต

อุตสาหกรรม การออกใบอนุญาตทำงานและการพำนักในเขตอุตสาหกรรม การใช้ที่ดิน การคุ้มครองการลงทุน และโครงสร้างหน่วยงานที่กำกับดูแล

นอกจากกฎหมายและระเบียบการลงทุนดังกล่าวข้างต้นแล้ว กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของเอธิโอเปียที่นักลงทุนควรทราบ ได้แก่ กฎหมายแรงงาน (Proclamation on Labour: Proclamation No. 337/2003) กฎหมายภาษีและศุลกากร (Proclamation on Customs: Proclamation No. 859/2014) กฎหมายพาณิชย์ (Commercial Code) กฎหมายที่ดิน (Lease Holding of Urban Lands Proclamation No. 272/2002) กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Proclamation No. 123/1995, 410/2004 และ 501/2006) ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.3.1.2 ประเภทของธุรกิจที่สามารถดำเนินการได้

นักลงทุนสามารถเลือกลงทุนในเอธิโอเปียได้ใน 2 ลักษณะ คือ การเลือกลงทุนในธุรกิจทั่วไป และการเลือกลงทุนในเขตอุตสาหกรรม โดยสามารถเลือกประกอบธุรกิจได้ใน 2 รูปแบบคือ

- รูปแบบธุรกิจที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company: PLC) ซึ่งจะต้องมีผู้ถือหุ้นจำนวน 2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 15,000 Birr ตาม Commercial Code
- รูปแบบธุรกิจที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล สามารถเลือกประกอบธุรกิจในประเภทต่างๆ ได้แก่
  - กิจการเจ้าของรายเดียว (Sole Proprietorship) ซึ่งนักลงทุนรายเดียวสามารถถือหุ้นร้อยละ 100
  - สำนักงาน (Branch Office) โดยสำนักงานใหญ่ต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการประจำสาขาอย่างน้อย 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนตามกฎหมาย
  - สำนักงานผู้แทน (Representative Office) สำนักงานใหญ่ต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการประจำสาขาอย่างน้อย 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนตามกฎหมาย

ทั้งนี้ ภายใต้มาตรา 11 ของ Proclamation on Investment No. 769/2012 การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเอธิโอเปียจะต้องมีเงินทุนขั้นต่ำเป็นมูลค่าดังต่อไปนี้

- หากเป็นการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมด จะต้องมียกเงินทุนขั้นต่ำ 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ (100,000 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับการลงทุนในกิจกรรมด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม หรือบริการให้คำปรึกษาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง)
- หากเป็นการลงทุนโดยชาวต่างชาติร่วมลงทุนกับนักลงทุนชาวเอธิโอเปีย จะต้องมียกเงินทุนขั้นต่ำ 150,000 ดอลลาร์สหรัฐ (50,000 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับการลงทุนในกิจกรรมด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม หรือบริการให้คำปรึกษาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง)

4.3.1.3 กิจการที่มีเงื่อนไขในการลงทุนหรือประกอบธุรกิจ

Regulation No. 270/2012 ได้ระบุการลงทุนที่สงวนไว้สำหรับรัฐบาลและผู้มีสัญชาติเอธิโอเปีย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

➤ กิจการที่สงวนไว้สำหรับรัฐบาลเอธิโอเปียเท่านั้น

- การไปรษณีย์ ยกเว้นการขนส่งพัสดุ
- การจ่ายและการผลิตพลังงานไฟฟ้าผ่านระบบสายไฟฟ้าแห่งชาติ (Integrated National Grid System)
- การให้บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศโดยใช้อากาศยานบรรทุกผู้โดยสารได้มากกว่า 50 คน

➤ กิจการที่สงวนไว้สำหรับการร่วมลงทุนกับรัฐบาลเอธิโอเปีย

- การผลิตอาวุธและเครื่องกระสุนปืน
- การให้บริการโทรคมนาคม

➤ กิจกรรมที่สงวนไว้สำหรับนักลงทุนจากในประเทศ

การค้า

- การส่งออกกาแฟดิบ ต้นคัต พืชน้ำมัน ถั่ว แร่ธาตุมีค่า ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจากป่า หนังสัตว์ที่ซื้อมาจากตลาด และสัตว์ที่มีชีวิต เช่น แกะ แพะ อูฐ ม้า และวัวควาย ที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยตนเอง
- การนำเข้าสินค้า ยกเว้นแก๊สแอลพีจีและยางมะตอย
- การค้าส่ง ยกเว้นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และยกเว้นการค้าส่งสินค้าที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่นโดยนักลงทุนผู้ทำการค้าส่งนั้น

อื่นๆ

- การผลิตไอศกรีมและเค้ก
- เส้นใย เส้นด้าย เส้นด้ายพุ่งและยีน เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ ที่ฟอกขาว ย้อมสี ทำให้ย่น ผ่านกระบวนการหดตัว ใสต่าง หรือตัดเย็บ
- การฟอกหนังสัตว์ ในขั้นตอนก่อนการแต่งสี
- การผลิตปูนซีเมนต์
- การผลิตผลิตภัณฑ์ดินเหนียวและซีเมนต์
- บริษัทนำเข้ายาระดับต่ำกว่าเกรด 1
- การก่อสร้าง บริษัทสำรวจแหล่งน้ำและขุดเจาะเหมืองแร่ระดับต่ำกว่าเกรด 1⁶
- โรงเรียนอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างอาคารของตนเอง
- ศูนย์บริการทางการแพทย์ที่สร้างอาคารของตนเอง
- คลินิกที่สร้างอาคารของตนเอง
- การให้เช่าสินค้าทุน แต่ไม่รวมการให้เช่ายานยนต์
- โรงพิมพ์
- การผลิตถุงพลาสติก
- การผลิตหลังคาเหล็กแบบลอนและตะปู
- การธนาคาร ประกันภัย สินเชื่อรายย่อยและบริการเงินฝาก
- การแพร่ภาพกระจายเสียงและการสื่อสารมวลชน

⁶ การจดทะเบียนบริษัทรับเหมาก่อสร้างในเอธิโอเปียมีการแบ่งเกรดตามมูลค่าต้นทุนการก่อสร้าง ซึ่งบริษัทเกรด 1 หมายถึงบริษัทที่มีมูลค่าต้นทุนการก่อสร้างสูงกว่า 20 ล้าน Birr ส่วนเกรดอื่นๆ จะมีมูลค่าลดหลั่นกันไปจนถึงเกรด 10 คือไม่เกิน 100,000 Birr

- การให้บริการที่ปรึกษาทางกฎหมายและทนายความ
- ยาปรุงแผนโบราณ
- การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการแปล
- การให้บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศโดยใช้อากาศยานบรรทุกผู้โดยสารได้ไม่เกิน 50 คน
- การให้บริการบรรจุหีบห่อและเป็นตัวแทนขนส่งสินค้า

4.3.1.4 กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ

กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนดังปรากฏในตารางที่ 4-1 จะได้รับสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

➤ สิทธิประโยชน์ด้านภาษี

สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร⁷

- การยกเว้นภาษีศุลกากรร้อยละ 100 ในการนำเข้าสินค้าทุน เช่น โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุก่อสร้าง
- การยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับอะไหล่ที่มีมูลค่าไม่เกินร้อยละ 15 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนทั้งหมด
- การยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับการนำเข้าสินค้าทุนจะมีระยะเวลาไม่จำกัดสำหรับการลงทุนในสาขาเกษตรกรรมและการผลิต และมีระยะเวลา 5 ปี สำหรับการลงทุนในสาขาอื่นๆ
- สินค้าทุนที่ถูกนำเข้ามาโดยได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรจะสามารถถูกโอนย้ายไปให้นักลงทุนรายอื่นได้ หากนักลงทุนรายนั้นได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรด้วยเช่นเดียวกัน

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล

- การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในตารางที่ 4-1

⁷ การลงทุนในสาขาการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การตีพิมพ์ การส่งออก และการค้าส่ง จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร

- หากโครงการดังกล่าวมีมูลค่าการส่งออกหรือการผลิตสินค้าให้บริษัทที่เป็นผู้ส่งออก เป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมดที่ตนผลิต จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 2 ปี
- หากโครงการดังกล่าวมีมูลค่าการส่งออกหรือเป็นการผลิตสินค้าให้บริษัทที่เป็นผู้ส่งออก เป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมดที่ตนผลิต และมีการประกอบธุรกิจอยู่ในเขตอุตสาหกรรม จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 2 ปี (หรือ 4 ปีหากไม่ได้มีที่ตั้งโรงงานอยู่ในกรุงแอดดิสอาบาบา หรือเขตปกครองพิเศษของรัฐโอโรเมีย (Oromia) รอบกรุงแอดดิสอาบาบา)
- หากมีการจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้าในพื้นที่ที่กำหนด จะได้รับการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลลงในอัตราร้อยละ 30 เป็นเวลา 3 ปีหลังจากที่ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลข้างต้นสิ้นสุดลง โดยพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่
  - a) รัฐ Gambella
  - b) รัฐ Benishangul/ Gamuz
  - c) รัฐ Afar (ยกเว้นภายในระยะ 15 กิโลเมตรจากทั้งสองฝั่งของแม่น้ำ Awash)
  - d) รัฐ Somali
  - e) รัฐ Oromia ในพื้นที่ Guji และ Borena
  - f) รัฐ Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region ในพื้นที่ South Omo พื้นที่ Segen (Derashe, Amaro, Konso และ Burji) พื้นที่ Bench-Maji พื้นที่ Sheka พื้นที่ Dawro พื้นที่ Keffa หรือพื้นที่ Konta and Basketo Special Woredes
- หากเป็นการขยายหรือการปรับปรุงการลงทุนที่มีอยู่เดิมให้มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 50 ของกำลังการผลิตเดิม หรือเป็นการลงทุนในสินค้าหรือบริการใหม่ที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของโครงการที่มีอยู่เดิม การลงทุนดังกล่าวจะได้รับสิทธิในการยกเว้นภาษีเงินได้ตามตารางที่ 4-1 ด้วยเช่นเดียวกัน
- หากการลงทุนดังกล่าวเกิดการขาดทุนขึ้นในระหว่างระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ ข้างต้น นักลงทุนสามารถยกยอดขาดทุนนั้น (Loss Carry Forward) ไปใช้ในการคำนวณภาษีต่อไปได้อีกเป็นเวลาครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการยกเว้นภาษีที่ได้รับ ทั้งนี้ให้ถือว่าหนึ่งช่วงเวลาภาษีคือเวลาเทียบเท่ากับครึ่งปี และการยกยอดขาดทุนดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้มากกว่า 5 ช่วงเวลาภาษี

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีสำหรับผู้ส่งออก

- การคืนขออากร (Duty Drawback Scheme): นักลงทุนสามารถขอยกเว้นจากการชำระภาษีศุลกากรและภาษีนำเข้าอื่นๆ และการซื้อวัตถุดิบเพื่อมาใช้ในการผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งนักลงทุนสามารถขอคืนอากรได้ร้อยละ 100 เมื่อดำเนินการส่งออกสินค้าแล้วเสร็จ
- การออกไปสำคัญการจ่าย (Voucher Scheme): เป็นการออกเอกสารที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินให้แก่ผู้ส่งออก เพื่อใช้ชำระแทนการเสียภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ
- คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse Scheme): เป็นรูปแบบของสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ส่งออกที่ไม่เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับใบสำคัญการจ่าย แต่มีใบอนุญาตที่จะตั้งโรงงานหรือคลังสินค้าในบริเวณควบคุมซึ่งสามารถนำเข้าวัตถุดิบโดยปลอดอากรได้

➤ สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ส่งออก

- นักลงทุนที่ลงทุนในโครงการการผลิตเพื่อส่งออก จะได้รับสิทธิในการนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายใต้โครงการสินเชื่อสำหรับผู้ผลิต
- ผู้ส่งออกจะได้รับอนุญาตให้ฝากเงินไว้ในบัญชีธนาคารไม่เกินร้อยละ 20 ของรายได้จากเงินตราต่างประเทศเพื่อใช้ในอนาคตสำหรับการดำเนินธุรกิจ และได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมราคาสินค้าที่ส่งออก (Export Price Control) ของ National Bank of Ethiopia
- การอนุญาตให้มีการนำเข้าสินค้าโดยไม่มีการชำระเงินตราต่างประเทศจากระบบธนาคารในประเทศ (Franco Valuta) สำหรับบริษัทที่ทำการผลิตเพื่อการส่งออก
- ผู้ส่งออกจะได้รับสิทธิประโยชน์จากโครงการประกันสินเชื่อสำหรับผู้ส่งออก (Export Credit Guarantee Scheme) เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ส่งออกว่าจะได้รับชำระเงินจากการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศในกรณีที่ผู้ซื้อผิดสัญญา ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงทางธุรกิจของผู้ส่งออก

สิทธิประโยชน์ในการส่งเงินกลับประเทศ

นักลงทุนต่างชาติมีสิทธิในการส่งเงินทุนในประเภทต่อไปนี้ออกนอกเอธิโอเปียได้

- ผลกำไรและเงินปันผล
- เงินต้นและดอกเบี้ยจากเงินกู้ต่างประเทศ
- การชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงการถ่ายโอนเทคโนโลยี
- รายได้จากการขายหรือการชำระบัญชีของกิจการ
- ค่าชดเชยที่จ่ายให้แก่นักลงทุน
- รายได้จากการขายหรือการโอนหุ้นหรือส่วนหนึ่งของความเป็นเจ้าของกิจการให้นักลงทุนในประเทศ

4.3.1.5 การคุ้มครองการลงทุนและการระงับข้อพิพาท

ในด้านการคุ้มครองการลงทุน Proclamation No. 769/2012 และ Proclamation No. 886/2015 ได้กล่าวถึงการคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในลักษณะที่ปฏิบัติกับนักลงทุนเช่นเดียวกับนักลงทุนคนชาติเอธิโอเปีย ซึ่งเป็นไปตามหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) แต่ก็ยังมีการเปิดช่องให้รัฐบาลเอธิโอเปียเวนคืนกิจการจากนักลงทุนต่างชาติได้ หากเป็นดำเนินการเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ โดยรัฐบาลจะชดเชยอย่างเหมาะสม และเป็นไปตามราคาตลาด ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายกรณีไป

สำหรับการระงับข้อพิพาททางการลงทุน นักลงทุนสามารถเลือกใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทผ่านทางช่องทางต่อไปนี้

- การระงับข้อพิพาทโดยศาล โดยให้การดำเนินการพิจารณาเพื่อระงับข้อพิพาทอย่างน้อย 530 วัน
- การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เป็นทางเลือกที่นักลงทุนใช้ในการระงับข้อพิพาทการลงทุนที่เกิดขึ้น สืบเนื่องจากระบบการพิจารณาของศาลอาจใช้เวลานานเกินไป การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจะใช้เวลาสั้นกว่า ซึ่งที่ Addis Ababa Chamber of Commerce มีการให้บริการ Arbitration Center
- การระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (International Arbitration) กรณีข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน โดยเอธิโอเปียเป็นสมาชิกของ

International Centre for Settlement of Disputes (ICSID Convention) ซึ่งเป็นอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติของรัฐอื่น สำหรับนักลงทุนที่ไม่ต้องการขึ้นศาลภายในประเทศของเอธิโอเปีย ทั้งนี้ ข้อพิพาทที่นักลงทุนสามารถร้องให้มีการระงับข้อพิพาทได้ เช่น การเลือกปฏิบัติต่อการลงทุน การเวนคืน เป็นต้น

4.3.2 กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงานฉบับหลักของเอธิโอเปียคือ Proclamation on Labour (Proclamation No. 337/2003) ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่บังคับใช้กับการจ้างแรงงานที่อยู่ในสัญญาจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง การจัดตั้งสหภาพแรงงาน การระงับข้อพิพาทด้านแรงงาน และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่กำกับดูแล อันได้แก่ Ministry of Labour and Social Affairs และ Bureau of Regional Labour and Social Affairs

นอกจากกฎหมายแรงงานฉบับดังกล่าว ยังมีกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเอธิโอเปียที่น่าสนใจ เช่น Employment Exchange Services Proclamation No. 632/2009, Work Permit and Private Employment Agency License Fees Council of Ministers Regulation No. 282/2013, Private Organization Employees Pension Proclamation No. 715/2011 และ Social Health Insurance Proclamation No.690/2010 เป็นต้น

4.3.2.1 การจัดจ้าง การทำสัญญา และการบอกเลิกจ้าง

➤ การจัดจ้างแรงงาน

- เอธิโอเปียไม่ได้มีการกำหนดสัดส่วนการจ้างแรงงานในประเทศและแรงงานต่างชาติไม่ว่าจะการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมหรือนอกเขตอุตสาหกรรม
- การจ้างแรงงานเด็กที่มีอายุระหว่าง 14-18 ปี สามารถทำได้ ยกเว้นการทำงานด้านขนส่ง การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกระแสไฟฟ้า และการทำงานใต้ดิน เช่นเหมืองแร่ ทั้งนี้ การจ้างแรงงานเด็กต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 7 ชั่วโมงต่อวัน รวมถึงห้ามให้เด็กทำงานในวันหยุดนักขัตฤกษ์ วันหยุดประจำสัปดาห์ ทำงานเกินเวลาหรือทำงานช่วงกลางคืนระหว่าง 22.00-06.00 น.

- การจ้างแรงงานต่างชาติ ต้องจ้างเฉพาะภาคการผลิตที่ได้ระบุไว้ว่าให้อนุญาตเท่านั้น โดยใบอนุญาตทำงานดังกล่าว จะมีอายุเพียง 3 ปีและต้องต่ออายุทุกปี โดยอยู่ในอำนาจการพิจารณาของ Ministry of Labour and Social Affairs

➤ การทำสัญญา

- การทำสัญญาจ้างเป็นการตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อทำงานในหน่วยธุรกิจ โดยลูกจ้างได้รับการตอบแทนในรูปแบบค่าจ้าง ทั้งนี้ ในสัญญาจ้างต้องระบุประเภทการจ้าง สถานที่ทำงาน ค่าจ้าง วิธีการคำนวณค่าตอบแทน และระยะเวลาการจ้าง
- สัญญาจ้างอาจต้องอยู่ในรูปแบบเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร แม้ว่าการตกลงจ้างจะตกลงด้วยวาจา แต่ลูกจ้างและนายจ้างต้องลงนามในสัญญาจ้างภายใน 15 วัน
- สัญญาจ้างอาจจะระบุหรือไม่ระบุระยะเวลาจ้างก็ได้
- ระยะเวลาทดลองงานในสัญญาจ้างจะต้องไม่เกิน 45 วันติดต่อกัน ยกเว้นลูกจ้างที่เคยทำงานประเภทเดียวกันมาแล้ว ไม่ต้องมีระยะเวลาทดลองงาน

➤ การเลิกจ้างและการจ่ายค่าชดเชย

การเลิกจ้างอาจแบ่งออกได้เป็น การเลิกจ้างด้วยกฎหมายหรือข้อตกลง และการเลิกจ้างโดยการร้องขอโดยคู่สัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การเลิกจ้างด้วยกฎหมายหรือข้อตกลง เป็นไปตามมาตรา 24 และ 25 ของ Proclamation No. 337/2003 เช่น การเกษียณอายุ การเสียชีวิต บริษัทนายจ้างล้มละลาย การครบกำหนดเวลาการจ้างงาน เป็นต้น
- การเลิกจ้างโดยการร้องขอโดยคู่สัญญา เป็นไปตามมาตรา 26-29 ของ Proclamation No. 337/2003 สืบเนื่องจากนายจ้างไม่สามารถรับภาระในการดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมายแรงงานได้ ซึ่งต้องออกหนังสือแจ้งล่วงหน้า 30 วัน
- กรณีที่ลูกจ้างสมัครใจออกเอง เมื่อลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว การเลิกจ้างจะมีผลทันที

ในการจ่ายเงินค่าชดเชย จะเป็นไปตามหมวด 3 ว่าด้วยการจ่ายเงินชดเชยเมื่อยุติการจ้างและค่าชดเชย และหมวด 4 ว่าด้วยผลกระทบของการยุติสัญญาจ้างงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของ Proclamation No. 337/2003 ดังนี้

- ในกรณีที่นายจ้างยุติการจ้างงาน อันเป็นผลมาจาก กิจการของนายจ้างล้มละลาย นายจ้างกระทำการชดเชยตามกฎหมายแรงงาน นายจ้างกระทำการกระทบต่อศักดิ์ศรีและศีลธรรมของลูกจ้าง นายจ้างลดเงื่อนไขการจ้างงานที่ควรจ้างตามกฎหมายแรงงาน นายจ้างกระทำการที่เป็นอันตราย กระทบต่อความปลอดภัยและสุขภาพของลูกจ้าง หรือความทุกข์ทรมานบางส่วนหรือทั้งหมดของลูกจ้างที่ได้รับการรับรองจากแพทย์ ลูกจ้างสามารถรับเงินชดเชยเมื่อยุติการจ้าง ซึ่งถ้าหากลูกจ้างเสียชีวิตเงินจะต้องถูกจ่ายให้คู่สมรสของลูกจ้างแทน
- จำนวนเงินชดเชยเมื่อยุติการจ้าง แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ
  - 1) กรณีที่ทำงานมากกว่า 1 ปี จำนวนเงินที่จะได้รับจะเท่ากับ 30 เท่าของค่าแรงเฉลี่ยรายวันของสัปดาห์สุดท้าย แต่หากทำงานน้อยกว่า 1 ปี จะต้องคำนวณจากสัดส่วนของช่วงเวลาที่ได้ให้บริการ
  - 2) กรณีที่ทำงานมากกว่า 1 ปี เพิ่มเติมจากข้อ 1) ลูกจ้างจะได้รับเงินชดเชยเพิ่มขึ้น 1 ใน 3 ของข้อ 1) แต่จะต้องไม่เกินผลรวมของค่าจ้าง 12 เดือน
  - 3) กรณีที่นายจ้างยุติการจ้างเนื่องมาจากการล้มละลาย หรือจากการลดลูกจ้าง ลูกจ้างจะได้รับเงินชดเชยทั้งหมดเท่ากับ 60 เท่าของค่าแรงเฉลี่ยรายวันของสัปดาห์สุดท้าย
- นอกเหนือจากกรณีการยุติการจ้างที่กล่าวข้างต้น จำนวนเงินที่จะได้รับจะเท่ากับ 30 เท่าของค่าแรงเฉลี่ยรายวันของสัปดาห์สุดท้าย

4.3.2.2 การจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการ

บริษัทที่จัดตั้งเพื่อดำเนินธุรกิจในเอธิโอเปีย จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านค่าจ้าง ช่วงเวลาทำงาน วันหยุดและวันลา และสวัสดิการอื่นๆ ที่ต้องจัดสรรให้ ดังต่อไปนี้

➤ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และอัตราค่าจ้างล่วงเวลา

ตาม Proclamation No. 337/2003 ค่าจ้างจะจ่ายเมื่อลูกจ้างทำงานแล้วเสร็จ และกฎหมายแรงงานดังกล่าวไม่มีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไว้ อย่างไรก็ตาม สถาบันหรือหน่วยธุรกิจ

แต่ละประเภทจะเป็นผู้กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ โดยลูกจ้างในภาครัฐ (Public Sector) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะอยู่ที่ 420 Birr ต่อเดือน สำหรับลูกจ้างในภาคสถาบันการเงินและการประกันภัย อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะอยู่ที่ 336 Birr ต่อเดือน

สำหรับอัตราค่าจ้างล่วงเวลาตามกฎหมายแรงงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- กรณีทำงานล่วงเวลา ระหว่าง 06.00-22.00 น. ค่าจ้างจะต้องจ่ายชั่วโมงละ 1¼ เท่าของชั่วโมงปกติ
- กรณีทำงานล่วงเวลา ระหว่าง 22.00-06.00 น. ค่าจ้างจะต้องจ่ายชั่วโมงละ 1½ เท่าของชั่วโมงปกติ
- กรณีทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ ต้องจ่ายชั่วโมงละ 2 เท่าของชั่วโมงปกติ
- กรณีทำงานในวันหยุดนักขัตฤกษ์ ต้องจ่ายชั่วโมงละ 2½ เท่าของชั่วโมงปกติ

➤ ช่วงเวลาการทำงาน

- ช่วงเวลาการทำงานปกติต้องไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
- การทำงานล่วงเวลา ต้องเป็นผลมาจากงานเร่งด่วน การทำงานแทนลูกจ้างคนอื่นที่ไม่สามารถทำงานได้ หรือเหตุสุดวิสัย โดยการทำงานล่วงเวลาต้องไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อวัน 20 ชั่วโมงต่อเดือนและ 100 ชั่วโมงต่อปี

➤ วันหยุดและวันลา

- ลูกจ้างจะต้องมีวันหยุดไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงติดต่อกัน ในแต่ละสัปดาห์
- สำหรับวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะเป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ในแต่ละปี ซึ่งนายจ้างจะต้องไม่หักค่าจ้างของวันที่เป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์⁸
- สำหรับวันลาพักร้อน ลูกจ้างสามารถลาพักร้อนได้ 14 วันต่อปี ตามปีปฏิทิน
- การสะสมวันลา สามารถกระทำได้หากลูกจ้างสามารถตกลงกับนายจ้างได้
- การลาภิก สามารถลาได้ 3 วันทำการ เนื่องจากโอกาสแต่งงาน งานศพของคู่สมรสหรือญาติ ทั้งนี้ หากเป็นการลาติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน จะไม่ได้รับค่าจ้าง

⁸ วันหยุดนักขัตฤกษ์ในแต่ละปีของเอธิโอเปียจะเกิดขึ้นในวันที่ที่ไม่แน่นอน เนื่องจากระบบปฏิทินของเอธิโอเปียเป็นระบบปฏิทินประจำชาติที่แตกต่างจากปฏิทินสากล รวมถึงมีวันหยุดหลายวันที่ยังอิงตามปฏิทินของศาสนาอิสลามซึ่งแตกต่างจากปฏิทินสากลเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ในแต่ละปีเอธิโอเปียจะมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ทั้งสิ้น 12 วัน

- ในการลาป่วย หากลาเป็นเวลานานกว่า 2 เดือน จะไม่ได้รับค่าจ้าง

➤ สวัสดิการด้านอื่นๆ

- นายจ้างต้องจัดหาอุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย รวมถึงเสื้อผ้าและวัสดุอื่นๆ ที่ป้องกันภัยระหว่างการทำงาน
- กรณีที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน แม้ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่ทำงาน แต่เป็นไปตามคำสั่งนายจ้าง ลูกจ้างจะต้องได้สิทธิ ดังนี้
  - 1) กรณีเกิดการบาดเจ็บที่รักษาหายได้ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวนเป็นระยะเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นจ่ายค่าจ้างร้อยละ 75 ของค่าจ้าง เป็นระยะเวลา 3 เดือน และจ่ายค่าจ้างอีกร้อยละ 50 ของค่าจ้าง เป็นเวลา 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับบาดเจ็บ
  - 2) กรณีทุพพลภาพ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างเป็นเงินก้อน จำนวน 5 เท่าของเงินค่าจ้างใน 1 ปี
  - 3) กรณีเสียชีวิต นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้คู่สมรส ตามข้อ 1) และ 2) พร้อมทั้งช่วยเหลืองานศพด้วยเงินไม่น้อยกว่า 2 เท่าของค่าจ้างรายเดือน
- นายจ้างต้องสมัครประกันสังคมให้ลูกจ้างทุกคน ซึ่งเป็นไปตามบังคับของกฎหมาย Social Health Insurance Proclamation No.690/2010

4.3.3 กฎหมายที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย ระบุไว้ว่าที่ดินในเอธิโอเปียถือเป็นของประชาชนที่บริหารโดยรัฐ เอกชนไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้ แต่มีสิทธิในการใช้ที่ดินด้วยการเช่า ซึ่งกฎหมายที่ดินที่บังคับใช้ในปัจจุบัน คือ Re-Enactment of Urban Land Lease Holding Proclamation No. 272/2002 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การเช่าที่ดินในเขตเมืองจะสามารถเช่าได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตภายใต้ผังเมืองหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐบาลระดับเมืองหรือภูมิภาค และอาจกระทำได้ผ่านการประมูล การเจรจาต่อรอง หรือการจัดสรรโดยรัฐบาลของเมืองหรือภูมิภาค
- สัญญาเช่าที่ดินในเมืองใดๆ จะมีระยะเวลาการเช่าภายใต้เพดานต่อไปนี้

- 1) ไม่เกิน 99 ปี สำหรับจุดประสงค์เพื่อการพักอาศัย (ทั้งส่วนบุคคลและการให้เช่า) การวิจัยและพัฒนา หน่วยงานรัฐบาล องค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรการกุศล และสถาบันศาสนา
  - 2) ไม่เกิน 15 ปี สำหรับการเกษตรกรรมในเมือง
  - 3) ระยะเวลาตามที่จะตกลงกันสำหรับหน่วยงานด้านการทูตหรือองค์กรระหว่างประเทศ
- สำหรับสัญญาเช่าที่ดินในกรุงแอดดิสอาบาบาหรือเมืองในระดับเดียวกัน จะมีระยะเวลาการเช่าภายใต้เพดานต่อไปนี้
    - 1) ไม่เกิน 90 ปี สำหรับการเช่าเพื่อการศึกษา สุขภาพ วัฒนธรรม และกีฬา
    - 2) ไม่เกิน 60 ปี สำหรับภาคอุตสาหกรรม
    - 3) ไม่เกิน 50 ปี สำหรับการพาณิชย์ และกิจกรรมอื่นๆ
  - สำหรับสัญญาเช่าที่ดินในเมืองที่ไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกับกรุงแอดดิสอาบาบา จะมีระยะเวลาการเช่าภายใต้เพดานต่อไปนี้
    - 1) ไม่เกิน 99 ปี สำหรับการเช่าเพื่อการศึกษา สุขภาพ วัฒนธรรม และกีฬา
    - 2) ไม่เกิน 80 ปี สำหรับภาคอุตสาหกรรม
    - 3) ไม่เกิน 70 ปี สำหรับการพาณิชย์ และกิจกรรมอื่นๆ
  - การต่ออายุการเช่าที่ดินอาจกระทำได้ หากผู้เช่าและผู้ให้เช่าสามารถตกลงกันได้ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยการต่ออายุสัญญาเช่าจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องถูกยื่นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน 2-10 ก่อนที่สัญญาเช่าจะสิ้นสุดลง
  - อัตราค่าเช่าที่ดินจะเป็นไปตามที่รัฐบาลในระดับเมืองหรือท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกำหนด

4.3.4 กฎหมายการเงินและการธนาคาร และการควบคุมเงินตราต่างประเทศ

หน่วยงานที่กำกับการควบคุมธุรกรรมทางการเงินของเอธิโอเปีย คือ National Bank of Ethiopia โดยดำเนินงานภายใต้กฎหมาย Proclamation to Amend the National Bank of Ethiopia Establishment (Proclamation No. 591/2008) และ Directive on Establishment and Operation of Foreign Currency Account for Non-Resident Ethiopians and Non-Resident Ethiopian Origin (Directive No. FXD/31/2006) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.3.4.1 การใช้เงินตราต่างประเทศ

มาตรา 20 ของ Proclamation No. 591/2008 ได้กำหนดระเบียบในการใช้เงินตราต่างประเทศ ดังนี้

- การซื้อขายเงินตราต่างประเทศต้องดำเนินการผ่านธนาคารหรือสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดย National Bank of Ethiopia จะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
- เงื่อนไขในการโอนเงินตราต่างประเทศมายังหรือออกจากเอธิโอเปีย รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกที่ต้องมีการชำระเงินตราต่างประเทศ จะต้องเป็นไปตามที่ National Bank of Ethiopia กำหนด

ในการจัดสรรเงินตราต่างประเทศ Transparency in Foreign Currency Allocation and Foreign Exchange Management (Directives No.FXD/45/2016) ได้ระบุให้ธนาคารจำหน่ายเงินตราต่างประเทศให้แก่ลูกค้าของตนตามลำดับก่อนหลังของการใช้บริการ (First Come First Served Basis) อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวได้ระบุไว้ว่าธนาคารควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการจัดสรรเงินตราต่างประเทศเพื่อการนำเข้าสินค้าจำเป็น การชำระค่าบริการขนส่งสินค้า การชำระหนี้ที่ National Bank of Ethiopia ให้การอนุมัติ และการโอนเงินค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง

4.3.4.2 การโอนเงินกลับประเทศ และส่งกำไรกลับประเทศ (Remittance)

- ภายใต้ Proclamation No. 769/2012 มาตรา 26 นักลงทุนมีสิทธิในการการส่งรายได้และผลกำไรจากการลงทุนของตนกลับประเทศได้ นอกจากนี้ ชาวต่างชาติที่ทำงานในบริษัทในเอธิโอเปียยังสามารถส่งเงินเดือนหรือรายได้อื่นที่เกิดจากการทำงานของตนกลับประเทศได้เช่นเดียวกัน
- เอกสารที่ใช้ประกอบการส่งกลับเงินทุนหรือกำไร ประกอบด้วย สำเนามติที่ประชุมของคณะกรรมการบริษัทในการประกาศผลกำไร สำเนางบการเงินที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี สำเนาหนังสือแจ้งว่าเป็นการลงทุนต่างประเทศของ National Bank of Ethiopia (NBE) สำเนาใบเสร็จชำระภาษี และเอกสารอื่นๆ ที่ NBE อาจเรียกใช้ประกอบ

- ในทางปฏิบัติ การส่งกลับกำไรอาจมีความล่าช้าเกิดขึ้นได้ เนื่องจากทุนสำรองระหว่างประเทศของเอธิโอเปียมีอยู่ค่อนข้างจำกัด นักลงทุนจะต้องขอใช้เงินตราต่างประเทศสำหรับการนำเข้าอย่างน้อยที่สุด 6 ถึง 9 เดือน
- การให้บริการโอนเงินกลับประเทศ (Remittance Service) ของ NBE เป็นการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการและลดต้นทุนในการโอนเงินกลับประเทศ ด้วยการโอนเงินผ่านระบบ SWIFT ไปยังธนาคารตัวแทนทั่วโลก โดยการให้บริการจากผู้ให้บริการส่งเงินกับ (Remittance Service Providers: RSPs) ดังนี้
  - 1) ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ อาทิ Western Union, Money Gram, Maniflo และ Adam Funds เป็นต้น
  - 2) ธนาคารพาณิชย์
  - 3) องค์กรที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน อันได้แก่ Ethiopian Airlines (EAL) และ Ethiopian Shipping Lines (ESL)

4.3.5 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย ได้กล่าวถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาว่าเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องตระหนัก เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในการเติบโตของเศรษฐกิจ ต่อมารัฐบาลได้มีการออกกฎหมายที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา 4 ฉบับที่สำคัญ คือ

- 1) Inventions, Minor Inventions and Industrial Designs, Proclamation No. 123/1995
- 2) Copyright and Neighboring Rights Protection Proclamation No. 410/2004
- 3) Trademark Registration and Protection Proclamation No. 501/2006 และ
- 4) Ethiopian Intellectual Property Office Establishment Proclamation No. 320/2003 โดยมีรายละเอียดดังนี้

➤ **Inventions, Minor Inventions and Industrial Designs, Proclamation No. 123/1995** ว่าด้วย สิทธิบัตรและการออกแบบอุตสาหกรรม

- Proclamation No. 123/1995 เป็นการคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์ โดยเฉพาะการคุ้มครองจากสิทธิบัตร โดยให้ความหมายของสิทธิบัตรไว้ว่าต้องเป็นสิ่งที่ใช้การประดิษฐ์เพื่อนำไปใช้อุตสาหกรรม
- สิทธิบัตรถูกโอนสิทธิ์ด้วยการขาย หรือเป็นมรดกได้
- อายุของสิทธิบัตร หลังจากที่ยื่นขอรับการคุ้มครอง จะมีอายุ 15 ปี และสามารถต่ออายุได้อีก 5 ปี

- ผู้ประดิษฐ์ชาวต่างชาติมีสิทธิจดสิทธิบัตรได้ในเอธิโอเปีย โดยยื่นเอกสารให้ Ethiopian Science and Technology Commission เป็นผู้พิจารณา
- การคุ้มครองงานออกแบบทางอุตสาหกรรม (Industrial Design) จะมีอายุ 5 ปี และสามารถต่ออายุได้อีก 5 ปี หลังจากยื่นขอรับการคุ้มครอง โดยการต่ออายุจะต้องดำเนินการก่อนวันสิ้นสุดอายุ 90 วัน

➤ **Copyright and Neighboring Rights Protection Proclamation No. 410/2004 ว่าด้วยลิขสิทธิ์**

- งานที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามมาตรา 30 ของ Proclamation No. 410/2004 ได้แก่ งานด้านศิลปกรรม วรรณกรรม วิทยาศาสตร์ นาฏกรรม ดนตรีกรรม งานโสตทัศนวัสดุ ภาพถ่าย และแพร่เสียงแพร่ภาพ
- ขอบเขตในการคุ้มครองงานของผู้ทรงสิทธิ์ สำหรับผู้ประพันธ์ และงานโสตทัศนวัสดุ ต้องเป็นผู้มีชาติเอธิโอเปียหรือมีถิ่นพำนักในเอธิโอเปีย
- ผู้ทรงสิทธิ์มีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาแต่เพียงผู้เดียวในการผลิตซ้ำ แปลและแก้ไขงาน จัดจำหน่าย ตีพิมพ์ แสดง เผยแพร่ การอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ และรับประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน
- ลิขสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองเป็นเวลา 50 ปี หลังจากผู้ทรงสิทธิ์เสียชีวิต สำหรับผู้ทรงสิทธิ์ในการบันทึกเสียงและการแสดงจะได้รับการคุ้มครอง 50 ปี ส่วนการแพร่ภาพและกระจายเสียงจะได้รับการคุ้มครอง 20 ปี

➤ **Trademark Registration and Protection Proclamation No. 501/2006 ว่าด้วยเครื่องหมายการค้า**

- เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้จะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ใช้แยกแยะสินค้าหรือบริการของผู้ยื่นคำขอออกจากสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่นได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ การจดทะเบียนอาจทำในแบบขาว-ดำหรือแบบสีก็ได้ โดยการจดทะเบียนแบบขาว-ดำ จะให้ความคุ้มครองในทุกสี ในขณะที่การจดทะเบียนแบบสีจะให้ความคุ้มครองเฉพาะในสีที่ทำการจดทะเบียนนั้น
- เครื่องหมายการค้าหนึ่งไม่อาจจดทะเบียนได้ หากเครื่องหมายการค้าดังกล่าวมีลักษณะต้องห้าม เช่น ขัดต่อศีลธรรมหรือกฎหมายของประเทศ จงใจเลียนแบบ

เครื่องหมายอื่นที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว จงใจให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นหน่วยงานรัฐ หรือการใช้ชื่อเต็มของบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่โดยไม่ได้ออกความยินยอม เป็นต้น

- การยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า สามารถยื่นได้ที่ Ethiopian Intellectual Property Office (EIPO) เมื่อยื่นเอกสารแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบความเหมือน คล้าย แล้วจึงประกาศโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือเว็บไซต์ หลังจากนั้นจะมี หนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นขอมาชำระเงินค่าธรรมเนียมพร้อมรับหนังสืออนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายการค้า โดยหนังสืออนุญาตดังกล่าวจะมีอายุ 7 ปี และต้องยื่นต่ออายุ ก่อนวันสิ้นอายุ 3 เดือน หากวันสิ้นอายุแล้วยังไม่มาดำเนินการต่ออายุภายใน 6 เดือน การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าจะยุติ
- เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับอนุญาต มีสิทธิในการใช้ ให้ผู้อื่นใช้ด้วย หรือโอน ไปสิทธิยังผู้อื่นทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งการโอนต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรที่ EIPO

➤ **Ethiopian Intellectual Property Office Establishment Proclamation No. 320/2003**

ว่าด้วยหน่วยงานที่กำกับดูแลการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

- การจัดตั้ง Intellectual Property Office ภายใต้ Ethiopian Science and Technology Commission มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายทรัพย์สินทาง ปัญญาของเอธิโอเปีย โดยมีหน่วยงานสาขาตั้งอยู่ในกรุงแอดดิสอาบาบา และเมือง ดิเรตาวา (Dire Dewa) หรือหน่วยงานในรัฐอื่นตามความจำเป็น
- หน้าที่หลักของ Intellectual Property Office คือการรับจดทะเบียนทรัพย์สินทาง ปัญญาไม่ว่าจะเป็นสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หรือเครื่องหมายการค้า พร้อมให้ คำแนะนำในการขอรับความคุ้มครองที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา
- สำหรับค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา Intellectual Property Office ได้กำหนดไว้ในอัตราที่แตกต่างกันออกไป จำแนกเป็นบุคคลธรรมดา และ บริษัท โดยสามารถดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ <http://www.eipo.gov> หัวข้อ Fee and Payments

บทที่ 5

ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุน

ในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

ในการศึกษาบทนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย โดยหน่วยงานที่ดูแลการจดทะเบียนธุรกิจ คือ Ministry of Trade (MOT) และหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศคือ Ethiopian Investment Commission (EIC) เนื้อหาที่จะนำเสนอแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุน
- ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจและขออนุมัติการลงทุน (Pre-Establishment Process)
- ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)
- ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process)

5.1 ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุน

ภาพรวมการดำเนินธุรกิจในเอธิโอเปีย สำหรับนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการขออนุมัติการลงทุน ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ และขั้นตอนการออกจากธุรกิจ ดังปรากฏรายละเอียดในภาพที่ 5-1 ในส่วนขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและขออนุมัติการลงทุน นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติที่ประสงค์จะจัดตั้งธุรกิจ ต้องพิจารณาเลือกประเภทธุรกิจที่จะดำเนินการ ระหว่าง การจัดตั้งธุรกิจภายใต้กฎหมายเอธิโอเปีย (Locally Incorporate) ได้แก่ บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company) และกิจการเจ้าของรายเดียว (Sole Proprietorship) กับการจัดตั้งธุรกิจภายใต้กฎหมายต่างชาติ (Incorporating Under Foreign Law) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ตั้งอยู่ต่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานสาขา และสำนักงานผู้แทน เมื่อพิจารณาเลือกประเภทธุรกิจได้แล้ว จึงยื่นคำขอพร้อมเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจต่อกลุ่มงาน Central Commercial Register Administration Bureau ของ Ministry of Trade ที่ให้บริการในการจดทะเบียนส่วนกลาง สำหรับระดับการจดทะเบียนในระดับรัฐ จะมีสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Bureau) ให้บริการ ยกเว้น สำนักงานสาขา ที่ต้องยื่นขออนุญาตจัดตั้งธุรกิจจาก Ethiopian Investment Commission (EIC) ทั้งนี้ นอกจากการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจแล้ว ยังมีขั้นตอนการขออนุญาตหรือดำเนินการขึ้นทะเบียนในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับธุรกิจอื่นๆ เช่น การขอใช้น้ำ การขอใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดในหัวข้อที่ 5.2 ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจและขออนุมัติการลงทุน (Pre-Establishment Process)

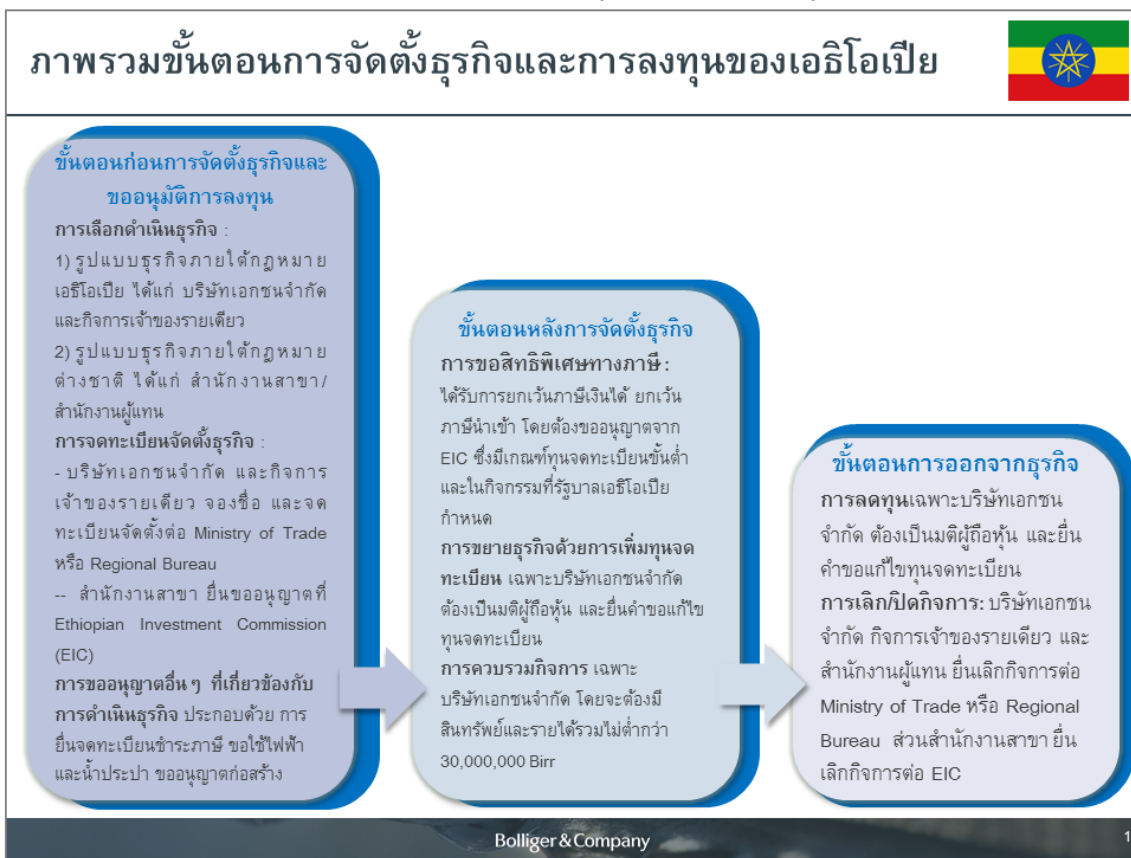
สำหรับขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ ประกอบด้วย (1) การขอสิทธิพิเศษทางภาษี ในส่วนของการลงทุนของนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติที่จะได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าว จะต้องเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลกำหนด เช่น อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์ เป็นต้น และมีเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ สำหรับการลงทุนที่ร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น 150,000 ดอลลาร์สหรัฐ และสำหรับการลงทุนในกิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ (2) การขยายธุรกิจด้วยการเพิ่มทุนจดทะเบียน สำหรับบริษัทเอกชนจำกัด สามารถยื่นแก้ไขทุนจดทะเบียนโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น และ (3) การควบรวมกิจการ มีการกำหนดให้สินทรัพย์และรายได้รวม (Turnover) ในการควบรวม จะต้องไม่ต่ำกว่า 30,000,000 Birr ด้วยการขอมติจากผู้ถือหุ้น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใดไม่เห็นด้วย สามารถอุทธรณ์ให้ศาลพิจารณาได้ โดยจะนำเสนอรายละเอียดในหัวข้อที่ 5.3 ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)

ในส่วนสุดท้าย ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติสามารถออกจากธุรกิจได้ 2 ลักษณะ คือ การลดทุน ด้วยการประชุมเพื่อขอมติจากผู้ถือหุ้น เจ้าเจ้านี้ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับผลกระทบต่อการลดทุน แล้วจึงยื่นคำขอแก้ไขทุนจดทะเบียน และการเลิก/ปิดกิจการ กรณีบริษัทเอกชนจำกัด กิจการเจ้าของรายเดี่ยว และสำนักงานผู้แทน สามารถแจ้งเลิกต่อกลุ่มงาน Commercial Register Administration หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Bureau) สำหรับสำนักงานสาขา สามารถแจ้งเลิกต่อสำนักงาน Ethiopian Investment Commission (EIC) ทั้งนี้ รายละเอียดขั้นตอนการออกจากธุรกิจ จะอยู่ในหัวข้อที่ 5.4 ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process)

ภาพที่ 5-1 ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนของเอธิโอเปีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก Ministry of Trade, Ethiopian Investment Commission (EIC) และ The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ethiopia>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2560)

5.2 ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจ (Pre-Establishment Process)

5.2.1 การเลือกดำเนินธุรกิจ

การจดทะเบียนดำเนินธุรกิจในเอธิโอเปียของนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบธุรกิจภายใต้กฎหมายเอธิโอเปีย ได้แก่ บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company: PLC) กิจการเจ้าของรายเดียว (Sole Proprietorship) และรูปแบบธุรกิจภายใต้กฎหมายต่างชาติ ได้แก่ สำนักงานสาขา (Branch Office) และสำนักงานผู้แทน (Representative Office)

➤ บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company: PLC)

การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจแบบบริษัทเอกชนจำกัด เป็นไปตามกฎหมาย Commercial Code โดยมีผู้ถือหุ้นจำนวน 2 รายขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 ราย และต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำจำนวน 15,000 ดอลลาร์สหรัฐ รูปแบบธุรกิจนี้ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งและแจ้งเลิก นานกว่าเมื่อเทียบกับกิจการเจ้าของรายเดียว ทั้งนี้ บริษัทเอกชนจำกัด มีหน้าที่จะต้องชำระภาษี เงินได้นิติบุคคลร้อยละ 30 และภาษีเงินปันผลร้อยละ 10

➤ กิจการเจ้าของรายเดียว (Sole Proprietorship)

การดำเนินธุรกิจแบบกิจการเจ้าของรายเดียว อนุญาตให้นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ หรือชาวเอธิโอเปียที่มีถิ่นพำนักถาวรนอกประเทศและต้องการเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย สามารถ ลงทุนได้ในสัดส่วนร้อยละ 100 ซึ่งมีความคล่องตัวในการเปิดหรือปิดกิจการ โดยรูปแบบธุรกิจนี้อยู่ เป็นไปตาม Proclamation on Investment No. 769/2012 และจะต้องชำระภาษีเงินได้ประจำปี ใน อัตราร้อยละ 10 - 35 ขึ้นอยู่กับขนาดทุนของกิจการ ในส่วนของสาขาการผลิตหรือบริการที่อนุญาตให้ นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนได้ จะกล่าวถึงในหัวข้อการขอสิทธิพิเศษทาง ภาษีต่อไป

➤ สำนักงานสาขา (Branch Office)

บริษัทต่างชาติที่มีสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ตั้งอยู่ต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตาม กฎหมายต่างชาติตามที่ตั้งสำนักงานใหญ่นั้น สามารถจัดตั้งสำนักงานสาขาในเอธิโอเปียได้ โดย ต้องขออนุญาตจาก Ethiopian Investment Commission (EIC) ทั้งนี้ สำนักงานสาขาที่จะจัดตั้งใน เอธิโอเปีย บริษัทต่างชาติต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการประจำสาขาอย่างน้อย 1 คน ทำหน้าที่เป็น ผู้แทนตามกฎหมาย (Legal Representative) ของบริษัทต่างชาติที่ตั้งสำนักงานสาขาในเอธิโอเปีย โดยเป็นไปตามกฎหมาย Commercial Code

➤ สำนักงานผู้แทน (Representative Office)

บริษัทต่างชาติที่ต้องการจัดตั้งสำนักงานผู้แทน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของสำนักงานใหญ่ ในต่างประเทศ ก่อนจะดำเนินธุรกิจจะต้องขออนุญาตจาก Ministry of Trade โดยตามเกณฑ์การ จัดตั้งสำนักงานผู้แทน จะต้องมีเงินหมุนเวียนเป็นบัญชีธนาคารในเอธิโอเปีย จำนวนไม่น้อยกว่า

100,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งวงเงินดังกล่าวต้องรวมเงินเดือนพนักงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสาขาภายใน 1 ปี โดยสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ จะต้องแต่งตั้งกรรมการบริษัทอย่างน้อย 1 คน เป็นผู้แทนทางกฎหมายของสำนักงานผู้แทน ทั้งนี้ กิจกรรมที่สำนักงานผู้แทนสามารถดำเนินการได้ ได้แก่ กิจกรรมประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์หรือบริการของบริษัท และกิจกรรมทางการตลาด

5.2.2 การจดทะเบียนธุรกิจ

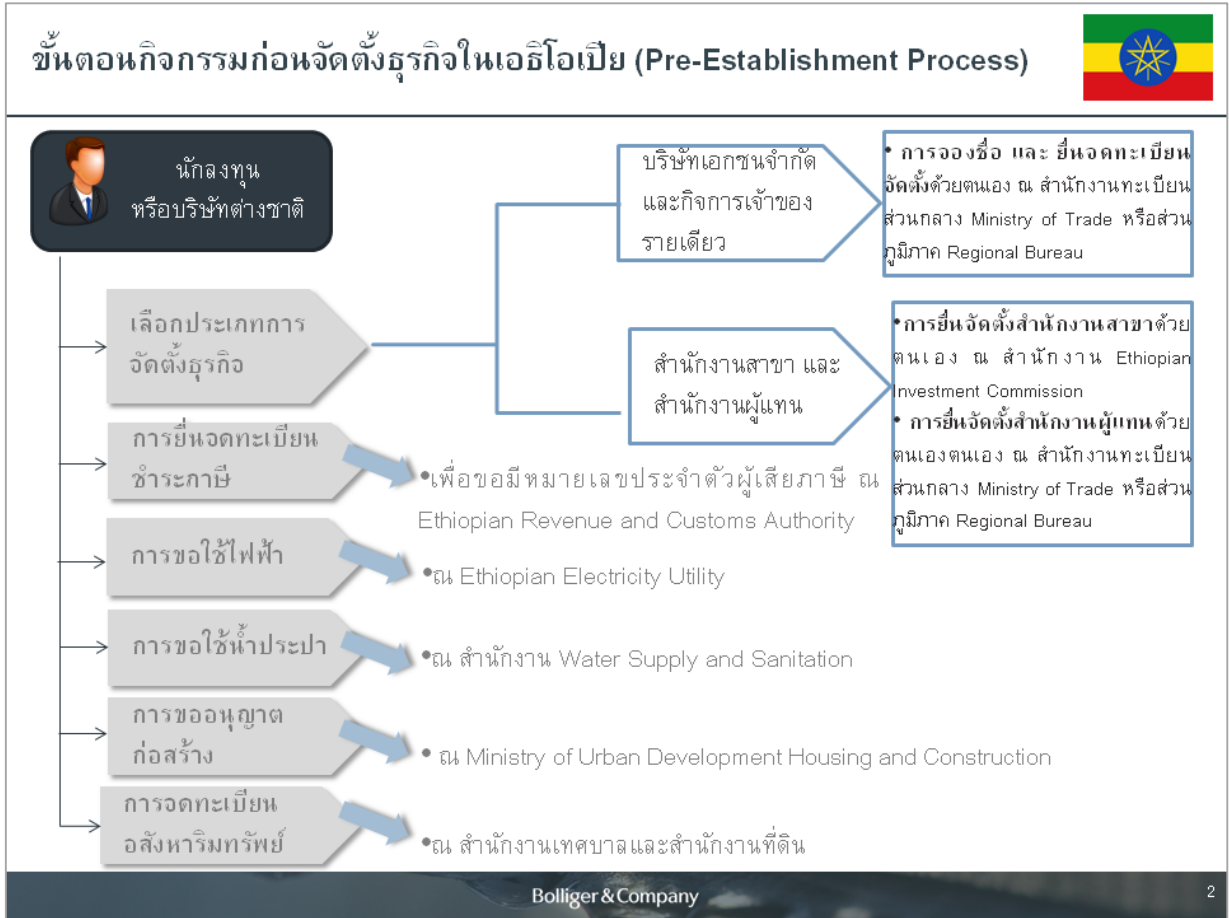
รูปแบบธุรกิจตั้งข้อมูลที่เสนอในหัวข้อข้างต้น ถือเป็นดำเนินการแรกเริ่มในการเข้าสู่การจัดตั้งธุรกิจ โดยนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติสามารถจดทะเบียนธุรกิจได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

- 1) บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company: PLC)
- 2) กิจการเจ้าของรายเดียว (Sole Proprietorship)
- 3) สำนักสาขา (Branch Office)
- 4) สำนักงานผู้แทน (Representative Office)

เมื่อนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ เลือกรูปแบบการจัดตั้งธุรกิจแล้ว นักลงทุนดังกล่าวจะต้องดำเนินการก่อนจัดตั้งธุรกิจอื่นๆ ประกอบด้วย การจองชื่อ การยื่นจดทะเบียนธุรกิจ การยื่นจดทะเบียนชำระภาษี การยื่นขอใช้ไฟฟ้า การยื่นขอใช้น้ำประปา การขออนุญาตก่อสร้าง และการยื่นจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ โดยสามารถสรุปขั้นตอนกิจกรรมก่อนการจัดตั้งธุรกิจได้ดังภาพที่ 5-2

ภาพที่ 5-2 ขั้นตอนกิจกรรมก่อนการจัดตั้งธุรกิจ

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก Ministry of Trade, Ethiopian Investment Commission (EIC) และ The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ethiopia>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2560)

บริษัทเอกชนจำกัด และกิจการเจ้าของรายเดี่ยว

ในการดำเนินการจัดตั้งธุรกิจ หน่วยงานหลักที่กำกับดูแล คือ Ministry of Trade ซึ่งมีฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลางคือ Central Commercial Register Administration Bureau มีหน้าที่ให้บริการในการจดทะเบียนธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้ง การเพิ่มหรือลดทุน ตลอดจนการปิดกิจการ สำหรับระดับรัฐจะมีสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Bureau/ Registering Office) เป็นหน่วยงานรับจดทะเบียนจัดตั้ง การเพิ่มหรือลดทุน หรือยกเลิกการจัดตั้งธุรกิจ ทั้งนี้ แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาลได้จัดทำระบบออนไลน์ www.eservices.gov.et เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทางราชการต่างๆ แต่เนื่องจากระบบดังกล่าวเป็นระบบการทดลองใช้งาน เว็บไซต์ดังกล่าวจึงอยู่ระหว่างปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงเว็บไซต์และใช้บริการได้ง่ายขึ้น ดังนั้น

การดำเนินการจัดตั้งธุรกิจ จึงควรดำเนินการด้วยตนเอง ณ ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค

➤ การจองชื่อ

รูปแบบธุรกิจที่ต้องจองชื่อ ได้แก่ บริษัทเอกชนจำกัด และกิจการเจ้าของรายเดียว นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติสามารถขอแบบฟอร์มจองชื่อได้ที่ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ให้บริการตรวจสอบชื่อซ้ำในระบบคอมพิวเตอร์ให้ ใช้เวลาในการตรวจสอบไม่เกิน 1 วัน พร้อมชำระค่าธรรมเนียม 40 Birr ทั้งนี้ ชื่อที่จดทะเบียนจะต้องเป็นไปตาม Commercial Registration and Business Licensing Proclamation No. 686/2010 โดยมีข้อห้ามในการจองชื่อ ดังนี้

- ชื่อที่จูงใจเหมือนหรือให้เกิดความเข้าใจผิดกับชื่อธุรกิจอื่นที่จัดตั้งไปแล้ว
- ชื่อหน่วยงานหรือองค์กรสาธารณะ
- ชื่อพรรคการเมืองหรือสหภาพแรงงาน
- ชื่อประเทศ
- ชื่อที่อ่านออกเสียงแล้วซ้ำกับชื่อธุรกิจอื่นที่จัดตั้งไปแล้ว
- ชื่อที่ขัดกับศีลธรรม

➤ การยื่นจดทะเบียน

เมื่อนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติทำการจองชื่อเรียบร้อยแล้ว เฉพาะบริษัทเอกชนจำกัด จะต้องจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association: MoA) พร้อมยื่นขอหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี เปิดบัญชีธนาคารภายในประเทศ ขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะ (Certificate of Competence) แล้วจึงนำเอกสารข้างต้นที่ได้ดำเนินการทั้งหมด แนบพร้อมแบบฟอร์มคำขอจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาเรียบร้อยแล้ว จะแจ้งให้ชำระค่าธรรมเนียม ดังที่สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 5-3

ภาพที่ 5-3 ขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก Ministry of Trade, Ethiopian Investment Commission (EIC) และ The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ethiopia>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2560)

การจัดตั้งธุรกิจรูปแบบบริษัทเอกชนจำกัดและกิจการเจ้าของรายเดียว มีขั้นตอนในการดำเนินการยื่นจดทะเบียนลักษณะเดียวกัน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5-1 แสดงถึงขั้นตอนและค่าธรรมเนียมที่ใช้ในการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ โดยมีเอกสารและข้อมูลประกอบการจดทะเบียนที่แตกต่างกันออกไป ตามรายละเอียดในตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-1 ขั้นตอนและค่าธรรมเนียมที่ใช้ในการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าธรรมเนียม
1.	การจดทะเบียนที่จะใช้ในธุรกิจ	1 วัน	40 - 60 Birr
2.	การตรวจสอบและยืนยันเอกสารและสัญญาเช่า (Lease Agreement) ณ Documents Authentication and Registration Office (DARA)	2 วัน	390 Birr
3.	การขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (Tax Identification Number: TIN)	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าธรรมเนียม
4.	การรับรองเอกสารพร้อมนำหนังสือจากฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลางหรือสำนักงานส่วนภูมิภาค เพื่อขอเปิดบัญชีธนาคาร	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
5.	การเปิดบัญชีธนาคาร	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
6.	การยื่นขออนุญาตหนังสือรับรองการจดทะเบียนพาณิชย์ (Commercial Registration Certificate)	1 วัน	100 Birr
7.	การจัดทำตราประทับบริษัท	1 วัน	100 Birr
8.	การยื่นจดทะเบียนบริษัท/กิจการ และลูกจ้างกับ Private Organization Employees' Pension Fund	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
9.	การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มกับ Ethiopian Revenue and Customs Authority	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
10.	การยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจเฉพาะ (Certificate of Competence)	1 วัน	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
11.	การลงประกาศแจ้งชื่อที่จองในหนังสือพิมพ์	15 วัน	300 Birr
12.	การรับชื่อที่จองไว้ในกรณีที่ไม่ได้มีผู้ใดคัดค้านหลังจากประกาศ	1 วัน	27 Birr
13.	การรับหนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจ (Business license)	1 วัน	100 - 200 Birr
14.	การติดตั้งเครื่องบันทึกเงินสด (Cash registration machine)	7 วัน	5,000 - 10,000 Birr

ที่มา: The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ethiopia/starting-a-business>) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 5-2 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ

ลำดับ	รายการ
เจ้าของรายเดี่ยว (Sole Proprietorship)	
1.	รูปถ่ายขนาดเท่ารูปในหนังสือเดินทางที่ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ของผู้ประสงค์จะประกอบกิจการ
2.	สำเนาหนังสือเดินทางของที่ยังไม่หมดอายุของผู้ประสงค์จะประกอบกิจการ
3.	กรณีที่เป็นนักลงทุนต่างชาติ ต้องได้รับอนุญาตการลงทุน
4.	กรณีที่นักลงทุนต่างชาติที่ได้รับการพิจารณาเสมือนเป็นนักลงทุนในประเทศ ต้องมีเอกสารรับรองจาก Ethiopian Investment Agency ซึ่งเอกสารดังกล่าวต้องแสดงให้เห็นว่าได้พำนักอยู่ในประเทศมาแล้ว 18 ปี
6.	ที่อยู่สำนักงานใหญ่ หรือสาขาที่สามารถติดต่อได้ (ถ้ามี)
7.	หากสำนักงานที่แจ้งตั้งอยู่ที่ดินที่ผู้ประสงค์ประกอบกิจการเป็นเจ้าของ หรือมีสัญญาเช่า ต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานเขต
8.	สำเนาหนังสือมอบฉันทะ กรณีที่ส่งผู้แทนมาดำเนินการจดทะเบียน
บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company)	
1.	สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) พร้อมข้อบังคับบริษัท (Articles of Association)

ลำดับ	รายการ
2.	รูปถ่ายขนาดเท่ารูปในหนังสือเดินทางที่ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ของผู้จัดการบริษัท
3.	สำเนาหนังสือมอบฉันทะ
4.	สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน กรณีที่ผู้ถือหุ้นเป็นคนชาติเอธิโอเปีย หรือเอกสารหลักฐานใดๆ ที่แสดงตัว กรณีผู้ถือหุ้นเป็นนักลงทุนต่างชาติ เช่น หนังสือเดินทาง เป็นต้น

ที่มา: Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Association, Company Registration in Ethiopia

สำหรับประเภทธุรกิจบางประเภท นักลงทุนจะต้องขออนุญาตเป็นการเฉพาะจากหน่วยงานราชการที่กำกับดูแล ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5-3 ที่แสดงถึงธุรกิจที่ต้องได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเมื่อจดทะเบียนจัดตั้งแล้วเสร็จ หนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจ (Business Licensing) ของแต่ละบริษัท จะมีการระบุประเภทธุรกิจหลักตามความประสงค์ของผู้จดทะเบียนไว้ ดังนี้

- เกษตรกรรม ล่าสัตว์ ป่าไม้ และประมง
- เหมืองแร่ และเหมืองหิน
- อุตสาหกรรม
- ไฟฟ้า ก๊าซ และน้ำประปา
- ก่อสร้าง
- คำปลีกและค้าส่ง
- โรงแรมและภัตตาคาร
- นำเข้าและส่งออก
- ขนส่ง
- การเงิน บริการทางธุรกิจ และอสังหาริมทรัพย์
- บริการชุมชน และสังคม
- องค์กรไม่แสวงหากำไร สำนักงานผู้แทนภาครัฐ

ตารางที่ 5-3 ธุรกิจที่ต้องได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมทางธุรกิจ	กระทรวง/หน่วยงานที่ออกใบอนุญาต
โรงพยาบาล คลินิก เวชภัณฑ์	Ministry of Health
เกษตรกรรม พืชสวน	Ministry of Agriculture
ก่อสร้าง	Infrastructure and Construction Works Authority
บริการให้คำปรึกษา	Ethiopian Management Institute
เทคโนโลยีสารสนเทศ	Ethiopian ICT Authority

ที่มา: Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Association, Company Registration in Ethiopia

สำนักงานสาขา

หน่วยงานที่กำกับดูแลการจดทะเบียนจัดตั้งสำนักงานสาขา คือ Ethiopian Investment Commission (EIC) บริษัทต่างชาติที่ประสงค์จะขออนุญาตจัดตั้งสำนักงานสาขา สามารถยื่นขออนุญาตด้วยตนเองได้ที่สำนักงานของ EIC หรือดาวน์โหลดแบบฟอร์มจากเว็บไซต์ www.investethiopia.gov.et/ โดยกรอกแบบฟอร์มพร้อมสแกนเอกสารประกอบคำขอในรูปแบบไฟล์ PDF ส่งให้คณะกรรมการ EIC พิจารณาทางอีเมล ซึ่งมีขั้นตอนและเอกสารประกอบการดำเนินการ ดังปรากฏในตารางที่ 5-4

ตารางที่ 5-4 ขั้นตอนและเอกสารในการจัดตั้งสำนักงานสาขา

ลำดับ	ขั้นตอนและเอกสาร
1.	รวบรวมข้อมูลจาก Information and Investment Promotion Directorate เกี่ยวกับข้อกำหนดเงื่อนไข และสิทธิพิเศษการลงทุน
2.	ขอใบสมัครจากสำนักงาน EIC
3.	ยื่นเอกสารความประสงค์จัดตั้งสำนักงานสาขา ดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - แบบฟอร์มที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้ว - เอกสารรับรองจากสำนักงานใหญ่ / บริษัทแม่ - สำเนาหนังสือเดินทางและหนังสือตรวจลงตรา (Visa) ของผู้จัดการทั่วไปประจำสำนักงานสาขา - หนังสือรับรองรายงานการประชุมที่มีมติอนุญาตให้เปิดสาขาในเอธิโอเปีย และหนังสืออนุญาตลงทุน - หนังสือรับรองการจดทะเบียนของบริษัทแม่ / สำนักงานใหญ่ (Certificate of Incorporation of the Business Organization) - สำเนาหนังสือมอบฉันทะให้แก่ผู้แทนของบริษัทในเอธิโอเปีย และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางของผู้แทนดังกล่าว

ลำดับ	ขั้นตอนและเอกสาร
	- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัทแม่/สำนักงานใหญ่
4.	รับหนังสือแจ้งจาก Licensing and Registration Department ของสำนักงาน EIC ไปยัง National Bank of Ethiopia เพื่อเปิดบัญชีธนาคารในเอธิโอเปีย
5.	เมื่อเปิดบัญชีธนาคารในเอธิโอเปียเรียบร้อยแล้ว ให้โอนเงินทุนเข้าในบัญชีธนาคารในเอธิโอเปีย
6.	รับหนังสือยืนยันจากราชการว่าได้ดำเนินการเปิดบัญชีและโอนเงินเข้าบัญชีเรียบร้อยแล้ว
7.	รับหนังสืออนุญาตการลงทุน (Investment Permit Certificate) จาก Licensing and Registration Department ของสำนักงาน EIC

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC). A Preferred Location of Foreign Direct Investment in Africa.

สำนักงานผู้แทน

สำนักงานผู้แทน จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดของสำนักงานใหญ่ที่ตั้งอยู่ต่างประเทศ บริษัทต่างชาติที่ประสงค์จะจัดตั้งสำนักงานผู้แทน ต้องยื่นแบบฟอร์มขออนุญาตจัดตั้งสำนักงานผู้แทนจาก Ministry of Trade พร้อมเอกสารประกอบคำขอ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5-5 เอกสารและข้อมูลในการจัดตั้งสำนักงานผู้แทน

ลำดับ	เอกสารและข้อมูล
1.	เอกสารการตรวจรับรองเอกสารโดยฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบว่ากิจการหรือนิติบุคคลของบริษัทแม่ / สำนักงานใหญ่ ของสำนักงานผู้แทน ยังดำเนินการอยู่จริง - ตรวจสอบสำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัทแม่ / สำนักงานใหญ่
2.	เอกสารการยืนยันจากราชการในประเทศเอธิโอเปียว่าได้มีเงินในบัญชีของสำนักงานผู้แทนที่จะจัดตั้งอยู่ไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในการบริหารสำนักงาน และจ่ายเงินเดือนพนักงานเป็นเวลา 1 ปี
3.	เอกสารรับรองการแต่งตั้งผู้แทนโดยบริษัทแม่ / สำนักงานสาขา โดยผู้มอบฉันทะให้ผู้แทนดังกล่าวเป็นผู้แทนทางธุรกิจของตน (Commercial Representative) และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทางของผู้แทนที่แต่งตั้ง
4.	สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัทแม่/สำนักงานใหญ่

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC). A Preferred Location of Foreign Direct Investment in Africa.

5.2.3 การขอใบอนุญาตอื่น ๆ

➤ การยื่นจดทะเบียนการชำระภาษี

บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีรายได้ จะต้องมียหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (Taxpayer's Identification No.: TIN) โดยบุคคลหรือนิติบุคคลสามารถยื่นขอได้ที่สำนักงานสรรพากร (Ethiopian Revenue and Customs Authority: ERCA) ซึ่งมีสาขาอยู่ในเอธิโอเปียทั้งสิ้น 32 สาขา หรือกรอกแบบฟอร์มคำขอมียหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี พร้อมแนบเอกสารประกอบคำขอในรูปแบบไฟล์ PDF ส่งข้อมูลทางออนไลน์ที่เว็บไซต์ <http://www.erca.gov.et/index.php/tin-registration> โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งต้องมีเอกสารและข้อมูลดังต่อไปนี้

- แบบฟอร์มคำขอมียหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีที่กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
- บัตรประจำตัวประชาชน หรือ หนังสือเดินทางของนักลงทุนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง
- รูปถ่ายของนักลงทุนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง ขนาดเท่ารูปในหนังสือเดินทาง จำนวน 2 รูป
- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัท
- ในกรณีของห้างหุ้นส่วน ให้แนบสัญญาการเป็นหุ้นส่วน (Partnership Agreement)
- สำเนาหนังสือมอบฉันทะสำหรับหนังสือรับรองการจดทะเบียนและหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ จำนวน 2 ฉบับ
- หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะ (Trade Licenses)
- หนังสือแสดงการจดทะเบียนชื่อ (Trade Name Registration) (ถ้ามี)
- หนังสืออนุญาตการลงทุน (Investment Permit)
- ในกรณีที่เป็นหุ้นส่วนต่างชาติ ให้แนบหนังสืออนุญาตให้พำนัก (Residence Permit)

➤ การยื่นขอใช้ไฟฟ้า

การยื่นขอใช้ไฟฟ้าในเอธิโอเปีย ผู้ประสงค์จะใช้ไฟฟ้าจะต้องยื่นคำขอต่อ Ethiopian Electric Utility (EEU) หรือสำนักงานของ EEU ในพื้นที่ ใช้ระยะเวลาในการขออนุญาตใช้ไฟฟ้าจนถึงได้รับการเชื่อมต่อไฟฟ้าประมาณ 95 วันทำการ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการยื่นขอใช้ไฟฟ้าตามที่ปรากฏในตารางที่ 5-6 และมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการขออนุญาต ตามตารางที่ 5-7

ตารางที่ 5-6 ขั้นตอนการขอใช้ไฟฟ้า

หน่วย: เบอ์ (Birr)

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
1.	การยื่นขออนุญาตพร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งให้ Ethiopian Electric Utility (EEU) หรือสำนักงานท้องถิ่นของ EEU พิจารณา	14 วันทำการ	225
2.	การรับการตรวจสอบสถานที่จากวิศวกรไฟฟ้าของ EEU และรอการประเมินราคาการติดตั้ง	7 วันทำการ	ไม่มีค่าใช้จ่าย
3.	การรับแจ้งประเมินราคาติดตั้ง ค่าระงับ และการตรวจการเดินวงจรสายไฟภายใน (Internal Wiring Inspection)	14 วันทำการ	152,000
4.	การเชื่อมต่อไฟภายนอก การติดตั้งมิเตอร์ และการจ่ายกระแสไฟฟ้า โดยเจ้าหน้าที่ EEU	60 วันทำการ	ไม่มีค่าใช้จ่าย

ที่มา: The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ethiopia/getting-electricity>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 5-7 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขอใช้ไฟฟ้า

ลำดับ	รายการเอกสารและข้อมูล
1.	สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือ หนังสือเดินทาง พร้อมรูปถ่าย 1 รูป
2.	เอกสารรับรองสิทธิความเป็นเจ้าของหรือผู้ได้รับสิทธิเช่า เช่น โฉนดที่ดิน สัญญาเช่า
3.	ในกรณีเป็นผู้เช่า ต้องใช้ใบเสร็จชำระเงินค่าเช่าล่าสุด พร้อมหนังสือรับรองการไม่คัดค้าน (No Objection Certificate) จากเจ้าของสถานที่ผู้ให้เช่า
4.	หนังสืออนุญาต/หนังสือยินยอม จากสำนักงานเขต/สำนักงานเทศบาล
5.	สำเนาแผนที่ที่ตั้งสิ่งปลูกสร้าง
6.	กรณีที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างไม่มีแผนที่ต้องขอให้สำนักงานเขต/สำนักงานเทศบาลรับรองให้
7.	ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัด ต้องมีหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัท หนังสือรับรองการจดทะเบียน และรายการที่อยู่ของคณะกรรมการบริษัท
8.	หนังสือรับรองและตรวจสอบระบบไฟฟ้าจากหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจาก EEU

ที่มา: Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Associations.

(<http://mau.addischamber.com/sites/default/files/Ethiopian%20Electric%20Utility%20Service%20Procedures%20and%20Rrequirements.pdf>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 15 เมษายน 2560)

➤ การยื่นขอใช้น้ำประปา

หน่วยงานระดับประเทศที่กำกับดูแลด้านน้ำประปา คือ Minister of Water, Irrigation and Electricity ส่วนในระดับรัฐ จะมีสำนักงานประปา (Water Supply Authority) ให้บริการในการติดตั้งมิเตอร์น้ำและเชื่อมต่อท่อประปาไปยังบ้านเรือน อาคาร หรือโรงงาน โดยมีค่าใช้จ่ายในการ

ติดตั้งประมาณ 8,000 Birr และมีระยะเวลาในการขอใช้น้ำประปาใกล้เคียงกับการขอใช้ไฟฟ้า คือ ประมาณ 95 วันทำการ โดยมีเอกสารที่ใช้ประกอบคำขอใช้น้ำประปา ดังนี้

- กรณีที่เป็นอาคารสำนักงาน สำเนาแบบแปลนตึก
- กรณีที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม สำเนาแบบแปลนโรงงาน
- หนังสือรับรองการไม่คัดค้าน (No Objection Certificate: NOC) จากเจ้าของตึกหรือที่ดินที่ให้เช่า
- แผนที่ตั้งตามที่อยู่ที่ยื่นขอใช้น้ำประปา
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจ

➤ การยื่นขออนุญาตก่อสร้าง

ตาม Ethiopian Building Proclamation 624/2009 และ Building Directive ที่กำกับดูแล โดย Ministry of Urban Development Housing & Construction (MoUDHC) กำหนดให้ผู้ที่มีความประสงค์จะสร้างสิ่งปลูกสร้าง ยื่นขออนุญาตก่อสร้างกับสำนักงานเทศบาลในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนและค่าใช้จ่าย รายละเอียดตามตารางที่ 5-8 พร้อมเอกสารและข้อมูลประกอบการขออนุญาต ตามตารางที่ 5-9

ตารางที่ 5-8 ขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตก่อสร้าง

หน่วย: เบอริ์ (Birr)

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
1.	การขออนุญาตแบบแปลนการก่อสร้าง	30 วัน	600
2.	การขอความยินยอมจากเพื่อนบ้าน พร้อมยื่นต่อสำนักงานเทศบาลในพื้นที่	3 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
3.	การพิจารณาอนุญาตแบบแปลนการก่อสร้าง	11 วัน	70
4.	การจ้างบริษัทภายนอกเพื่อกำกับการตรวจสอบทางเทคนิคและควบคุมงานระหว่างการก่อสร้าง	1 วัน	105,000 ขึ้นไป
5.	แจ้งระยะเวลาในการดำเนินการก่อสร้างกับสำนักงานเทศบาลในพื้นที่	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
6.	เมื่อโครงสร้างรากฐานในการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องแจ้งและรับการตรวจสอบ	2 วัน	400
7.	ก่อนดำเนินการเทคอนกรีตสำหรับคานคอดิน (Grade Beam) ต้องแจ้งและรับการตรวจสอบ	2 วัน	400
8.	ก่อนดำเนินการเทพื้นคอนกรีต ต้องแจ้งและรับการตรวจสอบ	2 วัน	400

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
9.	ก่อนดำเนินงานคอนกรีตขั้นสุดท้าย ต้องแจ้งและรับการตรวจสอบ	2 วัน	400
10.	การยื่นขออนุญาตติดตั้งน้ำประปาและท่อสิ่งปฏิกูลจาก Water Supply and Sewage Authority (WSSA)	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
11.	รับการตรวจสอบการติดตั้งน้ำประปาและท่อสิ่งปฏิกูล	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
12.	การรับบริการเชื่อมต่อน้ำประปาและท่อสิ่งปฏิกูลจาก WSSA	75 วัน	8,000

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก The World Bank.

(<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ethiopia#dealing-with-construction-permits>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 14 เมษายน 2560) และ Ethiopian Investment Commission (IEC). (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 5-9 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขออนุญาตก่อสร้าง

ลำดับ	รายการเอกสารและข้อมูล
1.	โฉนดที่ดิน
2.	แบบแปลนที่อธิบายความสูง และประเภทการขออนุญาต
3.	แบบฟอร์มขออนุญาตที่กรอกข้อมูลและที่อยู่ของผู้ขออนุญาตเรียบร้อยแล้ว
4.	หนังสืออนุญาตการให้บริการก่อสร้าง
5.	ที่ตั้งของสถานที่ก่อสร้าง
6.	ตารางที่แสดงรายการชั้นและพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้างทั้งหมด
7.	การอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์หรือที่ดิน (Planning Consent)
8.	การออกแบบสถาปัตยกรรม โครงสร้าง ระบบสุขาภิบาล วงจรไฟฟ้า ผลการตรวจสอบดิน และรายงานวิเคราะห์โครงสร้าง สำหรับสิ่งปลูกสร้าง Category "B" ¹ ,
9.	แผนการระงับข้อพิพาทและคำอธิบาย และเอกสารตาม Category "B" สำหรับสิ่งปลูกสร้าง Category "C"
10.	การออกแบบเครื่องจักรกลไฟฟ้า และผลการวิเคราะห์อาคารโดยใช้ลิฟต์และระบบระบายอากาศเทียม
11.	จำนวนชั้นของสิ่งปลูกสร้างใกล้เคียง ชั้นบน และชั้นล่าง และระยะห่างจากแนวเขตแดน
12.	ชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อ และสำเนาหนังสือใบประกอบวิชาชีพเฉพาะสำหรับบริษัทหรือบุคคลที่จะดำเนินการก่อสร้างให้
13.	หนังสือรับรองการไม่คัดค้านจากบุคคลที่พักอาศัยใกล้เคียง

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก The World Bank.

(<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ethiopia#dealing-with-construction-permits>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 14 เมษายน 2560) และ Ethiopian Investment Commission (IEC). (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

¹ Ethiopian Building Proclamation 624/2009 และ Building Directive ของ Ministry of Urban Development Housing & Construction (MoUDHC) ได้แบ่งหมวดหมู่สิ่งปลูกสร้างเป็น 3 หมวด ได้แก่ (1) Category 'A' เป็นสิ่งปลูกสร้างชั้นเดียวที่มีระยะห่างระหว่างคอนกรีตเสริมแรง โครงเหล็กกล้า หรือรอบโครงสร้างอื่น ไม่เกิน 7 เมตร (2) Category 'B' เป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีระยะห่างระหว่างคอนกรีตเสริมแรง โครงเหล็กกล้า หรือรอบโครงสร้างอื่น มากกว่า 7 เมตร หรือสิ่งปลูกสร้างตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปที่ไม่ได้อยู่ใน Category C และ (3) Category 'C' เป็นสิ่งอาคารสาธารณะ โรงงาน หรือสิ่งปลูกสร้างใดๆ ที่มีความสูงมากกว่า 12 เมตร

➤ การยื่นจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์

ในการยื่นจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ ต้องดำเนินการขอเอกสารประกอบการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ต่อหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเทศบาล (Sub-City Office) ซึ่งเป็นหน่วยตรวจสอบสิทธิความเป็นเจ้าของเดิม สำนักงานสรรพากรพื้นที่ (Tax Authority) รับชำระภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สิน (Capital Gain Tax) สำนักงานไฟฟ้าและประปาในพื้นที่ ที่ให้การตรวจสอบค่าบริการค้ำชำระ และสำนักงานที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติรับคำขอจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ โดยมีขั้นตอนการยื่นจดทะเบียน ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5-10 พร้อมเอกสารและข้อมูลประกอบการยื่นจดทะเบียนตามตารางที่ 5-11

ตารางที่ 5-10 ขั้นตอนการยื่นจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์

หน่วย: เบอริ (Birr)

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
1.	การตรวจสอบความเป็นเจ้าของทรัพย์สินและแบบแปลน ณ สำนักงานเทศบาลในพื้นที่	2 วัน	200
2.	การประเมินราคาขายโดยสำนักงานเทศบาลในพื้นที่	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
3.	ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำการชำระภาษีที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ณ สำนักงานสรรพากรในพื้นที่	2 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
4.	การชำระค่าน้ำประปาค้างค้ำกับสำนักงานประปาในพื้นที่	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
5.	การชำระค่าไฟฟ้าค้างค้ำกับสำนักงานไฟฟ้าสาขาในพื้นที่	1 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
6.	การชำระภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สินกับสำนักงานสรรพากรในพื้นที่	1 วัน	ร้อยละ 15 สำหรับสิ่งปลูกสร้าง
7.	การลงนามในสัญญาการขาย ณ Office of Documents Authentication and Registration	1 วัน	10 Birr สำหรับค่าธรรมเนียมการบริการ + 55 Birr สำหรับหนังสือมอบฉันทะ
8.	การชำระค่าอากรแสตมป์ที่สำนักงานที่ดิน (Land Administration Office)	1 วัน	ร้อยละ 2 ของมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขาย
9.	การยื่นแบบฟอร์มจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์และเปลี่ยนชื่อเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในโฉนด	30 วัน	100

ที่มา: The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ethiopia/registering-property>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 15 เมษายน 2560) และ Economy Profile 2015 Ethiopia.

ตารางที่ 5-11 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ยื่นจดทะเบียนหอสังหาริมทรัพย์

ลำดับ	รายการเอกสารและข้อมูล
1.	โฉนดสังหาริมทรัพย์
2.	สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของตัวแทนผู้ซื้อและผู้ขาย
3.	หนังสือมอบฉันทะจากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์และผู้ประสงค์จะซื้อ เพื่อเป็นการรับรองว่าการซื้อขายโดยตัวแทนได้รับอำนาจการซื้อ/ขายมาจากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์และผู้ประสงค์จะซื้อ
4.	สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจ (Business License)

ที่มา: The World Bank. (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ethiopia/registering-property>) (เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 15 เมษายน 2560)

5.3 ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)

5.3.1 การขอสิทธิพิเศษทางภาษี

นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ สามารถขอสิทธิพิเศษทางภาษีจาก EIC โดยมีเกณฑ์มูลค่าการลงทุนขั้นต่ำที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีคือ ในกรณีที่เป็นการลงทุนโดยที่นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดจะต้องมีมูลค่าการลงทุนไม่น้อยกว่า 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนในการร่วมทุนกับผู้ถือหุ้นท้องถิ่นจะต้องมีมูลค่าการลงทุนไม่น้อยกว่า 150,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ สิทธิพิเศษที่นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติจะได้รับ มีดังนี้

➤ การยกเว้นภาษีศุลกากร (Custom Duty Exemption)

รัฐบาลเอธิโอเปียให้การยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาในประเทศที่เป็นสินค้าทุนและวัสดุก่อสร้างในอัตราร้อยละ 100 ส่วนสินค้าที่เป็นอะไหล่ จะยกเว้นภาษีให้ร้อยละ 15 จากมูลค่าทั้งหมดของสินค้าทุนที่นำเข้า โดยภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากร ได้แก่

■ อุตสาหกรรม (Manufacturing)

- อุตสาหกรรมอาหาร
- อุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำ
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ
- อุตสาหกรรมเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง

- อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้
  - อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ
  - อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์
  - อุตสาหกรรมเวชภัณฑ์
  - อุตสาหกรรมยางและพลาสติก
  - อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ
  - อุตสาหกรรมโลหะพื้นฐาน
  - อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์
  - อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ทางทัศนศาสตร์
  - อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์
  - โรงงานผลิตอุปกรณ์อื่นๆ
  - อุตสาหกรรมเครื่องกลและอุปกรณ์
  - อุตสาหกรรมยานยนต์
  - โรงงานผลิตอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องตกแต่งบ้าน
  - โรงงานครบวงจรสำหรับการเกษตร
- **เกษตรกรรม (Agriculture)**
    - การเพาะปลูกพืช
    - ปศุสัตว์
    - ฟาร์มผสมผสาน (เพาะปลูกและปศุสัตว์)
    - การป่าไม้
  - **เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology: ICT)**
  - **โรงไฟฟ้า และการจ่ายกระแสไฟฟ้า**
  - **โรงแรมและการท่องเที่ยว**
    - โรงแรม รีสอร์ท และภัตตาคาร
    - บริษัทนำเที่ยว
  - **สัญญาก่อสร้าง รวมถึงการเจาะบ่อน้ำบาดาลและการสำรวจเหมืองแร่**
  - **การศึกษาและฝึกอบรม**
    - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เจ้าของสถานศึกษาสร้างตึกเป็นของตนเอง
    - การฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมกีฬา
  - **การให้บริการทางการแพทย์**
  - **สถาปัตยกรรมศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์**
  - **การนำเข้าก๊าซแอลพีจี (LPG)**

➤ การยกเว้นภาษีเงินได้

นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีระยะเวลาขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรมและสถานที่ที่ลงทุน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-12 ที่แสดงถึงกิจกรรมที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี และจะได้รับสิทธิในการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- มีมูลค่าการส่งออกหรือเป็นผู้ผลิตสินค้าให้บริษัทที่เป็นผู้ส่งออก สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมดที่ตนผลิต จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 2 ปี
- มีมูลค่าการส่งออกหรือเป็นผู้ผลิตสินค้าให้บริษัทที่เป็นผู้ส่งออก สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมดที่ตนผลิต และประกอบธุรกิจอยู่ในเขตอุตสาหกรรม จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 2 ปี (หรือ 4 ปีหากไม่ได้มีที่ตั้งโรงงานอยู่ในกรุงแอดดิสอาบาบาหรือเขตปกครองพิเศษของรัฐโอโรเมีย (Oromia) รอบกรุงแอดดิสอาบาบา)
- มีการจัดตั้งบริษัทผลิตสินค้าในพื้นที่ที่กำหนด จะได้รับการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลลงในอัตราร้อยละ 30 เป็นเวลา 3 ปีหลังจากที่ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลข้างต้นสิ้นสุดลง โดยพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่
  - รัฐ Gambella
  - รัฐ Benishangul/ Gumuz
  - รัฐ Afar (ยกเว้นภายในระยะ 15 กิโลเมตรจากทั้งสองฝั่งของแม่น้ำ Awash)
  - รัฐ Somali
  - รัฐ Oromia ในพื้นที่ Guji และ Borena
  - รัฐ Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region ในพื้นที่ South Omo พื้นที่ Segen (Derashe, Amaro, Konso และ Burji) พื้นที่ Bench-Maji พื้นที่ Sheka พื้นที่ Dawro พื้นที่ Keffa หรือพื้นที่ Konta and Basketo Special Woredes

ตารางที่ 5-12 กิจกรรมที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี

ลำดับ	กิจกรรม	กรุงแอดดิสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษของรัฐโอโรเมียรอบกรุงแอดดิสอาบาบา	เขตอื่น ๆ
1.	อุตสาหกรรม (Manufacturing)		
1.1	อุตสาหกรรมอาหาร	1-5 ปี	2-6 ปี
1.2	อุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำ	1-3 ปี	2-4 ปี
1.3	อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ	2-5 ปี	3-6 ปี
1.4	อุตสาหกรรมเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง	1-5 ปี	3-6 ปี
1.5	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้	2 ปี	3 ปี
1.6	อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	1-5 ปี	2-6 ปี
1.7	อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์	2-5 ปี	3-6 ปี
1.8	อุตสาหกรรมเวชภัณฑ์	4-5 ปี	5-6 ปี
1.9	อุตสาหกรรมยางและพลาสติก	1-4 ปี	2-5 ปี
1.10	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	1-4 ปี	2-5 ปี
1.11	อุตสาหกรรมโลหะพื้นฐาน	3-5 ปี	1-6 ปี
1.12	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์	1-3 ปี	2-4 ปี
1.13	อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ทางทัศนศาสตร์	2-4 ปี	3-5 ปี
1.14	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์	2-4 ปี	4-5 ปี
1.15	อุตสาหกรรมเครื่องกลและอุปกรณ์	5 ปี	6 ปี
1.16	อุตสาหกรรมยานยนต์	2-5 ปี	3-6 ปี
1.17	โรงงานผลิตอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องตกแต่งบ้าน	1 ปี	2 ปี
1.18	โรงงานผลิตอุปกรณ์อื่นๆ	1 ปี	2 ปี
1.19	โรงงานครบวงจรสำหรับการเกษตร	4 ปี	5 ปี
2.	เกษตรกรรม (Agriculture)		
2.1	การเพาะปลูกพืช	0-3 ปี	3-6 ปี
2.2	ปศุสัตว์	0-3 ปี	3-4 ปี
2.3	ฟาร์มผสมผสาน (เพาะปลูกและปศุสัตว์)	3 ปี	4 ปี
2.4	การป่าไม้	8 ปี	9 ปี
3.	เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology: ICT)	4 ปี	5 ปี
4.	โรงไฟฟ้า และการจ่ายกระแสไฟฟ้า	4 ปี	5 ปี

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC), A Preferred Location of Foreign Direct Investment in Africa

สำหรับการยื่นขอสิทธิพิเศษ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มคำขอได้จากเว็บไซต์ <http://www.investethiopia.gov.et> เมื่อกรอกแบบฟอร์มคำขอเรียบร้อยแล้ว ให้นำส่งที่สำนักงาน EIC เพื่อพิจารณาเอกสาร แล้วรอการอนุมัติจากคณะกรรมการ EIC ทั้งนี้ เอกสารและข้อมูลที่ประกอบการอนุญาต มีรายละเอียดตามตารางที่ 5-13

ตารางที่ 5-13 เอกสารและข้อมูลที่ใช้ยื่นขอสิทธิพิเศษทางภาษี

ลำดับ	รายการเอกสารและข้อมูล
1.	สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัท (ฉบับร่าง)
2.	เอกสารแสดงการชำระเงินในการจองซื้อบริษัทใหม่ที่จะจดทะเบียนจัดตั้ง
3.	สำเนารับรองสถานะเป็นนักลงทุนภายในประเทศ (กรณีนักลงทุนต่างชาติที่พำนักถาวรในประเทศ)
4.	หนังสือมอบฉันทะ
5.	สำเนาหนังสือเดินทางหรือบัตรประจำตัวประชาชนของนักลงทุนหรือผู้จัดการทั่วไปของผู้ถือหุ้นแต่ละคน
6.	หนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจ
7.	การรับรองมติที่ประชุมในการอนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานสาขาในเอธิโอเปียโดยสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่
8.	สำเนาหนังสือมอบฉันทะแก่ผู้แทนตามกฎหมาย (Legal representative)
9.	สำเนาหนังสือเดินทางหรือบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แทนตามกฎหมาย
10.	รูปถ่ายของนักลงทุนหรือผู้จัดการทั่วไป ขนาดเท่ารูปในหนังสือเดินทาง จำนวน 3 รูป
11.	เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การดำเนินธุรกิจที่ผ่านมาของผู้ยื่นขอสิทธิพิเศษทางภาษี

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC). A Preferred Location of Foreign Direct Investment in Africa.

5.3.2 การขยายธุรกิจ

ในการขยายธุรกิจด้วยการเพิ่มทุนจดทะเบียนของบริษัทเอกชนจำกัด สามารถยื่นขอแก้ไขทุนจดทะเบียนได้ที่ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค ซึ่งก่อนที่จะดำเนินการยื่นแก้ไขทุนจดทะเบียนได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น โดยขั้นตอนการดำเนินการเพิ่มทุนจดทะเบียน มีดังนี้

- ออกหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อขอความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น
- จัดประชุมผู้ถือหุ้น เมื่อมีมติให้เพิ่มทุน จัดเตรียมการแก้ไขข้อมูลหุ้นในหนังสือบริคณห์สนธิ

- ขอแบบฟอร์มการเพิ่มทุนด้วยตนเองที่ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค โดยต้องยื่นแบบฟอร์มแก้ไขทุนจดทะเบียนและเอกสารประกอบคำขอแก้ไข

5.3.3 การควบรวมธุรกิจ

เอธิโอเปียไม่มีกฎหมายว่าด้วยการควบรวมธุรกิจเป็นการเฉพาะ แต่ภายใต้กฎหมาย Commercial Code และ Ethiopian Trade Competition and Consumer Protection Proclamation No.813/2014 ได้กล่าวถึงการควบรวมกิจการไว้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) การรวมกิจการ (Amalgamation) เกิดขึ้นเมื่อบริษัท 2 แห่งขึ้นไป เดิมเป็นอิสระต่อกัน ได้รวมกิจการเป็นกิจการใหม่ หรือบริษัทหนึ่งซื้อกิจการของอีกบริษัทหนึ่ง และเมื่อรวมกันแล้ว สินทรัพย์หรือรายได้รวม (Turnover) จะต้องไม่ต่ำกว่า 30,000,000 Birr
- 2) การร่วมทุน (Joint venture) เมื่อบริษัท 2 แห่งขึ้นไป ร่วมกันบริหารทรัพยากรทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ
- 3) การเข้าซื้อกิจการ (Acquisition) เป็นการเข้าซื้อหุ้น หนี้สิน หรือสินทรัพย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลของการเข้าซื้อกิจการ คือ บริษัทที่เข้าซื้อกิจการจะมีอำนาจบริหารและควบคุมให้ธุรกิจเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ทั้งนี้ บริษัทที่ถูกซื้อต้องมีสินทรัพย์หรือรายได้รวมมากกว่า 30,000,000 Birr

ทั้งนี้ ตามกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ระบุลักษณะหรือรูปแบบการควบรวมกิจการไว้ กล่าวถึงเพียงขั้นตอนของการรวมกิจการ (Amalgamation) ให้ถือปฏิบัติอย่างคร่าวๆ คือ

- ในการควบรวม หรือซื้อกิจการ บริษัทจะต้องจัดการประชุมเพื่อออกเสียงและมีมติให้ควบรวมหรือซื้อกิจการ
- กรณีที่ผู้ถือหุ้นไม่เห็นด้วยกับการควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการ สามารถอุทธรณ์ต่อศาลได้
- บริษัทที่ควบรวมหรือเข้าซื้อต้องมีหนังสือประกาศแจ้งการควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการ
- บริษัทที่ถูกควบรวมหรือเข้าซื้อต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ
- หลังจากผ่านไปแล้ว 3 เดือนนับที่ออกหนังสือประกาศแจ้งการควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการ หากไม่มีการคัดค้าน สามารถแจ้งสำนักงาน Document Authentication and Registration Authority (DARA) เพื่อจัดเตรียมเอกสารเสนอฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค เพื่อทำการควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการต่อไป

5.3.4 การส่งเงินกลับประเทศ

การส่งเงินกลับประเทศจากเอธิโอเปียสามารถทำได้ผ่านผู้ให้บริการส่งเงินกลับ (Remittance Service Provider: RSP) ที่ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารกลางของเอธิโอเปีย (National Bank of Ethiopia: NBE) โดยสถาบันที่ได้รับใบอนุญาตให้ให้บริการส่งเงินกลับที่สำคัญในเอธิโอเปียแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ (1) บริษัทผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ เช่น Western Union, Money Gram, Maniflo, Adam Funds ฯลฯ (2) ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ในเอธิโอเปีย เช่น Commercial Bank of Ethiopia, Bank of Abyssinia, Dashen Bank ฯลฯ และ (3) หน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตให้ให้บริการส่งเงินกลับ ได้แก่ Ethiopian Airlines (EAL)² และ Ethiopian Shipping Lines (ESL)³ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะทำการโอนผ่านระบบ Society for Worldwide Inter-bank Financial Telecommunication (SWIFT)⁴ ทั้งนี้ รายละเอียดของขั้นตอนและข้อมูลที่ต้องใช้ประกอบการทำธุรกรรมการส่งเงินดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันไปตามข้อกำหนดของสถาบันผู้ให้บริการแต่ละแห่ง แต่โดยทั่วไปแล้วผู้โอนมักจะต้องแจ้งชื่อ ที่อยู่ เลขที่บัญชี และสาขาของธนาคารของผู้ส่งและผู้รับ จำนวนเงินที่ทำการโอน ฯลฯ และต้องแสดงหลักฐานแสดงตัวตน เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ ฯลฯ

5.4 ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process)

5.4.1 การถอนการลงทุน หรือการลดการลงทุน

สำหรับบริษัทเอกชนจำกัด การลดมูลค่าหุ้นให้ต่ำลงหรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลง ถือเป็น การลดทุน ซึ่งจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และหน่วยงานเกี่ยวข้อง ที่ได้รับผลกระทบจากการลดทุน โดยมีแนวปฏิบัติในการลดทุน ดังนี้

- เรียกประชุมผู้ถือหุ้น เพื่ออาศัยมติพิเศษในการลดทุน
- เมื่อบริษัทจำกัดมีมติพิเศษให้ลดทุนแล้ว บริษัทจะต้องโฆษณาความประสงค์ในการลดทุนในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างน้อย 1 ครั้ง และต้องมีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าหนี้ของบริษัท เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการลดทุน

² สายการบินแห่งชาติของเอธิโอเปีย

³ บริษัทผู้ขนส่งสินค้าทางเรือแห่งชาติของเอธิโอเปีย

⁴ SWIFT เป็นระบบโทรคมนาคมทางการเงินที่สถาบันการเงินในหลายประเทศทั่วโลกใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างกัน

- เมื่อไม่มีการคัดค้านประการใด บริษัทจำกัดจึงสามารถทำการลดทุนได้ โดยการคืนเงินลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น ตามจำนวนหุ้นที่ถือแต่ละคน
- เมื่อคืนทุนแล้ว บริษัทต้องยื่นแบบฟอร์มขอลดทุน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค

5.4.2 การเลิกหรือปิดกิจการ

บริษัทเอกชนจำกัด และ กิจการเจ้าของรายเดี่ยว

การเลิกกิจการรูปแบบบริษัทเอกชนจำกัด และกิจการเจ้าของรายเดี่ยว เป็นไปตามกฎหมาย Commercial Code เมื่อไม่มีทุนจดทะเบียนเป็นเวลาติดต่อกัน 3 ไตรมาส บริษัทสามารถแจ้งเลิกกิจการกับสำนักงาน Document Authentication and Registration Authority (DARO) เพื่อจัดเตรียมเอกสาร เสนอต่อฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลางหรือสำนักงานส่วนภูมิภาคต่อไป โดยมีแนวปฏิบัติในการเลิกกิจการ ดังนี้

- จัดประชุมบริษัท เพื่อขอมติในการเลิกกิจการ พร้อมแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี
- แจ้งหนังสือประกาศเลิกกิจการ (Notice of Cancellation) ให้แก่เจ้าหนี้ และเผยแพร่ประกาศดังกล่าวลงในหนังสือพิมพ์ ซึ่งผลของการเลิกกิจการเกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่ออกหนังสือประกาศ
- แจ้งสำนักงาน Document Authentication and Registration Authority (DARO) เพื่อจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- แจ้งยกเลิกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจเฉพาะ (Trade License) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ปิดบัญชีธนาคารภายในประเทศ
- รวบรวมเอกสารประกอบการแจ้งเลิกกิจการ เสนอให้ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลาง หรือสำนักงานส่วนภูมิภาค

สำนักงานสาขา และสำนักงานผู้แทน

การเลิกกิจการของสำนักงานสาขาและสำนักงานผู้แทน ต้องมีหนังสือแจ้งยกเลิกที่ออกโดยสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ในต่างประเทศ กรณีที่เป็นสำนักงานสาขา สามารถแจ้งเลิกได้ที่สำนักงาน Ethiopian Investment Commission (EIC) ส่วนสำนักงานผู้แทน สามารถแจ้งยกเลิกที่

ฝ่ายจดทะเบียนส่วนกลางหรือสำนักงานส่วนภูมิภาคของ Ministry of trade โดยมีขั้นตอนการเลิกสำนักงาน ดังนี้

- ยื่นหนังสือแจ้งยกเลิกสำนักงานที่สำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ออกให้
- แจ้งยกเลิกวีซ่าแก่พนักงานประจำสำนักงานสาขา/ผู้แทน
- ขอการรับรองจากผู้ทำบัญชีในรายการสินทรัพย์และหนี้สิน
- รวบรวมเอกสารประกอบคำขอที่เกี่ยวข้อง พร้อมยื่นแบบฟอร์มการเลิกสำนักงานแก่หน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อให้พิจารณาอนุญาตให้เลิกสำนักงาน
- ปิดบัญชีธนาคารภายในประเทศ

บทที่ 6

ต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

6.1 ต้นทุนทั่วไป

ต้นทุนทั่วไปในการประกอบธุรกิจในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าขนส่ง ต้นทุนค่าก่อสร้าง ต้นทุนที่ดิน/สำนักงาน และ ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 ต้นทุนค่าขนส่ง

➤ อัตราค่าขนส่งทางเครื่องบิน

ตารางที่ 6-1 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปยังสนามบิน
ในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม) ¹					
		สตอกโฮล์ม	ปารีส	แฟรงก์เฟิร์ต	โรม	ลอนดอน	วอชิงตัน
อาหาร	+100	2.05	1.75	2.08	1.65	2.35	2.30
	+250	1.45	1.75	1.88	1.65	2.35	2.30
	+300	1.45	1.75	1.76	1.65	2.15	1.55
	+500	1.35	1.62	1.62	1.45	2.15	1.40
	+1,000	1.25	1.62	1.62	1.30	2.15	1.30
ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	+45	4.96	3.62	3.97	3.20	2.60	4.10
	+100	1.45	1.50	1.50	1.35	2.00	1.90
	+300	1.35	1.50	1.30	1.35	1.90	1.40
	+1,000	1.15	1.20	1.30	0.75	1.05	1.20
	+3,000	1.15	1.20	1.30	0.75	1.05	1.10
	+45	2.00	2.00	2.00	3.20	2.00	2.10
	+100	2.00	1.60	2.00	1.30	1.95	2.00

¹ อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2560 อยู่ที่ประมาณ 23.22 Birr ต่อ 1 เหรียญสหรัฐ

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม) ¹					
		สตอกโฮล์ม	ปารีส	แฟรงก์เฟิร์ต	โรม	ลอนดอน	วอชิงตัน
หนังสัตว์และ เครื่องหนัง	+300	1.35	1.60	1.40	1.30	1.80	1.90
	+500	1.30	1.45	1.35	0.65	1.50	1.40
	+1,000	1.30	1.25	1.25	0.60	1.10	1.40
	+3,000	1.30	1.25	1.25	0.60	1.10	1.15
งานหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ พื้นเมือง	+100	2.15	1.50	1.60	1.60	2.35	1.65
	+200	2.15	1.50	1.60	1.60	2.35	1.65
	+500	2.15	1.50	1.50	1.45	2.15	1.65
	+1,000	2.05	1.40	1.45	1.35	2.15	1.55
กาแฟ	+100	1.35	1.45	1.60	1.45	1.55	2.20
	+200	1.35	1.45	1.60	1.45	1.55	1.60
	+500	1.25	1.35	1.40	1.30	1.50	1.55
	+1,000	1.25	1.25	1.20	1.10	1.35	1.25

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 6-2 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปยังสนามบิน
ในตะวันออกกลางและเอเชียใต้

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม)			
		ดูไบ	เจดดาห์	มุมไบ	เบรุต
เนื้อสัตว์	+1,000	0.13	0.26	-	-
	+2,000	0.13	0.26	-	-
	+3,000	0.12	0.26	-	-
ดอกไม้	+45	-	1.20	-	1.05
	+100	0.90	0.90	0.25	1.05
	+250	0.70	0.70	0.25	1.05
	+500	0.65	0.55	0.25	1.05
	+1,000	0.55	0.42	0.25	1.05
	+1,500	0.55	0.42	0.25	1.05
	+2,000	0.55	0.35	0.25	1.05
	+2,500	0.45	0.35	0.25	1.05
	+3,000	0.45	0.35	0.25	1.05
+5,000	0.35	0.35	0.25	1.05	
	+100	0.75	1.30	0.20	-

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม)			
		ดูไบ	เจดดาห์	มุมไบ	เบรุต
อาหาร	+300	0.75	1.30	0.20	1.70
	+1,000	0.60	0.60	0.20	1.10
	+2,000	0.60	0.40	0.20	1.10
ผักและผลไม้	+45	-	1.35	-	-
	+100	0.90	1.15	0.40	-
	+250	0.70	0.95	0.40	-
	+500	0.65	0.63	0.35	-
	+1,000	0.55	0.43	0.30	-
	+1,500	0.55	0.43	0.30	-
	+2,000	0.55	0.38	0.30	-
	+2,500	0.30	0.38	0.30	-
	+3,000	0.30	0.38	0.30	-
สินค้าทั่วไป	+45	2.96	-	0.20	3.59
	+100	1.45	1.60	0.20	2.69
	+200	1.45	1.60	0.20	2.69
	+300	1.40	1.60	0.20	1.70
	+500	1.30	1.50	0.20	1.10

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 6-3 อัตราค่าขนส่งทางอากาศจากกรุงแอดดิสอาบาบา ไปยังสนามบินในทวีปแอฟริกา

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม)						
		คาร์ทุม	บราชชาวิล	โจฮันเนส เบิร์ก	กินชาซา	ไนโรบี	ดาร์-เอส- ซาลาม	ลูอันดา
สินค้าทั่วไป	+45	1.58	2.47	2.50	2.41	1.40	1.97	4.34
	+100	0.77	1.79	2.00	1.12	0.50	1.55	2.40
	+300	0.57	1.79	2.00	1.12	0.50	1.55	2.40
	+500	0.47	1.79	1.80	0.79	0.50	1.10	2.30
	+1,000	0.47	1.79	1.75	0.79	0.45	0.90	2.30
เนื้อสัตว์	+1000	-	1.06	-	-	-	-	1.60
	+100	0.82	0.70	-	-	0.35	-	1.60

ประเภทสินค้า	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ราคา (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม)						
		คาร์ทุม	บราชชาวิล	โจอันเนส เบิร์ก	กินชาซา	ไนโรบี	ดาร์-เอส- ซาลาม	ลูฮันดา
ผักและผลไม้	+200	0.82	0.70	1.00	-	0.35	-	1.60
งานหัตถกรรม	+100	0.77	1.79	1.30	1.12	0.50	1.55	2.40
	+500	0.47	1.79	1.20	1.12	0.50	1.10	2.30
	+1,000	0.47	1.79	1.10	0.79	0.50	0.90	2.30
ดอกไม้	+45	-	-	-	1.34	-	-	1.75
	+100	0.82	0.70	1.35	1.24	0.35	1.20	1.60
	+200	0.82	0.70	0.95	1.24	0.35	1.20	1.60
	+500	0.52	0.65	0.95	1.10	0.35	1.00	1.55
	+1,000	0.52	0.60	0.95	0.84	0.35	0.90	1.55
กาแฟ	+500	0.47	1.79	1.25	0.79	0.50	1.10	2.30
	+1,000	0.47	1.79	1.10	0.79	0.45	0.90	2.30
ผลิตภัณฑ์ยา	+45	-	-	-	-	1.10	-	-
	+100	0.72	-	1.27	1.27	0.85	1.33	1.95
	+500	0.52	-	1.03	1.10	0.75	1.13	1.85
	+1,000	0.52	-	0.93	1.00	0.75	1.03	1.85

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

➤ อัตราค่าขนส่งทางเรือ

ตารางที่ 6-4 อัตราค่าขนส่งทางเรือโดยเฉลี่ยจากท่าเรือ Djibouti ไปยังประเทศปลายทาง

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ (USD)

ลำดับ	ประเทศปลายทาง	ตู้คอนเทนเนอร์ ขนาด 20 ฟุต	ตู้คอนเทนเนอร์ ขนาด 40 ฟุต	หีบห่อ (Break Bulk)/ลบ.ม.	Roll-on and Roll-off/ลบ.ม.
1.	สหภาพยุโรปตอนเหนือ	1,170 - 2,985	1,890 - 3,850	130	100 - 115
2.	เมดิเตอร์เรเนียน	1,265 - 2,985	2,200 - 3,850	135	100 - 115
3.	ตุรกี	1,265 - 1,650	2,320 - 2,595	130	100 - 115
4.	แอฟริกา	1,060 - 1,990	1,715 - 3,030	130	100 - 115
5.	อินเดีย	1,235 - 1,975	1,955 - 3,710	60	60
6.	ดูไบ	900 - 1,200	1,650 - 1,895	55	60
7.	ปากีสถาน	1,125 - 1,510	1,880 - 2,620	55	60
8.	คูเวต	985 - 1,420	1,610 - 2,510	55	60

ลำดับ	ประเทศปลายทาง	ตู้คอนเทนเนอร์ ขนาด 20 ฟุต	ตู้คอนเทนเนอร์ ขนาด 40 ฟุต	หีบห่อ (Break Bulk)/ลบ.ม.	Roll-on and Roll-off/ลบ.ม.
9.	จอร์แดน	715 - 880	1,175 - 1,445	55	60
10	จีน	1,315 - 2,355	2,300 - 4,195	75 - 90	85 - 100
11.	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1,530 - 2,095	2,545 - 3,810	75 - 180	85 - 225
12.	เอเชียตะวันตกเฉียงใต้	1,355 - 1,855	2,180 - 2,915	75 - 180	85 - 225

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

➤ อัตราค่าขนส่งทางบก

ต้นทุนค่าขนส่งทางบกในเอธิโอเปียจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับฤดูกาล (ฤดูฝนจะมีต้นทุนสูงกว่าในฤดูแล้ง) ระยะทางการขนส่ง และเงื่อนไขการเจรจา ซึ่งจากการประเมินภายใต้โครงการจัดทำดัชนี Logistics Performance Index ของ World Bank ระหว่างปี 2553-2557 พบว่า ต้นทุนในการขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 40 ฟุตในระยะทาง 750 กิโลเมตร (เทียบเท่ากับระยะทางระหว่างกรุงแอดดิสอาบาบา กับท่าเรือ Djibouti) จะอยู่ระหว่างประมาณ 1,000 ถึง 2,500 ดอลลาร์สหรัฐต่อเที่ยว

6.1.2 ต้นทุนค่าก่อสร้าง

ตารางที่ 6-5 ราคาวัสดุและบริการการก่อสร้างโดยสังเขป²

รายการ	หน่วย	ต้นทุนต่อหน่วย (Birr)
การปรับหน้าดินลึก 20 เซนติเมตร	ตารางเมตร	11.67
การขุดเจาะพื้นดิน	ลูกบาศก์เมตร	79.08 - 189.90
การขุดเจาะหินชนิดอ่อน	ลูกบาศก์เมตร	140.05 - 340.60
การขุดเจาะหินชนิดแข็ง	ลูกบาศก์เมตร	282.10 - 425.75
การอุดหลุมที่ขุดเจาะ	ลูกบาศก์เมตร	139.97
การขนย้ายวัสดุจากการขุดเจาะ	ลูกบาศก์เมตร	41.34 - 55.03
งานก่ออิฐสำหรับกำแพงหนา 50 เซนติเมตร	ลูกบาศก์เมตร	849.14 - 915.65
งานคอนกรีต	ลูกบาศก์เมตร	1,543.86 - 2,290.26
เหล็กเสริมคอนกรีต	กิโลกรัม	30.50 - 31.90

² Ethiopian Investment Commission (EIC) มีการจัดทำข้อมูลต้นทุนค่าวัสดุและบริการการก่อสร้างโดยละเอียดเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ http://www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf โดยมีการระบุถึงรายละเอียดของราคาเฉลี่ยของวัสดุในแต่ละประเภทและแต่ละขนาด แต่เพื่อความกระชับของการนำเสนอ คณะผู้วิจัยจะขอคัดข้อมูลเฉพาะตัวบางส่วนมานำเสนอในที่นี้เพื่อให้เห็นภาพรวมของต้นทุนในการก่อสร้าง

รายการ	หน่วย	ต้นทุนต่อหน่วย (Birr)
งานวางเสาเข็มและเสาโครงสร้างอาคาร	ตารางเมตร	89.01 - 134.24
งานก่อผนังสังกะสีลูกฟูก	ตารางเมตร	147.16 - 193.04
งานก่อผนังอิฐ	ตารางเมตร	168.76 - 376.36
งานก่อผนังไม้	ตารางเมตร	89.78 - 330.66
งานก่อหลังคาเหล็ก	ตารางเมตร	153.19 - 239.65
งานปูกระเบื้องหลังคา	ตารางเมตร	328.82
งานก่อหลังคาพลาสติกใส	ตารางเมตร	350.00
งานก่อหลังคาอะลูมิเนียม	ตารางเมตร	2,860.00 - 3,055.00
งานเพดานไม้	ตารางเมตร	63.30 - 186.39
งานเพดานอะลูมิเนียม	ตารางเมตร	394.52 - 975.00
งานประตูไม้	ตารางเมตร	678.93 - 2,627.05
งานตู้ไม้	ตารางเมตร	1,786.39 - 3,521.30
งานประตูโลหะ	ตารางเมตร	559.38 - 2,275.40
งานหน้าต่างโลหะ	ตารางเมตร	850.00 - 1,762.63
งานโอบกปูนผนังและเพดาน	ตารางเมตร	13.52 - 42.68
งานพื้นปูน	ตารางเมตร	75.54 - 146.13
งานพื้นหินขัด	ตารางเมตร	240.04
งานพื้นหินอ่อน	ตารางเมตร	281.95 - 1,215.14
งานทาสี	ตารางเมตร	21.33 - 29.62
งานติดตั้งอุปกรณ์ในห้องน้ำ	ชิ้น	952.79 - 4,714.43
ราคาขายปลีกซีเมนต์	100 กิโลกรัม	207.00 - 300.01
ราคาขายปลีกแผ่นเหล็กชุบ	ชิ้น	125.00 - 240.02
ราคาขายปลีกท่อเหล็กชุบ	ชิ้น	210.00 - 1,400.00
ราคาขายปลีกตะปู	กิโลกรัม	24.40 - 30.00

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.1.3 ดันทุนที่ดิน/สำนักงาน

6.1.3.1 ดันทุนที่ดิน

ตารางที่ 6-6 ราคาเช่าที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในรัฐที่สำคัญ³

หน่วย Birr/ตารางเมตร/ปี

รัฐ	ประเภทกิจกรรม	พื้นที่	เมืองระดับ 1	เมืองระดับ 2	เมืองระดับ 3
Tigray	อุตสาหกรรมทั่วไป	เขตอุตสาหกรรม	0.50 - 0.75		
Oromia	อุตสาหกรรมการผลิต	เขตเมือง	6.50 - 6.53	4.70 - 6.53	4.00 - 4.70
	อุตสาหกรรมเกษตร	เขตเมือง	5.95 - 7.00	5.10 - 5.95	4.30 - 5.10
	อุตสาหกรรมอื่นๆ	เขตเมือง	6.40 - 7.50	5.45 - 6.40	4.60 - 5.45
Amhara	อุตสาหกรรมทั่วไป	เขตเมือง	8.57 - 60.00	7.77 - 54.45	6.83 - 47.86
	อุตสาหกรรมทั่วไป	เขตอุตสาหกรรม	0.75	0.50	0.30
Benishangul Gumuz	อุตสาหกรรมทั่วไป	เขตเมือง	71.00 - 133.00	56.00 - 121.00	48.00 - 106.00
SNNPR	อุตสาหกรรมทั่วไป	เขตชนบท	0.10		

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

ตารางที่ 6-7 ราคาเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตชนบทในรัฐที่สำคัญ

หน่วย Birr/เฮกตาร์/ปี

รัฐ	ประเภทที่ดิน	ค่าเช่า
Oromia	ห่างจากถนนใหญ่น้อยกว่า 10 กิโลเมตร	82.91 - 135.00
	ห่างจากถนนใหญ่เกินกว่า 10 กิโลเมตร	70.40 - 129.60
Amhara	ที่ดินเพื่อการเกษตรแบบอาศัยน้ำฝน	111.00 - 281.00
	ที่ดินเพื่อการเกษตรแบบมีระบบชลประทาน	158.00 - 498.00
SNNPR	ที่ดินระดับ 1	49.00 - 117.00
	ที่ดินระดับ 2	30.00 - 64.00

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

³ ราคาที่นำเสนอในตารางนี้เป็นราคาเริ่มต้นสำหรับการประมูลเพื่อเช่าที่ดิน ซึ่งจะถูกแบ่งตามระดับของเมือง (Town Grade) ประเภทของพื้นที่ (เขตเมือง/เขตอุตสาหกรรม) และระดับของที่ดิน (Plot Grade) ในเมืองนั้นๆ โดยเมืองที่ดินระดับ 1 คือเมือง/ที่ดินที่ดีกว่าระดับอื่นๆ ทั้งนี้ ราคาเช่าจริงอาจสูงกว่าราคาคำนวณที่แสดงในที่นี้ ขึ้นอยู่กับระดับของการแข่งขันในการประมูลแต่ละครั้ง นักลงทุนสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ http://www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf

6.1.3.2 ต้นทุนค่าเช่าสำนักงาน

ตารางที่ 6-8 อัตราค่าเช่าและราคาขายสำนักงานในกรุงแอดดิสอาบาบา

เขต/เมือง	ค่าเช่า (Birr/ตารางเมตร/เดือน)	ราคาขาย (Birr/ตารางเมตร)
Addis Ababa	110 - 520	15,000 - 110,000
Sub City: Bole	150 - 520	55,000 - 110,000
Sub City: Gerji	120 - 180	21,000 - 54,000
Sub City: Sarbet	130 - 285	25,000 - 95,000
Sub City: Lancha	120 - 160	20,000 - 32,000
Sub City: Wuhalmat	110 - 270	15,000 - 60,000
Sub City: Olompia	130 - 230	24,000 - 60,000

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก Juma House Ethiopia. (<http://house.jumia.com.et/addis-ababa/addis-ababa-1/commercial/rent/>) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560), Ethiopian Properties. (<http://www.ethiopianproperties.com/property-search/?location=addis-ababa&status=for-rent&type=office>) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560) และ RealEhio. (<https://www.realethio.com/find-properties-in-ethiopia/search/results.html>) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.1.4 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค

➤ อัตราค่าไฟฟ้า

ตารางที่ 6-9 อัตราค่าไฟฟ้า

ประเภทผู้ใช้	ค่าบริการ (Birr/เดือน)	ค่ากระแสไฟฟ้า (Birr/kwh)
โรงงานอุตสาหกรรม - แรงดันไฟฟ้าต่ำ	53.57	0.58
โรงงานอุตสาหกรรม - แรงดันไฟฟ้าสูง (15KV)	54.09	0.41
โรงงานอุตสาหกรรม - แรงดันไฟฟ้าสูง (132KV)	54.09	0.38
การพาณิชย์ - เฟสเดียว	14.49	0.61 สำหรับ 50 kwh แรก 0.69 สำหรับส่วนที่เหลือ
การพาณิชย์ - สามเฟส	22.56	0.61 สำหรับ 50 kwh แรก 0.69 สำหรับส่วนที่เหลือ

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

➤ อัตราค่าน้ำประปา

ตารางที่ 6-10 อัตราค่าน้ำประปา

อัตราค่าน้ำประปารายเดือนสำหรับธุรกิจ	
การใช้น้ำ (ลูกบาศก์เมตร)	ค่าธรรมเนียม (Birr/ลูกบาศก์เมตร)
0 - 7	1.75
8 - 20	3.80
21 - 40	4.75
41 - 100	5.95
101 - 300	7.45
301 - 501	9.30
มากกว่า 501	11.60
อัตราค่าการใช้น้ำ (Water Counter) ต่อเดือน	
ขนาดของมิเตอร์น้ำ (นิ้ว)	ค่าเช่า (Birr/เดือน)
½	1.35
¾	1.50
1	2.25
1 ¼	2.85
1 ½	4.05
2	6.25
2 ½	7.65
3	9.05
4	10.75
5	12.45
6	14.05

หมายเหตุ: ในการคำนวณค่าน้ำประปาสำหรับภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม อัตราค่าธรรมเนียมที่ใช้จะเป็นอัตราคงที่สำหรับทุกหน่วยที่ใช้ (Flat Rate) มิใช่แบบขั้นบันได เช่น หากมีการใช้น้ำ 100 ลูกบาศก์เมตร จะต้องเสียค่าน้ำประปา $100 * 5.95 = 595$ Birr ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

➤ อัตราค่าโทรศัพท์

ตารางที่ 6-11 อัตราค่าบริการโทรศัพท์

หน่วย: Birr

ประเภทของบริการ	ค่าบริการ
โทรศัพท์มือถือ	
ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ	0.35/นาที ช่วง Off Peak 0.83/นาที ช่วง Peak
ค่าโทรศัพท์ไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป ตะวันออกกลาง และอเมริกาเหนือ	8.63/นาที
ค่าโทรศัพท์ไปยังประเทศในภูมิภาคแอฟริกา โอเชียเนีย และอเมริกาใต้	10.30/นาที
ค่าโทรศัพท์ไปยังพื้นที่พิเศษ (เช่น เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ ไนเมาสุมูท แปะซิฟิก ขั้วโลกใต้ ฯลฯ)	23.00/นาที
ค่าใช้ Mobile Data แบบ 2G	30.00/เดือน
ค่าใช้ Mobile Data แบบ WCDMA หรือ 3G	60.00/เดือน
โทรศัพท์บ้าน	
ค่าสมัครใช้บริการ	280.00
ค่าเช่าสายสำหรับที่อยู่อาศัย	9.20/เดือน
ค่าเช่าสายสำหรับภาคธุรกิจ	19.00/เดือน
ค่าโทรศัพท์ภายในเมืองเดียวกัน	0.20/นาที
ค่าโทรศัพท์ต่างเมืองในเขตพื้นที่บริการเดียวกัน	0.25/นาที ช่วง Off Peak 0.40/นาที ช่วง Peak
ค่าโทรศัพท์ต่างเมืองในเขตพื้นที่บริการกัน	0.30/นาที ช่วง Off Peak 0.72/นาที ช่วง Peak

ที่มา: Ethio Telecom. (<http://www.ethiotelecom.et/?q=businessmobilewithoutcug>) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.2 ต้นทุนค่าจ้าง

สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปียไม่มีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นการทั่วไปภายใต้ Labour Proclamation No. 42/1993 ทั้งนี้ สถาบันหรือหน่วยธุรกิจแต่ละประเภทจะเป็นผู้กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ โดยลูกจ้างในภาครัฐ (Public Sector) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะอยู่ที่ 420 Birr ต่อเดือน สำหรับลูกจ้างในภาคสถาบันการเงินและการประกันภัย อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะอยู่ที่ 336 Birr ต่อเดือน ในส่วนค่าตอบแทนของแรงงานที่มีทักษะสูงขึ้นมา จะมีอัตราค่าจ้างที่แตกต่าง

กั้นตามสาขาอาชีพและประสบการณ์ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6-12 ตารางที่ 6-13 และ ตารางที่ 6-14

ตารางที่ 6-12 อัตราค่าตอบแทนผู้บริหาร

หน่วย: Birr ต่อเดือน

ตำแหน่ง	อัตราค่าตอบแทน
ผู้อำนวยการ	5,500 - 19,000
ผู้จัดการฝ่ายผลิตภัณฑ์	4,500 - 15,000
ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล	5,300 - 18,000
เลขานุการกรรมการ	3,450 - 12,000
วิศวกรไฟฟ้าทางเทคนิค	3,200 - 12,000
ผู้จัดการบริษัทน้ำมันและก๊าซ	5,000 - 19,000
ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	3,400 - 12,000
ผู้จัดการฝ่ายการตลาด	4,000 - 18,000
ผู้จัดการฝ่ายสารสนเทศ	4,300 - 16,000

ที่มา: Wage Indicator Foundation. <http://www.mywage.org/ethiopia/home/career/ethiopia-work-pay/ethiopia-deep-sea-fishery-workers/home/salary/salary-check?job-id=6223010000000#/>

ตารางที่ 6-13 อัตราค่าตอบแทนของลูกจ้างระดับปฏิบัติการ

หน่วย: Birr ต่อเดือน

ตำแหน่ง	อัตราค่าตอบแทน
พนักงานรักษาความปลอดภัย	420 - 1,172
เสมียน	470 - 3,499
ผู้ค้า	500 - 2,600
ผู้ให้บริการทางวิชาชีพระดับกลาง	525 - 3,985
ผู้ช่วยงานบริหารทั่วไป	1,114 - 5,135
พนักงานขับรถบรรทุก รถตู้	420 - 2,600
คนงานโรงไฟฟ้า	470 - 2,700
ช่างไฟฟ้า	470 - 2,700
พนักงานคลังสินค้า	500 - 2,200
พนักงานทำความสะอาด	420 - 2,000
เลขานุการ	500 - 2,800

ที่มา: Wage Indicator Foundation. <http://www.mywage.org/ethiopia/home/career/ethiopia-work-pay/ethiopia-deep-sea-fishery-workers/home/salary/salary-check?job-id=6223010000000#/>

ตารางที่ 6-14 อัตราค่าตอบแทนโดยเฉลี่ยรายสาขาการผลิตและบริการ

หน่วย: Birr ต่อเดือน

สาขาการผลิตและบริการ	อัตราค่าตอบแทนโดยเฉลี่ย
การเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง	1,277.50
เหมืองแร่และเหมืองหิน	2,164.50
อุตสาหกรรม	1,389.40
การผลิตไฟฟ้า ก๊าซ พลังงานไอน้ำและลม	2,303.50
การนำประปา การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	1,698.70
การก่อสร้าง	1,893.80
การค้าปลีก คำส่ง การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยายนต์	1,353.20
การขนส่งและการเก็บรักษา	1,962.70
ที่พัก และการให้บริการอาหาร	838.20
สารสนเทศและการสื่อสาร	2,230.20
การเงินและประกันภัย	2,582.50
อสังหาริมทรัพย์	2,384.50
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิชาชีพ	2,967.30
การบริหารและบริการสนับสนุน	2,002.90
การบริหารราชการแผ่นดิน และการป้องกันประเทศ	1,932.60
การศึกษา	1,921.60
สุขภาพและสังคมสงเคราะห์	1,950.20
ศิลปะ บันเทิง และสันทนาการ	1,895.10
บริการอื่นๆ	1,254.60

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.3 ต้นทุนทางภาษี

6.3.1 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของเอธิโอเปียอยู่ที่ร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ

6.3.2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 6-15 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ลำดับ	เงินได้ (Birr ต่อเดือน)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1.	150 Birr แรก	ยกเว้น
2.	151 - 650	10
3.	651 - 1,400	15
4.	1,401 - 2,350	20
5.	2,351 - 3,550	25
6.	3,551 - 5,000	30
7.	เกินกว่า 5,000	35

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.3.3 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

เอธิโอเปียมีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 15 สำหรับสินค้าและบริการภายในประเทศและนำเข้าในประเทศ โดยมีสินค้าและบริการที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มดังต่อไปนี้

- การขายหรือการเช่าที่พักอาศัยที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี
- การจัดให้มีบริการทางการเงิน
- การจัดหาหรือนำเข้าเงินตราต่างประเทศหรือเงินตราของชาติ
- การนำเข้าทองคำที่จะถ่ายโอนไปยัง National Bank of Ethiopia
- การจัดให้มีบริการที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือโบสถ์โดยองค์กรศาสนา
- การนำเข้ายาที่จ่ายตามใบสั่งแพทย์ (Prescription Drugs) ที่ระบุไว้เฉพาะในคำสั่งของกระทรวงสาธารณสุขและการจัดให้มีบริการทางการแพทย์
- การจัดให้มีบริการทางการศึกษาโดยสถาบันการศึกษา และการนำเข้าสินค้าที่ถ่ายโอนมาจากตัวแทนรัฐและองค์กรสาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์ฟื้นฟูหลังการเกิดภัยทางธรรมชาติ การประสพภัยจากอุตสาหกรรม และภัยพิบัติ
- การจัดให้มีกระแสไฟฟ้า น้ำมันก๊าด และน้ำประปา
- สินค้าที่ได้รับการนำเข้าโดยรัฐบาลหรือองค์กร สถาบันหรือโครงการที่ได้รับการยกเว้นจากภาษีศุลกากรและภาษีนำเข้าอื่นๆ

- การให้บริการโดยสำนักงานไปรษณีย์ที่ได้รับอนุญาตภายใต้ Ethiopian Postal Service Proclamation ยกเว้นการให้บริการจากตัวแทนที่ต้องมีค่าธรรมเนียม
- การจัดให้มีการขนส่ง
- การยื่นขอหนังสือยินยอมและใบอนุญาต
- การจัดให้มีสินค้าหรือบริการโดยโรงงานที่ร้อยละ 60 ของคนงานในโรงงานนั้นเป็นบุคคลคุณภาพ
- การนำเข้าหรือจัดให้มีหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นที่กฎหมายกำหนด

6.3.4 ภาษีการขาย / ภาษีสรรพสามิต

เอธิโอเปียจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 10-100 ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 6-16 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6-16 อัตราภาษีสรรพสามิตจำแนกตามประเภทสินค้า

ลำดับ	รายการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1.	น้ำตาลในรูปแบบผลึกทุกประเภท ยกเว้นกากน้ำตาล	33
2.	เครื่องดื่ม	
	2.1 เครื่องดื่มทุกชนิดที่ไม่มีแอลกอฮอล์ผสม ยกเว้นน้ำผลไม้	40
	2.2 เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	40
	2.3 น้ำขวดหรือกระป๋อง	40
	2.4 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	50 - 100
3.	แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ทุกประเภท	75
4.	ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบ	
	4.1 ใบบายาสูบ	20
	4.2 บุหรี่ ซิการ์ บุหรี่มวนเหล็ก ยาเส้น ยานัตถุ์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ	75
5.	เกลือ	30
6.	น้ำมันเชื้อเพลิงเบนซินพิเศษ เบนซินธรรมดา เบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันรถยนต์อื่นๆ	30
7.	น้ำหอมและน้ำมันหอม	100
8.	สิ่งทอ	10
9.	เครื่องสำอางบางประเภทสำหรับใช้ในประเทศ	80
10.	เครื่องสำอางบางประเภทสำหรับใช้ในประเทศ	30
11.	เครื่องเล่นวีดีโอ โทรทัศน์หรือกล้องวีดีโอ	40

ลำดับ	รายการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
12.	เครื่องรับสัญญาณการแพร่ภาพ ไม่ว่าจะรวมกับจานเสียง (Gramophone) วิทยู หรือเครื่องรับสัญญาณเสียงและเครื่องฉาย (Reproducers)	10
13.	รถยนต์สำหรับโดยสาร รถโดยสาร รถอเนกประสงค์ และรถอื่นที่คล้ายกัน (รวมถึงยานพาหนะที่เป็นที่อยู่อาศัย) ไม่ว่าจะประกอบกับอุปกรณ์สำรอง	30 - 100
14.	พรม	30
15.	แร่ใยหินและผลิตภัณฑ์จากแร่ใยหิน	20
16.	นาฬิกาแขวนและนาฬิกาข้อมือ	20
17.	ตุ๊กตาและของเล่น	20

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

6.3.5 อากรนำเข้า

สถานะของเอธิโอเปียในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ในปัจจุบันยังคงอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้รอเข้าเป็นสมาชิก แม้ว่าจะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิก WTO นับตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2546 ก็ตาม ดังนั้นในปัจจุบันเอธิโอเปียจึงยังไม่มีกำหนดอัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน โดยมีเพียงข้อมูลอัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง และสัดส่วนการนำเข้า ดังปรากฏตามตารางที่ 6-17 ดังนี้

ตารางที่ 6-17 อัตราภาษีนำเข้าของเอธิโอเปีย จำแนกตามประเภทสินค้า

(หน่วย: ร้อยละ)

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง	สัดส่วนการนำเข้า*
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	N/A	22.1	0.1
ผลิตภัณฑ์จากนม	N/A	27.5	0.1
พืชผักและผลไม้	N/A	28.0	0.3
ชาและกาแฟ	N/A	28.8	0.0
ธัญพืชและของปรุงแต่งจากธัญพืช	N/A	19.4	4.5
เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน	N/A	16.2	3.1
น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล	N/A	8.5	1.3
เครื่องดื่มและยาสูบ	N/A	32.1	0.3
ฝ้าย	N/A	10.0	0.0
ผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆ	N/A	15.2	0.2

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษี เฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง	สัดส่วนการ นำเข้า*
ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา	N/A	21.3	0.0
ผลิตภัณฑ์แร่และเหล็ก	N/A	13.5	19.3
น้ำมัน	N/A	6.4	15.7
เคมีภัณฑ์	N/A	10.9	9.0
ไม้และของทำด้วยไม้	N/A	11.9	2.0
สิ่งทอ	N/A	28.0	2.1
เครื่องนุ่งห่ม	N/A	35.0	2.0
เครื่องหนัง	N/A	18.6	2.4
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	N/A	8.0	14.4
เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า	N/A	17.4	11.6
พาหนะและอุปกรณ์ขนส่ง	N/A	11.4	9.1
อุตสาหกรรมอื่นๆ	N/A	21.7	2.6

หมายเหตุ: * สัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากลุ่มสินค้านั้นๆ ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

ที่มา: รวบรวมจาก WTO Tariff Profile 2016

6.3.6 ภาษีอื่นๆ

- ภาษีเงินได้สำนักงานหรือบริษัทที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

ตารางที่ 6-18 อัตราภาษีเงินได้สำนักงานหรือบริษัทที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

ลำดับ	เงินได้ (Birr ต่อปี)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1.	น้อยกว่า 1,800	ยกเว้น
2.	1,801-7,800	10
3.	7,801-16,800	15
4.	16,801-28,200	20
5.	28,201-42,600	25
6.	42,601-60,000	30
7.	เกินกว่า 60,000	35

ที่มา: Ethiopian Investment Commission (EIC) (www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf) (เข้าถึง ณ วันที่ 14 เมษายน 2560)

➤ ภาษีอื่น ๆ

ตารางที่ 6-19 อัตราภาษีอื่น ๆ

ลำดับ	รายการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1.	ภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สิน	15 (สำหรับการโอนสิ่งปลูกสร้าง) 30 (สำหรับการโอนหุ้น)
2.	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	10 (สำหรับเงินปันผล) 10 (สำหรับดอกเบี้ยหรือเงินฝาก)
3.	ค่าลิขสิทธิ์สำหรับสิทธิในการทำงานศิลปะ	5
4.	ค่าลิขสิทธิ์ที่จ่ายโดยเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ (Holders of Large-Scale)	
	แร่ที่มีค่า (Precious Minerals)	8
	แร่กึ่งมีค่า (Semiprecious Minerals)	6
	แร่โลหะ	5
	แร่อุตสาหกรรม	4
	แร่ก่อสร้าง	3
	เกลือ	4
	ความร้อนใต้พิภพ	2
5.	เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน (คิดจากเงินได้สุทธิของปี)	15

ที่มา: Worldwide Corporate Tax Guide 2016.

บทที่ 7

โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

สาระสำคัญ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปีย โดยรัฐบาลเอธิโอเปียมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและจัดหาสิทธิประโยชน์จำนวนมากเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้ ต้นทุนค่าจ้างแรงงานและค่ากระแสไฟฟ้าที่ต่ำกว่าประเทศผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่อื่นๆ ของโลก รวมถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากรในการส่งออกสินค้า ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดการลงทุนในเอธิโอเปีย

นักลงทุนสามารถใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบหลักที่ปลูกได้ในประเทศอย่างฝ้ายในการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า ไม่ว่าจะเป็นการปั่นฝ้าย การถักหรือการทอ การย้อมผ้า ไปจนถึงการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยมีตลาดเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งออกสินค้าชั้นปลายไปยังประเทศที่ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การลงทุนในเอธิโอเปียก็มีความท้าทายอยู่บ้าง โดยเฉพาะในด้านของการคมนาคมขนส่ง การจัดหาปัจจัยการผลิต และอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งหากรัฐบาลเอธิโอเปียสามารถดำเนินงานโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ได้ตามแผนที่วางไว้ ปัญหาในหลายๆ ด้านอาจจะบรรเทาเบาบางลง

7.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

7.1.1 สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีความน่าดึงดูดต่อการลงทุนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากปัจจัยด้านต้นทุน เนื่องจากต้นทุนค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปียโดยทั่วไปแล้วอยู่ที่ประมาณ 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อวันเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าเวียดนาม กัมพูชา และจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เช่นเดียวกับต้นทุนค่ากระแสไฟฟ้าที่อยู่เพียงประมาณ 0.03 ดอลลาร์สหรัฐต่อหน่วย ซึ่งต่ำกว่าเกือบทุกประเทศในโลก นอกจากนี้ สินค้าที่ส่งออกจากเอธิโอเปียยังได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีภายใต้ระบบ Generalized System of Preference (GSP) จากหลายประเทศ อันรวมถึงสิทธิประโยชน์จากโครงการ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) ของสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งต่างก็เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของเอธิโอเปีย

จุดเด่นสำคัญที่ทำให้เอธิโอเปียมีความน่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกา คือ การที่เอธิโอเปียประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของทวีปแอฟริการองจากไนจีเรีย และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่นๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้กำลังการบริโภคสินค้าในประเทศของเอธิโอเปียมีความโดดเด่นมาก และในขณะเดียวกัน เอธิโอเปียยังมีสถานการณ์ด้านการเมืองและความปลอดภัยที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศส่วนใหญ่ในทวีปแอฟริกา อย่างไรก็ตาม เอธิโอเปียก็มีข้อเสียเปรียบประเทศอื่นๆ ในแง่ของการขนส่งสินค้าทางทะเล เนื่องจากเอธิโอเปียไม่มีพรมแดนติดทะเล และต้องอาศัยการขนส่งสินค้าทางบกไปยังท่าเรือ Djibouti เพื่อทำการส่งออก

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มยังถือเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักที่รัฐบาลเอธิโอเปียต้องการส่งเสริมการลงทุน โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ จำนวนมาก รวมถึงยังได้มีการลงทุนพัฒนาเขตอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ภายใต้วิสัยทัศน์ที่จะนำพาเอธิโอเปียไปสู่การเป็นประเทศผู้นำด้านอุตสาหกรรมเบาในภูมิภาค และสร้างรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกเครื่องนุ่งห่ม ทั้งนี้ ปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปียกำลังอยู่ในช่วงของการเติบโต โดยเริ่มมีนักลงทุนจากจีน อินเดีย ตุรกี และประเทศอื่นๆ เข้าไปลงทุนบ้างแล้วบางส่วน

แต่ยังคงไม่มากนัก ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีที่นักลงทุนไทยจะเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปียก่อนที่จะมีคู่แข่งจากประเทศอื่นเข้าไปจับจองพื้นที่มากไปกว่านี้

วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปียคือฝ้ายซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ปลูกได้เองในประเทศ โดยปัจจุบันเอธิโอเปียมีกำลังการผลิตฝ้ายอยู่ที่ประมาณ 150,000 ตันต่อปี ซึ่งถือว่าใกล้เคียงหรือต่ำกว่าปริมาณความต้องการภายในประเทศเล็กน้อย แต่แนวโน้มของปริมาณการผลิตฝ้ายในเอธิโอเปียก็มีทิศทางที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี ส่วนวัตถุดิบอื่นๆ ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าเป็นหลัก ทั้งนี้ ขนาดของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปียในปี 2555/2556¹ อยู่ที่ประมาณ 9,100 ล้าน Birr และมีการจ้างงานทั้งสิ้น 19,233 ตำแหน่ง² ปัจจุบันเอธิโอเปียมีจำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งสิ้นประมาณ 130 แห่ง ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 7-1

ตารางที่ 7-1 จำนวนโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย จำแนกรายกิจกรรม

ประเภทของกิจกรรมหลัก	จำนวนโรงงาน
การแยกเมล็ดฝ้าย	18
การปั่นใยฝ้าย	5
การถักหรือการทอ	12
การทอผ้าด้วยมือ	6
การย้อมและการพิมพ์	3
การผลิตผ้าผืน	6
การผลิตเครื่องนุ่งห่ม	60
โรงงานสิ่งทอแบบครบวงจร	20
รวม	130

ที่มา: Ethiopian Ministry of Industry

¹ ข้อมูลสถิติที่ถูกลำเสนอโดยหน่วยงานของเอธิโอเปีย มักจะถูกอ้างอิงตามปีปฏิทินของเอธิโอเปีย ซึ่งมักจะเริ่มต้นปีในช่วงปลายเดือนสิงหาคม และมีการนับปีที่ช้ากว่าปี ค.ศ. โดยทั่วไปประมาณ 7-8 ปี เช่น ปี 2009 ในปฏิทินเอธิโอเปียจะเทียบได้กับ ช่วงปลายของ ค.ศ. 2016 (2559) ต่อไปถึงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2017 (2560) ซึ่งการนำเสนอในบทนี้ คณะผู้วิจัยจะเขียนถึงปีดังกล่าวว่าปี 2559/2560

² อ้างอิงจาก Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Association, An Overview of Ethiopian Manufacturing Sector (2014)

7.1.2 ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุนหรือประกอบธุรกิจ

ภาคธุรกิจที่มีความน่าสนใจสำหรับการลงทุนในเอธิโอเปียอาจกล่าวได้ว่าครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรม กล่าวคือ เป็นได้ตั้งแต่การปั่นด้าย การถัก หรือการทอ เพื่อผลิตสิ่งทอป้อนให้กับโรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มภายในประเทศ โดยควรเน้นการจำหน่ายให้แก่โรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มที่ เป็นผู้ส่งออก เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในฐานะของผู้ผลิตวัตถุดิบให้แก่ผู้ส่งออก

ในขณะเดียวกัน การตั้งโรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มเพื่อผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ไม่ว่าจะเป็น เสื้อยืด เสื้อเชิ้ต เสื้อสูท ชุดนอน กางเกง กระโปรง ฯลฯ ก็เป็นโอกาสในการลงทุนที่น่าสนใจ เช่นเดียวกัน โดยควรเน้นการผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก โดยเฉพาะในตลาดที่เอธิโอเปียได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร อย่างเช่นสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา

7.1.3 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของผู้ประกอบการชาวไทย

ความได้เปรียบสำคัญของผู้ประกอบการชาวไทยในการเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปียคือ ผู้ประกอบการชาวไทยมีประสบการณ์ องค์ความรู้ (Know-How) และเทคโนโลยี ที่จำเป็นต่อการลงทุนและประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งยังคงเป็นสิ่งที่ยากและขาดแคลนอยู่ภายในเอธิโอเปีย ดังนั้นการเข้าไปลงทุนของผู้ประกอบการไทยจึงน่าจะเป็นโอกาสอันดีในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรด้านวัตถุดิบและแรงงานที่มีอยู่ในประเทศได้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยยังมีความเข้มแข็งในธุรกิจการตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มจากผ้าฝ้ายบางชนิดเป็นพิเศษ เช่น ชุดชั้นใน เสื้อเชิ้ต เป็นต้น

ในทางกลับกัน ในเอธิโอเปียมีนักลงทุนจากประเทศที่มีความเข้มแข็งในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอื่นๆ เข้าไปลงทุนอยู่แล้วจำนวนหนึ่ง เช่น จีน อินเดีย ตุรกี ฯลฯ จึงอาจมีความท้าทายอยู่บ้างในการแข่งขันกับนักลงทุนจากประเทศเหล่านี้ ซึ่งเงินลงทุน ประสบการณ์ และความชำนาญในการประกอบธุรกิจที่หลากหลาย รวมไปถึงในธุรกิจการผลิตสิ่งทอต้นน้ำ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยอาจยังไม่มี ความคุ้นเคยกับการลงทุนในประเทศในทวีปแอฟริกามากนัก จึงอาจต้องใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนและใช้ชีวิตในเอธิโอเปีย

7.2 สถิติด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

7.2.1 สถิติการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

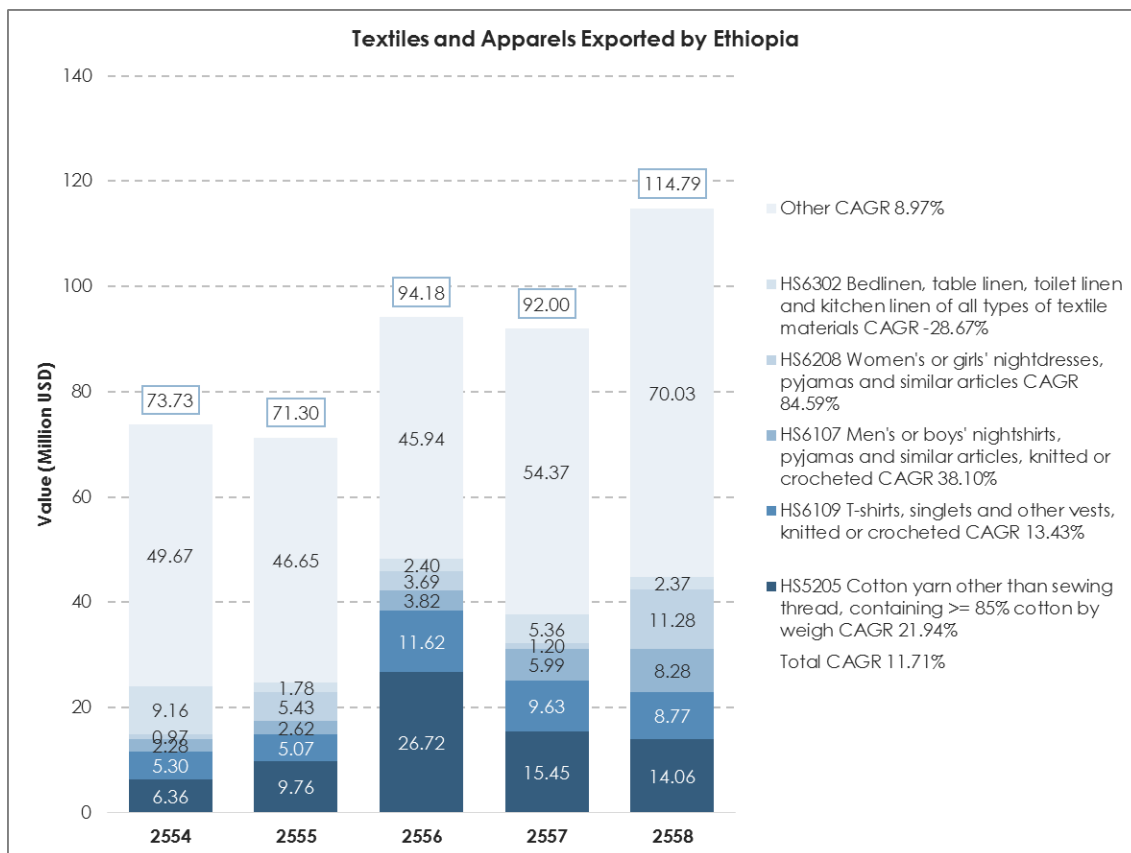
เอธิโอเปียเป็นประเทศผู้นำเข้าสุทธิสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยในขณะที่เอธิโอเปียเป็นประเทศส่งออกเครื่องแต่งกายและสิ่งทอที่ทำจากฝ้าย แต่เอธิโอเปียยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าเส้นใยชนิดอื่นๆ รวมไปถึงเสื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดที่ไม่สามารถผลิตเองได้เพียงพอภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม หากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปียมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต การขาดดุลการค้าในส่วนนี้ของเอธิโอเปียอาจจะลดน้อยลงจากในปัจจุบัน

➤ สถิติการส่งออก

ในปี 2558 เอธิโอเปียส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 114.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554-2558 อยู่ที่ร้อยละ 11.71

ภาพที่ 7-1 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย
ในช่วงปี 2554-2558

ที่มา: บริษัท โบลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

สินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่เอธิโอเปียส่งออกมากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 ได้แก่ ด้ายฝ้าย เสื้อยืด ชุดนอนสำหรับผู้ชาย ชุดนอนสำหรับผู้หญิง และผ้าปูเตียง โดยเอธิโอเปียมีการส่งออกด้ายฝ้าย คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดที่ร้อยละ 16.22 ของการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรม

**ตารางที่ 7-2 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558**

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออก เฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของ มูลค่าการส่งออก ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการส่งออก ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
		สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมด	89,199	11.71%	100.00%
1	HS5205	ด้ายฝ้าย (นอกจากด้ายเย็บ) ที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก	14,469	21.94%	16.22%
2	HS6109	ที่เช็ด เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิล และเสื้อชั้นใน อย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	8,075	13.43%	9.05%
3	HS6107	กางเกงชั้นใน กางเกงชั้นในชนิดบรีฟ ไนท์เช็ด พิจามา เสื้อคลุมอาบน้ำ เสื้อคลุมแต่งตัว และ ของที่คล้ายกัน ของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบ นิตหรือแบบโครเชต์ (ยกเว้นเสื้อชั้นในและเสื้อ ชั้นในชนิดซิงเกิล)	4,597	38.10%	5.15%
4	HS6208	เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิลและชนิดอื่นๆ ชุดชั้นใน ชนิดสลิป กระโปรงชั้นใน กางเกงชั้นในชนิดบรีฟ กางเกงชั้นใน ชุดนอนยาว พิจามา เสื้อคลุม ชนิดเนกลิเช่ เสื้อคลุมอาบน้ำ เสื้อคลุมแต่งตัว และของที่คล้ายกัน ของสตรีหรือเด็กหญิง (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ เครื่อง ยททรง เครื่องรัดเอวและตะโพก เครื่องรัดทรง และของที่คล้ายกัน)	4,513	84.59%	5.06%
5	HS6302	ผ้าที่ใช้กับเตียง ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ (ยกเว้นผ้าเช็ดพื้น ผ้าเช็ดถ้วยชาม และผ้าปิด ฝุ่น)	4,213	-28.67%	4.72%
6	HS6206	เสื้อเบลลาส์ เชิ้ต และเชิ้ตเบลลาส์ ของสตรีหรือ เด็กหญิง (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ และเสื้อชั้นใน)	3,962	3.90%	4.44%
7	HS6304	ของอื่นๆ ที่ใช้ตกแต่ง ไม่รวมถึงของตาม ประเภท 94.04	3,546	43.47%	3.97%
8	HS6115	ถุงน่องกางเกง เสื้อกางเกงยัดแนบเนื้อ ถุงน่อง ถุงเท้าชนิดต่างๆ รวมถึงถุงน่องชนิด แกรดูเอต์ดีคอมเพรสชัน (เช่น ถุงน่องสำหรับ ช่วยรักษาเส้นเลือดขาด) และรองเท้าที่ไม่มีพื้น เสริม ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ (ยกเว้นของ เด็กเล็ก)	3,087	25.19%	3.46%
9	HS6207	เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิลและชนิดอื่นๆ กางเกง ชั้นใน กางเกงชั้นในชนิดบรีฟ ไนท์เช็ด พิจามา เสื้อคลุมอาบน้ำ เสื้อคลุมแต่งตัว และของที่	2,592	20.84%	2.91%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออก เฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของ มูลค่าการส่งออก ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการส่งออก ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
		คล้ายกัน ของบุรุษหรือเด็กชาย (ยกเว้นที่ถัก แบบนิตหรือแบบโครเชต์)			
10	HS6204	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรงชุด กระโปรง กระโปรงกางเกง กางเกงขาสั้น ชุดหมี่ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น (นอกจาก ชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง (ยกเว้นที่ถัก แบบนิตหรือแบบโครเชต์ แจ็กเก็ตกันลมและ ของที่คล้ายกัน ชุดชั้นในชนิดสลีป กระโปรง ชั้นใน และกางเกงชั้นใน ชุดวอร์ม ชุดสกี และ ชุดว่ายน้ำ)	2,529	-5.05%	2.84%

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR)

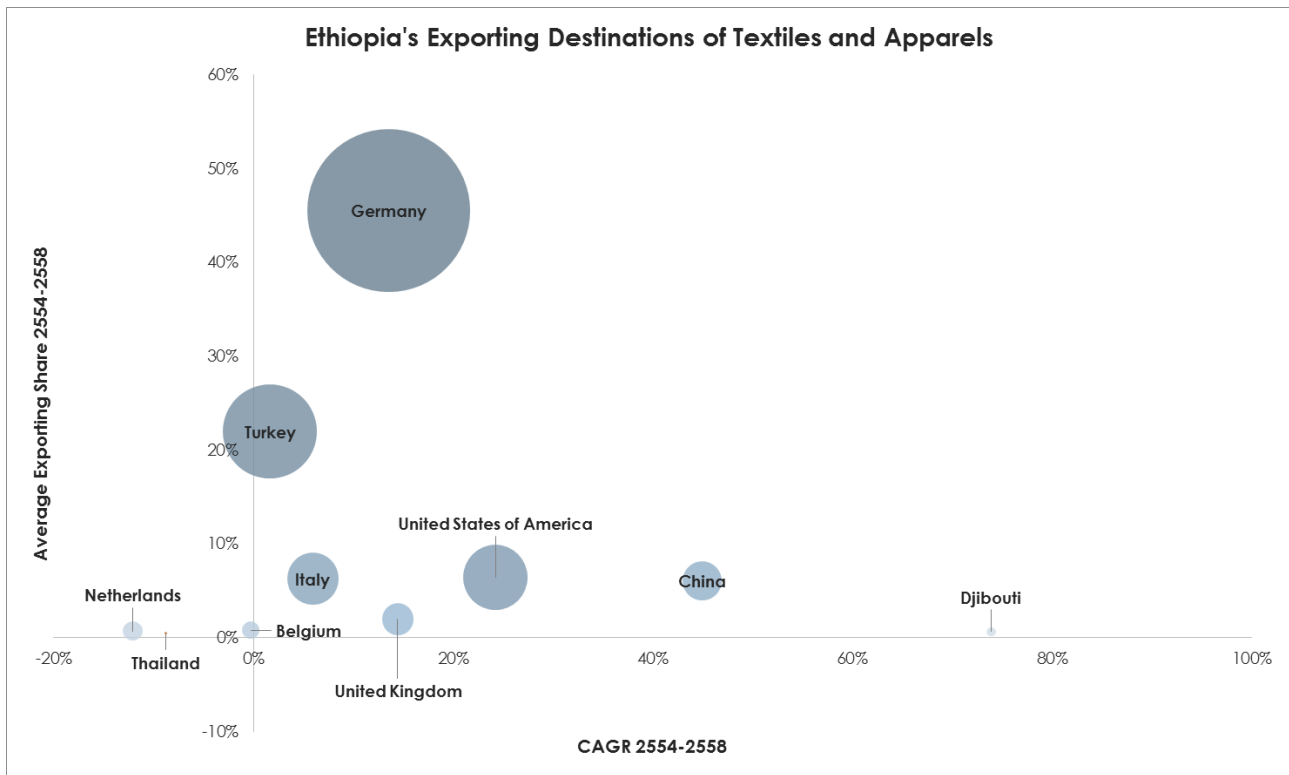
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

ตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของเอธิโอเปีย ได้แก่ เยอรมนี (ร้อยละ 45.51) ตุรกี (ร้อยละ 22.01) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 6.47) อิตาลี (ร้อยละ 6.31) และจีน (ร้อยละ 6.08) ตามลำดับ

ทั้งนี้ ไทยเป็นตลาดส่งออกของเอธิโอเปียที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.49 หรือคิดเป็นอันดับที่ 12 ของตลาดส่งออกทั้งหมดของเอธิโอเปีย โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี 2558 ประมาณ 18,000 ดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ -8.78 ในระหว่างปี 2554-2558

**ภาพที่ 7-2 ตลาดส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญ
ของเอธิโอเปียในปี 2554-2558**

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble สะท้อนมูลค่าการส่งออกในปี 2558

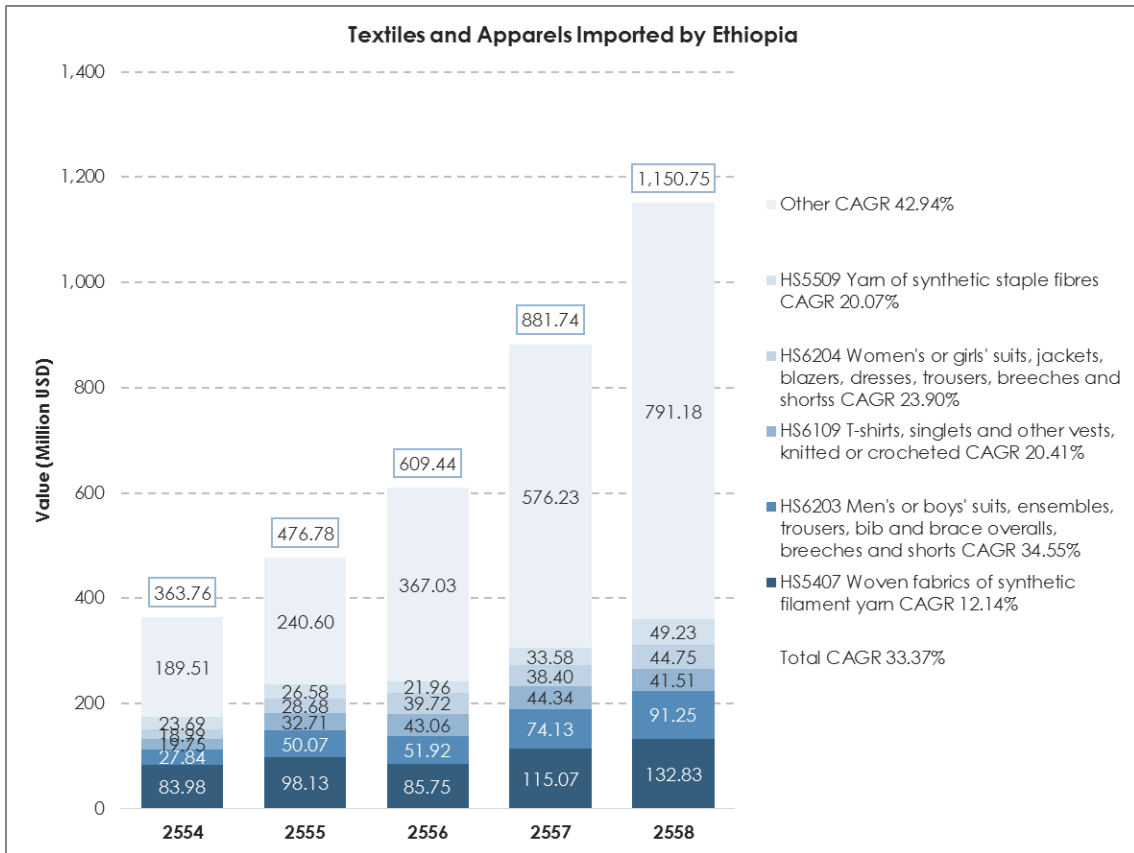
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

➤ **สถิติการนำเข้า**

ในปี 2558 เอธิโอเปียนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1,151 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปียมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554-2558 อยู่ที่ร้อยละ 33.37

ภาพที่ 7-3 มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย
ระหว่างปี 2554-2558

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

สินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่เอธิโอเปียนำเข้ามากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 ได้แก่ ผ้าทอจากใยสังเคราะห์ เสื้อคลุมและกางเกงของผู้ชาย เสื้อยืด เสื้อคลุมและกางเกงของผู้หญิง และด้ายจากใยสังเคราะห์ โดยเอธิโอเปียมีการนำเข้าผ้าทอจากใยสังเคราะห์คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดที่ร้อยละ 14.81 ของการนำเข้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม

ตารางที่ 7-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก
ในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
		สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมด	696,492	33.37%	100.00%
1	HS5407	ผ้าทอทำด้วยด้ายใยยาวสังเคราะห์ รวมถึงผ้าทอที่ได้จากรัดตามประเภท 54.04	103,153	12.14%	14.81%

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
2	HS6203	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี่ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษและเด็กชาย (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ แจ็กเก็ตกันลมและของที่คล้ายกัน และกางเกงชั้นใน ชุดวอร์ม ชุดสกี และชุดว่ายน้ำ)	59,043	34.55%	8.48%
3	HS6109	ที่เช็ด เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิล และเสื้อชั้นในอย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	36,271	20.41%	5.21%
4	HS6204	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรงชุด กระโปรง กระโปรงกางเกง กางเกงขายาว ชุดหมี่ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น ของสตรี หรือเด็กหญิง (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ แจ็กเก็ตกันลมและของที่คล้ายกัน ชุดชั้นในชนิดสลีป กระโปรงชั้นใน และกางเกงชั้นใน ชุดวอร์ม ชุดสกี และชุดว่ายน้ำ)	34,109	23.90%	4.90%
5	HS5509	ด้าย (นอกจากด้ายเย็บ) ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก	31,007	20.07%	4.45%
6	HS5402	ด้ายใยยาวสังเคราะห์ (นอกจากด้ายเย็บ) ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก รวมถึงใยยาวเดี่ยวสังเคราะห์ที่มีขนาดน้อยกว่า 67 เดซิเทกซ์	28,277	40.05%	4.06%
7	HS6304	ของอื่นๆ ที่ใช้ตกแต่ง ไม่รวมถึงของตามประเภท 94.04	26,530	49.54%	3.81%
8	HS6211	ชุดวอร์ม ชุดสกี และชุดว่ายน้ำ รวมทั้งเสื้อผ้าอื่นๆ (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์)	18,792	61.23%	2.70%
9	HS5608	ดาข่ายแบบผูกปมทำด้วยเชือกชนิดทไวน์ ชนิดคอรีเดจ หรือชนิดโรป รวมทั้งดาข่ายจับปลา และดาข่ายอื่นๆ ที่จัดทำแล้ว ทำด้วยวัตถุทอง	14,812	210.34%	2.13%
10	HS6205	ชุดของบุรุษหรือเด็กชาย (ยกเว้นที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ไนท์เช็ด เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิล และเสื้อชั้นในอย่างอื่น)	14,758	47.40%	2.12%

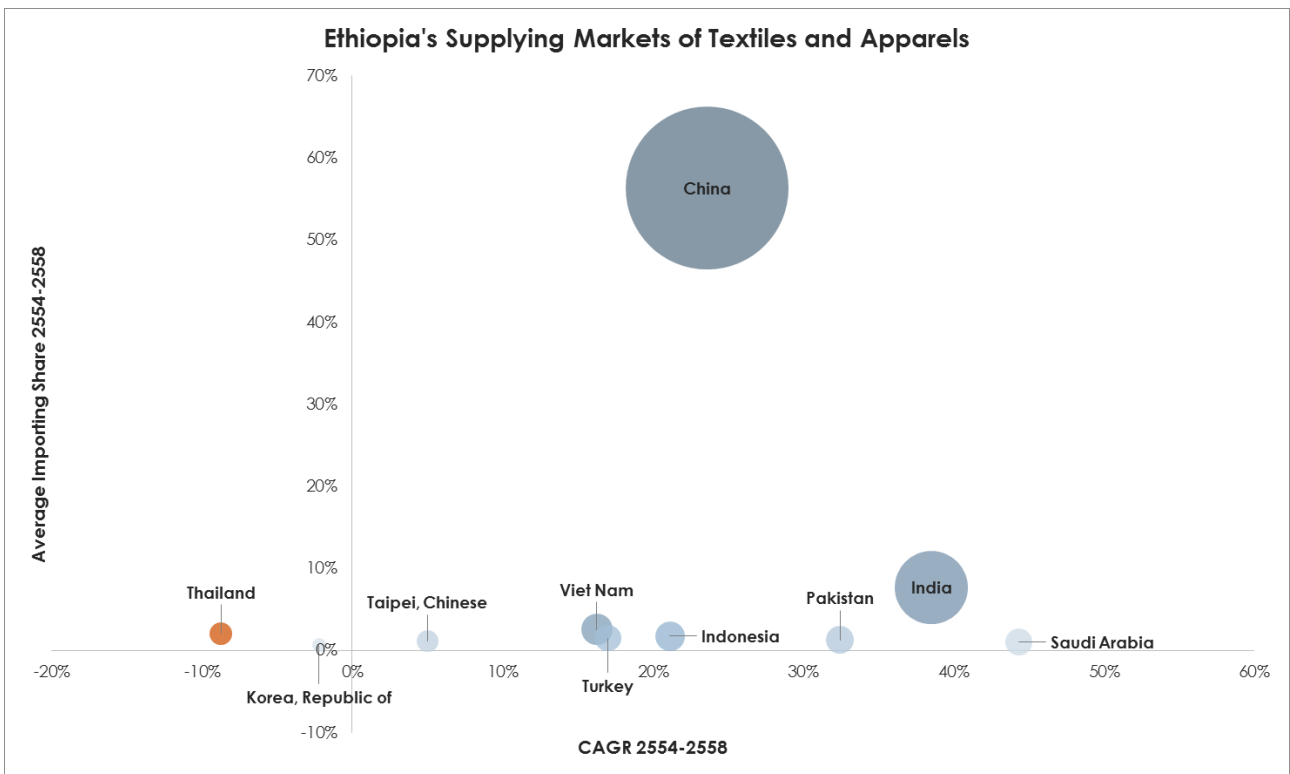
หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏคือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR)

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

แหล่งนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของเอธิโอเปีย ได้แก่ จีน (ร้อยละ 56.32) อินเดีย (ร้อยละ 7.70) เวียดนาม (ร้อยละ 2.56) ไทย (ร้อยละ 2.06) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 1.76) ตามลำดับ ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าจากไทยในปี 2558 อยู่ที่ประมาณ 11.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ -8.74 ในระหว่างปี 2554-2558

ภาพที่ 7-4 แหล่งนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของเอธิโอเปียในปี 2554-2558

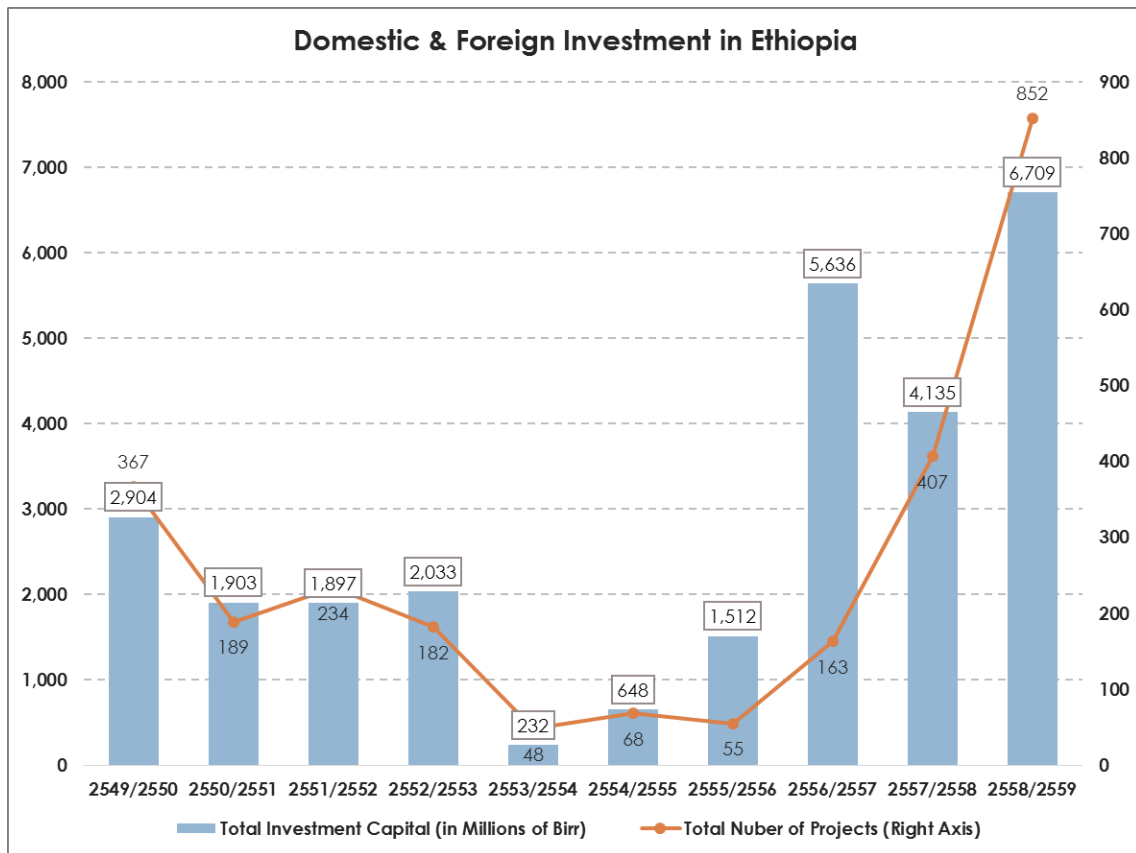
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

7.2.2 การลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปียมีทิศทางการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2556-2559 ดังแสดงในภาพที่ 7-5 โดยมีภาคส่วนสำคัญคืออสังหาริมทรัพย์และบริการทางธุรกิจ การผลิต และการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม National Bank of Ethiopia ไม่ได้มีการแจกแจงข้อมูลการลงทุนในภาคการผลิตเป็นรายอุตสาหกรรมไว้ ข้อมูลเฉพาะในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจึงมิได้รับการเปิดเผย และยังไม่สามารถแสดงรายละเอียดในที่นี้ได้

ภาพที่ 7-5 มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปีย
ระหว่างปี 2549-2559

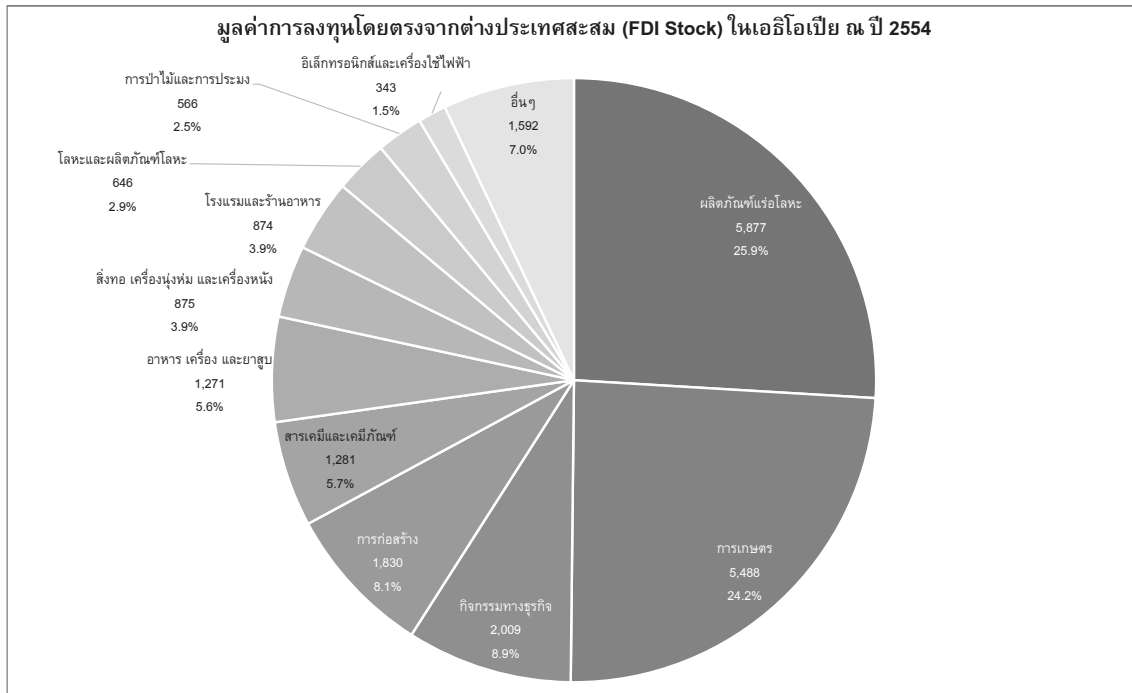

ที่มา: National Bank of Ethiopia

ทั้งนี้ ข้อมูลการลงทุนในรายอุตสาหกรรมการผลิตที่มีการเผยแพร่โดยละเอียดคือข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสม (FDI Stock) ในปี 2554 ที่เผยแพร่โดย International Trade Centre ดังแสดงในภาพที่ 7-6 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลงทุนในเอธิโอเปียส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ และกิจกรรมการเกษตรและการล่าสัตว์ ในขณะที่การลงทุนในสาขาสิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และหนังสือพิมพ์ ยังคงมีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 3.86 ของมูลค่าการลงทุนสะสมทั้งหมด คือประมาณ 875 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความพยายามของรัฐบาลเอธิโอเปียที่จะผลักดันการลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าว รวมไปถึงการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อรองรับโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจำนวนมาก จึงเป็นที่คาดการณ์ได้ว่า สัดส่วนดังกล่าวน่าจะมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น

ภาพที่ 7-6 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสมในเอธิโอเปีย ณ ปี 2554

ที่มา: บริษัท โบลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

7.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

ภาพที่ 7-7 แสดงโครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย ตั้งแต่กิจกรรมเริ่มต้นคือการผลิตและแปรรูปฝ้าย ไปจนถึงกิจกรรมในขั้นสุดท้ายคือการส่งออกและการจัดจำหน่าย รวมถึงแสดงผู้เล่นรายสำคัญในแต่ละส่วนของห่วงโซ่มูลค่า

ภาพที่ 7-7 โครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ของเอธิโอเปีย

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

7.3.1 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

7.3.1.1 ห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ: การผลิตและแปรรูปฝ้าย (Cotton Production and Processing)

วัตถุดิบที่ใช้เป็นหลักในการผลิตสิ่งทอในเอธิโอเปียคือฝ้าย ซึ่งมีการเพาะปลูกโดยทั้งเกษตรกรรายย่อยและบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งฝ้ายที่ปลูกโดยเกษตรกรรายย่อยมักจะมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ด้อยกว่าและมีคุณภาพต่ำกว่าเมื่อเทียบกับฝ้ายที่ถูกปลูกในเชิงพาณิชย์โดยบริษัทขนาดใหญ่ ฝ้ายที่เก็บเกี่ยวได้จะถูกส่งไปเข้าโรงงานแยกเมล็ดฝ้าย (Ginnery) ในพื้นที่ จากนั้นใยฝ้ายที่ถูกแยกออกมาจะถูกส่งต่อไปยังโรงงานปั่นฝ้าย (Spinning Factory) เพื่อแปรรูปเป็นเส้นใย (Yarn) สำหรับการถักหรือทอผ้าต่อไป โดยการซื้อขายใยฝ้ายดังกล่าว อาจเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างโรงงานแยกเมล็ดฝ้ายกับโรงงานปั่นฝ้าย (Contracting) หรืออาจเป็นการซื้อ

ผ่านผู้ค้า (Trader) ที่ทำหน้าที่รวบรวมใยฝ้ายอีกทีหนึ่ง หากโรงงานแยกเมล็ดฝ้ายที่ทำสัญญาไว้ จัดหาวัตถุดิบได้ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ โรงงานปั่นฝ้ายหลายแห่งในเอธิโอเปียยังมีการใช้กำลังการผลิตได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากเครื่องจักรมีอายุมาก การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ และขาดแคลนวัตถุดิบทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศ

ผู้เล่นในห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ มีทั้งบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะกิจกรรมในส่วนต้นของห่วงโซ่มูลค่า และบริษัทที่ดำเนินกิจกรรมในช่วงต้นของห่วงโซ่ควบคู่ไปกับกิจกรรมในส่วนอื่นๆ ด้วย โดยมีผู้เล่นรายสำคัญ เช่น

- **Arba Minch Farm/Ginnery** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจไรฝ้ายและโรงงานแยกเมล็ดฝ้าย
- **Adama Spinning Factory** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจโรงงานปั่นฝ้าย โดยมีไรฝ้ายเป็นของตัวเอง
- **Kombolcha Textile Share Company** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจการปั่นฝ้าย การทอผ้า และการผลิตผ้าปูที่นอน ผ้าปูเตียง ผ้าเช็ดตัว ฯลฯ
- **Bahir Dar Textile Share Company** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจการปั่นฝ้าย การทอผ้า และการผลิตผ้าปูที่นอน ผ้าปูเตียง ปลอกหมอน ฯลฯ
- **Almeda Textile** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแบบครบวงจร ตั้งแต่การปั่นฝ้าย การถัก การทอ การย้อมสี ไปจนถึงการตัดเย็บเสื้อผ้า
- **Ayka Addis Textile & Investment Group** เป็นบริษัทจากตุรกีที่ประกอบธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแบบครบวงจร ตั้งแต่การปั่นฝ้าย การถัก การย้อมสี ไปจนถึงการตัดเย็บเสื้อผ้า

7.3.1.2 ห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำ: การผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Textiles and Apparels Production)

เส้นใยฝ้ายที่ผลิตได้ในประเทศข้างต้น จะถูกนำมาถัก (Knit) หรือทอ (Weave) เป็นผ้าผืน ซึ่งจะถูกนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปหรือผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นๆ ต่อไป โดยการจำหน่ายเส้นใยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นผ่านการทำสัญญาระหว่างโรงปั่นฝ้ายกับบริษัทผลิตสิ่งทอ ในขณะที่มีเส้นใยบางส่วนที่ถูกจำหน่ายผ่านทางผู้ค้าส่ง และมีเส้นใยบางส่วนที่มีคุณภาพสูงที่ถูกส่งออกไป

ยังต่างประเทศ ทั้งนี้ ในการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ นอกเหนือจากฝ้าย เช่น เส้นใยสังเคราะห์ สีย้อมผ้า ฯลฯ ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าเป็นหลัก

เอธิโอเปียมีจำนวนผู้เล่นในห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในการ ตัดเย็บเสื้อผ้า โดยมีผู้เล่นทั้งกลุ่มที่ประกอบกิจกรรมในส่วนต้นน้ำด้วยตั้งที่กล่าวถึงในหัวข้อก่อน หน้า และผู้เล่นในส่วนที่ประกอบกิจกรรมเฉพาะส่วนของการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นหลักอย่างเดียว เช่น

- **Ambassador Garment & Trade PLC** เป็นบริษัทเอธิโอเปียที่ประกอบธุรกิจ การตัดเย็บเสื้อสูท
- **Nazareth Garment Share Company** เป็นบริษัทในเครือ Bagir Group จาก อิสราเอล ประกอบธุรกิจการตัดเย็บกางเกง เสื้อสูท และชุดทำงาน
- **Shints ETP Garment PLC** เป็นบริษัทในเครือ Shin Textile Solutions จาก เกาหลีใต้ ประกอบธุรกิจการตัดเย็บเสื้อกันหนาวและเครื่องแบบต่างๆ
- **New Wide Group** เป็นบริษัทจากไต้หวัน ประกอบธุรกิจการผลิตสิ่งทอและ ตัดเย็บเสื้อผ้าแฟชั่นและชุดกีฬาต่างๆ
- **Arvind Lifestyle Apparel Manufacturing PLC** เป็นบริษัทจากอินเดีย ประกอบธุรกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าแฟชั่นให้กับแบรนด์ต่างๆ
- **Hirdaramani Garment PLC** เป็นบริษัทจากศรีลังกา ประกอบธุรกิจการตัดเย็บ เสื้อผ้าแฟชั่นให้กับแบรนด์ต่างๆ

7.3.1.3 ห่วงโซ่มูลค่าระดับหลังกระบวนการผลิต: การส่งออกและการจัดจำหน่ายสินค้า (Exporting and Distribution)

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ผลิตได้ในเอธิโอเปียมีทั้งส่วนที่ถูกจำหน่ายในประเทศและส่วนที่ ถูกส่งออก โดยสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่จะมีตลาดเป้าหมายหลักอยู่ในสหภาพยุโรปและ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดที่เอธิโอเปียได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีศุลกากร การส่งออก สินค้าจากเอธิโอเปียทางทะเลจะต้องทำผ่านทางท่าเรือ Djibouti โดยใช้บริการของบริษัท Ethiopian Shipping and Logistics Services Enterprise (ELS) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจด้านการขนส่ง และโลจิสติกส์ของรัฐบาลเอธิโอเปีย ส่วนการขนส่งสินค้าในประเทศมักจะใช้รถบรรทุกขนส่งทาง ถนนเป็นหลัก ทั้งนี้ ปัจจุบันเริ่มมีบริษัทผู้ค้าปลีกข้ามชาติขนาดใหญ่เข้ามารับซื้อเครื่องนุ่งห่มจาก

เอธิโอเปียเพื่อนำไปจำหน่ายต่อภายใต้แบรนด์ของตนบ้างแล้ว เช่น H&M จากสวีเดน และ Tesco จากสหราชอาณาจักร เป็นต้น

7.3.2 ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

จากการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ คณะผู้วิจัยพบว่าในปัจจุบันไม่มีผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย ส่วนผู้ประกอบการต่างประเทศที่สำคัญเป็นดังต่อไปนี้

7.3.2.1 ผู้ประกอบการในประเทศรายสำคัญ

➤ Adama Spinning Factory

Adama Spinning Factory เป็นบริษัทในเครือ Adama Development PLC ประกอบธุรกิจปั่นด้ายโดยใช้ฝ้ายที่ปลูกเองโดยบริษัทในเครือของตน สินค้าที่ผลิตได้คือด้ายที่ปั่นแบบปลายเปิด (Open-End Spun Yarn Carded) มีกำลังการผลิตประมาณ 7,000 กิโลกรัมต่อวัน และด้ายที่ปั่นแบบวงแหวน (Ring Frame Spun Yarn Carded) มีกำลังการผลิตประมาณ 5,500 กิโลกรัมต่อวัน มีโรงงานตั้งอยู่ในเมืองอาดามา (Adama) รัฐโอโรเมีย (Oromia)

➤ Arba Minch Farm/Ginnery

Arba Minch Farm/Ginery เป็นบริษัทในเครือ Amibara Group ประกอบธุรกิจการเพาะปลูกฝ้ายอยู่ในรัฐเซาเทิร์นเนชัน เนชันแนลลิตี้ แอนด์พีเพิลส์รีเจียน (Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region: SNNPR) เป็นพื้นที่ 821 เฮกตาร์ และมีโรงงานแยกเมล็ดฝ้ายอยู่ติดกับไร่ฝ้าย ซึ่งสามารถแยกเมล็ดฝ้ายได้ประมาณ 7,350 ตันต่อปี

➤ Ambassador Garment and Trade PLC

Ambassador Garment and Trade PLC เป็นบริษัทผู้ตัดเย็บเสื้อผ้า ชุดพิธีการต่างๆ กางเกงสูง เสื้อเชิ้ต เนคไท และเครื่องแต่งกายแบบทางการอื่นๆ มีการจ้างแรงงานประมาณ 500-600 คน และสามารถผลิตเสื้อผ้าได้ประมาณ 600 ชุดต่อวัน มีที่ตั้งอยู่ในกรุงแอดดิสอาบาบา

➤ **Kombolcha Textile Share Company**

Kombolcha Textile Share Company (KTSC) เป็นรัฐวิสาหกิจของเอธิโอเปีย ประกอบธุรกิจสิ่งทอแบบครบวงจร สามารถปั่นด้ายได้ประมาณ 6,000 ตันต่อปี ทอผ้าได้ประมาณ 22 ล้านตารางเมตรต่อปี และตัดเย็บผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าเช็ดตัว ฯลฯ ได้ประมาณ 30 ล้านตารางเมตรต่อปี มีการจ้างงานทั้งสิ้นประมาณ 2,000 คน และมีที่ตั้งอยู่ในเมืองกอมโบลชา (Kombolcha) รัฐอัมฮารา (Amhara)

➤ **Bahir Dar Textile Share Company**

Bahir Dar Textile Share Company เป็นรัฐวิสาหกิจของเอธิโอเปีย ประกอบธุรกิจสิ่งทอแบบครบวงจร สามารถปั่นด้ายได้ประมาณ 15 ตันต่อวัน ทอผ้าได้ประมาณ 50,000 ตารางเมตรต่อวัน และตัดเย็บผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ฯลฯ ได้ประมาณ 10,000 ชุดต่อวัน มีการจ้างงานทั้งสิ้นประมาณ 1,400 คน และมีที่ตั้งอยู่ในเมืองบาฮีร์ดาร์ (Bahir Dar) รัฐอัมฮารา

➤ **Almeda Textile PLC**

Almeda Textile PLC เป็นบริษัทในเครือ EFFORT Group ประกอบธุรกิจสิ่งทอแบบครบวงจร สามารถปั่นด้ายได้ประมาณ 7,020 ตันต่อปี ทอผ้าผืนได้ประมาณ 16.75 ล้านตันต่อปี ย้อมผ้าได้ประมาณ 15.39 ล้านตันต่อปี และตัดเย็บเสื้อผ้าได้ในปริมาณเทียบเท่ากับเสื้อประมาณ 1 ล้านตัวต่อปี มีการจ้างงานประมาณ 2,800 คน มีโรงงานตั้งอยู่ในรัฐทิกเรย์ (Tigray)

7.3.2.2 ผู้ประกอบการต่างชาติรายสำคัญ

➤ **Shints ETP Garment PLC**

Shints ETP Garment PLC เป็นบริษัทในเครือ Shin Textile Solutions จากเกาหลีใต้ ที่เข้าไปตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อกันหนาวและเครื่องแบบต่างๆ ในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Zone ซานกรุงแอดดิสอาบาบา มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 7.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในพื้นที่ 38,500 ตารางเมตร มีการจ้างงานประมาณ 4,800 ตำแหน่ง และมีสายการผลิต (Production Line) ประมาณ 70 สาย

➤ Nazareth Garment Share Company

Nazareth Garment Share Company แต่เดิมเป็นรัฐวิสาหกิจของเอธิโอเปีย ต่อมาได้ถูกแปรรูปเป็นบริษัทเอกชน และมีบริษัท Bagir Group Ltd. จากอิสราเอลเข้ามาซื้อหุ้นครั้งหนึ่งในปี 2557 ก่อนที่จะเสนอซื้อหุ้นที่เหลือทั้งหมดในช่วงต้นปี 2560³ Nazareth Garment Share Company มีการจ้างงานประมาณ 500 ตำแหน่ง ประกอบธุรกิจการตัดเย็บชุดทำงานและชุดสูท มีกำลังการผลิตประมาณ 2,000 ชุดต่อวัน สินค้าที่ผลิตได้ราวร้อยละ 85 จะถูกส่งออกไปยังสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และเยอรมนี

➤ New Wide Garment Ethiopia

New Wide Garment Ethiopia เป็นบริษัทในเครือ New Wide Group จากไต้หวัน ประกอบธุรกิจสิ่งทอและตัดเย็บเสื้อผ้าแฟชั่นและเสื้อผ้ากีฬาต่างๆ มีการเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park ในปี 2557 มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในพื้นที่ 11,000 ตารางเมตร และมีการว่าจ้างแรงงานประมาณ 340 ตำแหน่ง

➤ Arvind Lifestyle Apparel Manufacturing PLC

Arvind Lifestyle Apparel Manufacturing PLC เป็นบริษัทในเครือ Arvind Lifestyle จากอินเดีย ประกอบธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้แก่แบรนด์เสื้อผ้าหลายแบรนด์ มีการเข้าไปลงทุนจัดตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในพื้นที่ 22,000 ตารางเมตร และมีการว่าจ้างแรงงานประมาณ 586 ตำแหน่ง

➤ Hirdaramani Garment PLC

Hirdaramani Garment PLC เป็นบริษัทในเครือ Hirdaramani จากศรีลังกา ประกอบธุรกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้แก่แบรนด์ต่างๆ มีการเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตอุตสาหกรรม Hawassa Industrial Park ในเมืองฮาวาสซา รัฐ SNNPR บนพื้นที่ 33,000 ตารางเมตร

³ <https://markets.ft.com/data/announce/full?dockey=1323-13117789-5K88JBLTH40HDE1RIKIJG0G1P5>

➤ Ayka Addis Textile & Investment

Ayka Addis Textile & Investment เป็นบริษัทในเครือ Ayka Textile จากตุรกี ประกอบธุรกิจสิ่งทอแบบครบวงจร สามารถปั่นด้ายได้ประมาณ 15-20 ตันต่อวัน ถักผ้าได้ประมาณ 15-20 ตันต่อวัน ย้อมสีผ้าได้ประมาณ 20 ตันต่อวัน และตัดเย็บเสื้อผ้าได้ประมาณ 30,000-40,000 ชิ้นต่อวัน มีการจ้างแรงงานประมาณ 6,000 ตำแหน่ง และมีโรงงานตั้งอยู่ในรัฐโอโรเมีย

➤ H&M Group

H&M Group เป็นบริษัทผู้ค้าปลีกเสื้อผ้าข้ามชาติจากสวีเดน มีการรับซื้อเสื้อผ้าที่ผลิตขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงจากเอธิโอเปีย โดยมีโรงงานทั้งสิ้น 7 แห่งในเอธิโอเปียที่จำหน่ายเสื้อผ้าให้แก่ H&M ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park

➤ Tesco

Tesco เป็นบริษัทผู้ค้าปลีกรายใหญ่จากสหราชอาณาจักร สวีเดน มีการรับซื้อเสื้อผ้าที่ผลิตขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงจากเอธิโอเปีย รวมถึงมีการใช้ความสนับสนุนทางด้านทักษะและความรู้ด้านการดูแลความปลอดภัยแก่ผู้ผลิต เพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุที่อาจเกิดแก่คนงานดังที่เคยเกิดขึ้นในโรงงานในบังกลาเทศ

7.3.3 บริษัทกรณีศึกษา

➤ Youngone Corporation

Youngone Corporation เป็นบริษัทขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเกาหลีใต้ ก่อตั้งในปี 2517 โดยเน้นผลิตและส่งออกชุดกีฬา กระเป๋า และรองเท้า ที่ผ่านมาบริษัทได้มีการขยายการผลิตโดยเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานผลิตสินค้าแบบ OEM (Original Equipment Manufacturers) ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นบังกลาเทศ จีน เวียดนาม รวมถึงเอธิโอเปีย และมีการว่าจ้างแรงงานรวมกันแล้วมากกว่า 70,000 ราย ทั้งนี้ สินค้าที่ผลิตได้จะถูกจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยประเทศที่มียอดขายมากที่สุดในปี 2559 ได้แก่ เกาหลีใต้ บังกลาเทศ สวิสเซอร์แลนด์ เวียดนาม ตามลำดับ

สำหรับการลงทุนในเอธิโอเปีย บริษัท Youngone Corporation ได้เข้าไปตั้งโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่มในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Zone ชานกรุงแอดดิสอาบาบา และมีแผนจะสร้างโรงงานสิ่งทอเพิ่มในเขตอุตสาหกรรม Adama Industrial Parks ในรัฐโอโรเมีย (Oromia) โดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายอยู่ทั้งในเอธิโอเปียและในตลาดต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป สาเหตุหนึ่งที่บริษัท Youngone ตัดสินใจเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปียเนื่องจากบริษัทเล็งเห็นถึงถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้โครงการ AGOA EBA ในการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งจะช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

แนวทางหนึ่งในการสร้างความสำเร็จในการลงทุนของบริษัท Youngone ในเอธิโอเปียคือ บริษัทวางแผนจะใช้การลงทุนในโรงงานผลิตสิ่งทอในเขตอุตสาหกรรม Adama เพื่อขยายการผลิตและสร้างห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมสิ่งทอในเอธิโอเปีย ทำให้ไม่ต้องนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบจากเกาหลีใต้ อันจะช่วยให้กระบวนการผลิตมีความต่อเนื่องยิ่งขึ้น และสามารถป้อนสินค้าสู่ตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์ของผู้บริหารบริษัทที่มองว่า ความเร็วในการเข้าสู่ตลาดและความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านราคา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะให้บริษัทผู้ผลิตและส่งออกเติบโตได้

➤ New Wide Garment Ethiopia

New Wide Garment Ethiopia เป็นบริษัทในเครือ New Wide Group จากไต้หวัน ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2518 ประกอบธุรกิจสิ่งทอและตัดเย็บเสื้อผ้าแฟชั่นและเสื้อผ้ากีฬา บริษัทได้มีการตั้งโรงงานในต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศ เช่น จีน เลโซโท เคนยา กัมพูชา รวมถึงเอธิโอเปีย โดยเป็นทั้งฐานการผลิตและเป็นที่ให้บริการแก่ลูกค้าของบริษัท

ในปี 2557 บริษัทได้เข้าไปลงทุนตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park ของเอธิโอเปีย เนื่องจากบริษัทเล็งเห็นประโยชน์จากการเข้าถึงแรงงานจำนวนมากในต้นทุนที่ต่ำ เนื่องจากเอธิโอเปียมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสองในแอฟริการองจากไนจีเรีย ประกอบกับปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งราคาค่าไฟฟ้าที่ถูก และระบบการจ่ายไฟฟ้าที่ค่อนข้างเสถียรในเขตอุตสาหกรรม รวมถึงเอธิโอเปียยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ บริษัทจึงตัดสินใจลงทุนโดยมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในพื้นที่ 11,000 ตารางเมตร และบริษัทมีแผนที่จะจ้างแรงงานมากที่สุดถึง 5,000 คน เพื่อผลิตสินค้าออกไปจำหน่ายในตลาดที่สำคัญ อันได้แก่ประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา

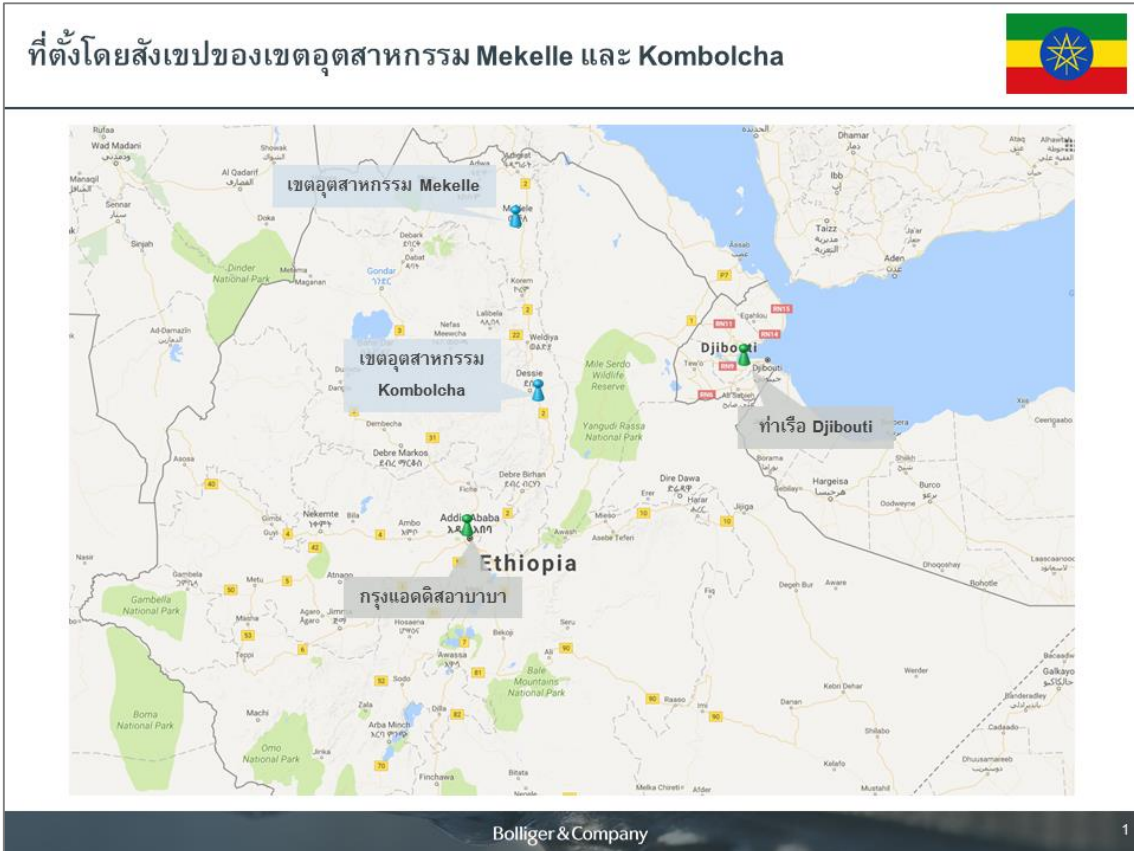
ในด้านของปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของบริษัท บริษัท New Wide Garment ได้มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากการรวมตัวของกิจการในแนวตั้ง (Vertical Integration) อย่างครบวงจร อันรวมไปถึงการให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบสินค้า ทำให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่ออุปสงค์ของตลาดรวมถึงแฟชั่นต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บริษัทจึงประสบความสำเร็จจากการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปียและประเทศอื่นๆ

7.4 พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

จากการพิจารณาข้อมูลสถิติในด้านต่างๆ ประกอบกับการเดินทางไปเก็บข้อมูลเชิงลึกในเอธิโอเปีย คณะผู้วิจัยเห็นว่าการลงทุนในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมเป็นทางเลือกที่ค่อนข้างน่าสนใจสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักของเขตอุตสาหกรรมหลายๆ แห่ง ทำให้ผู้ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมจะได้รับการอำนวยความสะดวกค่อนข้างมากจากรัฐบาลเอธิโอเปีย ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Shop) การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมไปถึงสิทธิประโยชน์จากการยกเว้นภาษีเงินได้เพิ่มเติมสำหรับผู้ส่งออกที่มีสัดส่วนการส่งออกเกินร้อยละ 80 ของรายได้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเขตอุตสาหกรรมต่างๆ คณะผู้วิจัยพบว่าเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi I และเขตอุตสาหกรรม Hawassa ซึ่งเปิดใช้งานแล้วถูกจับจ้องพื้นที่ไปจนหมดแล้ว ดังนั้นนักลงทุนจึงอาจต้องพิจารณาลงทุนในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมที่จะมีการพัฒนาขึ้นมาใหม่ที่เน้นส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยคณะผู้วิจัยเห็นว่าเขตอุตสาหกรรมที่น่าสนใจได้แก่ เขตอุตสาหกรรม Mekelle และเขตอุตสาหกรรม Kombolcha โดยที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวปรากฏดังภาพที่ 7-8

ภาพที่ 7-8 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมที่น่าสนใจโดยสังเขป

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ใช้ภาพแผนที่จาก Google

7.4.1 เขตอุตสาหกรรม Mekelle

เขตอุตสาหกรรม Mekelle ตั้งอยู่ในรัฐทิกเกรย์ซึ่งตั้งอยู่ทางเหนือของประเทศ พื้นที่โดยรอบเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1 ล้านคน และรายได้ต่อหัวของประชากรในรัฐทิกเกรย์อยู่ที่ประมาณ 5,514 Birr ต่อปีในปี 2554 การคมนาคมจากเขตอุตสาหกรรม Mekelle สามารถเดินทางไปยังกรุงแอดดิสอาบาบาได้ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 2 เป็นระยะทางประมาณ 760 กิโลเมตร และมีเส้นทางรถไฟสาย Awash-Mekelle เชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ส่วนการเดินทางไปยังท่าเรือ Djibouti จะมีระยะทางประมาณ 750 กิโลเมตร ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 2 และหมายเลข 1 พื้นที่ในโครงการระยะที่ 1 ของเขตอุตสาหกรรม Mekelle มีทั้งสิ้นประมาณ 75 เฮกตาร์ และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2560

จุดเด่นที่ทำให้เขตอุตสาหกรรม Mekelle น่าสนใจคือต้นทุนค่าเช่าที่ดินในรัฐทิกเกรย์ที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับเขตอุตสาหกรรมในบริเวณรอบกรุงแอดดิสอาบาบาอย่างเขตอุตสาหกรรม Bole

Lemi และในขณะเดียวกัน พื้นที่ดังกล่าวยังมีการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่เดิมค่อนข้างมากอยู่แล้ว รวมถึงยังมีแผนที่จะมีการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสาย Awash-Mekelle เพื่อเชื่อมต่อกับทางรถไฟสาย Addis-Djibouti ในอนาคต ทำให้ต้นทุนการขนส่งในอนาคตมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลง

7.4.2 เขตอุตสาหกรรม Kombolcha

เขตอุตสาหกรรม Kombolcha ตั้งอยู่ในรัฐอัมฮาราซึ่งตั้งอยู่ทางเหนือของกรุงแอดดิสอาบาบา พื้นที่โดยรอบเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1 ล้านคน และรายได้ต่อหัวของประชากรในรัฐอัมฮาราอยู่ที่ประมาณ 4,590 Birr ต่อปีในปี 2554 การคมนาคมจากเขตอุตสาหกรรม Kimbolcha สามารถเดินทางไปยังกรุงแอดดิสอาบาบาได้ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 2 เป็นระยะทางประมาณ 380 กิโลเมตร และอยู่บนเส้นทางรถไฟสาย Awash-Mekelleที่กำลังก่อสร้างเช่นเดียวกัน ส่วนการเดินทางไปยังท่าเรือ Djibouti จะมีระยะทางประมาณ 480 กิโลเมตร ผ่านทางเส้นทางหลวงหมายเลข 1 พื้นที่ในโครงการระยะที่ 1 ของเขตอุตสาหกรรม Kombolcha มีทั้งสิ้นประมาณ 75 เฮกตาร์ และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2560

จุดเด่นที่ทำให้เขตอุตสาหกรรม Kombolcha มีความน่าสนใจคือเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวตั้งอยู่บนจุดตัดของเส้นทางคมนาคมที่สำคัญหลายสาย ทำให้สะดวกต่อการขนส่งสินค้าทั้งในแง่ของการจัดหาวัตถุดิบและการขนส่งสินค้าออกไปจำหน่าย รวมถึงยังมีระยะทางการเดินทางไปยังท่าเรือ Djibouti ที่ใกล้กว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเขตอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จึงช่วยให้การส่งออกสินค้าทำได้ง่ายขึ้น

7.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

7.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ

ในด้านนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่เรียกว่า Growth and Transformation Plan II (GTP II) (2015/16-2019/20) ซึ่งมีเป้าหมายหลักอย่างหนึ่งคือการเพิ่มบทบาทของภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีอุตสาหกรรมสิ่งทอและ

เครื่องนุ่งห่มเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักของประเทศ ทั้งนี้ แผน GTP II ได้มีการระบุเป้าหมายที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไว้ดังตารางที่ 7-4 ต่อไปนี้

**ตารางที่ 7-4 เป้าหมายการพัฒนาที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในแผน GTP II**

ตัวชี้วัด	หน่วย	สถานะ ณ ปี 2557/58	เป้าหมาย ณ ปี 2562/63
อัตราการเติบโตที่แท้จริงของ GDP	ร้อยละ	10.2	11.0
อัตราการเติบโตของภาคการผลิต	ร้อยละ	21.4	21.9
สัดส่วนรายได้จากการส่งออกสินค้าในภาคการผลิตต่อ GDP	ร้อยละ	0.6	3.0
จำนวนแรงงานในภาคการผลิต	คน	380,000	757,600
ผลิตภาพของแรงงานในภาคการผลิต	มูลค่าเพิ่ม/คน	68,158	91,869
สัดส่วนของภาคการผลิตต่อ GDP	ร้อยละ	4.8	8.0
สัดส่วนของอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่อ GDP	ร้อยละ	3.8	5.9
มูลค่าการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	ดอลลาร์สหรัฐ	N/A	2,180,000,000
รายได้จากการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	ดอลลาร์สหรัฐ	98,900,000	779,000,000
อัตราการใช้กำลังการผลิต (Capacity Utilization)	ร้อยละ	N/A	80
การจ้างงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	ตำแหน่ง	N/A	174,000

หมายเหตุ: N/A หมายถึงไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานะ ณ ขณะนั้น

ที่มา: Ethiopian National Planning Commission, Growth and Transformation Plan II (2015/16-2019/20)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มข้างต้น รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการใช้มาตรการต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการผลิตและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบ รวมไปถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน โดยการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลดังรายละเอียดในตารางที่ 7-5 ต่อไปนี้⁴

⁴ ทั้งนี้ นักลงทุนยังอาจได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ เพิ่มเติม ตามเงื่อนไขและรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในหัวข้อ 4.1.3.4

**ตารางที่ 7-5 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการลงทุนในอุตสาหกรรม
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม**

กิจกรรม	กรุงแอดดิสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษ ของรัฐโอโรเมียรอบกรุง แอดดิสอาบาบา	การลงทุนในพื้นที่อื่น ๆ
การจัดเตรียมและการปั่นด้าย ขนแกะ ไหม และ เส้นใยสิ่งทอที่คล้ายคลึงกัน	4 ปี	5 ปี
การทอ การตกแต่ง และการพิมพ์สิ่งทอ	5 ปี	6 ปี
การตกแต่งผ้า เส้นใย ด้าย เครื่องนุ่งห่ม และ ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นใด โดยการฟอก การย้อม การ หด การแช่น้ำให้หด การใส่ต่าง หรือการเติมแต่ง	3 ปี	4 ปี
การตกแต่งสิ่งทอด้วยวิธีอื่น ๆ	2 ปี	3 ปี
การผลิตผ้าจากการถักและการถักแบบโครเชต์	4 ปี	5 ปี
การผลิตสิ่งทอที่ได้รับการจัดทำแล้ว ยกเว้น เครื่องนุ่งห่ม	4 ปี	5 ปี
การผลิตพรหม	4 ปี	5 ปี
การผลิตเครื่องนุ่งห่ม (รวมถึงชุดกีฬา)	5 ปี	6 ปี
การผลิตเครื่องประดับจากสิ่งทอ	5 ปี	6 ปี

ที่มา: Regulation on Investment Incentives and Investment Area Reserved for Domestic Investors (Regulation No. 270/2017)

ในด้านกฎหมายและกฎระเบียบ นอกเหนือไปจากกฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุนโดยทั่วไปดังที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 4 แล้ว เอธิโอเปียยังมีกฎหมายและกฎระเบียบอื่นๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่น่าสนใจ เช่น

- **Proclamation on Quality and Standards Authority of Ethiopia Establishment (Proclamation No. 102/1998)⁵** เป็นกฎหมายที่จัดตั้ง Ethiopian Standards Agency (ESA) ซึ่งเป็นหน่วยงานว่าด้วยมาตรฐานต่างๆ ของเอธิโอเปียขึ้น โดย ESA มีการจัดทำระบบมาตรฐานที่เรียกว่า Ethiopian

⁵ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <http://www.asu.edu.et/negarit/Gazeta-1990/Proclamation%20no.%20102-1998.pdf>

Standard ขึ้นมา ซึ่งประกอบไปด้วยทั้งมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม และมาตรฐานที่เป็นทางเลือกสำหรับผู้ประกอบการ⁶

- **Proclamation on Establishment of Environmental Protection Organs (Proclamation No. 295/2002)**⁷ เป็นกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของเอธิโอเปีย คือ Environmental Protection Authority ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในเอธิโอเปีย
- **Proclamation on Environmental Pollution Control (Proclamation No. 300/2002)**⁸ เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ Environmental Protection Authority ในการควบคุมการปล่อยมลพิษ กำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม

7.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจุบันเอธิโอเปียอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก World Trade Organization (WTO) และอยู่ระหว่างการเจรจาความตกลงการค้ากับประเทศในทวีปแอฟริกาอีกหลายประเทศ⁹ ส่วนความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียที่มีผลบังคับใช้แล้วคือ ความตกลงการค้าเสรีระหว่างเอธิโอเปียกับซูดาน ทำให้เอธิโอเปียสามารถส่งออกสินค้าไปยังซูดานได้โดยได้รับการยกเว้นอากรสำหรับสินค้าทุกชนิด¹⁰ นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country) ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์จากโครงการ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) Initiative รวมไปถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้ระบบ Generalized System of Preference (GSP) จากประเทศต่อไปนี้

⁶ สามารถตรวจสอบรายชื่อมาตรฐานที่กฎหมายบังคับให้ปฏิบัติตามได้ที่ <http://www.ethiostandards.org/other%20files/Binder9.pdf> และสามารถตรวจสอบรายชื่อมาตรฐานทั้งหมดได้ที่ <http://www.ethiostandards.org/other%20files/2015%20catalogue.pdf>

⁷ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <http://www.asu.edu.et/negarit/Gazeta-1995/proclamation%20no.295-2002.pdf>

⁸ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/eth44282.pdf>

⁹ ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 2

¹⁰ ซูดานมีอัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มระหว่างร้อยละ 0-40 (เฉลี่ยประมาณร้อยละ 31) โดยสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม (หมวด 61 และ 62) มีอัตราภาษี MFN ร้อยละ 40 ทั้งหมด

- **ออสเตรเลีย** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN¹¹ สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5)
- **แคนาดา** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-18)
- **รัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถาน**¹² ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอเพียงบางชนิด เช่น เสื้อยืดที่ไม่ได้ทำจากฝ้ายหรือขนสัตว์ ผ้าแวดดิ่ง ผ้าสักหลาด เชือกชนิดต่างๆ พรหมที่ทำด้วยวิธีผูกปม ผ้าที่ถักหรือปักสำหรับตกแต่ง (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของรัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถานมีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่า (Ad Valorem Tariff) และภาษีในอัตราจำเพาะ (Specific Tariff) ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-18)
- **สหภาพยุโรป** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-12 โดยเครื่องนุ่งห่มส่วนใหญ่มีอัตราภาษี MFN ร้อยละ 12)
- **ไอร์แลนด์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-10)
- **ญี่ปุ่น** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเกือบทุกชนิด ยกเว้นสิ่งทอจากฝ้ายบางประเภท โดยมีอัตราที่เรียกเก็บต่ำกว่าร้อยละ 3 (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของญี่ปุ่นมีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-17)
- **นิวซีแลนด์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-10 โดยเครื่องนุ่งห่มส่วนใหญ่มีอัตราภาษี MFN ร้อยละ 10)
- **นอร์เวย์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทออยู่ที่ร้อยละ 0 ส่วนอัตราภาษี MFN สำหรับเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-10.7 ส่วนใหญ่อยู่ที่ร้อยละ 10.7)

¹¹ Most-Favored Nation เป็นอัตราภาษีศุลกากรปกติที่สมาชิก WTO เรียกเก็บระหว่างกัน หากว่าไม่มีความตกลงการค้าอื่นๆ ที่ให้สิทธิประโยชน์มากกว่า

¹² 3 ประเทศข้างต้นเป็นสมาชิกของสหภาพศุลกากรที่เรียกว่า Eurasian Customs Union จึงมีการเก็บภาษีศุลกากรจากประเทศภายนอกในอัตราเดียวกัน

- สวิตเซอร์แลนด์ ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของสวิตเซอร์แลนด์เป็นภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-85)
- ตุรกี ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอยู่ระหว่างร้อยละ 0-12 โดยเครื่องนุ่งห่มส่วนใหญ่มีอัตราภาษี MFN ร้อยละ 12)
- สหรัฐอเมริกา ได้รับการยกเว้นอากรเฉพาะสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม หมวด 61 และ 62 (อัตราภาษี MFN สำหรับเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐอเมริกามีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-32)

7.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

7.6.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล ทำให้การขนส่งสินค้าทั้งในการนำเข้าและการส่งออกต้องทำผ่านทางอากาศหรือผ่านทางท่าเรือ Djibouti ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทั้งในส่วนของทางหลวงและทางรถไฟเพื่อเชื่อมต่อพื้นที่อุตสาหกรรมต่างๆ ของเอธิโอเปียก็ยังคงอยู่ระหว่างการพัฒนา ทำให้ต้นทุนในการขนส่งสินค้าของเอธิโอเปียในปัจจุบันค่อนข้างสูง นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและปรับปรุงระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้า โดยที่ในปัจจุบันเอธิโอเปียยังคงประสบกับปัญหาไฟฟ้าดับอยู่บ่อยครั้ง ทั้งนี้ หากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของรัฐบาลเอธิโอเปียเสร็จสิ้นลง ปัญหาด้านต้นทุนการขนส่งและไฟฟ้าดับน่าจะลดน้อยลงไปจากในปัจจุบัน

7.6.2 ด้านการเข้าถึงปัจจัยการผลิต

ถึงแม้ว่าเอธิโอเปียจะมีบริเวณปลูกฝ้ายคิดเป็นพื้นที่มากพอสมควร แต่ผู้เพาะปลูกฝ้ายจำนวนมากยังคงไม่มีการใช้เทคโนโลยีการเกษตรอย่างแพร่หลายนัก ทำให้ผลผลิตที่ได้มีความไม่แน่นอนและยากต่อการควบคุมคุณภาพ ในขณะที่วัตถุดิบและเครื่องจักรในการผลิตอื่นๆ ก็ยังคง

ต้องอาศัยการนำเข้าเป็นหลัก ซึ่งอาจต้องเผชิญกับความท้าทายในด้านการขนส่งและการจัดหาเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้ ในส่วนของปัจจัยด้านแรงงาน แรงงานชาวเอธิโอเปียแม้ว่าจะมีต้นทุนค่าจ้างที่ต่ำมากและมีจำนวนแรงงานมากเพียงพอ แต่แรงงานส่วนใหญ่อาจไม่มีความคุ้นเคยต่อการผลิตสินค้าในเชิงอุตสาหกรรม และจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติม

7.6.3 ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เอธิโอเปียมีการขาดดุลการค้าและขาดดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างค่อนข้างรุนแรงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เงิน Birr มีการอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลเอธิโอเปียจะมีการลดค่าเงิน Birr ลงดังกล่าวแล้ว แต่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดที่ไม่เป็นทางการยังคงต่ำไปกว่านั้นอีก¹³ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่ค่อนข้างรุนแรง นอกจากนี้ อัตราเงินเฟ้อในช่วงหลายปีที่ผ่านมาของเอธิโอเปียก็ค่อนข้างสูง แม้ว่าจะเริ่มลดน้อยลงบ้างในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การจำหน่ายสินค้าเป็นสกุลเงิน Birr มีต้นทุนทางการเงินสูงเมื่อเวลาผ่านไป¹⁴ รวมถึงการจัดหาเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าทุนอาจต้องใช้เวลานาน

7.6.4 ด้านการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ

แม้ว่ารัฐบาลเอธิโอเปียจะมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย และพร้อมที่จะมอบสิทธิประโยชน์ให้ในหลายๆ ด้าน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การติดต่อกับหน่วยงานราชการของเอธิโอเปียยังคงมีระเบียบปฏิบัติและขั้นตอนที่ค่อนข้างซับซ้อน ทำให้กระบวนการติดต่อแต่ละครั้งอาจต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน โดยเฉพาะในการดำเนินธุรกิจภายนอกเขตอุตสาหกรรมซึ่งไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกจาก One-Stop Shop

¹³ เช่นในช่วงปี 2557/2558 อัตราแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ประมาณ 20.10 Birr ต่อดอลลาร์สหรัฐ แต่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดที่ไม่เป็นทางการอยู่ที่ประมาณ 22.29 Birr ต่อดอลลาร์สหรัฐ ตามการรายงานของ National Bank of Ethiopia

¹⁴ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของเอธิโอเปียอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 ซึ่งต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อในช่วงที่ผ่านมาที่อยู่ประมาณร้อยละ 7-10 ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) ในการฝากเงินในเอธิโอเปียมีค่าเป็นลบ

7.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย

7.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าเอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีโอกาสค่อนข้างมากสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ทั้งในด้านของต้นทุนการผลิต การเข้าถึงตลาดต่างประเทศ และการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยนักลงทุนไทยยังมีโอกาสที่จะเข้าไปลงทุนในทุกช่วงของห่วงโซ่การผลิต ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกฝ้าย การปั่นฝ้าย การผลิตสิ่งทอ หรือการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรืออาจตั้งเป็นโรงงานสิ่งทอแบบครบวงจร (Integrated Textile Mill) เพื่อดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำด้วยตนเอง ซึ่งรูปแบบธุรกิจต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นต่างก็มีนักลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศเข้าไปดำเนินการอยู่บ้างแล้ว

ในการดำเนินธุรกิจในส่วนต้นน้ำ นักลงทุนอาจเพาะปลูกฝ้ายเอง หรือซื้อฝ้ายจากเกษตรกรหรือโรงแยกเมล็ดฝ้ายท้องถิ่น โดยอาจทำสัญญาซื้อขายโดยตรงหรือติดต่อผ่านผู้ค้า (Trader) ท้องถิ่นที่สามารถรวบรวมวัตถุดิบได้ เพื่อนำมาใช้ผลิตเส้นใยและสิ่งทอเพื่อป้อนให้แก่โรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มภายในประเทศ โดยลูกค้าเป้าหมายควรเป็นโรงงานที่ผลิตเครื่องนุ่งห่มเพื่อการส่งออก เพื่อที่เส้นใยและสิ่งทอที่จำหน่ายให้แก่โรงงานดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ในฐานะของการส่งออกทางอ้อม (Indirect Export) กล่าวคือ วัตถุดิบที่จำหน่ายให้แก่โรงงานในประเทศเพื่อใช้สำหรับการผลิตสินค้าส่งออก จะถือได้ว่าเป็นการส่งออกทางอ้อมและได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับการส่งออกสินค้าโดยตรง

สำหรับการลงทุนในธุรกิจส่วนปลายน้ำ นักลงทุนสามารถใช้ผ้าฝ้ายที่ผลิตในประเทศ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการถักหรือทอ เพื่อนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปประเภทต่างๆ เพื่อใช้สำหรับส่งออกไปยังประเทศที่เอธิโอเปียมีสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีศุลกากร โดยเฉพาะในทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา โดยควรส่งออกสินค้าอย่างน้อยร้อยละ 80 ของยอดขายทั้งหมด เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมถึงการรับรายได้เป็นเงินตราสกุลต่างประเทศยังมีต้นทุนในการถือครองต่ำกว่าการถือครองเงินสกุล Birr อีกด้วย

ในการลงทุนในเอธิโอเปีย นักลงทุนไทยสามารถถือครองหุ้นในบริษัทเองได้ทั้งหมดโดยไม่จำเป็นต้องร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น โดยนักลงทุนไทยสามารถว่าจ้างแรงงานท้องถิ่นในการผลิตสินค้าได้ไม่ยากนัก แต่นักลงทุนไทยยังคงต้องเป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในการ

ผลิตรวมถึงให้การฝึกอบรมแก่แรงงาน พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนอาจเป็นพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรม เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาด้านการเข้าถึงสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงเพื่อใช้ประโยชน์จากการอำนวยความสะดวกในการติดต่อหน่วยงานภาครัฐผ่าน One-Stop Shop ในเขตอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบธุรกิจสำหรับนักลงทุนไทยทั้งธุรกิจรายใหญ่และธุรกิจรายย่อย (SMEs) อาจสรุปได้ดังตารางที่ 7-6

ตารางที่ 7-6 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

	ธุรกิจรายใหญ่	ธุรกิจรายย่อย (SMEs)
ห่วงโซ่การลงทุนที่เหมาะสม	ห่วงโซ่การผลิตตลอดทั้งห่วงโซ่ (ตั้งแต่การจัดทำเส้นใย ไปจนถึงการตัดเย็บเครื่องนุ่งห่ม)	ส่วนใดส่วนหนึ่งของห่วงโซ่ (การผลิตเส้นใย การผลิตสิ่งทอ หรือการตัดเย็บเครื่องนุ่งห่ม)
รูปแบบการทำธุรกิจที่เหมาะสม	ลงทุนตั้งโรงงานสิ่งทอแบบครบวงจร จัดจ้างแรงงานและใช้วัตถุดิบภายในประเทศ อาศัยเทคโนโลยีการผลิต เครื่องมือ/เครื่องจักร รวมถึงองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทยมาสนับสนุนการผลิต	ลงทุนตั้งโรงงานผลิตเส้นใยและสิ่งทอเพื่อป้อนให้แก่โรงงานตัดเย็บในประเทศ หรือตั้งโรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มเพื่อส่งออก จัดจ้างแรงงานและใช้วัตถุดิบหลักจากภายในประเทศ อาศัยเทคโนโลยีการผลิต เครื่องมือ/เครื่องจักร รวมถึงองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทยมาสนับสนุนการผลิต
ตลาดเป้าหมายที่สำคัญ	ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากระบบ GSP	จำหน่ายด้ายหรือผ้าจากฝ้ายให้แก่โรงงานในประเทศ หรือจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้แก่แบรนด์ต่างชาติ
ประเด็นสำคัญในการเข้าไปทำธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แรงงานท้องถิ่นอาจขาดความคุ้นเคยกับการผลิตสินค้าในเชิงอุตสาหกรรม และต้องการความช่วยเหลือทางเทคนิค รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนักลงทุนต่างชาติ ▪ ผลผลิตฝ้ายในประเทศอาจมีความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการจึงอาจต้องหาช่องทางสำรองในการจัดหาหรือนำเข้าวัตถุดิบหากมีการขาดแคลน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แรงงานท้องถิ่นอาจขาดความคุ้นเคยกับการผลิตสินค้าในเชิงอุตสาหกรรม และต้องการความช่วยเหลือทางเทคนิค รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนักลงทุนต่างชาติ ▪ ผลผลิตฝ้ายในประเทศอาจมีความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการจึงอาจต้องหาช่องทางสำรองในการจัดหาหรือนำเข้าวัตถุดิบหากมีการขาดแคลน ▪ การติดต่อกับหน่วยงานราชการอาจมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน นักลงทุนควรต้องเผื่อเวลาในส่วนนี้ไว้

	ธุรกิจรายใหญ่	ธุรกิจรายย่อย (SMEs)
		หรืออาจต้องหาหุ้นส่วนท้องถิ่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

7.7.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนักลงทุนไทย

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบธุรกิจในเอธิโอเปียคืออัตราเงินเฟ้อที่ค่อนข้างสูงและค่าเงิน Birr ที่ค่อยๆ ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเก็บรายได้เป็นเงินสกุล Birr มีต้นทุนทางการเงินที่ค่อนข้างสูงในแต่ละปี นักลงทุนจึงควรส่งผลกำไรออกนอกประเทศหรือเก็บเป็นเงินสกุลหลักอื่นๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเก็บเงินสกุล Birr ไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็นต่อการใช้จ่ายภายในประเทศเท่านั้น และในกรณีที่มีการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ นักลงทุนอาจเลือกที่จะตั้งบริษัท Trading ในประเทศอื่น (อาจเลือกประเทศที่มีภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำ) เพื่อรับรายได้จากการจำหน่ายในประเทศนั้นๆ แทน โดยที่ไม่ต้องส่งรายได้ทั้งหมดกลับเข้ามายังเอธิโอเปีย

สำหรับการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายในประเทศที่มีมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนสูงอย่างสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา หรือประเทศตะวันตกอื่นๆ ผู้บริโภคในประเทศเหล่านั้นมักจะมีมาตรฐานสูงถึงการคุ้มครองสิทธิแรงงาน และมักจะเลือกซื้อสินค้าที่ผ่านกระบวนการผลิตที่มีความยั่งยืนและมีการปฏิบัติที่เป็นธรรมต่อลูกจ้าง ดังนั้นนักลงทุนไทยจึงควรมีความระมัดระวังในประเด็นดังกล่าว โดยอาจจัดให้มีค่าจ้างและสวัสดิการแก่ลูกจ้างตามสมควร ดูแลเรื่องความปลอดภัยในสถานที่ทำงานอย่างเข้มงวด รักษามาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนอาจจัดกิจกรรม Corporate Social Responsibility (CSR) ตามสมควรเพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท ทั้งนี้ การจัดหาสวัสดิการบางอย่างให้แก่พนักงาน เช่น การจัดหาอาหารกลางวันให้ แม้ว่าจะไม่ใช่มาตรการที่กฎหมายบังคับให้ปฏิบัติ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่หลายโรงงานเลือกที่จะทำเพื่อเพิ่มความผูกพันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

บทที่ 8

โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

สาระสำคัญ

อุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปียเป็นอุตสาหกรรมที่มีความน่าสนใจในการลงทุน โดยเฉพาะในกิจกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรซึ่งเป็นกิจกรรมที่เอธิโอเปียยังคงขาดแคลนและมีช่องว่างทางธุรกิจสำหรับการลงทุนเหลืออยู่อีกมาก โดยนักลงทุนไทยสามารถเข้าไปลงทุนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน และสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปจำหน่ายทดแทนการนำเข้าในประเทศหรือส่งออกไปยังต่างประเทศได้ ทั้งนี้ เอธิโอเปียมีสินค้าที่น่าสนใจ เช่น กาแฟ ผ้าย ดอกไม้ พืชน้ำมัน ธัญพืช ถั่วต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การลงทุนในเอธิโอเปียก็มีความท้าทายอยู่บ้าง โดยเฉพาะในด้านการชลประทาน การขนส่ง การจัดหาปัจจัยการผลิต การใช้ประโยชน์ในที่ดิน และอัตราแลกเปลี่ยน นักลงทุนจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน และใช้ความระมัดระวังในการลงทุน รวมถึงเตรียมแผนการในการรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

8.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

8.1.1 สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

กิจกรรมภาคการเกษตรเป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเอธิโอเปียในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยภาคการเกษตรของเอธิโอเปียมีส่วนเป็นกว่าร้อยละ 40 ของรายได้ประชาชาติ (GDP) มีการว่าจ้างแรงงานมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ และเป็นสินค้าส่งออกหลักร้อยละ 70-80 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ผลผลิตภาคการเกษตรส่วนใหญ่ของเอธิโอเปียมักจะถูกจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกในลักษณะของสินค้าขั้นต้นที่ไม่ได้ผ่านการแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มใดๆ มากนัก เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรของเอธิโอเปียยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูปเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักที่รัฐบาลเอธิโอเปียให้การส่งเสริมการลงทุนภายใต้แผนแม่บท Growth and Transformation Plan II เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยภาคอุตสาหกรรมเบาแทนที่ภาคการเกษตร

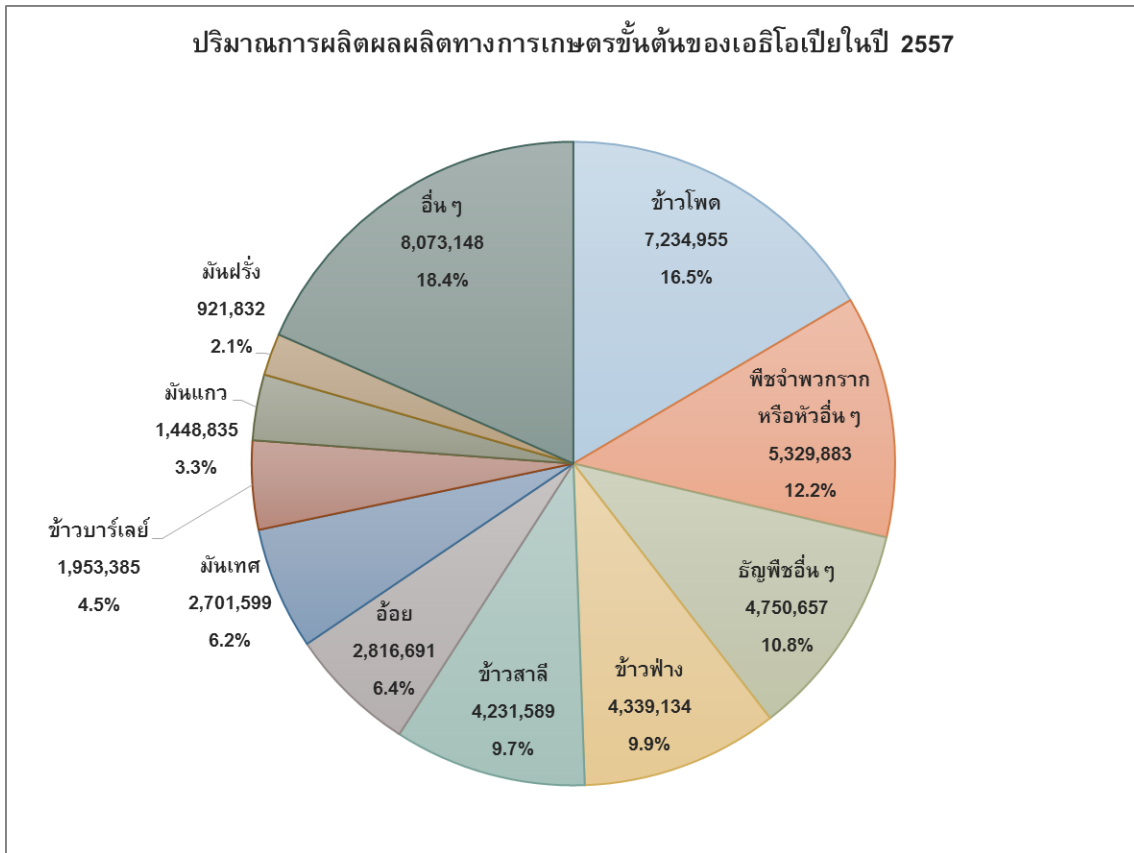
สินค้าเกษตรหลักที่ผลิตได้ในเอธิโอเปีย ได้แก่ ข้าวโพด พืชจำพวกธัญพืชหรือหัวอื่นๆ ธัญพืชอื่น ๆ¹ ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี อ้อย มันเทศ ข้าวบาร์เลย์ มันแกว และมันฝรั่ง ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 8-1 ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกใช้เพื่อการบริโภคในประเทศเป็นหลัก ส่วนสินค้าเกษตรหลักที่เอธิโอเปียทำการส่งออกคือ เมล็ดกาแฟ ดอกกุหลาบ ผักสดหรือแช่เย็น² และเมล็ดงา ในขณะที่เอธิโอเปียเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์ม ข้าวสาลีและผลิตภัณฑ์ และน้ำตาล ซึ่งโครงสร้างการผลิต นำเข้า และส่งออกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าเอธิโอเปียยังคงเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้นเป็นหลักอยู่ และยังคงขาดแคลนอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิต ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตรแปรรูปจากต่างประเทศ (เห็นได้ชัดจากการส่งออกเมล็ดพืชน้ำมันแต่ต้องนำเข้าน้ำมันปาล์ม)

¹ ข้อมูลของ Food and Agriculture Organization (FAO) ไม่ได้จำแนกประเภทธัญพืชดังกล่าวโดยละเอียดไว้ แต่คณะผู้วิจัยคาดว่าธัญพืชดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วน่าจะเป็นต้น Teff ซึ่งเป็นพืชพื้นเมืองที่ใช้ผลิตเป็นแป้งเพื่อทำอาหารที่เรียกว่า Injera โดย Injera เป็นอาหารหลัก (Staple Food) ของชาวเอธิโอเปีย มีลักษณะเป็นแผ่นแป้งรูปร่างกลม รับประทานกับแกงหรือกับอย่างอื่นแทนข้าว

² ข้อมูลพิกัดศุลกากรของสินค้าดังกล่าว (HS07099900) ระบุแต่เพียงว่าเป็นผักสดหรือแช่เย็นประเภทอื่นๆ แต่จากการตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกันหลาย ๆ แหล่งข้อมูล คณะผู้วิจัยคาดว่าสินค้าในพิกัดศุลกากรดังกล่าวคือต้นคัต (Khat หรือ Chat) ซึ่งเป็นพืชพื้นเมืองที่พบได้มากในเยเมน เอธิโอเปีย และโซมาเลีย ชาวพื้นเมืองนิยมนำมาเคี้ยวเนื่องจากมีฤทธิ์กระตุ้นประสาทและทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ถือเป็นพืชที่ถูกกฎหมายในเอธิโอเปียและประเทศข้างเคียง แต่ถูกจัดเป็นสารเสพติดผิดกฎหมายในหลายประเทศ จึงอาจไม่ใช่พืชที่น่าสนใจเท่าไรนักสำหรับการศึกษาในที่นี้

ภาพที่ 8-1 ผลผลิตทางการเกษตรขั้นต้นของเอธิโอเปียในปี 2557

หน่วย: ตัน

ที่มา: Food and Agriculture Organization (FAO)

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีศักยภาพใกล้เคียงกันในพื้นที่ใกล้เคียงกัน คณะผู้วิจัยเห็นว่าเอธิโอเปียมีจุดเด่นในแง่ของสภาพภูมิประเทศที่มีความหลากหลาย ทั้งภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบ ป่า ไปจนถึงทะเลทราย ทำให้มีทางเลือกในการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด รวมถึงยังเป็นประเทศผู้นำในการผลิตสินค้าเกษตรหลาย ๆ ชนิดของโลก เช่น กาแฟ งา ดอกไม้ เป็นต้น นอกจากนี้เอธิโอเปียยังเป็นประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของทวีปแอฟริการองจากไนจีเรีย และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่น ๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และในขณะเดียวกันเอธิโอเปียยังมีสถานการณ์ด้านการเมืองและความปลอดภัยที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศส่วนใหญ่ในทวีปแอฟริกา อย่างไรก็ตาม เอธิโอเปียมีข้อเสียเปรียบประเทศอื่น ๆ ในแง่ของการขนส่งสินค้าทางทะเล เนื่องจากเอธิโอเปียไม่มีพรมแดนติดทะเล แต่ในทางกลับกัน เอธิโอเปียก็เป็นประเทศที่มีสายการบินแห่งชาติที่เข้มแข็งที่สุดในทวีปแอฟริกา

8.1.2 ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุนหรือประกอบธุรกิจ

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้น จะเห็นได้ว่าเอธิโอเปียยังคงมีช่องว่างทางธุรกิจใอุตสาหกรรม การเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปให้นักลงทุนไทยเข้าไปดำเนินธุรกิจอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูป พืชน้ำมันข้าวสาลี หรือธัญพืชอื่น ๆ³ เพื่อจำหน่ายในประเทศทดแทนการนำเข้า การเพาะปลูก ดอกไม้เพื่อส่งออก หรือการแปรรูปเมล็ดกาแฟเพื่อส่งออก นอกจากนี้ การผลิตพืชที่ให้เส้นใย เช่น ฝ้าย หรือใยสับปะรด (Sisal) เพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอซึ่งเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมหลัก ของประเทศที่กำลังเติบโต ก็เป็นทางเลือกที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ นอกจากความน่าสนใจในแง่ของช่องว่างทางธุรกิจแล้ว เอธิโอเปียยังมีจุดเด่นใน ด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นขนาดของตลาดในประเทศที่มีประชากรมากกว่า 100 ล้านคน และมีกรขยายตัวของเศรษฐกิจสูงถึงเฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปีในช่วง 13 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่การ ส่งออกสินค้าจากเอธิโอเปียไปยังสหรัฐอเมริกาหรือสหภาพยุโรปก็ยังได้รับการยกเว้นอากรภายใต้ โครงการ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) Initiative ตามลำดับ นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังมีปัจจัยด้านทรัพยากรที่ค่อนข้างเอื้ออำนวยต่อการ ลงทุน ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายของภูมิประเทศ พื้นที่ทำการเกษตรที่ยังคงรอการใช้ประโยชน์ (ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์เพียงประมาณ 30 ล้านเฮกตาร์⁴ จากพื้นที่ที่ทำการเกษตรได้ทั้งสิ้น 111 ล้านเฮกตาร์) และต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่ต่ำเพียงประมาณ 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน

8.1.3 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของผู้ประกอบการชาวไทย

ความได้เปรียบสำคัญของผู้ประกอบการชาวไทยในการเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปียคือ ผู้ประกอบการชาวไทยมีประสบการณ์ องค์ความรู้ (Know-How) และเทคโนโลยี ที่จำเป็นต่อการ ลงทุนและประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร ซึ่งยังคงเป็นสิ่งที่ขาดแคลนอยู่ อย่างมากภายในเอธิโอเปีย ดังนั้นการเข้าไปลงทุนของผู้ประกอบการไทยจึงน่าจะเป็นโอกาสอันดี ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรด้านวัตถุดิบและแรงงานที่มีอยู่ในประเทศได้ นอกจากนี้ สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหารของไทยยังเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงที่ค่อนข้างดีในตลาดโลก ทำให้ สามารถสร้างความยอมรับจากผู้บริโภคได้ค่อนข้างง่ายและรวดเร็ว

³ สำหรับอุตสาหกรรมน้ำตาล การลงทุนอาจทำได้ยากกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ เนื่องจากกิจกรรมการแปรรูปส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การ ควบคุมของรัฐบาลผ่านทาง Ethiopian Sugar Corporation

⁴ พื้นที่ 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 10,000 ตารางเมตร หรือ 6.25 ไร่

อย่างไรก็ตาม การเพาะปลูกพืชบางอย่างที่เติบโตได้ดีในภูมิอากาศแบบอบอุ่นอาจไม่อยู่ในความคุ้นเคยของผู้ประกอบการไทยมากนักเมื่อเทียบกับนักลงทุนชาติอื่นๆ เช่น การเพาะปลูกดอกไม้ ซึ่งมีนักลงทุนจากยุโรปหรืออเมริกาได้เข้ามาลงทุนอยู่จำนวนหนึ่งแล้ว จึงอาจจะยากที่ผู้ประกอบการไทยจะแข่งขันกับนักลงทุนเหล่านั้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยอาจยังไม่มี ความคุ้นเคยกับการลงทุนในประเทศในทวีปในแอฟริกามากนัก จึงอาจต้องใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนและใช้ชีวิตในเอธิโอเปีย

8.2 สถิติด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

8.2.1 สถิติการค้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป

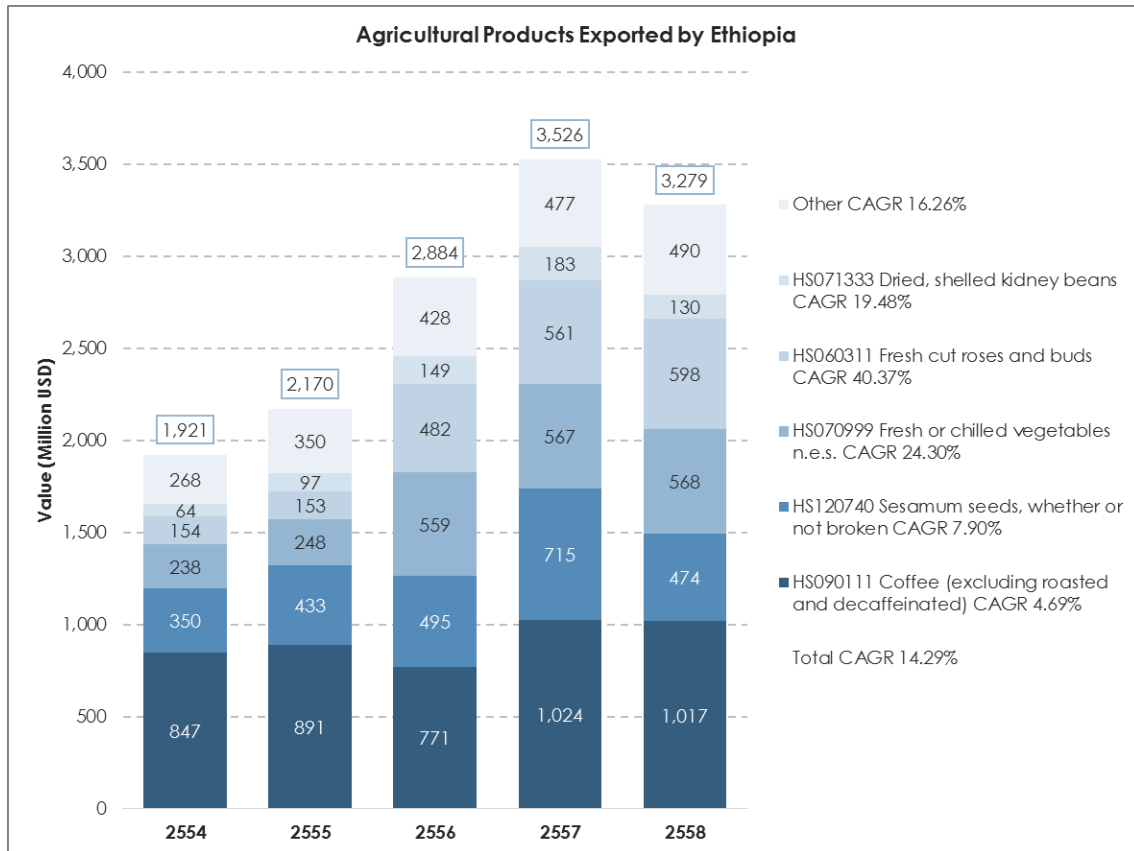
โดยภาพรวมแล้ว เอธิโอเปียเป็นประเทศผู้ส่งออกสุทธิสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป มีรายได้หลักมาจากการส่งออกเมล็ดกาแฟ ดอกกุหลาบ ต้นคัต และเมล็ดงา ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรขั้นต้นที่เอธิโอเปียมีศักยภาพในการผลิตค่อนข้างสูง แต่ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าผลิตภัณฑ์แปรรูปอย่างน้ำมันหรืออาหารแปรรูปอื่นๆ รวมไปถึงสินค้าเกษตรที่เอธิโอเปียผลิตได้เองไม่เพียงพอต่อการบริโภคอย่างข้าวสาลีและน้ำตาล

➤ สถิติการส่งออก

ในปี 2558 เอธิโอเปียส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 3,279 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในระหว่างปี 2554-2557 ก่อนที่จะหดตัวลงเล็กน้อยในปี 2558 และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554-2558 อยู่ที่ร้อยละ 14.29 ทั้งนี้ ดอกกุหลาบถือเป็นสินค้าที่มีอัตราการเติบโตที่โดดเด่นกว่าสินค้าชนิดอื่น โดยเอธิโอเปียได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศผู้ส่งออกดอกกุหลาบอันดับ 3 ของโลกในปี 2558 รองจากเนเธอร์แลนด์และเอกวาดอร์

ภาพที่ 8-2 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย
ในช่วงปี 2554-2558

ที่มา: บริษัท โบลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่เอธิโอเปียส่งออกมากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 ได้แก่ เมล็ดกาแฟ เมล็ดงา ต้นคัต ดอกกุหลาบ และถั่วคิตินี่บี้น โดยเอธิโอเปียมีการส่งออกเมล็ดกาแฟ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดถึงร้อยละ 33.01 ของการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เอธิโอเปียเป็นประเทศผู้ส่งออกเมล็ดกาแฟ (HS 091111) มากเป็นอันดับ 5 ของโลกในปี 2558

ตารางที่ 8-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก
ในกลุ่มเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ยของเอธิโอเปียปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกของเอธิโอเปียปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการส่งออกของเอธิโอเปียปี 2554-2558
		สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปทั้งหมด	2,756,138	14.29%	100.00%
1	HS090111	กาแฟที่ไม่ได้คั่ว และไม่ได้แยกเอากาแฟอื่นออก	909,717	4.69%	33.01%
2	HS120740	เมล็ดงา	493,322	7.90%	17.90%
3	HS070999	พืชผักอื่นๆ สดหรือแช่เย็น	436,011	24.30%	15.82%
4	HS060311	ดอกกุหลาบสดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ	389,591	40.37%	14.14%
5	HS071333	คัตินี่บีบีน รวมถึงไวต์พีบีน (ฟาซิโอลัสวัลการ์ริส)	124,672	19.48%	4.52%
6	HS060210	กิ่งชำที่ไม่มีราก และกิ่งตอน	50,300	35.19%	1.83%
7	HS071320	ถั่วมะแสะ (การ์แบนโซ)	37,562	-3.93%	1.36%
8	HS060319	ดอกไม้สดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ (ยกเว้นกุหลาบ คาร์เนชั่น กล้วยไม้ เบญจมาศ และลิลลี่)	36,784	50.13%	1.33%
9	HS071350	บรอกคินี (วิเชียฟาบาพันธุ์เมเจอร์) และออร์สปีน (วิเชียฟาบาพันธุ์อีดิวนา และวิเชียฟาบาพันธุ์ไมเนอร์)	30,028	15.66%	1.09%
10	HS070190	มันฝรั่ง สดหรือแช่เย็น (ยกเว้นเมล็ด)	25,357	39.16%	0.92%

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR)

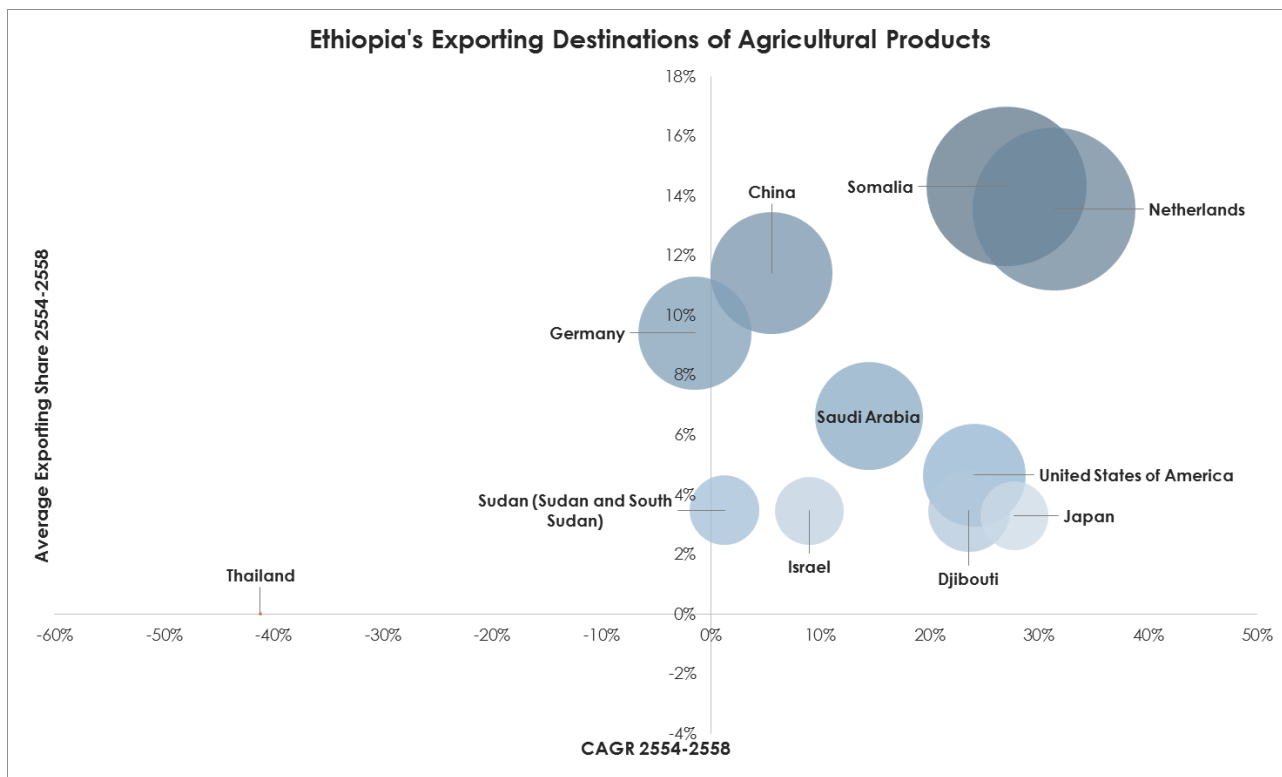
ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่สำคัญของเอธิโอเปีย ได้แก่ โซมาเลีย (ร้อยละ 14.33) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 13.59) จีน (ร้อยละ 11.44) เยอรมนี (ร้อยละ 9.42) และซาอุดีอาระเบีย (ร้อยละ 6.64) ตามลำดับ

ทั้งนี้ ไทยเป็นตลาดส่งออกของเอธิโอเปียที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.02 หรือคิดเป็นอันดับที่ 63 ของตลาดส่งออกทั้งหมดของเอธิโอเปีย โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี 2558 เพียงประมาณ 228,000 ดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ -41.19 ในระหว่างปี 2554-2558

ภาพที่ 8-3 ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่สำคัญ
ของเอธิโอเปียในปี 2554-2558

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble สะท้อนมูลค่าการส่งออกในปี 2558

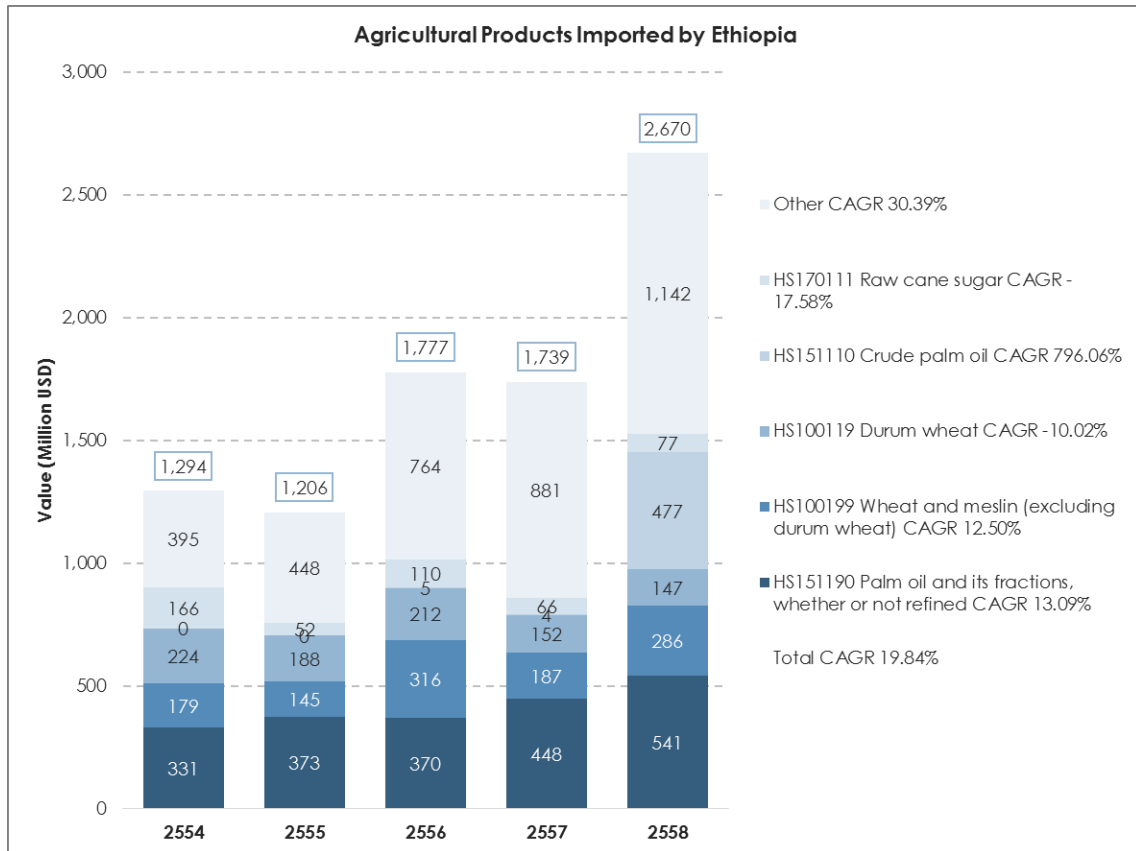
ที่มา: บริษัท โบลติเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

➤ สถิติการนำเข้า

ในปี 2558 เอธิโอเปียนำเข้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 2,670 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปียมีการเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปในช่วงระหว่างปี 2554-2557 ก่อนที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็วในปี 2558 และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554-2558 อยู่ที่ร้อยละ 19.84

ภาพที่ 8-4 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย
ในช่วงปี 2554-2558

ที่มา: บริษัท โบลติเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่เอธิโอเปียนำเข้ามากที่สุดในช่วงปี 2554-2558 ได้แก่ น้ำมันปาล์ม ข้าวสาลี ข้าวสาลีดูรัม น้ำมันปาล์มดิบ และน้ำตาลดิบ โดยเอธิโอเปียมีการนำเข้า น้ำมันปาล์ม คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดที่ร้อยละ 23.75 ของการนำเข้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม

ตารางที่ 8-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก
ในกลุ่มสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
		สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปทั้งหมด	1,737,227	19.84%	100.00%
1	HS151190	น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม จะทำให้บริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ตัดแปลงทางเคมี (ยกเว้นน้ำมันดิบ)	412,599	13.09%	23.75%
2	HS100199	ข้าวสาลีและเมสลิน (ยกเว้นที่ใช้สำหรับการเพาะปลูก และข้าวสาลีดูรัม)	222,715	12.50%	12.82%
3	HS100119	ข้าวสาลีดูรัม (ยกเว้นที่ใช้สำหรับการเพาะปลูก)	184,336	-10.02%	10.61%
4	HS151110	น้ำมันปาล์มดิบ	97,223	796.06%	5.60%
5	HS170111	น้ำตาลดิบที่ได้จากอ้อย (ยกเว้นที่เติมสารปรุงกลิ่นรสหรือสารแต่งสี)	94,195	-17.58%	5.42%
6	HS170199	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง (ยกเว้นน้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต ที่เติมสารปรุงกลิ่นรสหรือสารแต่งสี และน้ำตาลดิบ)	85,419	91.35%	4.92%
7	HS100630	ข้าวที่สีบ้างแล้วหรือสีทั้งหมด จะขัดหรือไม่ก็ตาม	72,068	52.86%	4.15%
8	HS100790	ข้าวซอร์กัม (ยกเว้นที่ใช้สำหรับการเพาะปลูก)	60,709	68.83%	3.49%
9	HS190190	สิ่งสกัดจากมอลต์ รวมทั้งอาหารปรุงแต่งที่ทำจากแป้ง เมล็ดหัก แป้งหยาบจากสตาร์ชหรือสิ่งสกัดจากมอลต์ ไม่มีโกโก้หรือมีโกโก้น้อยกว่าร้อยละ 40 โดยน้ำหนักซึ่งคำนวณโดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้วที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น และอาหารปรุงแต่งที่ทำจากของตามประเภท 04.01 ถึง 04.04 ไม่มีโกโก้หรือมีโกโก้ต่ำกว่าร้อยละ 5 โดยน้ำหนักซึ่งคำนวณโดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้วที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น (ยกเว้นที่ใช้เลี้ยงทารก จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก และของผสมและแป้ง	32,369	37.90%	1.86%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้า เฉลี่ยของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการเติบโตของ มูลค่าการนำเข้าของ เอธิโอเปีย ปี 2554-2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการนำเข้า ของเอธิโอเปีย ปี 2554-2558
		ที่จัดทำไว้สำหรับทำขนมจำพวกเบเกอรี่ ตามประเภท 19.05)			
10	HS071310	ถั่วลิ้นเต่า (พิชุนชาติวุม) แห้งและเอา เปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยก จากกันหรือไม่ก็ตาม	28,823	19.52%	1.66%

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่ปรากฏคือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR)

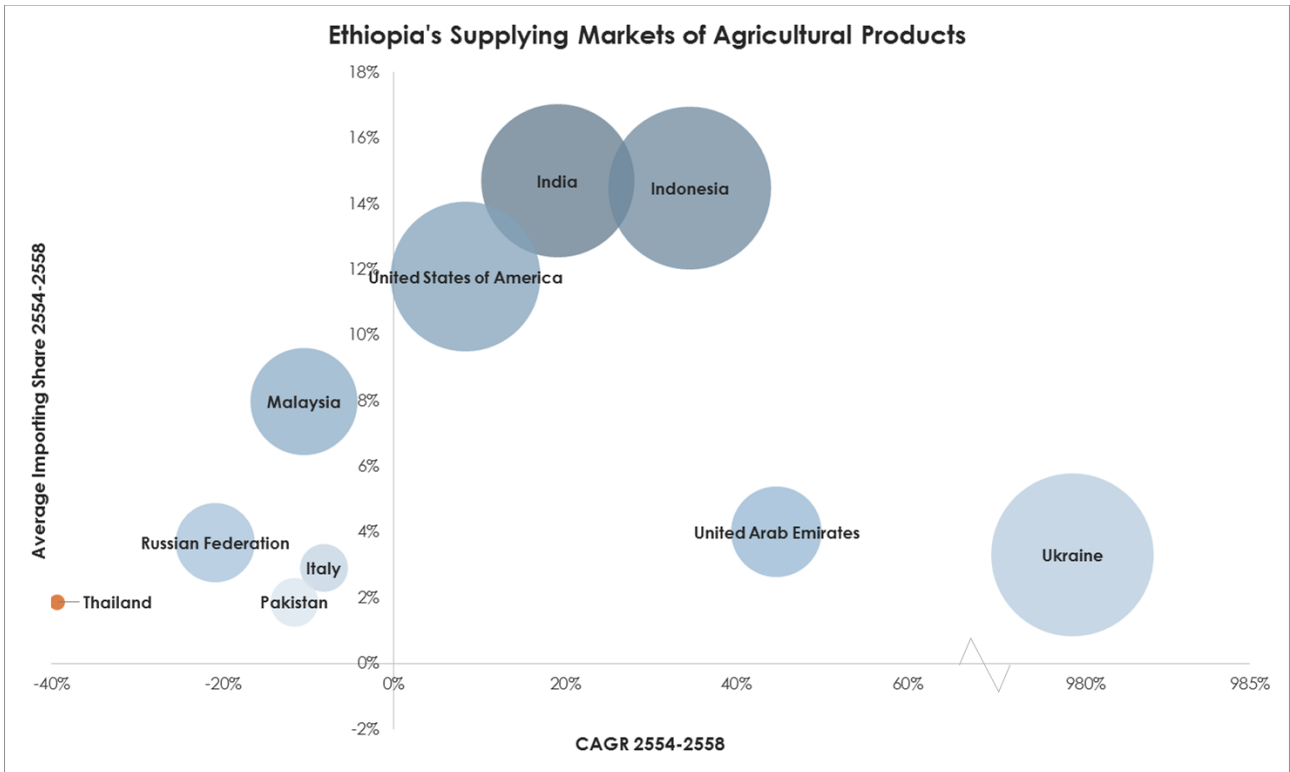
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

แหล่งนำเข้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่สำคัญของเอธิโอเปีย ได้แก่ อินเดีย (ร้อยละ 14.70) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 14.48) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 11.78) มาเลเซีย (ร้อยละ 7.98) และ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ร้อยละ 4.00) ตามลำดับ

ทั้งนี้ ไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 9 ของเอธิโอเปีย ด้วยสัดส่วนร้อยละ 1.87 ของมูลค่า การนำเข้าทั้งหมด โดยมีมูลค่าการนำเข้าในปี 2558 ประมาณ 3.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตรา การเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ -39.32 ในระหว่างปี 2554-2558

ภาพที่ 8-5 แหล่งนำเข้าสินค้าและเกษตรแปรรูปที่สำคัญของเอธิโอเปียในปี 2554-2558

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble สะท้อนมูลค่าการนำเข้าในปี 2558
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre

8.2.2 การลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป

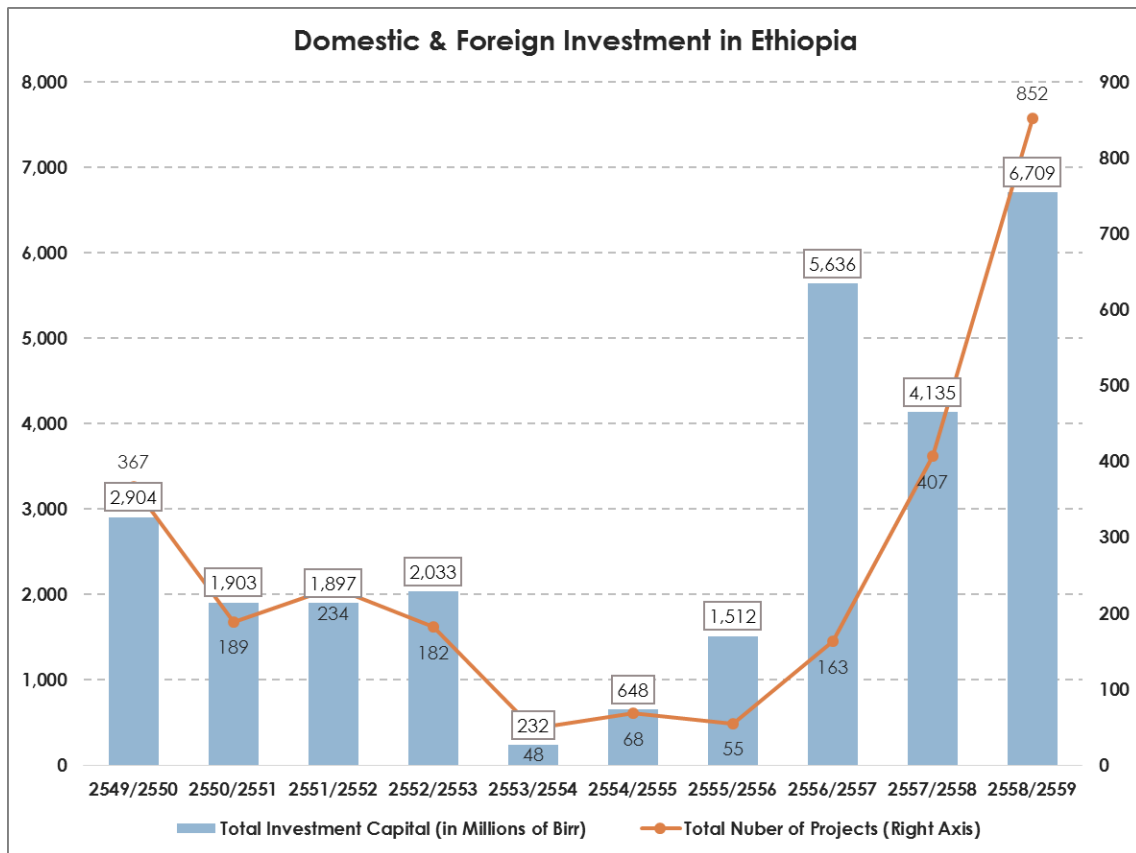
มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปียมีทิศทางการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2556-2559⁵ ดังแสดงในภาพที่ 8-6 โดยมีภาคส่วนสำคัญคืออสังหาริมทรัพย์และบริการทางธุรกิจ การผลิต และการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม National Bank of Ethiopia ไม่ได้มีการแจกแจงข้อมูลการลงทุนในภาคการผลิตเป็นรายอุตสาหกรรมไว้ คณะผู้วิจัยจึงไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดในส่วนนี้โดยจำแนกรายอุตสาหกรรมได้

⁵ ข้อมูลสถิติที่ถูกรวบรวมโดยหน่วยงานของเอธิโอเปีย มักจะถูกอ้างอิงตามปฏิทินของเอธิโอเปีย ซึ่งมักจะเริ่มต้นปีในช่วงปลายเดือนสิงหาคม และมีการนับปีที่ช้ากว่าปี ค.ศ. โดยทั่วไปประมาณ 7-8 ปี เช่น ปี 2009 ในปฏิทินเอธิโอเปียจะเทียบได้กับ ช่วงปลายของ ค.ศ. 2016 (2559) ต่อไปถึงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2017 (2560) ซึ่งการนำเสนอในบทนี้ คณะผู้วิจัยจะเขียนถึงปีดังกล่าวว่าปี 2559/2560

ภาพที่ 8-6 มูลค่าการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนในเอธิโอเปีย
ระหว่างปี 2549-2559

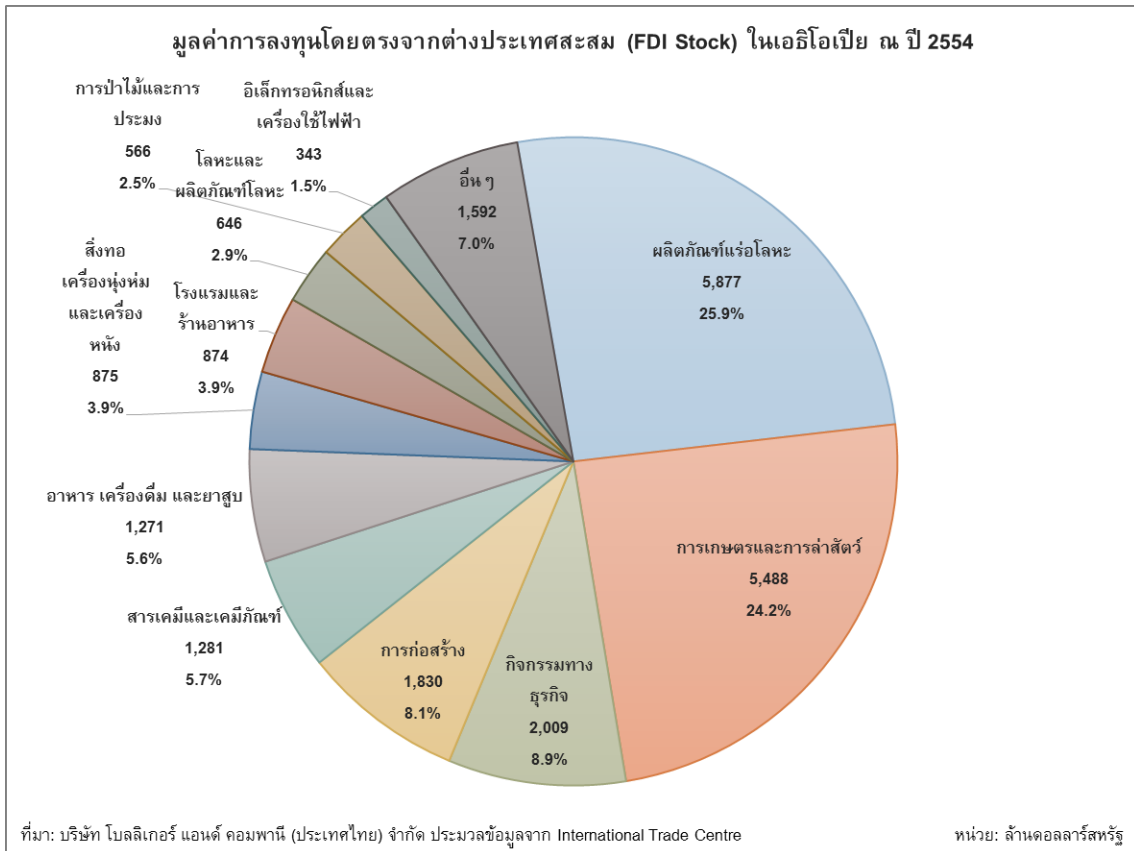

ที่มา: National Bank of Ethiopia

ทั้งนี้ ข้อมูลการลงทุนในรายอุตสาหกรรมการผลิตที่มีการเผยแพร่โดยละเอียดคือข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสม (FDI Stock) ในปี 2554 ที่เผยแพร่โดย International Trade Centre ดังแสดงในภาพที่ 8-7 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลงทุนในเอธิโอเปียส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ และกิจกรรมการเกษตรและการล่าสัตว์ ส่วนการลงทุนในสาขาการผลิตอาหารและเครื่องดื่มยังคงมีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 5.61 ของมูลค่าการลงทุนสะสมทั้งหมด คือประมาณ 1,271 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาพที่ 8-7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสมในเอธิโอเปีย ณ ปี 2554

ที่มา: International Trade Centre

8.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

ภาพที่ 8-8 แสดงโครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย ตั้งแต่กิจกรรมเริ่มต้นคือการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว ไปจนถึงกิจกรรมในขั้นสุดท้ายคือการค้าและการจัดจำหน่าย รวมถึงผู้เล่นรายสำคัญในแต่ละส่วนของห่วงโซ่มูลค่า

ภาพที่ 8-8 โครงสร้างห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปของเอธิโอเปีย

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

8.3.1 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูป

8.3.1.1 ห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ: การเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว (Crop Growing and Harvesting)

กิจกรรมการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรในเอธิโอเปียกว่าร้อยละ 90 เป็นการดำเนินการโดยเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีที่ดินขนาดเล็ก (น้อยกว่า 1 เฮกตาร์) ไม่มีการใช้เครื่องจักรกลหรือสารเคมีทางการเกษตรมากนัก และมักจะต้องพึ่งพาน้ำฝนตามธรรมชาติมากกว่าระบบชลประทาน ทำให้ผลผลิตต่อพื้นที่ที่ได้ค่อนข้างต่ำ และมีความผันผวนตามสภาพอากาศ ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่ถูกใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน

การประกอบกิจกรรมการเพาะปลูกบนพื้นที่ขนาดใหญ่และใช้เทคโนโลยีสูง ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ (มีการลงทุนโดยนักลงทุนชาวเอธิโอเปียอยู่บ้าง ส่วนใหญ่อยู่ในธุรกิจการปลูกฝ้าย เช่น Adama Development PCL หรือ Anibara Group เป็นต้น) มีบริษัทต่างชาติขนาดใหญ่ที่เข้ามาลงทุนในธุรกิจการเพาะปลูกในเอธิโอเปียที่น่าสนใจ เช่น

- **MIDROC Ethiopia PLC** จากซาอุดีอาระเบีย ลงทุนในธุรกิจหลายประเภท รวมถึง กาแฟ ชา ธัญพืช ถั่ว ผัก ผลไม้ ดอกไม้ ฯลฯ
- **Ruchi Agri PLC** จากอินเดีย ลงทุนในธุรกิจถั่วเหลือง
- **Sannati Agro Farm Enterprises** จากอินเดีย ลงทุนในธุรกิจธัญพืช ถั่ว และพืชน้ำมัน
- **S&P Energy Solutions PLC** จากอินเดีย ลงทุนในธุรกิจธัญพืช ถั่ว พืชน้ำมัน เครื่องเทศ รวมไปถึงการผลิตไบโอดีเซลจากต้นหยีน้ำ (Pongamia)

นอกเหนือไปจากบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนทำไร่เพาะปลูกขนาดใหญ่ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ยังมีบริษัทต่างชาติอื่นเข้าไปลงทุนในธุรกิจการเพาะปลูกดอกไม้ในเอธิโอเปียอีกหลายแห่ง เช่น Abyssinia Flowers จากเนเธอร์แลนด์ Bellaflo จากเอกวาดอร์ Hurburg Roses จากเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น (ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกระหว่าง 20-100 เฮกตาร์)

8.3.1.2 ห่วงโซ่มูลค่าระดับกลางน้ำ: การแปรรูปผลผลิต (Crop Processing)

สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ของเอธิโอเปียมักจะถูกจำหน่ายหรือส่งออกโดยไม่ผ่านการแปรรูปหรือผ่านการแปรรูปเพียงเล็กน้อย เนื่องจากปัจจุบันเอธิโอเปียยังคงขาดแคลนการลงทุนและเทคโนโลยีในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอยู่มาก สินค้าเกษตรแปรรูปหลักที่ผลิตได้ในเอธิโอเปียคือเบียร์และน้ำตาล ในขณะที่การแปรรูปพืชน้ำมันยังมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้เอธิโอเปียยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันพืชจากต่างประเทศอยู่

ผู้เล่นสำคัญในธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรนอกเหนือไปจากบริษัทซึ่งลงทุนในไร่เพาะขนาดใหญ่ตามที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อก่อนหน้านี้ซึ่งแปรรูปผลผลิตบางส่วนของตนเองแล้ว ยังมีบริษัทผู้ผลิตเบียร์ข้ามชาติหลายรายที่เข้ามาลงทุนตั้งโรงงานผลิตเบียร์ในเอธิโอเปีย เช่น BGI Ethiopia PLC จากฝรั่งเศส⁶ Heineken จากเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้เล่นในประเทศ

⁶ แรกเริ่มชื่อว่า St. George Brewery เป็นของนักลงทุนชาวเบลเยียม ก่อนที่จะถูกขายให้แก่ักลงทุนชาวเยอรมนี จากนั้นจึงถูกรัฐบาลเอธิโอเปียยึดกิจการ แล้วจึงกลายมาเป็นบริษัทเอกชนที่เครือ BGI Castel ของฝรั่งเศสเป็นเจ้าของอยู่ในปัจจุบัน

ที่น่าสนใจ เช่น Ethiopian Sugar Corporation ซึ่งมีรัฐบาลเอธิโอเปียเป็นเจ้าของ เป็นผู้เล่นหลักในธุรกิจน้ำตาลในเอธิโอเปีย หรือ Addis Modjo Edible Oil Complex SC ในเครือ Amibara เป็นผู้เล่นหลักในธุรกิจการผลิตน้ำมันพืช เป็นต้น

8.3.1.3 ห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำ: การค้าและการจัดจำหน่าย (Trading and Distribution)

ผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ของเอธิโอเปียถูกใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนของเกษตรกรหรือใช้เพื่อจำหน่ายภายในประเทศ โดยมีผลผลิตบางประเภทที่ผลิตได้เพียงพอกับความต้องการในประเทศ เช่น ข้าวโพด และข้าวฟ่าง ในขณะที่ผลผลิตบางประเภทแม้จะผลิตได้เอง แต่ก็ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้า เช่น ข้าวสาลี ข้าว ข้าวบาร์เลย์ น้ำตาล แต่ก็มีผลผลิตทางการเกษตรบางอย่างที่สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ เช่น กาแฟ งา ถั่ว Haricot⁷ ดอกไม้ เป็นต้น

การส่งออกสินค้าจากเอธิโอเปียอาจทำได้ผ่าน 2 ช่องทางหลักคือ การส่งออกสินค้าทางอากาศ สำหรับสินค้าที่มีมูลค่าสูงหรือเน่าเสียง่าย เช่น ดอกไม้สด เป็นต้น โดยสามารถทำได้ผ่านสนามบิน Addis Ababa Bole International Airport โดยใช้บริการของสายการบิน Ethiopian Airline ซึ่งเป็นสายการบินแห่งชาติของเอธิโอเปีย และเป็นสายการบินที่ใหญ่ที่สุดในทวีปแอฟริกา ส่วนสินค้าที่ไม่ต้องการความรวดเร็วในการขนส่ง สามารถส่งออกทางทะเลได้ผ่านทางท่าเรือ Djibouti โดยใช้บริการของบริษัท Ethiopian Shipping and Logistics Services Enterprise (ELS) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของรัฐบาลเอธิโอเปีย ส่วนการขนส่งสินค้าในประเทศมักจะใช้รถบรรทุกขนส่งทางถนนเป็นหลัก โดยมีบริษัทการเกษตรบางบริษัทประกอบกิจการด้านการขนส่งสินค้าเป็นของตนเอง เช่น Amibara Group เป็นต้น

8.3.2 ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป

จากการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ คณะผู้วิจัยพบว่าในปัจจุบันไม่มีผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย ส่วนผู้ประกอบการต่างประเทศที่สำคัญเป็นดังต่อไปนี้

⁷ ถั่วชนิดหนึ่ง มีสีขาว นิยมใช้ในการทำถั่วอบ (Baked Beans)

8.3.2.1 ผู้ประกอบการในประเทศรายสำคัญ

➤ Ethiopian Sugar Corporation

Ethiopian Sugar Corporation จัดตั้งขึ้นในปี 2494 โดยการร่วมหุ้นระหว่างรัฐบาลเอธิโอเปียกับบริษัท HVA จากเนเธอร์แลนด์ ปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยรวมกันมากกว่า 65,000 เฮกตาร์ มีโรงงานทั้งสิ้น 6 แห่ง สามารถผลิตน้ำตาลได้ประมาณ 400,000 ตันต่อปี และสามารถผลิตเอทานอลได้ประมาณ 20,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

➤ Adama Development PLC

Adama Development PLC มีการลงทุนเพาะปลูกฝ้ายเป็นพื้นที่ 18,516 เฮกตาร์ในรัฐเซาเทิร์นเนชัน เนชันแนลลิตี้ แอนด์พีเพิลส์รีเจียน (Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region: SNNPR) ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ โดยเป็นการผลิตฝ้ายเพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานปั่นด้าย Adama Spinning Factory ของตน

➤ Amibara Group

Amibara Group เป็นเครือบริษัทธุรกิจการเกษตรรายใหญ่ในเอธิโอเปีย มีธุรกิจการเพาะปลูกฝ้ายและพืชอื่นๆ ในรัฐอะฟาร์ (Afar) และรัฐ SNNPR รวมกันประมาณ 10,000 เฮกตาร์ รวมถึงประกอบธุรกิจการเกษตรด้านอื่นๆ เช่น การจำหน่ายเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร การขนส่งสินค้าเกษตรทางถนนและทางอากาศ และการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยมีบริษัทลูกที่สำคัญคือ Addis Modjo Edible Oil Complex SC ซึ่งมีกำลังการผลิตน้ำมันพืชชนิดต่างๆ รวม 13,250 ตัน (ส่วนใหญ่เป็นน้ำมันจากเมล็ดฝ้าย) เนยใส (Ghee) 5,800 ตัน และமாகารีน 754 ตัน⁸

⁸ นอกจากการผลิตน้ำมันพืชแล้ว Amibara Group ยังมีบริษัทลูกที่ทำธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรอีกแห่งหนึ่งคือ Awash Biscuit & Flour Factor ที่เป็นผู้แปรรูปแป้งสาลีและผลิตขนมปังกรอบ แต่ปัจจุบันยังมีกำลังการผลิตไม่มากนัก

8.3.2.2 ผู้ประกอบการต่างชาติรายสำคัญ

➤ MIDROC Ethiopia PLC

MIDROC Ethiopia PLC เป็นหนึ่งในบริษัทในเครือของกลุ่มทุน AI Muwakaba for Industrial Development & Overseas Commerce (MIDROC) จากซาอุดีอาระเบีย มีการลงทุนในธุรกิจหลากหลายประเภทและมีบริษัทย่อยจำนวนมากอยู่ในเอธิโอเปีย อันรวมไปถึงบริษัท Ethio Agri-CEFT PLC บริษัท Horizon Plantation PLC บริษัท Saudi Star ซึ่งบริษัทเหล่านี้มีเนื้อที่การเพาะปลูกรวมกันแล้วมากกว่า 50,000 เฮกตาร์ ใช้ประกอบธุรกิจการเพาะปลูก แปรรูป และส่งออก กาแฟ ชา ดอกไม้ ธัญพืช ถั่ว ผัก และผลไม้หลายชนิด

➤ Ruchi Agri PLC

Ruchi Agri PLC เป็นบริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองรายใหญ่ในเครือ Ruchi Group จากอินเดีย มีการลงทุนทำไร่เพาะปลูกถั่วเหลืองในรัฐกัมเบลลา (Gambella) ทางภาคตะวันตกของประเทศเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 25,000 เฮกตาร์ และมีการตั้งโรงงานผลิตน้ำมันถั่วเหลืองในพื้นที่ดังกล่าว

➤ Sannati Agro Farm Enterprises

Sannati Agro Farm Enterprise (SAFE) เป็นบริษัทจากอินเดีย มีการลงทุนเพาะปลูกข้าว ถั่วเหลือง ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วซิคพี งา และเมล็ดทานตะวัน โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 10,000 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ในรัฐกัมเบลลาทางภาคตะวันตกของประเทศ และมีโรงงานคัดแยก แปรรูป และบรรจุหีบห่อวัตถุดิบเป็นของตัวเอง โดยผลผลิตส่วนใหญ่จะถูกส่งออก

➤ S&P Energy Solutions PLC

S&P Energy Solutions PLC (SPES) เป็นบริษัทในเครือ Shapoorji Pallonji จากอินเดีย มีการลงทุนในพื้นที่ทั้งสิ้น 50,000 เฮกตาร์ในรัฐเบนีสฮันกุล-กมุซ (Benishangul-Gumuz) ทางทิศตะวันตกของประเทศ โดยประกอบธุรกิจการเพาะปลูกธัญพืช ถั่ว พืชน้ำมัน และเครื่องเทศ รวมไปถึงมีการลงทุนในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากต้นหยีน้ำ (Pongamia) อีกด้วย

➤ BGI Ethiopia PLC

BGI Ethiopia PLC ปัจจุบันถือหุ้นโดยเครือ BGI Castel จากฝรั่งเศส เป็นบริษัทผู้ผลิตเบียร์รายใหญ่ที่สุดในเอธิโอเปีย มีโรงงานผลิตเบียร์ทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ St. George Brewery ในกรุงแอดดิสอาบาบา Hawassa Brewery ในเมืองฮาวาสซา รัฐ SNNPR และ Kombolcha Brewery ในเมืองกอมโบลชา รัฐอัมฮารา (Amhara) มีกำลังการผลิตรวมประมาณ 360 ล้านลิตร

➤ Heineken

Heineken เป็นบริษัทผู้ผลิตเบียร์รายใหญ่จากเนเธอร์แลนด์ และมีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 2 ในเอธิโอเปีย ปัจจุบันมีโรงงานผลิตเบียร์ทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ Kilinto Brewery ชานกรุงแอดดิสอาบาบา Bedele Brewery ในเมืองเบเดเล รัฐโอโรเมีย (Oromia) และ Harar Brewery ในเมืองฮาราร์ รัฐฮารารี (Harari) มีกำลังการผลิตรวมประมาณ 250 ล้านลิตร

8.3.3 บริษัทกรณีศึกษา

➤ Ruchi Agri PLC

Ruchi Agri PLC เป็นบริษัทในอุตสาหกรรมเกษตรของอินเดียในเครือ Ruchi Group ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมันสำหรับบริโภคชั้นนำในอินเดีย บริษัทได้เข้ามาเพาะปลูกถั่วเหลืองและตั้งโรงงานผลิตน้ำมันถั่วเหลืองในเอธิโอเปีย รวมถึงมีการผลิตน้ำมันปาล์ม น้ำมันจากเนื้อในเมล็ดปาล์ม และกากน้ำมันปาล์ม สาเหตุที่บริษัทตัดสินใจเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปียเนื่องจากบริษัทเล็งเห็นถึงข้อได้เปรียบของประเทศด้านกำลังแรงงาน สถานที่ตั้งที่เหมาะสม และนโยบายสนับสนุนการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของรัฐบาลเอธิโอเปีย

บริษัทได้รับใบอนุญาตการลงทุนจาก Ethiopian Investment Agency (EIA) ในเดือนธันวาคม 2552 และในเดือนเมษายน 2553 บริษัท Ruchi Soya (บริษัทลูกของ Ruchi Group) ได้ทำสัญญากับรัฐบาลเอธิโอเปียในการเช่าพื้นที่ 25,000 เฮกตาร์ในรัฐกัมเบลา ทางภาคตะวันตกของประเทศ เป็นเวลา 25 ปี เพื่อเพาะปลูกถั่วเหลือง โดยมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 35.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ บริษัทเริ่มดำเนินการผลิตในปี 2555 โดยเก็บเกี่ยวถั่วเหลืองจากพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง

ต่อมาบริษัทได้มีการจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำมันถั่วเหลืองในแอมบาลา ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่คนในพื้นที่ประมาณ 1,000-2,000 ตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม การเข้ามาของ Ruchi Agri PLC สร้างความไม่พอใจแก่เกษตรกรและผู้อาศัยในท้องถิ่นบางส่วนด้วยเช่นกัน เนื่องจากถูกมองว่าเป็นการนำพื้นที่ป่าไม้มาใช้ทำการเกษตร และแย่งงานคนในพื้นที่ไป ทั้งนี้ตามสัญญาเช่าพื้นที่ บริษัทได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลให้สามารถสร้างเขื่อน ระบบชลประทาน และยังสามารถยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรต่างๆ ส่งผลให้บริษัทสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ค่อนข้างดี

➤ Herburg Roses

บริษัท Herburg Roses ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายดอกกุหลาบของประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยเริ่มดำเนินกิจการเมื่อปี 2517 ในเมือง Berkel en Rodenrijs ประเทศเนเธอร์แลนด์ และมีการลงทุนทางตรงไปยังต่างประเทศรวมถึงประเทศเอธิโอเปียด้วย

บริษัทขยายกิจการเข้ามาทำธุรกิจปลูกดอกกุหลาบที่ประเทศเอธิโอเปียเมื่อปี 2543 ที่เมือง Ziway รัฐ Oromia ในโครงการ Sher⁹ เนื่องจากเอธิโอเปียมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกดอกกุหลาบ ทั้งในด้านแสงแดดและสภาพอากาศที่อบอุ่นตลอดทั้งปี รวมถึงยังมีพื้นที่เพาะปลูกและกำลังแรงงานที่มีขนาดใหญ่ด้วย อย่างไรก็ตามในช่วงแรกที่เข้ามาตั้งกิจการ ธุรกิจการผลิตดอกไม้ในเอธิโอเปียยังอยู่ในขั้นต้นของการพัฒนา โดยเมื่อปี 2547 พื้นที่ปลูกดอกกุหลาบในเอธิโอเปียมีเพียง 40 เฮกตาร์ แต่ได้มีการขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเป็น 250 เฮกตาร์ในปี 2549

สำหรับบริษัท Herburg Roses เริ่มจากการมีพื้นที่ปลูก 18 เฮกตาร์ และได้ขยายพื้นที่การเพาะปลูกจนเท่ากับ 40 เฮกตาร์ในปัจจุบัน ซึ่งบริษัทสามารถผลิตดอกกุหลาบได้ถึง 100 ล้านดอกต่อปี Herburg Roses สามารถผลิตดอกกุหลาบได้ถึง 28 สายพันธุ์ และมีการขยายสายพันธุ์และเพาะพันธุ์ใหม่อีกมากมาย ดอกกุหลาบของ Herburg Roses ล้วนเป็นดอกกุหลาบที่มีคุณภาพทำให้สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้ค่อนข้างมาก อีกทั้ง Herburg Roses ยังมีการใช้แรงงานประมาณ 26 คนในการปลูกดอกกุหลาบต่อพื้นที่ 1 เฮกตาร์ ดังนั้นการเข้ามาตั้งฐานปลูกกุหลาบจึงเป็นการสร้างการจ้างงานให้กับคนในพื้นที่ได้อีกด้วย

⁹ Sher Project เป็นโครงการของบริษัท Sher Ethiopia PLC จากเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ปลูกดอกไม้จำนวนมากในเอธิโอเปีย บริษัท Sher ได้ให้บริษัทที่ทำธุรกิจปลูกดอกไม้ของเนเธอร์แลนด์เช่าพื้นที่ รวมถึง Herburg Roses ด้วย

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของบริษัทมากจากการใช้ประโยชน์จากสภาพที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก และการเป็นผู้เป็นผู้บุกเบิกในธุรกิจเพาะปลูกดอกกุหลาบเป็นรายแรกๆ ในช่วงที่ธุรกิจดังกล่าวยังเพิ่งเริ่มพัฒนา ประกอบกับการพยายามรักษาชื่อเสียงด้านคุณภาพ นอกจากนี้แล้ว บริษัทยังให้ความสำคัญกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท ด้วยเหตุนี้บริษัทจึงได้รับรางวัลรับรองคุณภาพของกุหลาบและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจาก MPS¹⁰ ซึ่งช่วยทำให้ดอกกุหลาบของบริษัทเป็นที่นิยมและมีมูลค่ามากขึ้น และส่งผลให้กุหลาบของ Herburg Roses ที่ปลูกในเอธิโอเปีย เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมและชื่นชอบของชาวยุโรป โดยเฉพาะสหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นตลาดหลักของ Herburg Roses

8.4 พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

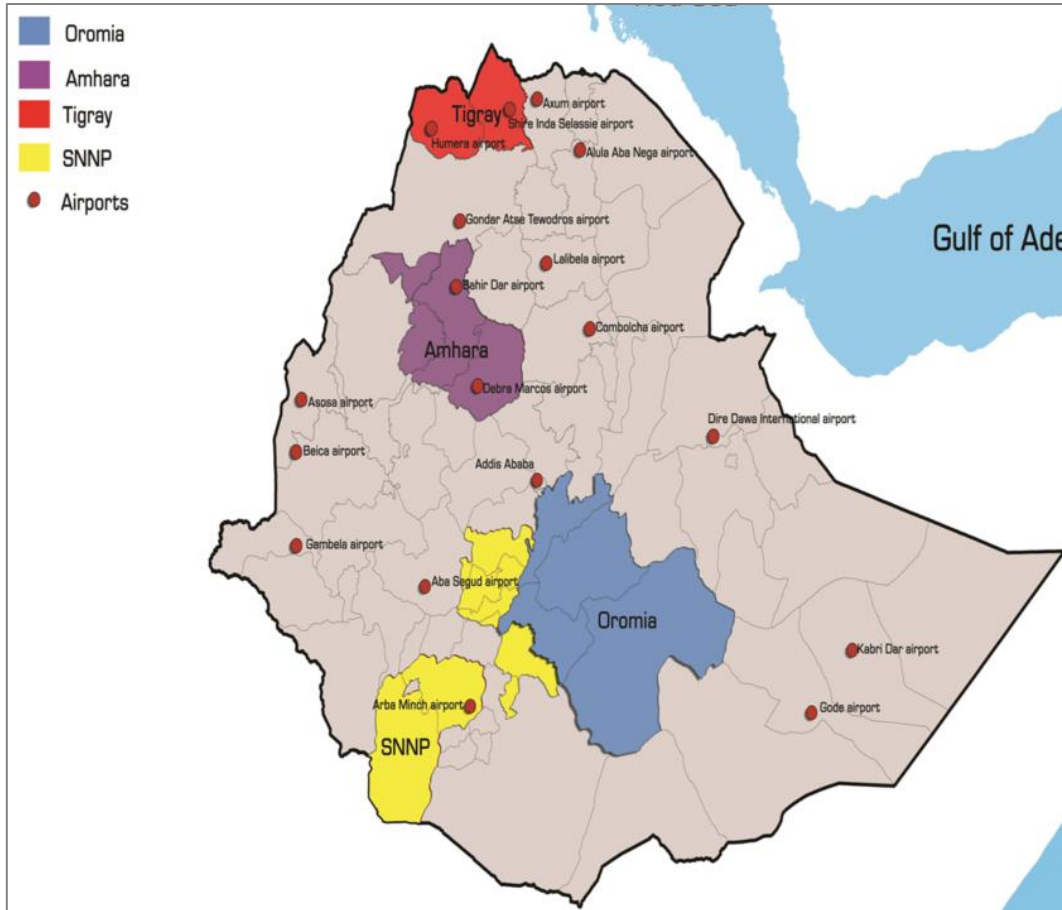
จากการพิจารณาข้อมูลสถิติในด้านต่างๆ ประกอบกับการเดินทางไปเก็บข้อมูลเชิงลึกในเอธิโอเปีย¹¹ คณะผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย ได้แก่ (1) พื้นที่ตอนกลางฝั่งตะวันออกของรัฐโอโรเมีย (2) พื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐอัมฮารา (3) พื้นที่ฝั่งตะวันออกของรัฐ SNNPR และ (4) พื้นที่ฝั่งตะวันตกของรัฐทิเกรย์ (Tigray) ดังปรากฏในภาพที่ 8-9 ซึ่งแต่ละพื้นที่จะมีรายละเอียดทางกายภาพและสินค้าที่มีศักยภาพแตกต่างกันไป ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

¹⁰ Milieu Programma Sierteelt หรือ Environmental Programme Floriculture เป็นองค์กรที่รับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในการเพาะปลูกพืชสวนและดอกไม้

¹¹ ตามคำแนะนำของผู้แทนจาก Ministry of Industry เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมการเกษตรแบบครบวงจร

**ภาพที่ 8-9 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรม
การเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย**

ที่มา: Ethiopian Ministry of Industry

8.4.1 รัฐโอโรเมีย

รัฐโอโรเมียเป็นรัฐขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 284,538 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนไปทางใต้ของประเทศ มีอาณาเขตล้อมรอบกรุงแอดดิสอาบาบา ทำให้สะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปจำหน่ายในเขตเมืองหลวงของประเทศ รัฐโอโรเมียมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 31.29 ล้านคนในปี 2555 มีรายได้ต่อหัวในปี 2554 ประมาณ 4,681 Birr ทั้งนี้ รัฐโอโรเมียเป็นรัฐที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดและมีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศ

พื้นที่ตอนกลางฝั่งตะวันออกของรัฐโอโรเมียมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและภูเขา มีภูมิอากาศค่อนไปทางร้อนชื้นและมีปริมาณฝนตกมากพอสมควร มีผลผลิตทางการเกษตรที่

น่าสนใจ เช่น ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ มันฝรั่ง มะเขือเทศ ถั่วปากอ้า และถั่ว Haricot โดยมีสถิติการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ข้างต้นภายในแต่ละเขตของพื้นที่ดังกล่าวดังปรากฏในตารางที่ 8-3

**ตารางที่ 8-3 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ตอนกลางฝั่งตะวันออก
ของรัฐโอโรเมีย ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559**

หน่วย: ตัน

สินค้า	เขต East Shewa	เขต Arsi	เขต Bale	เขต West Arsi	รวมทั้งรัฐ
ข้าวสาลี	212,212	654,899	555,035	425,348	2,664,024
ข้าวบาร์เลย์	14,647	268,573	110,813	188,263	1,093,945
มันฝรั่ง	-	24,076	-	145,869	444,889
มะเขือเทศ	241	-	-	-	11,773
ถั่วปากอ้า	6,600	82,535	37,256	3,628	465,081
ถั่ว Haricot ขาว	2,829	4,001	5,512	-	58,485
ถั่ว Haricot แดง	7,264	8,926	-	39,855	149,650

ที่มา: Ethiopian Central Statistical Agency, Agricultural Sample Survey 2016/2017

8.4.2 รัฐอัมฮารา

รัฐอัมฮาราเป็นรัฐที่ตั้งอยู่ก่อนไปทางตอนเหนือของประเทศ มีเมืองสำคัญคือเมืองกอมโบลาทางทิศตะวันออกของรัฐ ซึ่งเชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาได้ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 2 และกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างเส้นทางรถไฟ และมีเมืองบาฮีร์ดาร์ (Bahir Dar) และเมืองกอนดาร์ (Gondar) เป็นเมืองสำคัญอยู่ทางทิศตะวันตก เชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาได้ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 3 รัฐอัมฮารามีพื้นที่ประมาณ 154,709 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 18.87 ล้านคนในปี 2555 และมีรายได้ต่อหัวในปี 2554 ประมาณ 4,590 Birr ทั้งนี้ รัฐอัมฮาราถือได้ว่าเป็นรัฐที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ

ภูมิประเทศในบริเวณฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐอัมฮารามีลักษณะเป็นที่ราบและที่ราบสูง มีทะเลสาบทานา (Lake Tana) ตั้งอยู่ระหว่างเมืองบาฮีร์ดาร์กับเมืองกอนดาร์ มีภูมิอากาศอบอุ่น และมีปริมาณน้ำฝนมากพอสมควร มีผลผลิตทางการเกษตรที่น่าสนใจหลายอย่าง เช่น ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ข้าวบาร์เลย์ ถั่วปากอ้า ถั่วชิกพี ถั่วขาว ถั่ว Haricot งา มันฝรั่ง และพริกแดง โดยมีสถิติการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ข้างต้นภายในแต่ละเขตของพื้นที่ดังกล่าวดังปรากฏในตารางที่ 8-4

**ตารางที่ 8-4 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันตกเฉียงใต้
ของรัฐอัมฮารา ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559**

หน่วย: ตัน

สินค้า	เขต East Gojjam	เขต West Gojjam	เขต Awi	รวมทั้งรัฐ
ข้าวฟ่าง	91,323	-	-	1,640,299
ข้าวโพด	305,730	898,622	275,151	1,962,937
ข้าวบาร์เลย์	97,928	51,036	19,936	608,069
ถั่วปากอ้า	43,267	38,215	4,953	272,644
ถั่วชนิดพี	16,829	19,526	-	233,265
ถั่วขาว	52,549	17,832	-	181,624
ถั่ว Haricot ขาว	15,792	-	-	53,391
ถั่ว Haricot แดง	-	-	-	52,429
งา	-	-	-	146,626
มันฝรั่ง	65,080	21,240	45,607	279,790
พริกแดง	5,176	57,422	27,037	116,118

ที่มา: Ethiopian Central Statistical Agency, Agricultural Sample Survey 2016/2017

8.4.3 รัฐ SNNPR

รัฐ SNNPR เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ มีเมืองสำคัญคือเมืองฮาวาสซาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐ ซึ่งเชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาด้วยเส้นทางหลวงหมายเลข 7 รัฐ SNNPR มีพื้นที่ประมาณ 105,887 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในปี 2555 ประมาณ 17.36 ล้านคน และมีรายได้ต่อหัวในปี 2554 ประมาณ 4,069 Birr ทั้งนี้ รัฐ SNNPR ถือได้ว่าเป็นรัฐที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ

รัฐ SNNPR มีพื้นที่ส่วนใหญ่ของรัฐเป็นป่า มีทะเลสาบอาวาสซา (Awassa Lake) ตั้งอยู่ติดกับเมืองฮาวาสซา บริเวณพื้นที่ฝั่งตะวันออกของรัฐมีภูมิประเทศแบบที่ราบสูงและภูเขา มีภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน และมีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างมาก มีผลผลิตทางการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น ข้าวโพด ข้าวบาร์เลย์ ถั่ว Haricot มันฝรั่ง ถั่วฝักยาว สับปะรด และกาแฟ โดยมีสถิติการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ข้างต้นภายในแต่ละเขตของพื้นที่ดังกล่าวดังปรากฏในตารางที่ 8-5

ตารางที่ 8-5 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันออก
ของรัฐ SNNPR ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559

หน่วย: ตัน

สินค้า	เขต Sidama	เขต Gedeo	รวมทั้งรัฐ
ข้าวโพด	113,738	15,456	1,085,726
ข้าวบาร์เลย์	21,206	4,164	151,506
ถั่ว Haricot ขาว	-	14	7,215
ถั่ว Haricot แดง	21,278	-	146,827
มันฝรั่ง	-	-	181,676
กล้วย	79,717	7,023	427,371
กาแฟ	50,433	24,121	148,343

ที่มา: Ethiopian Central Statistical Agency, Agricultural Sample Survey 2016/2017

8.4.4 รัฐทีเกรย์

รัฐทีเกรย์เป็นรัฐที่อยู่ทางเหนือสุดของประเทศ มีเมืองสำคัญคือเมืองเมเคเล (Mekele) อยู่ทางฝั่งตะวันออกของรัฐ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาได้ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 2 และมีเส้นทางรถไฟที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง รัฐทีเกรย์มีพื้นที่ประมาณ 41,410 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในปี 2555 ประมาณ 4.93 ล้านคน และมีรายได้ต่อหัวในปี 2554 ประมาณ 5,514 Birr

รัฐทีเกรย์มีภูมิประเทศในลักษณะที่ราบสูง และมีภูมิอากาศค่อนข้างร้อนและแห้ง มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อย มีผลผลิตทางการเกษตรที่น่าสนใจคือองุ่นและข้าวฟ่าง โดยมีสถิติการผลิตในแต่ละเขตในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของรัฐดังแสดงในตารางที่ 8-6

ตารางที่ 8-6 สถิติการผลิตสินค้าเกษตรที่น่าสนใจในพื้นที่ฝั่งตะวันตก
ของรัฐทีเกรย์ ในฤดูเก็บเกี่ยวของปี 2558/2559

หน่วย: ตัน

สินค้า	เขต Western Tigray	เขต Northwest Tigray	รวมทั้งรัฐ
งา	57,474	11,829	70,116
ข้าวฟ่าง	246,059	236,191	712,005

ที่มา: Ethiopian Central Statistical Agency, Agricultural Sample Survey 2016/2017

8.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเกษตร และเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

8.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ

ในด้านนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่เรียกว่า Growth and Transformation Plan II (GTP II) (2015/16-2019/20) ซึ่งมีเป้าหมายหลักอย่างหนึ่งคือการเพิ่มบทบาทของภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตรเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักของประเทศ ทั้งนี้แผน GTP II ได้มีการระบุเป้าหมายที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปไว้ดังตารางที่ 8-7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 8-7 เป้าหมายการพัฒนาที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปในแผน GTP II

ตัวชี้วัด	หน่วย	สถานะ ณ ปี 2557/58	เป้าหมาย ณ ปี 2562/63
อัตราการเติบโตที่แท้จริงของ GDP	ร้อยละ	10.2	11.0
อัตราการเติบโตของภาคการเกษตรและกิจการที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละ	6.4	8.0
สัดส่วนรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรต่อ GDP	ร้อยละ	3.6	6.5
จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรและกิจการที่เกี่ยวข้อง	คน	31,752,000	33,371,573
ผลิตภาพของแรงงานในภาคการเกษตรและกิจการที่เกี่ยวข้อง	มูลค่าเพิ่ม/คน	8,437	11,771
สัดส่วนของภาคการเกษตรและกิจการที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละ	38.5	33.5
ปริมาณการผลิตพืชผลทางการเกษตรหลัก	ตัน	27,030,000	40,600,000
ผลิตภาพของพืชผลทางการเกษตรหลัก	ตัน/เฮกตาร์	2.15	2.73
ผลิตภาพในการผลิตอ้อย	ตัน/เฮกตาร์	2.90	4.26
ผลิตภาพในการผลิตธัญพืช	ตัน/เฮกตาร์	2.11	31.0
ผลิตภาพในการผลิตถั่ว	ตัน/เฮกตาร์	1.72	2.30
ผลิตภาพในการผลิตพืชน้ำมัน	ตัน/เฮกตาร์	0.90	1.27
ผลิตภาพในการผลิตกาแฟ	ตัน/เฮกตาร์	0.75	1.10
ปริมาณการผลิตกาแฟ	ตัน	420,000	1,045,050

ตัวชี้วัด	หน่วย	สถานะ ณ ปี 2557/58	เป้าหมาย ณ ปี 2562/63
ปริมาณอุปทานเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว	ตัน	187,378	355,992
ปริมาณอุปทานปุ๋ยเคมี	ตัน	1,223,309	2,062,106
จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการเกษตร	คน	10,090,000	16,776,000
พื้นที่ชลประทาน	เฮกตาร์	2,340,000	4,143,000
ที่ดินที่จัดให้สำหรับนักลงทุน	เฮกตาร์	2,400,000	3,100,000
พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกดอกไม้	เฮกตาร์	1,565	3,066
พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกผัก	เฮกตาร์	1,298	2,325
พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกผลไม้	เฮกตาร์	10,779	11,315
พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกสมุนไพร	เฮกตาร์	190	447
ปริมาณการผลิตอาหาร	ตัน	3,800,000	8,800,000
รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากอาหารและ เครื่องดื่ม	ดอลลาร์สหรัฐ	44,000,000	377,000,000

ที่มา: Ethiopian National Planning Commission, Growth and Transformation Plan II (2015/16-2019/20)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ข้างต้น รัฐบาลเอธิโอเปียได้มีการใช้มาตรการต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการผลิตและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบ รวมไปถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน โดยการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลดังรายละเอียดในตารางที่ 8-8 ต่อไปนี้¹²

ตารางที่ 8-8 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการลงทุนในอุตสาหกรรม การเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป

กิจกรรม	กรุงแอดดิสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษ ของรัฐโอโรเมียรอบกรุง แอดดิสอาบาบา	การลงทุนในพื้นที่อื่นๆ
การเพาะปลูกพืชล้มลุก		
การเพาะปลูกธัญพืช ถั่ว พืชน้ำมัน และ/หรือข้าว	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	3 ปี
การเพาะปลูกผัก และ/หรือสมุนไพร	3 ปี	4 ปี
การเพาะปลูกพืชให้เส้นใย	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	5 ปี

¹² ทั้งนี้ นักลงทุนยังอาจได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ เพิ่มเติม ตามเงื่อนไขและรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในหัวข้อ 4.1.3.4

กิจกรรม	กรุงแอดดิสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษของรัฐโอโรเมียรอบกรุงแอดดิสอาบาบา	การลงทุนในพื้นที่อื่น ๆ
การเพาะปลูกพืชล้มลุกอื่นๆ (พืชอาหารสัตว์ พืชเพื่อการแพทย์ พืชให้น้ำมันหอมระเหย เครื่องเทศ และพืชอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน)	2 ปี	3 ปี
การผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรอง	3 ปี	4 ปี
การเพาะปลูกพืชระยะกลาง		
การเพาะปลูกดอกไม้	3 ปี	4 ปี
การเพาะปลูกผลไม้ระยะกลาง (สตอเบอร์รี่ บลูเบอร์รี่ และผลไม้อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน)	3 ปี	4 ปี
การเพาะปลูกเครื่องเทศ พืชให้น้ำมันหอมระเหย และ/หรือพืชเพื่อการแพทย์ ที่มีอายุในระยะเวลา	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	4 ปี
การเพาะปลูกพืชยืนต้น		
การเพาะปลูกผลไม้ยืนต้น (มะม่วง อะโวคาโด กัลยัม ส้ม มะละกอ องุ่น เสาวรส และผลไม้อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน)	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	5 ปี
การเพาะปลูกพืชสำหรับทำเครื่องดื่ม (กาแฟ ชา และพืชอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน)	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	5 ปี
การเพาะปลูกพืชยืนต้นอื่นๆ (ต้นยาง ปาล์ม สับดูดำ และพืชอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน)	ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี	6 ปี
การผลิตอาหาร		
การแปรรูปผัก และ/หรือผลไม้	3 ปี	5 ปี
การผลิตน้ำมันประกอบอาหาร	3 ปี	5 ปี
การผลิตแป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง	3 ปี	5 ปี
การแปรรูปถั่ว พืชน้ำมัน หรือธัญพืช ยกเว้นการผลิตแป้ง	3 ปี	5 ปี
การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ	3 ปี	5 ปี
การผลิตน้ำตาล	5 ปี	6 ปี
การผลิตช็อกโกแลต ลูกอม ขนมปังกรอบ และขนมหวานอื่นๆ (ยกเว้นไอศกรีมและเค้ก)	1 ปี	2 ปี
การผลิตมักกะโรนี พาสตา และ/หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน	3 ปี	5 ปี
การผลิตอาหารสำหรับเด็กทารก กาแฟคั่วและบด กาแฟสำเร็จรูป ชา ยีสต์ น้ำส้มสายชู มายองเนส	2 ปี	4 ปี

กิจกรรม	กรุงแอตติสอาบาบา และเขตปกครองพิเศษของรัฐโอโรเมียรอบกรุงแอตติสอาบาบา	การลงทุนในพื้นที่อื่น ๆ
น้ำผึ้งสังเคราะห์ เกลือไอโอดีน หรือผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน		
การผลิตอาหารสัตว์	2 ปี	4 ปี
การผลิตเครื่องดื่ม		
การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1 ปี	2 ปี
การผลิตไวน์	3 ปี	4 ปี
การผลิตเบียร์ และ/หรือมอลต์สำหรับทำเบียร์	2 ปี	3 ปี
การผลิตเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำแร่ หรือน้ำดื่มบรรจุขวดอื่นๆ	1 ปี	2 ปี
การผลิตอื่น		
การผลิตแบบบูรณาการร่วมกับกิจกรรมการเกษตร	4 ปี	5 ปี

ที่มา: Regulation on Investment Incentives and Investment Area Reserved for Domestic Investors (Regulation No. 270/2017)

ในด้านกฎหมายและกฎระเบียบ นอกเหนือไปจากกฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุนโดยทั่วไปที่ตั้งที่ต่ำกว่าถึงในบทที่ 4 แล้ว เอธิโอเปียยังมีกฎหมายและกฎระเบียบอื่นๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่น่าสนใจ เช่น

- Food, Medicine and Healthcare Administration and Control Authority Proclamation (Proclamation No. 661/2009)**¹³ เป็นกฎหมายฉบับหลักว่าด้วยเรื่องความปลอดภัยของอาหารและยา ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนเพื่อผลิตและจัดจำหน่ายอาหาร การควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร การติดฉลากและบรรจุภัณฑ์อาหาร การออกไปอนุญาตนำเข้าและส่งออกอาหาร การฉายรังสีในอาหาร และการควบคุมคุณภาพน้ำ รวมถึงบัญญัติเกี่ยวกับประเด็นด้านสุขอนามัยอื่นๆ โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลด้านความ

¹³ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ http://www.fmhaca.gov.et/documents/Proclamation_661.pdf

ปลอดภัยของอาหารและยา คือ Food, Medicine, Healthcare and Control Authority (FMHACA)¹⁴

- **Proclamation on Quality and Standards Authority of Ethiopia Establishment (Proclamation No. 102/1998)**¹⁵ เป็นกฎหมายที่จัดตั้ง Ethiopian Standards Agency (ESA) ซึ่งเป็นหน่วยงานว่าด้วยมาตรฐานต่าง ๆ ของเอธิโอเปียขึ้น โดย ESA มีการจัดทำระบบมาตรฐานที่เรียกว่า Ethiopian Standard ขึ้นมา ซึ่งประกอบไปด้วยทั้งมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม และมาตรฐานที่เป็นทางเลือกสำหรับผู้ประกอบการ¹⁶
- **Proclamation on Pesticide Registration and Control (Proclamation No. 674/2010)**¹⁷ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจดทะเบียนและการควบคุมยาฆ่าแมลง โดยยาฆ่าแมลงที่จะจำหน่ายในเอธิโอเปียได้ จะต้องถูกจดทะเบียนกับ Ministry of Agriculture เสียก่อน¹⁸
- **Council of Ministers Regulations on Plant Quarantine (Regulation No. 4/1992)**¹⁹ เป็นกฎหมายภายใต้อำนาจของ Ministry of Agriculture ซึ่งว่าด้วยการควบคุมการนำเข้าและการจำกัดการนำเข้าพันธุ์พืชบางชนิด ตามที่ปรากฏในบัญชีแนบท้ายกฎระเบียบดังกล่าว

8.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจุบันเอธิโอเปียอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก World Trade Organization (WTO) และอยู่ระหว่างการเจรจาความตกลงการค้ากับประเทศในทวีปแอฟริกาอีกหลายประเทศ²⁰ ส่วนความตกลงการค้าเสรีของเอธิโอเปียที่มีผลบังคับใช้แล้วคือ ความตกลงการค้าเสรีระหว่างเอธิโอเปียกับซูดาน ทำให้เอธิโอเปียสามารถส่งออกสินค้าไปยัง

¹⁴ สามารถอ่านรายละเอียดของมาตรฐานต่างๆ เกี่ยวกับอาหารซึ่งกำกับดูแลโดย FMHACA ได้ที่ <http://www.fmhaca.gov.et/standardsdirectivesguidelines.html>

¹⁵ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <http://www.asu.edu.et/negarit/Gazeta-1990/Proclamation%20no.%20102-1998.pdf>

¹⁶ สามารถตรวจสอบรายชื่อมาตรฐานที่กฎหมายบังคับให้ปฏิบัติตามได้ที่ <http://www.ethiostandards.org/other%20files/Binder9.pdf> และสามารถตรวจสอบรายชื่อมาตรฐานทั้งหมดได้ที่ <http://www.ethiostandards.org/other%20files/2015%20catalogue.pdf>

¹⁷ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <https://chilot.files.wordpress.com/2012/09/proc-no-674-201-pesticide-registration-and-control-proclamation.pdf>

¹⁸ ดูตัวอย่างสารที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วได้ที่ <http://www.moa.gov.et/registered-pesticides>

¹⁹ สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ <http://faolex.fao.org/docs/texts/eth4524.doc>

²⁰ ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 2

ชุดานได้โดยได้รับการยกเว้นอากรสำหรับสินค้าทุกชนิด²¹ นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country) ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์จากโครงการ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) Initiative รวมไปถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้ระบบ Generalized System of Preference (GSP) จากประเทศต่อไปนี้

- **ออสเตรเลีย** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN²² สำหรับสินค้าเกษตรอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5)
- **แคนาดา** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรเกือบทุกชนิด ยกเว้นผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์บางอย่าง (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของแคนาดามีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่า (Ad Valorem Tariff) และภาษีในอัตราจำเพาะ (Specific Tariff) ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-100)
- **รัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถาน**²³ ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ ยกเว้นธัญพืชบางชนิด แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง น้ำมันพืชบางชนิด น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบ และเครื่องดื่มต่างๆ (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของรัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถานมีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-50)
- **สหภาพยุโรป** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรเกือบทุกชนิด ยกเว้นน้ำตาลและไวน์ (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของสหภาพยุโรปมีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-150)
- **ญี่ปุ่น** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ ยกเว้นข้าว แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง น้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล และผักและผลไม้บางชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของญี่ปุ่นมีทั้งที่เป็นภาษีตาม

²¹ ชุดานมีอัตราภาษี MFN สำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มระหว่างร้อยละ 0-40 (เฉลี่ยประมาณร้อยละ 31) โดยสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม (หมวด 61 และ 62) มีอัตราภาษี MFN ร้อยละ 40 ทั้งหมด

²² Most-Favored Nation เป็นอัตราภาษีศุลกากรปกติที่สมาชิก WTO เรียกเก็บระหว่างกัน หากว่าไม่มีความตกลงการค้าอื่นๆ ที่ให้สิทธิประโยชน์มากกว่า

²³ 3 ประเทศข้างต้นเป็นสมาชิกของสหภาพศุลกากรที่เรียกว่า Eurasian Customs Union จึงมีการเก็บภาษีศุลกากรจากประเทศภายนอกในอัตราเดียวกัน

มูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-750)

- **นิวซีแลนด์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5)
- **นอร์เวย์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าทุกชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของนอร์เวย์มีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-350)
- **สวิตเซอร์แลนด์** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ ยกเว้นผักและผลไม้บางชนิด ธัญพืชบางชนิด ผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลบางชนิด อย่างไรก็ดี อัตราภาษีที่ถูกเรียกเก็บส่วนใหญ่จะน้อยกว่าร้อยละ 5 (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของสวิตเซอร์แลนด์เป็นภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-1,000)
- **สหรัฐอเมริกา** ได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้าสินค้าเกษตรเกือบทุกชนิด ยกเว้นถั่วลิสง น้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล และผักและผลไม้บางชนิด (อัตราภาษี MFN สำหรับสินค้าเกษตรของสหรัฐอเมริกามีทั้งที่เป็นภาษีตามมูลค่าและภาษีในอัตราจำเพาะ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-160)

8.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

8.6.1 ด้านความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

ความท้าทายสำคัญในการลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปียคือปัญหาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเอธิโอเปียประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรของเอธิโอเปียลดน้อยลงเป็นอย่างมาก ในขณะที่การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานของเอธิโอเปียในปัจจุบันก็ยังคงไม่ครอบคลุมมากนัก เช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการป้องกันอุทกภัยก็ยังคงมีอยู่อย่างค่อนข้างจำกัด ผู้ลงทุนจึงมีความจำเป็นต้องประเมินความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่ที่ตนจะทำการลงทุนด้วยตนเองอย่างรอบคอบ

8.6.2 ด้านต้นทุนในการคมนาคมขนส่ง

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล ทำให้การขนส่งสินค้าทั้งในการนำเข้าและการส่งออกต้องทำผ่านทางอากาศหรือผ่านท่าเรือ Djibouti ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทั้งในส่วนของทางหลวงและทางรถไฟเพื่อเชื่อมต่อพื้นที่อุตสาหกรรมต่างๆ ของเอธิโอเปียก็ยังคงอยู่ระหว่างการพัฒนา ซึ่งหากแล้วเสร็จก็อาจจะช่วยให้ต้นทุนการขนส่งลดลงได้พอสมควร

8.6.3 ด้านการเข้าถึงปัจจัยการผลิต

การเข้าถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ ในอุตสาหกรรมเกษตร ทั้งในส่วนของเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพ เคมีภัณฑ์ทางการเกษตร และเครื่องจักรกลทางการเกษตร ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ก็ยังคงมีความท้าทายอยู่พอสมควรในแง่ของการขนส่งและการจัดหาเงินตราต่างประเทศ ในขณะที่ผลผลิตทางการเกษตรบางประเภทก็ยังคงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ และต้องพึ่งพาการนำเข้าเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ในส่วนของปัจจัยด้านแรงงาน แรงงานชาวเอธิโอเปียแม้ว่าจะมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่ต่ำมากและมีจำนวนแรงงานมากเพียงพอ แต่แรงงานส่วนใหญ่อาจไม่มีความคุ้นเคยต่อการผลิตสินค้าเกษตรในเชิงอุตสาหกรรม และจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมด้วยเช่นกัน

8.6.4 ด้านการแทรกแซงกลไกตลาดจากภาครัฐ

ปัจจุบันรัฐบาลเอธิโอเปียมีบทบาทค่อนข้างสูงในการแทรกแซงกลไกตลาดของเอธิโอเปีย ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดการออกใบอนุญาตนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรและสินค้าโภคภัณฑ์บางชนิด (เช่น ข้าวสาลี น้ำมันพืช เป็นต้น) การกำหนดเพดานราคาสินค้าเกษตรบางอย่าง (เช่น น้ำตาล น้ำมันพืช เป็นต้น) การผูกขาดตลาดการผลิตน้ำตาล การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง และการกำหนดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่สูงถึงร้อยละ 15 ทำให้กลไกตลาดในเอธิโอเปียไม่อาจทำงานได้อย่างเต็มที่นัก และอาจสร้างข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจบางอย่าง

8.6.5 ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เอธิโอเปียมีการขาดดุลการค้าและขาดดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างค่อนข้างรุนแรงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เงิน Birr มีการอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลเอธิโอเปียจะมีการลดค่าเงิน Birr ลงดังกล่าวแล้ว แต่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดที่ไม่เป็นทางการยังคงต่ำไปกว่านั้นอีก²⁴ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่ค่อนข้างรุนแรง นอกจากนี้ อัตราเงินเฟ้อในช่วงหลายปีที่ผ่านมาของเอธิโอเปียก็ค่อนข้างสูง แม้ว่าจะเริ่มลดน้อยลงบ้างในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การจำหน่ายสินค้าเป็นสกุลเงิน Birr มีต้นทุนทางการเงินสูงเมื่อเวลาผ่านไป²⁵ รวมถึงการจัดหาเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าทุนอาจต้องใช้เวลา

8.6.6 ด้านความมั่นคงและเสถียรภาพทางนโยบาย

แม้ว่าเอธิโอเปียจะจัดว่าเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกา แต่ในอดีตก็เคยเกิดเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงจากชนกลุ่มน้อยที่ไม่พอใจต่อนโยบายของรัฐบาลและส่งผลกระทบต่อนักลงทุนต่างชาติบ้าง²⁶ รวมถึงบางครั้งที่ดินที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้เพื่อกิจกรรมทางการเกษตรขนาดใหญ่ก็อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งกับชนพื้นเมืองและกลุ่มเกษตรกรได้เช่นเดียวกัน²⁷ นอกจากนี้ หากบริษัทต่างชาติที่เข้าไปลงทุนไม่สามารถพัฒนาที่ดินและส่งออกสินค้าได้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาการเช่าที่ดินกับรัฐบาล ก็อาจนำมาซึ่งการบอกเลิกสัญญาการเช่าที่ดินจากรัฐบาลได้²⁸

²⁴ เช่นในช่วงปี 2557/2558 อัตราแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ประมาณ 20.10 Birr ต่อดอลลาร์สหรัฐ แต่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดที่ไม่เป็นทางการอยู่ที่ประมาณ 22.29 Birr ต่อดอลลาร์สหรัฐ ตามการรายงานของ National Bank of Ethiopia

²⁵ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของเอธิโอเปียอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 ซึ่งต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อในช่วงที่ผ่านมาที่อยู่ประมาณร้อยละ 7-10 ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) ในการฝากเงินในเอธิโอเปียมีค่าเป็นลบ

²⁶ เช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับบริษัท Esmeralda Farms ของเนเธอร์แลนด์ในปี 2559 <http://nltimes.nl/2016/09/07/dutch-flower-farm-closes-doors-attack-ethiopian-militants>

²⁷ เช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับบริษัท Saudi Star และบริษัทอื่นๆ อีกหลายแห่ง <https://ig.ft.com/sites/land-rush-investment/ethiopia/>

²⁸ เช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับบริษัท Karututi จากอินเดีย <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-01-11/karuturi-challenges-ethiopian-decision-to-cancel-farming-project>

8.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปในเอธิโอเปีย

8.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยโอกาสสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ทั้งจากปัจจัยในด้านความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ ต้นทุนค่าจ้างแรงงาน ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค จำนวนที่ดินที่รอการพัฒนา การเติบโตของกำลังซื้อภายในประเทศ และสิทธิประโยชน์ด้านภาษีจากการส่งออก ซึ่งธุรกิจที่นักลงทุนไทยอาจเข้าไปลงทุนได้ เช่น

- การเพาะปลูกพืชเส้นใยต่างๆ เช่น ฝ้าย หรือใยสับปะรด (Sisal) เพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนคือบริเวณที่ราบสูงในภาคกลางและภาคตะวันตกที่มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างมาก
- การเพาะปลูกดอกไม้ต่างๆ เช่น ดอกกุหลาบ และดอกไม้เมืองหนาวอื่นๆ เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรป โดยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนคือบริเวณที่ราบสูงในภาคกลางและภาคตะวันตกที่มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างมาก
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากธัญพืชต่างๆ เช่น ถั่ว ข้าวโพด หรือข้าวสาลี เพื่อผลิตเป็นอาหารสัตว์ ขนมอบัง พาสตา ขนมอบเคี้ยว หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนคือบริเวณรัฐโอโรเมียและรัฐอัมฮารา ซึ่งเป็นพื้นที่ผลิตธัญพืชหลักของประเทศ
- การแปรรูปพืชน้ำมันต่างๆ เช่น งา เมล็ดไนเจอร์ (Niger Seed)²⁹ เมล็ดดอกฝ้าย ถั่วเหลือง ฯลฯ เป็นน้ำมันพืช เพื่อจำหน่ายในประเทศทดแทนการนำเข้า โดยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนจะขึ้นอยู่กับประเภทของวัตถุดิบที่ใช้ เช่น ในกรณีของงาคือรัฐทีเกเรย์ซึ่งมีการผลิตงามาก ในกรณีของเมล็ดไนเจอร์จะพบได้มากในรัฐอัมฮารา และในกรณีของถั่วเหลืองจะพบได้มากในรัฐเบนิสฮันกุล-กมุซ
- การแปรรูปเมล็ดกาแฟเป็นกาแฟคั่ว-บด หรือกาแฟสำเร็จรูป เพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนคือบริเวณรัฐโอโรเมียและรัฐ SNNPR ซึ่งมีการเพาะปลูกกาแฟเป็นจำนวนมาก

²⁹ เมล็ดพืชน้ำมันชนิดหนึ่ง พบได้มากในเอธิโอเปียและมาลาวี

การลงทุนในเอธิโอเปียอาจกระทำได้ทั้งในรูปแบบของการถือหุ้นด้วยตนเองทั้งหมด ซึ่งเป็นรูปแบบที่บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่หลายแห่งเลือกใช้ ซึ่งอาจรวมถึงการเข้าไปเพาะปลูก ผลผลิตโดยว่าจ้างเกษตรกรท้องถิ่นด้วยตนเองด้วย หรือนักลงทุนไทยอาจเลือกที่จะร่วมทุนกับนัก ลงทุนท้องถิ่นเพื่อตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าโดยรับซื้อผลิตภัณฑ์จากเกษตรกร และทำหน้าที่เป็นผู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตก็ได้เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบธุรกิจสำหรับนักลงทุนไทยทั้งธุรกิจรายใหญ่และธุรกิจรายย่อย (SMEs) อาจสรุปได้ดังตารางที่ 8-9

ตารางที่ 8-9 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

	ธุรกิจรายใหญ่	ธุรกิจรายย่อย (SMEs)
ห่วงโซ่การลงทุน ที่เหมาะสม	ห่วงโซ่การผลิตตลอดทั้งห่วงโซ่ (ตั้งแต่ การเพาะปลูกไปจนถึงการแปรรูปผลผลิต)	ห่วงโซ่การผลิตระดับปลายน้ำ (การแปรรูปผลผลิต)
รูปแบบการทำธุรกิจ ที่เหมาะสม	เข้าไปลงทุนทั้งการเพาะปลูกและจัดตั้ง โรงงานแปรรูปผลผลิตที่ได้ควบคู่กันไป โดยลงทุนในส่วนของไร่เพาะปลูกเอง จัด จ้างลูกจ้างเข้ามาทำงาน อาศัยเทคโนโลยี การผลิต เครื่องมือ/เครื่องจักรทาง การเกษตร รวมถึงองค์ความรู้ของ ผู้ประกอบการมาสนับสนุนการผลิต รวมไปถึงทำ Contract Farming กับเกษตรกร ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตวัตถุดิบที่ จะมาใช้ผลิตในโรงงาน ทั้งนี้ นักลงทุน ไทยไม่จำเป็นต้องเข้ามาร่วมทุนกับนัก ลงทุนท้องถิ่น	เข้าไปลงทุนในโรงงานแปรรูปผลผลิต ต่างๆ โดยรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร รายย่อย และอาศัยเทคโนโลยีการผลิต และองค์ความรู้ของตนเองมาประกอบการ ผลิต ทั้งนี้ นักลงทุนไทยอาจเข้าไปลงทุน เองทั้งหมดหรือร่วมลงทุนกับนักกลง ทุนท้องถิ่นก็ได้
ตลาดเป้าหมาย ที่สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> ตลาดในประเทศ: ฝ้าย น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์จากธัญพืช กาแฟ ตลาดต่างประเทศ: กาแฟ ดอกไม้ (เน้นตลาดที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทาง ภาษี) 	<ul style="list-style-type: none"> ตลาดในประเทศ: น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์จากธัญพืช กาแฟ ตลาดต่างประเทศ: กาแฟ ดอกไม้ (เน้นตลาดที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทาง ภาษี)
ประเด็นสำคัญในการ เข้าไปทำธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> การเลือกพื้นที่ลงทุนควรตรวจสอบ บัญชีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง รอบคอบ (ทำ Due Diligence) เพื่อ หลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งกับคน ในท้องถิ่นหรือภัยธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> แรงงานท้องถิ่นอาจขาดความคุ้นเคย กับการผลิตสินค้าในเชิงอุตสาหกรรม และต้องการความช่วยเหลือทาง เทคนิครวมถึงการถ่ายทอด องค์ความรู้จากนักลงทุนต่างชาติ

	ธุรกิจรายใหญ่	ธุรกิจรายย่อย (SMEs)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แรงงานท้องถิ่นอาจขาดความคุ้นเคยกับการผลิตสินค้าในเชิงอุตสาหกรรม และต้องการความช่วยเหลือทางเทคนิค รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนักลงทุนต่างชาติ ▪ ตลาดในประเทศมีความต้องการที่เติบโตอย่างรวดเร็ว แต่เอธิโอเปียมีปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน การผลิตเพื่อส่งออกจึงเป็นทางเลือกที่น่าดึงดูดเช่นกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตลาดในประเทศมีความต้องการที่เติบโตอย่างรวดเร็ว แต่เอธิโอเปียมีปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน การผลิตเพื่อส่งออกจึงเป็นทางเลือกที่น่าดึงดูดเช่นกัน

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

8.7.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนักลงทุนไทย

ในการลงทุนในพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ในเอธิโอเปีย นักลงทุนควรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน (Due Diligence) ก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินกับประชาชนในพื้นที่ การก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่มีความเปราะบาง หรือความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ รวมถึงควรตรวจสอบเงื่อนไขในสัญญาการเช่าที่ดินจากรัฐบาลให้รอบคอบ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบธุรกิจในเอธิโอเปียคืออัตราเงินเฟ้อที่ค่อนข้างสูง และค่าเงิน Birr ที่ค่อยๆ ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเก็บรายได้เป็นเงินสกุล Birr มีต้นทุนทางการเงินที่ค่อนข้างสูงในแต่ละปี นักลงทุนจึงควรส่งผลกำไรออกนอกประเทศหรือเก็บเป็นเงินสกุลหลักอื่นๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเก็บเงินสกุล Birr ไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็นต่อการใช้จ่ายภายในประเทศเท่านั้น และในกรณีที่มีการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ นักลงทุนอาจเลือกที่จะตั้งบริษัท Trading ในประเทศอื่น (อาจเลือกประเทศที่มีภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำ) เพื่อรับรายได้จากการจำหน่ายในประเทศนั้นๆ แทน โดยที่ไม่ต้องส่งรายได้ทั้งหมดกลับเข้ามายังเอธิโอเปีย

บทที่ 9

ผลสรุปการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding)

ณ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สำนักงานฯ) และคณะผู้วิจัยจากบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด (คณะผู้วิจัย) ได้เดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึกยัง สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย (เอธิโอเปีย) ในช่วงวันที่ 29 มีนาคม ถึง 2 เมษายน 2560 โดยการเดินทางดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเชิงลึก เพิ่มเติมจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปผ่านแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สำนักงานฯ และคณะผู้วิจัยได้เข้าพบกับ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเอธิโอเปีย ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการเดินทางดังกล่าว จะถูก นำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพการลงทุนในเอธิโอเปีย นอกจากนี้ การเดินทางดังกล่าวได้รับการคาดหวังว่าจะมีส่วนในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสอง ประเทศ โดยเฉพาะระหว่างสำนักงานฯ และหน่วยงานสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องด้านการค้าและการลงทุนของเอธิโอเปีย อันจะเป็นการสร้างโอกาสและช่องทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศต่อไปในอนาคต

9.1 สรุปการเตรียมการเดินทาง

การเตรียมการเดินทางเริ่มต้นจากสำนักงานฯ และคณะผู้วิจัย ได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่งหนังสือดังกล่าวผ่านทางสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ซึ่งมีเขตอำนาจครอบคลุมถึงเอธิโอเปีย จากนั้น สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงไนโรบี จึงได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเอธิโอเปีย เพื่อทำการนัดหมายเข้าพบหน่วยงานภาครัฐ และการขอความร่วมมือเพื่อเข้าเยี่ยมชม เขตนิคมอุตสาหกรรม ตามกำหนดการที่ได้นัดหมายไว้ ส่วนของการนัดหมายเข้าพบกับหน่วยงาน ภาคเอกชนในเอธิโอเปีย สำนักงานฯ และคณะผู้วิจัย ได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานเหล่านั้น และส่งหนังสือดังกล่าวโดยตรง

สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการเตรียมการเดินทาง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในบางหน่วยงานไม่สะดวกให้คณะเดินทางเข้าพบในเวลาที่ได้แจ้งไป จึงจำเป็นต้องมีการสลับ

สืบเปลี่ยนรายชื่อของหน่วยงานและระยะเวลาที่จะเข้าพบอยู่บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามก็ดี สุดท้ายแล้ว ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้รับการแก้ไข และกิจกรรมการเดินทางลงสำรวจพื้นที่และเก็บข้อมูลเชิงลึกในครั้งนี้เป็นไปได้อย่างราบรื่น

9.2 สรุปผลการหารือ

คณะผู้เดินทางได้เข้าพบกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนในเอธิโอเปีย เพื่อประชุมหารือและรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยหน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ ต่างเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ และ/หรือมีความเกี่ยวข้องในด้านเศรษฐกิจ และ/หรือการลงทุน รายละเอียดของบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการนัดหมายเข้าพบ แสดงไว้ดังตารางที่ 9-1

ตารางที่ 9-1 หน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และประเด็นการหารือ

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
Ethiopian Coffee Exporters Association (ECEA)	<p>The Ethiopian Coffee Exporters Association (ECEA) is the 1st producer Association that emerged in Ethiopia in 1967 under the original name “Ethiopian Coffee and Haricot Beans Exporters’ Association”. Now the association deals only in coffee and has 98 active members, who are contributing to the economy by exporting about 90% of the country’s coffee. The association’s roles include:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● To serve as a forum for exchange of ideas among members ● To keep members informed on price movements in international coffee markets and keep abreast of developments in global coffee production and consumption ● To lobby the government and other concerned agencies with regard to production, quality and trading of coffee ● To satisfy buyers by ensuring the fulfillment of commitments in quality and quantity and consistent delivery ● To promote Ethiopian coffee in international trade 	<ul style="list-style-type: none"> ● Potential sectors and reasons to invest in agricultural and agro-processing business in Ethiopia ● Potential challenges in agricultural and agro-processing business in Ethiopia ● Current and future production and consumption of coffee in Ethiopia and in major markets ● Things to know when doing agricultural and agro-processing business in Ethiopia ● Potential business models for foreign investors ● Major players in the industry ● Potential business partners

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
Ethiopian Investment Commission (EIC)	<p>The Ethiopian Investment Commission (EIC) is an autonomous government institution accountable to the country's Investment Board, which is chaired by the Prime Minister. A Commissioner, who is also member of the Board, heads the EIC. The main services provided by EIC include:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Promoting the country's investment opportunities and conditions to foreign and domestic investors; ● Issuing investment permits, business licenses and construction permits; ● Issuing commercial registration certificates as well as renewals, amendments, replacements or cancellations; ● Issuing work permits, including renewals, replacements, suspensions or cancellations; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Reasons to invest in Ethiopia ● Potential sectors, products, and locations to invest ● Current situation and future plans regarding investment in Ethiopia ● Procedures rules, and regulations related to foreign direct investment in Ethiopia ● Limitations and Restrictions on foreign investment in Ethiopia ● Assistance and incentives that EIC can provide
Ethiopian Chamber of Commerce and Sectoral Associations (ECCSA)	<p>The Ethiopian Chamber of Commerce and Sectoral Associations (ECCSA) is an apex organization of Chambers and Sectoral Associations in Ethiopia. It has eighteen members including nine Regional Chambers of Commerce and Sectoral Associations, two City Chambers of Commerce and Sectoral Associations, one National Chamber of Sectoral Associations and six Sectoral Associations organized at national level. ECCSA is established to fulfill the following objectives</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Providing different services to the business community ● Safeguarding the overall rights and benefits of its members ● Promoting and publicize products and services of the country ● Serving as a bridge between the business community and the Government 	<ul style="list-style-type: none"> ● Overall economic and investment climate in Ethiopia ● Reasons to invest and potential sectors in Ethiopia ● Things to know when doing business in Ethiopia ● Potential business partners in Ethiopia ● Relationship between local and foreign entrepreneurs ● Assistance that ECCSA can provide
Ethiopian Textile and Garment Manufacturers Association (ETGAMA)	<p>Ethiopia Textile and Garment Manufacturer's Association (ETGAMA) is a national Association of textile and garment industry, established pursuant with Ethiopia Chamber of Commerce and Sectoral Association Proclamation no. 341/2003. Its mission is to create a vibrant textile and garment sector, which can play a leading role in the growth and development</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Potential sectors and reasons to invest textiles and garments industry in Ethiopia ● Potential challenges in textiles and garments industry in Ethiopia ● Current and future situation of textiles and garments industry in Ethiopia and in major markets

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
	of the manufacturing industry sector by bridging the gap through capacity building, market linkage and policy advocacy.	<ul style="list-style-type: none"> ● Things to know when doing textiles and garments business in Ethiopia ● Potential business models for foreign investors ● Major players in the industry ● Potential business partners
Ministry of Agriculture and Natural Resources	<p>The roles of the Ministry include:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Promote market-oriented modern agricultural system; ● Conserve, develop and use the natural resources sustainable; ● Put in place modern agricultural marketing system; ● Build the capacity of disaster prevention and preparedness; ● Empower women and youth in development so that they could benefit therefore 	<ul style="list-style-type: none"> ● Current situation and future development plan of agricultural and agro-processing industry in Ethiopia ● Reasons to invest in agricultural and agro-processing industry in Ethiopia ● Potential sectors, products, and locations to invest ● Procedures, rules, and regulations related to investment agricultural and agro-processing industry in Ethiopia ● Assistance and incentives that the Ministry of Agriculture and Natural Resources can provide
Industrial Parks Development Corporation of Ethiopia (IPDC)	<p>The Ethiopian Industrial Parks Development Corporation (IPDC) was established in 2014, as a public enterprise. Inspired from the full support of government, IPDC is becoming an engine of rapid industrialization that nurture manufacturing industries, to accelerate economic transformation, promote and attract both domestic and foreign investors.</p> <p>To activate both pre and post investment servicing, it avails serviced industrial land, pre-built sheds equipped with all-encompassing utilities and infrastructural facilities that fit international standards, with no compromise on workers' security and environmental safety.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Availability of space, infrastructures, existing firms in each industrial park in Ethiopia ● Future development of industrial parks in Ethiopia ● Potential sectors and reasons to invest in each industrial park ● Procedures to invest in each industrial park in Ethiopia ● Assistance and incentives that IPDC can provide
Ministry of Industry	<p>The mission of Ministry of Industry is to promote and expand the development of industry by creating conducive enabling environment for the development of investment and technological capacity of the industry sector.</p> <p>Power and Duties of Ministry of Industry include:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Current situation and future development plan of textiles and garments industry in Ethiopia ● Reasons to invest in textiles and garments industry in Ethiopia ● Potential sectors, products, and locations to invest

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
	<ul style="list-style-type: none"> ● Formulate policies, strategies and action plans that assist in the acceleration of industrial development; ● Promote the expansion of industry and investment; ● Facilitate selection, adoption and implementation of technology, acquiring best practices and technology transfer and skills development; ● Provide necessary support and capacity building to Regional states or city administrations on establishment of industrial zones and carry out clusters. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Procedures, rules, and regulations related to investment textiles and garments industry in Ethiopia ● Assistance and incentives that the Ministry of Industry can provide

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก **Ethiopian Coffee Exporters Association**

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ethiopian Coffee Exporters Association ในวันที่ 29 มีนาคม 2560 เวลา 13.30 – 14.30 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ Ethiopian Coffee Exporters Association

Ethiopian Coffee Exporters Association (ECEA) เป็นสมาคมของผู้ส่งออกกาแฟในเอธิโอเปีย ทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของผู้ส่งออกกาแฟในการเจรจาต่อรองด้านนโยบายและการผ่อนคลายกฎระเบียบในการส่งออก ส่งเสริมกิจกรรมการค้าในต่างประเทศและสร้างเครือข่ายกับสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลและเผยแพร่ข้อมูลด้านราคากาแฟในตลาดโลก และเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ผู้ส่งออกกาแฟ ปัจจุบัน ECEA มีสมาชิกอยู่ประมาณ 200 ราย

ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจกาแฟในเอธิโอเปีย

กาแฟเป็นพืชที่มีความผูกพันทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมกับชาวเอธิโอเปียมาเป็นเวลาช้านาน โดยเอธิโอเปียได้ชื่อว่าเป็นประเทศต้นกำเนิดของกาแฟ และในปัจจุบันมีชาวเอธิโอเปียราว 15-20 ล้านคนที่ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกาแฟ และเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศมากถึงร้อยละ 20-25 ของรายได้ทั้งหมด

กาแฟที่ปลูกในเอธิโอเปียทั้งหมดเป็นสายพันธุ์อาราบิก้า (Arabica Coffee) และมีชนิดแยกย่อยต่างกันไป 9 ชนิดตามพื้นที่ปลูก โดยพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งสืบทอดวัฒนธรรมการปลูกกาแฟมาเป็นเวลานาน และถือเป็นกาแฟที่มีคุณภาพสูงและมีราคาแพง

ตลาดกาแฟของเอธิโอเปียมีความผันผวนค่อนข้างมาก โดยชาวเอธิโอเปียมีความชื่นชอบการดื่มกาแฟเป็นอย่างมากด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรม ทำให้ตลาดในประเทศมีบทบาทสูงในการกำหนดราคากาแฟ ในขณะที่ผู้ส่งออกกาแฟจะไม่มีอำนาจในการกำหนดราคามากนัก เนื่องจากเกษตรกรมีทางเลือกที่จะจำหน่ายกาแฟในตลาดในประเทศซึ่งให้ราคาสูงกว่าแทนได้

กาแฟถือเป็นสินค้าโภคภัณฑ์พิเศษในเอธิโอเปีย โดยการค้ำกาแฟจะถูกควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันการค้ำกาแฟสามารถทำได้ผ่านทางตลาดซื้อขายทันที (Spot Market) แบบออนไลน์ และ ECEA มีความต้องการที่จะปรับปรุงระบบการค้ำใหม่ให้มีการตรวจสอบที่มาของกาแฟได้ง่ายขึ้น มีความยั่งยืนและความเป็นธรรมต่อเกษตรกรมากขึ้น และมีการควบคุมคุณภาพกาแฟได้ดียิ่งขึ้น

ความร่วมมือด้านธุรกิจกาแฟระหว่างเอธิโอเปียกับไทย

ในอดีต เศรษฐกิจของเอธิโอเปียพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก และในปัจจุบันเอธิโอเปียกำลังพยายามที่จะขยายบทบาทของภาคอุตสาหกรรมให้มากขึ้น ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่นักลงทุนจากไทยจะเข้ามาลงทุนในส่วนของกิจกรรมการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กาแฟของเอธิโอเปีย โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมการคั่วเมล็ดกาแฟ การแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเอธิโอเปียมีความพร้อมอยู่แล้วสำหรับการลงทุนทั้งในด้านวัตถุดิบและด้านแรงงาน รวมถึง ECEA มีความยินดีที่จะช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างนักลงทุนจากไทยกับผู้ประกอบการและหน่วยงานของรัฐในเอธิโอเปีย

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Ethiopian Investment Commission

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ethiopian Investment Commission ในวันที่ 29 มีนาคม 2560 เวลา 15.00 – 16.00 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

ภาพรวมของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการลงทุนในเอธิโอเปีย

ผู้แทนของ Ethiopian Investment Commission (EIC) ได้กล่าวแนะนำว่า EIC เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนในเอธิโอเปีย ภายใต้นโยบายการลงทุนที่ถูกระบุโดย Investment Board นอกจากนี้ ผู้แทนของ EIC ยังได้กล่าวด้วยว่า เศรษฐกิจในเอธิโอเปียมีการขยายตัวในอัตราเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 11 ต่อปีในช่วง 13 ปีที่ผ่านมา รวมถึงเอธิโอเปียยังเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีแรงงานจำนวนมากอยู่ในวัยทำงาน ตลอดจนต้นทุนค่ากระแสไฟฟ้าในเอธิโอเปียยังต่ำมากเพียง 0.03 ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง นอกจากนี้ สินค้าส่งออกจากเอธิโอเปียไปยังสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปยังได้รับการยกเว้นอากรภายใต้ African Growth and Opportunities Act (AGOA) และ Everything But Arms (EBA) Initiative ตามลำดับ ทำให้เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีความน่าดึงดูดมากในการเข้ามาลงทุน และในปัจจุบันได้มีนักลงทุนต่างชาติจำนวนมากหลั่งไหลเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย โดยเฉพาะนักลงทุนจากจีน

การลงทุนในเขตอุตสาหกรรมและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ

ปัจจุบันเอธิโอเปียได้มีการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมขึ้นมาหลายแห่ง โดยมีเขตอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งที่เริ่มดำเนินการแล้ว เช่น เขตอุตสาหกรรม Bole Lemi I และเขตอุตสาหกรรม Hawassa และยังมีเขตอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งที่กำลังจะเปิดให้บริการในเร็ว ๆ นี้ ซึ่งการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมจะช่วยให้นักลงทุนสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานที่ได้จัดหาไว้ ได้รับการอำนวยความสะดวกจากการเข้าถึงจุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Shop) ทั้งในด้านการออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจ การออกใบอนุญาตทำงาน การจัดการด้านศุลกากร ฯลฯ ภายในเขตอุตสาหกรรมแต่ละแห่ง

EIC ยังมีการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ผู้ประกอบการในกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (ระยะเวลาการยกเว้นภาษีขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น สถานที่ตั้งโรงงาน สาขาที่ทำการลงทุน สัดส่วนมูลค่าการส่งออก เป็นต้น) การลดหรือยกเว้นอากรสำหรับการนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักร การยกเว้นอากรสำหรับการส่งออก เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดของสิทธิประโยชน์ต่างๆ สามารถศึกษาได้ผ่านทางเว็บไซต์ของ EIC

➤ **สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Ethiopian Chamber of Commerce and Sectorial Associations**

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ethiopian Chamber of Commerce and Sectorial Associations ในวันที่ 30 มีนาคม 2560 เวลา 10.00 – 11.00 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ Ethiopian Chamber of Commerce and Sectorial Associations

Ethiopian Chamber of Commerce and Sectorial Associations (ECCSA) เป็นองค์การหอการค้ากลางของประเทศเอธิโอเปีย ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้ Charter No. 90/47 ในปี 1947 ปัจจุบันมีสมาชิกเป็นหอการค้าส่วนภูมิภาค (Regional Chamber of Commerce) และสมาคมภาคอุตสาหกรรมต่างๆ (Sectoral Association) ทั้งหมด 18 ราย

ECCSA มีบทบาทหลักในด้านการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ การเป็นตัวแทนภาคเอกชนในการเจรจากับรัฐบาล และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถต่างๆ โดยดำเนินการผ่านการจัดงานแสดงสินค้า (Trade Fair) เป็นประจำทุกปี การส่งคณะผู้แทนไปเยือนประเทศต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมการจับคู่ทางธุรกิจ (Business Matching) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการออกเผยแพร่ และการจัดเวทีการเสวนาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและโอกาสการลงทุนในเอธิโอเปีย

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นกว่าประเทศอื่นๆ ในแอฟริกา ในฐานะที่เอธิโอเปียเป็นที่ตั้งของหน่วยงานระหว่างประเทศหลายหน่วยงาน ในทางหนึ่งจึงอาจกล่าวได้ว่าเอธิโอเปียเป็นเมืองหลวงของแอฟริกา และยังมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังเอธิโอเปียมากถึง 13 ล้านคนต่อปี ซึ่งถือว่ามากเป็นอันดับต้นๆ ของแอฟริกา นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจที่ต่ำ อันเนื่องมาจากมีต้นทุนค่ากระแสไฟฟ้าเพียง 0.03 ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง¹ และมีอัตราค่าจ้างแรงงานโดยทั่วไปอยู่ที่ประมาณ 60 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือนเท่านั้น รวมถึงยังมีกำลังแรงงานจำนวนมากที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและกำลังจะถูกป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

¹ อย่างไรก็ดี หากรัฐบาลยุติการอุดหนุนราคาพลังงานไฟฟ้า ราคาอาจเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 0.06 ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง

เศรษฐกิจของเอธิโอเปียมีอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าร้อยละ 10 ในช่วง 13 ปีที่ผ่านมา โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการขยายตัวของภาคการเกษตร ในขณะที่บทบาทของภาคอุตสาหกรรมของเอธิโอเปียยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น แต่บทบาทของภาคอุตสาหกรรมต่อเศรษฐกิจของเอธิโอเปียก็กำลังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกับบทบาทของธุรกิจภาคเอกชนต่อเศรษฐกิจเอธิโอเปียที่ยังคงจำกัดอยู่เพียงประมาณร้อยละ 12-13 ของ GDP เนื่องจากเอธิโอเปียเพิ่งจะเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดได้เพียงไม่นานหลังจากที่รัฐบาลคอมมิวนิสต์ได้ล่มสลายลงในปี 1991 อย่างไรก็ตาม บทบาทของภาคเอกชนต่อเศรษฐกิจของเอธิโอเปียก็มีแนวโน้มที่จะขยายตัวขึ้นไปอีกเช่นกัน

ที่ผ่านมาเอธิโอเปียมีมูลค่าการค้าดุลการค้ากับไทยค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างที่ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้ามาลงทุนเพื่อผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าได้ โดยในปัจจุบันมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในเอธิโอเปียยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด ในขณะที่ภาครัฐและภาคธุรกิจของเอธิโอเปียมีความยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความสนับสนุนแก่นักลงทุนไทยที่ประสงค์จะเข้าไปลงทุนในเอธิโอเปีย โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมเบาต่างๆ เช่น เครื่องหนัง ผลิตภัณฑ์นม เนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์ยา เป็นต้น

➤ **สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Ethiopian Textile and Garment Manufacturer's Association**

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ethiopian Textile and Garment Manufacturer's Association ในวันที่ 30 มีนาคม 2560 เวลา 11.30 – 12.30 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ Ethiopian Textile and Garment Manufacturer's Association

Ethiopian Textile and Garment Manufacturer's Association (ETGAMA) เป็นสมาคมของผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปีย มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการหลักคือการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ผู้ประกอบการ สร้างเครือข่ายทางธุรกิจ และเป็นผู้แทนของภาคธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในการเจรจาต่อรองด้านนโยบายต่างๆ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 84 ราย ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบการทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ แต่ยังคงไม่มีผู้ประกอบการจากไทยที่เป็นสมาชิกอยู่ในขณะนี้

คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเอธิโอเปีย

เศรษฐกิจเอธิโอเปียกำลังเปลี่ยนแปลงผ่านเข้าสู่ยุคของภาคอุตสาหกรรม ภายใต้การผลักดันอย่างจริงจังของรัฐบาลเอธิโอเปีย โดยเฉพาะจากการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานและเขตอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักเชิงยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลเอธิโอเปียให้การส่งเสริม โดยในปัจจุบันได้มีบริษัทข้ามชาติที่มีชื่อเสียงหลายแห่งเข้ามาดำเนินธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเอธิโอเปียแล้ว ในขณะที่ปริมาณการผลิตฝ้ายซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมสิ่งทอที่กำลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันที่อยู่ประมาณ 150,000-200,000 ตันต่อปี

ในด้านสถานที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุน ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งทำการลงทุนนอกพื้นที่เขตอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับที่มีอีกส่วนหนึ่งซึ่งลงทุนภายในเขตอุตสาหกรรม ซึ่งการลงทุนภายในเขตอุตสาหกรรมอาจเป็นทางเลือกที่สะดวกมากกว่า เนื่องจากนักลงทุนไม่จำเป็นต้องทำการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคด้วยตนเอง และได้รับการอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ การลงทุนในบริเวณกรุง Addis Ababa อาจไม่ใช่ทางเลือกที่เหมาะสมเท่าไรนัก เนื่องจากมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจที่แพง และการลงทุนในพื้นที่นอกกรุง Addis Ababa จะได้รับการขยายระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 2 ปี โดยในปัจจุบัน พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุนแห่งหนึ่งคือเขตอุตสาหกรรม Mekelle Industrial Park ที่กำลังจะเปิดให้บริการในเร็วๆ นี้ (เนื่องจากในปัจจุบันเขตอุตสาหกรรม Hawassa Industrial Park ได้ถูกจับจองจนเต็มพื้นที่แล้ว) ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพในการผลิตสูงและมีเกียรติภาพทางการเมืองค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม เขตอุตสาหกรรมดังกล่าวตั้งอยู่ห่างจากท่าเรือ Djibouti ประมาณ 750 กิโลเมตร และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อกับเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวไปยังท่าเรือยังคงต้องใช้เวลาอีกประมาณ 1.5 ปี

ในด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ เอธิโอเปียมีจุดเด่นในด้านต้นทุนค่ากระแสไฟฟ้าและค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ โดยต้นทุนค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 45-50 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน (อัตราค่าจ้างขั้นต่ำอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่) โดยผู้ประกอบการอาจต้องจัดหาสวัสดิการบางอย่างให้แก่พนักงาน เช่น การจัดหาอาหารรับ-ส่งพนักงาน² ในขณะที่ต้นทุนด้านการเช่าพื้นที่โรงงานจะอยู่ที่ประมาณ 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อตารางเมตรต่อเดือน (อาจแตกต่างจากนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่และประเภทของสิ่งปลูกสร้าง) อย่างไรก็ตาม ต้นทุนที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจในเอธิโอเปียคือต้นทุนการขนส่ง ซึ่งอาจสูงถึงร้อยละ 25

² บางบริษัทอาจเลือกที่จะให้สวัสดิการอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การจัดหาอาหารหรือที่พักให้แก่พนักงาน เป็นต้น

ของต้นทุนทั้งหมด แม้ว่าต้นทุนดังกล่าวอาจลดน้อยลงไปอย่างมากหากการก่อสร้างเส้นทางรถไฟเสร็จสิ้น

ในด้านกิจกรรมที่เหมาะสมแก่การลงทุน ผู้แทนของ ETGAMA ให้ความเห็นว่ากิจกรรมการปั้นดิน การถัก และการทอผ้า เป็นกิจกรรมที่ยังมีความต้องการรับการลงทุนอยู่อีกมาก ในขณะที่สินค้าขั้นปลายที่เหมาะสมแก่การลงทุนควรเป็นสินค้าประเภทที่มีมูลค่าสูง และควรเป็นการลงทุนเพื่อเน้นไปที่การส่งออก (อย่างน้อยร้อยละ 80) โดยสินค้าที่ส่งออกจากเอธิโอเปียไปยังสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปจะมีความได้เปรียบจากการที่ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้า

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Ministry of Agriculture and Natural Resources

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ministry of Agriculture and Natural Resources ในวันที่ 30 มีนาคม 2560 เวลา 13.30 – 14.30 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเกษตรของเอธิโอเปีย

เอธิโอเปียมีพื้นที่ที่สามารถใช้ทำการเกษตรได้มากถึง 111 ล้านเฮกตาร์ แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เพียงประมาณ 30 ล้านเฮกตาร์เท่านั้นที่ได้ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกไปแล้ว ดังนั้นจึงยังคงมีช่องว่างอีกมากในการขยายพื้นที่เพาะปลูกในเอธิโอเปีย โดยพืชส่วนใหญ่ที่มีการเพาะปลูกในเอธิโอเปียได้แก่ ธัญพืช (เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์) พืชตระกูลถั่ว (เช่น ถั่วปากอ้า ถั่ว Haricot) และพืชน้ำมัน (โดยเฉพาะงา) ซึ่งในปัจจุบันปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรบางอย่างยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ (เช่น ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ น้ำตาล) ในขณะที่สินค้าบางอย่างก็เพียงพอต่อความต้องการ (เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง) และมีสินค้าบางชนิดที่สามารถส่งออกได้ (เช่น กาแฟ งา ถั่ว Haricot) ทั้งนี้ การเพาะปลูกส่วนใหญ่ในเอธิโอเปียยังคงทำโดยเกษตรกรรายย่อยในท้องถิ่น และยังไม่มีการลงทุนจากต่างชาติมากนัก

คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนในธุรกิจการเกษตรในเอธิโอเปีย

ในด้านกฎระเบียบและขั้นตอนการลงทุน Ethiopian Investment Commission (EIC) จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลการลงทุนในเอธิโอเปีย รวมถึงเป็นผู้จัดหาที่ดินให้แก่

นักลงทุนในการลงทุนในภาคการเกษตร ในขณะที่ Ministry of Agriculture and Natural Resources จะทำหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางเทคนิคแก่นักลงทุนที่ต้องการ

การค้าสินค้าเกษตรในเอธิโอเปียโดยทั่วไปแล้วจะอยู่ภายใต้กลไกตลาดเป็นหลัก แต่ก็มีสินค้าโภคภัณฑ์บางชนิดที่หน่วยงานภาครัฐอาจเข้ามากำกับดูแล เช่น กาแฟ น้ำตาล เป็นต้น ในขณะที่การใช้เคมีภัณฑ์ทางการเกษตรสามารถกระทำได้ และได้รับการยกเว้นอากรในการนำเข้า แต่จะต้องเป็นเคมีภัณฑ์ที่อยู่ในรายการที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเท่านั้น³

ในด้านสาขาที่เหมาะสมแก่การลงทุน ผู้แทนของ Ministry of Agriculture and Natural Resources ให้คำแนะนำว่าการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชให้เส้นใย เช่น ฝ้าย ใยสับปะรด (Sisal) หรือพืชน้ำมัน เช่น งาม เมล็ด Niger เป็นทางเลือกที่น่าสนใจ โดยพื้นที่การลงทุนบริเวณชายแดนของประเทศยังคงมีศักยภาพอยู่อีกมาก ทั้งนี้ นักลงทุนจากไทยควรพิจารณาลงทุนในส่วนของอุตสาหกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร ซึ่งยังคงเป็นสาขาที่เอธิโอเปียยังคงขาดแคลนอยู่มาก และนักลงทุนไทยมีศักยภาพ

ในด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ปัญหาสำคัญที่สุดของการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรในเอธิโอเปียคือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งในหลายปีที่ผ่านมาเอธิโอเปียประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง และมีพื้นที่ในหลายๆ ส่วนไม่ได้รับการจัดสรรระบบชลประทานอย่างเพียงพอ โดยในปัจจุบันรัฐบาลมีแผนที่จะนำเขื่อนน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ ต้นทุนอีกอย่างที่ต้องคำนึงถึงในการลงทุนในเอธิโอเปียคือการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT) ซึ่งสูงถึงร้อยละ 15 และถูกเรียกเก็บจากสินค้าเกือบทุกชนิด โดยที่สินค้าเกษตรไม่ได้รับการยกเว้นแต่อย่างใด รวมถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีจาก EIC ก็ไม่ได้รวมถึงการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มแต่อย่างใด

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Industrial Parks Development Corporation

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Industrial Parks Development Corporation ในวันที่ 30 มีนาคม 2560 เวลา 15.00 – 16.00 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

³ ดูตัวอย่างได้ที่ <http://www.moa.gov.et/web/pages/registered-pesticides>

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ Industrial Parks Development Corporation และการลงทุนในเอธิโอเปีย

ผู้แทนของ Industrial Parks Development Corporation (IPDC) ได้กล่าวถึงโอกาสการลงทุนในเอธิโอเปียไว้ว่า เศรษฐกิจของเอธิโอเปียมีอัตราการขยายตัวสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา โดยที่ไม่ต้องพึ่งพาการส่งออกน้ำมันแต่อย่างใด และแนวโน้มการเติบโตของตลาดเอธิโอเปียในอนาคตก็มีทิศทางที่ดี จึงทำให้เอธิโอเปียมีความน่าสนใจในการลงทุน โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมเบาที่กำลังอยู่ระหว่างการพัฒนา

สำหรับนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย หน่วยงานแรกที่นักลงทุนควรติดต่อคือ Ethiopian Investment Commission (EIC) ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลนักลงทุน รวมถึงตรวจสอบเอกสารหลักฐานและความพร้อมทางการเงินของนักลงทุน ก่อนที่จะจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ร่วมกัน จากนั้นนักลงทุนดังกล่าวจึงติดต่อกับ IPDC เพื่อรับบริการด้านที่ดินและโรงงานในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมต่อไป ทั้งนี้ กระบวนการทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเริ่มดำเนินการได้ อาจใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมและสิทธิประโยชน์ต่างๆ

การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมของเอธิโอเปียเกิดขึ้นภายใต้การทำงานร่วมกันระหว่าง IPDC กับ World Bank ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคด้านต่างๆ ทั้งในด้านการวางแผนการพัฒนา การจัดทำกฎระเบียบ และการวางมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังเปิดให้นักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเป็นของตนเองได้ด้วย เช่น เขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยนักลงทุนจากจีน เป็นต้น

ปัจจุบันเอธิโอเปียมีเขตอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว 2 แห่ง ได้แก่ เขตอุตสาหกรรม Bole Lemi I และเขตอุตสาหกรรม Hawassa และมีเขตอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างซึ่งจะแล้วเสร็จในเร็วๆ นี้ เช่น เขตอุตสาหกรรม Mekelle เขตอุตสาหกรรม Kombolcha เขตอุตสาหกรรม Adama เขตอุตสาหกรรม Dire Dawa เป็นต้น โดยในเขตอุตสาหกรรมแต่ละแห่งจะมีการจัดสรรพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทแตกต่างกันไป⁴

การลงทุนในเขตอุตสาหกรรมในเอธิโอเปีย นอกจากจะช่วยให้นักลงทุนได้รับความสะดวกจากโครงสร้างพื้นฐานและบริการต่างๆ ของรัฐบาลที่ถูกรวบรวมไว้ในที่เดียวแล้ว นักลงทุน

⁴ ดูรายละเอียดได้ที่ <http://www.investethiopia.gov.et/investment-opportunities/strategic-sectors/industry-zone-development>

ยังจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประเภทของอุตสาหกรรมที่ลงทุน⁵ ตลอดจนการยกเว้นอากรจากการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบ ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการส่งออกสินค้าโดยทางอ้อม เช่น การส่งวัตถุดิบขึ้นกลางไปยังโรงงานอีกแห่งหนึ่งที่ผลิตและส่งออกสินค้าชั้นปลาย ธุรกรรมทั้งสองกรณีจะถูกนับเป็นการส่งออกด้วยเช่นเดียวกัน

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับผู้แทนจาก Ministry of Industry

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบผู้แทนของ Ministry of Industry ในวันที่ 31 มีนาคม 2560 เวลา 10.00 – 11.30 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของเอธิโอเปีย

ผู้แทนของ Ministry of Industry ได้กล่าวไว้ว่า เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่ และมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเชื่อมต่อกับภูมิภาคตะวันออกกลางและยุโรปได้ง่าย รวมถึงมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง และมีแนวโน้มที่อัตราเงินเฟ้อจะค่อยๆ ชะลอลง นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังได้ตั้งเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมเบาในแอฟริกา และมีเป้าหมายที่จะก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางภายในปี 2025 โดยมุ่งเน้นไปที่การขยายสัดส่วนของการผลิตต่อ GDP ให้เพิ่มสูงขึ้นจากในปัจจุบัน ผ่านการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมต่างๆ

ในด้านการค้า มูลค่าการค้าของเอธิโอเปียในภาพรวมทั้งการนำเข้าและการส่งออกมีแนวโน้มที่จะขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ดี เอธิโอเปียมีการขาดดุลการค้าเป็นมูลค่าสูง และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกัน ดังนั้น เอธิโอเปียจึงมีความต้องการดึงดูดการลงทุนเพื่อขยายการส่งออกและทดแทนการนำเข้า ซึ่งการส่งออกสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านในแอฟริกา เช่น จิบูตี เคนยา และซูดาน เป็นหนึ่งในทางเลือกที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ข้อจำกัดด้านเงินตราต่างประเทศ การลงทุนเพื่อผลิตสินค้าเองตั้งแต่ช่วงต้นของห่วงโซ่มูลค่าอาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่าการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

⁵ นักลงทุนจะได้รับการขยายระยะเวลาการยกเว้นภาษีเพิ่มเติมอีก 2 ปีหากเป็นการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมนอกพื้นที่กรุงแอดดิสอาบาบา และอีก 2 ปีหากมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 ของยอดขายทั้งหมด หรืออีก 4 ปี หากมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าร้อยละ 80 ของยอดขายทั้งหมด

การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการลงทุน

รัฐบาลเอธิโอเปีย ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นต่างก็มีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักลงทุนต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุน โดยมี Ethiopian Investment Commission (EIC) เป็นหน่วยงานหลักที่ให้สิทธิประโยชน์และออกใบอนุญาตต่างๆ นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังไม่มีข้อจำกัดเป็นการทั่วไปด้านสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจะได้รับการรับประกันว่าการส่งรายได้กลับประเทศสามารถทำได้โดยไม่มีข้อจำกัด อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเอธิโอเปียมีความต้องการที่จะคัดกรองรับเอาเฉพาะนักลงทุน “ที่มีคุณภาพ” เท่านั้น ที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งในที่นี้หมายถึงนักลงทุนที่มีชื่อเสียงดีในระดับนานาชาติ มีเครือข่ายทางการตลาดที่ดี มีเทคโนโลยีที่จำเป็นเป็นของตนเอง และมีเงินทุนสำหรับการลงทุน โดยในปัจจุบันมีบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ทั้งจากยุโรป สหรัฐ และจีน หลายบริษัทที่ให้ความสนใจจะเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย

ในด้านการขนส่ง รัฐบาลเอธิโอเปียได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาระบบคมนาคม ซึ่งรวมถึงทางหลวงเชื่อมระหว่างกรุงแอดดิสอาบาบา กับเมือง Adama และเส้นทางรถไฟสายต่างๆ ซึ่งหากเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อไปยังท่าเรือ Djibouti แล้วเสร็จ ต้นทุนและระยะเวลาการขนส่งจากเอธิโอเปียจะลดลงจากปัจจุบันได้ถึงร้อยละ 50 นอกจากนี้ เอธิโอเปียยังมีสายการบินแห่งชาติที่ค่อนข้างเข้มแข็งและมีเส้นทางการบินที่ค่อนข้างครอบคลุม รวมถึงยังมีการจัดสรรอัตราค่าบริการพิเศษให้แก่ผู้โดยสารอีกด้วย

ในด้านพลังงาน เอธิโอเปียมีศักยภาพในการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำได้ถึง 45,000 เมกะวัตต์ และสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานความร้อนได้พิภพได้อีกถึง 5,000 เมกะวัตต์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกำลังการผลิตของเอธิโอเปียยังคงอยู่ที่เพียงประมาณ 4,000 เมกะวัตต์เท่านั้น ในขณะที่รัฐบาลเอธิโอเปียมีแผนที่จะขยายกำลังการผลิตให้เพิ่มขึ้นเป็น 17,000 เมกะวัตต์ภายในปี 2020 ทั้งนี้ ปัจจุบันเอธิโอเปียมีต้นทุนค่ากระแสไฟฟ้าที่ต่ำมาก เนื่องจากการได้รับการอุดหนุนจาก Ministry of Water, Irrigation, and Electricity

สาขาที่น่าสนใจในการลงทุน

ผู้แทนของ Ministry of Industry ได้ทำการระบุถึงสาขาอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้ความสนใจในการลงทุนเป็นพิเศษ (Prioritized Sectors) ไว้ทั้งสิ้น 9 สาขา ได้แก่ (1) สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (2) หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง (3) การแปรรูปสินค้าเกษตร (4) เคมีภัณฑ์และ

ผลิตภัณฑ์ยา (5) ผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักร (6) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (7) ปิโตรเคมีภัณฑ์ (8) เทคโนโลยีชีวภาพ และ (9) บรรจภัณฑ์

ผู้แทนของ Ministry of Industry ได้กล่าวไว้ว่า สาขาที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนไทยเป็นพิเศษคือการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยเฉพาะกาแฟ พืชน้ำมัน ข้าวโพด และเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เอธิโอเปียยังคงมีความต้องการอยู่มาก ในขณะที่เดียวกัน การลงทุนในสาขาผลิตภัณฑ์ยา ก็เป็นสาขาที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน เนื่องจากรัฐบาลเอธิโอเปียมีการจัดสรรโควตาพิเศษให้สำหรับการจัดซื้อผลิตภัณฑ์ยาที่ถูกผลิตขึ้นในประเทศโดยเฉพาะ

➤ สรุปผลการประชุมหารือกับกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำกรุงแอดดิสอาบาบา

คณะผู้เดินทางได้นัดหมายและเข้าพบกับ Mr. Tsegaye Abebe กงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำกรุงแอดดิสอาบาบา พร้อมกับนักธุรกิจจากบริษัท Luna Export Slaughter House PLC บริษัท Agroprom International PLC⁶ และบริษัท Yirgalem Addis Textile Factory PLC ในวันที่ 31 มีนาคม 2560 เวลา 14.30 – 15.30 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการประชุมหารือในประเด็นต่างๆ เป็นดังนี้

เหตุผลในการลงทุนในเอธิโอเปีย

เอธิโอเปียเป็นประเทศที่มีจุดเด่นในด้านจำนวนประชากรที่มากถึง 100 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชากรที่มีอายุน้อย และมีแนวโน้มที่จะมีรายได้สูงขึ้น รวมถึงยังเป็นประเทศที่มีสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพกว่าประเทศอื่นๆ ในแอฟริกา นอกจากนี้ รัฐบาลเอธิโอเปียยังพร้อมให้การสนับสนุนด้านต่างๆ แก่นักลงทุน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษี การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ฯลฯ

ปัจจุบันเอธิโอเปียมีการขาดดุลการค้าเป็นมูลค่าสูงกว่า 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี รวมถึงการขาดดุลการค้ากับไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังคงมีช่องว่างที่ทำให้ชาวเอธิโอเปียต้องการซื้อสินค้าที่ผลิตจากไทยอยู่ ดังนั้น หากนักลงทุนจากไทยเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปีย ก็จะช่วยให้เกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับจากต้นทุนที่ต่ำกว่าได้ ทั้งนี้ ปัจจุบันมี

⁶ ผู้แทนของบริษัท Agroprom International PLC คือ Mr. Elias Geneti ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานของ Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Associations ด้วย

นักลงทุนจากจีน อินเดีย และตุรกี เข้ามาประกอบธุรกิจในเอธิโอเปียเป็นจำนวนมากแล้ว จึงเป็นที่น่าแปลกใจที่นักลงทุนจากไทยไม่เข้ามาลงทุนในเอธิโอเปียด้วยเช่นเดียวกัน

คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนในเอธิโอเปีย

การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในเอธิโอเปียสามารถทำได้ในเกือบทุกสาขาโดยไม่มีข้อจำกัด โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมเบาที่รัฐบาลต้องการสนับสนุน ทั้งนี้ การลงทุนจะทำภายในหรือภายนอกเขตอุตสาหกรรมก็ได้ แต่การลงทุนในเขตอุตสาหกรรมจะมีความสะดวกมากกว่าจากโครงสร้างพื้นฐานและบริการที่จัดไว้ให้แล้ว อย่างไรก็ตาม การลงทุนในเอธิโอเปียไม่จำเป็นต้องเป็นการลงทุนขนาดใหญ่เสมอไป โดยปัจจุบันมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) จากจีนเป็นจำนวนมากเข้ามาลงทุนในเอธิโอเปียแล้วเช่นเดียวกัน

การลงทุนในสาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นสาขาที่มีความน่าสนใจมากในเอธิโอเปีย เนื่องจากนอกจากเอธิโอเปียจะมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่ต่ำมากแล้ว สินค้าส่งออกจากเอธิโอเปียยังได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นอากรและโควตาจากประเทศคู่ค้าหลาย ๆ ประเทศอีกด้วย ในขณะเดียวกัน การผลิตน้ำมันพืชในเอธิโอเปียก็เป็นอีกหนึ่งในสาขาที่น่าสนใจ เนื่องจากเอธิโอเปียมีวัตถุดิบอย่างเมล็ดงาและพืชน้ำมันอื่น ๆ เป็นปริมาณมากพอสมควร แต่ศักยภาพในการแปรรูปผลผลิตเป็นน้ำมันภายในประเทศยังคงจำกัดอยู่ ทำให้เอธิโอเปียยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันพืชจากต่างประเทศ

➤ **สรุปผลการเข้าเยี่ยมชมเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park และเขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone**

คณะผู้เดินทางได้รับเกียรติจากผู้แทนของ Ethiopian Investment Commission (EIC) ในการนำคณะผู้เดินทางเข้าเยี่ยมชมเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park และเขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone ในวันที่ 1 เมษายน 2560 เวลา 8.00 - 12.00 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยสรุปผลการเยี่ยมชมเป็นดังนี้

ผลการเข้าเยี่ยมชมเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park

เขตอุตสาหกรรม Bole Lemi Industrial Park ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงแอดดิสอาบาบา ห่างจากสนามบิน Addis Ababa Bole International Airport ไปประมาณ 10

กิโลเมตร มีพื้นที่ในโครงการระยะที่ 1 ประมาณ 156 เฮกตาร์ แบ่งออกเป็นอาคารโรงงาน (Shed) ขนาด 5,500 ตารางเมตร 10 อาคาร และอาคารโรงงานขนาด 11,000 ตารางเมตรอีก 10 อาคาร ปัจจุบันถูกจับจองทั้งหมดแล้วโดยบริษัทในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและอุตสาหกรรมเครื่องหนัง จำนวน 11 ราย จากจีน เกาหลีใต้ และอินเดีย และในขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการขยายพื้นที่เขตอุตสาหกรรมในระยะที่ 2

คณะผู้เดินทางได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชมโรงงานของบริษัท ShinTS ETP Garment PLC ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่มจากเกาหลีใต้ เริ่มดำเนินธุรกิจในเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2014 และมีการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลัก บริษัทดังกล่าวมีจำนวนพนักงานประมาณ 500 คน ซึ่งเป็นชาวเอธิโอเปียเกือบทั้งหมด และมีผู้จัดการโรงงานเป็นชาวเอธิโอเปีย บริษัทฯ มีการจัดสวัสดิการด้านอาหารและรถรับส่งให้แก่พนักงาน แต่ไม่ได้มีการจัดสวัสดิการด้านที่พักให้แก่พนักงานแต่อย่างใด⁷

จากนั้นคณะผู้เดินทางจึงได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชมโรงงานของบริษัท George Shoe Ethiopia PLC ซึ่งเป็นโรงงานผลิตรองเท้าหนังจากจีน เริ่มดำเนินธุรกิจในเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi มาตั้งแต่ปี 2014 และมีการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังสหรัฐฯ และญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยที่ไม่ได้มีการจำหน่ายในประเทศแต่อย่างใด วัตถุดิบที่ใช้ในโรงงานมีทั้งส่วนที่ผลิตขึ้นในประเทศและที่นำเข้าจากต่างประเทศ พนักงานในโรงงานมีทั้งหมดประมาณ 1,100 คน เป็นชาวเอธิโอเปียทั้งหมด (แต่มีผู้จัดการโรงงานเป็นชาวอินเดีย) พนักงานส่วนใหญ่ไม่ได้มีทักษะติดตัวมาเมื่อแรกเข้า และบริษัทไม่ได้จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ แต่เป็นการฝึกอบรมในระหว่างการปฏิบัติงานจริง (On-the-Job Training) เสียมากกว่า ส่วนในเรื่องของสวัสดิการ บริษัทดังกล่าวได้จัดให้มีสวัสดิการด้านรถรับ-ส่งและด้านอาหารให้แก่พนักงานเช่นเดียวกับบริษัทก่อนหน้า

ผลการเข้าเยี่ยมชมเขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone

เขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone เป็นเขตอุตสาหกรรมเอกชนที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยบริษัท Eastern Industry Zone PLC ซึ่งถือหุ้นโดยบริษัท Jiangsu Yongyuan Investment Co. Ltd. จากจีน ตั้งอยู่ในรัฐ Oromia ห่างจากกรุงแอดดิสอาบาบาไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร โดยมีการเชื่อมต่อกับกรุงแอดดิสอาบาบาด้วยเส้นทางหลวง Addis-Adama

⁷ จากการสอบถามนักธุรกิจชาวเอธิโอเปียอีกท่านหนึ่งในภายหลัง คณะผู้เดินทางได้รับทราบว่าการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม Bole Lemi ในระยะที่ 1 ไม่ได้มีการเตรียมการด้านการจัดหาที่พักของพนักงาน ซึ่งถือเป็นบทเรียนของการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม และนำไปสู่การออกข้อกำหนดด้านที่พักของพนักงานในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมอื่นๆ ในอนาคต

Express Way และทางรถไฟ เขตอุตสาหกรรมดังกล่าวมีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 5 ตารางกิโลเมตร โดยเป็นส่วนของโครงการระยะที่ 1 ประมาณ 2.3 ตารางกิโลเมตร ส่วนโครงการระยะที่ 2 และ 3 กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างและคาดว่าจะแล้วเสร็จในอีก 1.5 ปีหลังจากนี้

ปัจจุบันเขตอุตสาหกรรม Eastern Industry Zone มีจำนวนผู้ลงทุนทั้งสิ้น 64 บริษัท ในจำนวนนั้นมี 36 บริษัทที่เริ่มดำเนินกิจการแล้ว บริษัทที่เข้ามาลงทุนส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 90) มาจากจีน และมีบริษัทบางส่วนมาจากเอธิโอเปีย อินเดีย และเนเธอร์แลนด์ มีการลงทุนในหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ เป็นต้น มีการจ้างงานประมาณ 10,000 ตำแหน่ง โดยมีแรงงานราวร้อยละ 15 เป็นชาวจีน ทั้งนี้ บริษัทที่เข้ามาลงทุนจะสามารถเช่าที่ดินได้เป็นเวลาไม่เกิน 99 ปี และได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่นเดียวกับในเขตอุตสาหกรรมอื่นๆ

ขณะผู้เดินทางได้มีโอกาสเดินทางเข้าเยี่ยมชมโรงงานของบริษัท Zhen Zhen Iron and Steel PLC ซึ่งเป็นโรงงานแปรรูปเหล็กกล้าจากจีน เริ่มดำเนินธุรกิจในเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวมาได้ประมาณ 1 ปี มีการผลิตเหล็กเส้นเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งก่อนหน้านี้พบว่ามีผลกำไรที่ดีมาก อย่างไรก็ดี ปัจจุบันพบว่ามีการแข่งขันจากผู้ประกอบการรายอื่นในประเทศที่รุนแรงขึ้น

จากนั้นขณะผู้เดินทางได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชมโรงงานของบริษัท Lifan Motors ซึ่งเป็นบริษัทจากจีนที่นำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์มาประกอบในเอธิโอเปีย มีกำลังการผลิตอยู่ที่ประมาณ 1,000 คันต่อปี มีผู้จัดการโรงงานและแรงงานส่วนใหญ่เป็นชาวเอธิโอเปีย แต่ก็มีผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจากจีนมาประจำอยู่ที่โรงงานด้วย ทั้งนี้ ผู้แทนของบริษัทได้ให้ข้อมูลว่าชาวเอธิโอเปียส่วนใหญ่นิยมซื้อรถยนต์มือสองมากกว่า เนื่องจากรถยนต์ที่นำเข้ามาจำหน่ายในเอธิโอเปียอาจต้องเสียภาษีในอัตราสูงถึงร้อยละ 200 และมีราคาแพงเกินกว่าที่คนทั่วไปจะเข้าถึงได้

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- African Development Bank Group. (2015). Federal Democratic Republic of Ethiopia Country Strategy Paper 2016-2020.
- Central Statistical Agency of Ethiopia. (2012, October). Household Consumption and Expenditure (HCE) Survey 2010/11 Analytical Report. Addis Ababa.
- Central Statistical Agency of Ethiopia. (2017, April). Agricultural Sample Survey 2016/2017 (2009 E.C.) Volume I - Report on Area and Production of Major Crops. Addis Ababa.
- Commercial Code of the Empire of Ethiopia. (1960, May 5). *Proclamation No. 166 of 1960*. Addis Ababa: Negarit Gazeta, 19th Year No.3.
- Council of Minister Regulation to Amend the Investment Incentives and Investment Areas Reserved for Domestic Investors Regulation No. 270/2012. (2014, August 13). *Council of Ministers Regulation No. 312 of 2014*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazette, 20th Year No. 62.
- Council of Ministers - Plant Quarantine Regulation. (1992, October 2). *Council of Ministers Regulation No. 4 of 1992*. Addis Ababa: Negarit Gazeta of the Transitional Government of Ethiopia.
- Council of Ministers Regulation on Investment Areas Reserved for Domestic Investors. (2012, November 29). *Council of Ministers Regulation No. 270 of 2012*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazette, 19th Year No. 4.
- Council of Ministers Regulations to Provide for Food, Medicine, and Healthcare Administration and Control. (2014, January 24). *Council of Ministers Regulation No. 299 of 2013*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazette, 20th Year No. 11.

Environmental Pollution Control Proclamation. (2002, December 3). *Proclamation No. 300 of 2002*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 9th Year No. 12.

Ethiopian Building Proclamation. (2009, May 6). *Proclamation No. 624 of 2009*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 15th Year No. 31.

Ethiopian Investment Agency. (2014, April). *Investment Opportunity Profile for a Cotton Spinning Mill*. Retrieved from http://www.investethiopia.gov.et/images/pdf/EIA-OSS_Cotton_Spinning_Mill%20_Investment_Opportunity_Profile.pdf

Ethiopian Investment Agency. (n.d.). *Factor Cost 2015*. Retrieved April 18, 2017, from http://www.investethiopia.gov.et/images/Factor_Cost2015.pdf

Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Industry . (2013, September). *Ethiopian Industrial Development Strategic Plan (2013-2025)*. Retrieved from <http://www.moin.gov.et/documents/93482/133019/57+English+Mol++Strategic+plan-.pdf/38dbde1f-9721-4df8-8c9b-f9c8e81d35c9>

Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Industry. (2017, March 31). *Invest in Manufacturing Industry*. Addis Ababa.

Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2015). *Ethiopia: Irrigation Market Brief*. Retrieved from <http://www.fao.org/3/a-i5196e.pdf>

Labour Proclamation. (2004, February 26). *Proclamation No. 337 of 2003*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 10th Year No. 12.

National Planning Commission of Ethiopia. (2016, May). *Growth and Transformation Plann II (GTP II) (2015/16-2019/20)*. Retrieved from <https://europa.eu/capacity4dev/file/30510/download?token=efsF8UiP>

Proclamation on Industrial Parks. (2015, April 9). *Proclamation No. 886 of 2015*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazette, 21st Year No. 39.

Proclamation on Investment. (2012, September 17). *Proclamation No. 769 of 2012*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 18th Year No. 63.

Proclamation Provided for the Establishment of Environmental Protection Organs. (2002, October 31). *Proclamation No. 295 of 2002*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 9th Year No. 7.

Proclamation to Provide for the Re-enactment of Lease Holding of Urban Lands. (2002, May 14). *Proclamation No. 272 of 2002*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 8th Year No. 19.

Proclamation to Provide for the Registration and Control of Pesticide. (2010, August 25). *Proclamation No. 674 of 2010*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 16th Year No. 52.

Proclamation to Provide for Food, Medicine and Healthcare Administration and Control. (2010, January 13). *Proclamation No. 661 of 2009*. Addis Ababa: Federal Negarit Gazeta, 16th Year No. 9.

Spolar, C. (2016, March 1). The Great Land Rush - Ethiopia: The Billionaire's Farm. *Financial Times*.

Tefera, A. (2015). *Ethiopia's Food and Ag Import Regulations and Standards (FAIRS)*. Addis Ababa: United States Department of Agriculture.

Tefera, A. (2016). *Ethiopia Grain and Feed Annual Report - Worst Drought in Decades Pushes Grain Production Down 4.5 MMT*. United States Department of Agriculture.

United States Department of Agriculture. (2016). *Ethiopia's Oilseed Production Forecast to Increase despite Drought*. Addis Ababa.

United States International Trade Administration. (n.d.). *Country Commercial Guide*. Retrieved January 31, 2017, from <https://www.export.gov/ccg>

Woldekidan, S. B. (2015). *Foreign Direct Investment and Economic Development in Ethiopia*. Copenhagen Business School.

เว็บไซต์

Addis Ababa Chamber of Commerce and Sectoral Associations. <http://addischamber.com>

Central Intelligence Agency. The World Factbook.

<http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>

Central Statistical Agency of Ethiopia. www.csa.gov.et

Country Commercial Guide, United States International Trade Administration.

<https://www.export.gov/ccg>

Ethiopian Chamber of Commerce & Sectoral Association.

<http://www.ethiopianchamber.com>

Ethiopian Horticulture Producer Exporters Association. <http://www.ehpea.org>

Ethiopian Investment Commission (EIC). <http://www.investethiopia.gov.et>

FAOSTAT, Food and Agriculture Organization of the United Nations.

<http://www.fao.org/faostat>

Industrial Park Development Corporation (IPDC). <http://www.ipdc.gov.et>

International Monetary Fund (IMF). <http://www.imf.org>

Ministry of Agriculture and Natural Resources, Government of Ethiopia.

<http://www.moa.gov.et>

Ministry of Foreign Affairs, Government of Ethiopia. <https://www.mfa.gov.et>

National Bank of Ethiopia. <http://www.nbe.gov.et>

The Heritage Foundation. <http://www.heritage.org>

Trade Map, International Trade Center (ITC). <http://www.trademap.org>

Transparency International. <http://www.transparency.org>

UNCTAD STAT. <http://unctadstat.unctad.org>

UNDP. <http://www.undp.org>

U.S. Census Bureau. <https://www.census.gov>

World Bank. <http://www.worldbank.org>

World Economic Forum. <http://www.weforum.org>

World Trade Organization. <https://www.wto.org>

